

BẢN ĐỒ HÀNH CHÍNH THỊ TRẤN CHỢ CHU

HUYỆN ĐỊNH HÓA

TỈNH THÁI NGUYÊN

PHẦN THƯỞNG CAO QUÝ

LỜI GIỚI THIỆU

Cuốn Lịch sử Đảng bộ thị trấn Chợ Chu giai đoạn 1946 - 2000 (sơ thảo) được hoàn thành và xuất bản năm 2001, là cuốn lịch sử Đảng bộ cơ sở cấp xã, thị trấn đầu tiên của huyện Định Hóa.

Cuốn sách đã dựng lại một cách hệ thống, chân thực quá trình xây dựng, hoạt động và trưởng thành của Đảng bộ, tinh thần đấu tranh cách mạng của nhân dân các dân tộc thị trấn Chợ Chu trong suốt chặng đường lịch sử 54 năm. Chống lại ách xâm lăng của thực dân Pháp, xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Miền bắc, chống Mỹ cứu nước và những năm đầu của sự nghiệp đổi mới dưới sự lãnh đạo của Đảng cộng sản Việt Nam, trực tiếp là sự lãnh đạo của Đảng bộ thị trấn Chợ Chu.

Trong nhiều năm qua cuốn sách chẳng những là tài liệu tuyên truyền giáo dục truyền thống cho cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân nắm được giá trị to lớn về lịch sử truyền thống cách mạng của quê hương mà còn là những kinh nghiệm quý để các thế hệ cán bộ, đảng viên và nhân dân tiếp tục vượt qua khó khăn, thử thách vươn lên xây dựng thị trấn Chợ Chu ngày càng giàu đẹp.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Kế thừa những kết quả nghiên cứu bước đầu từ những tư liệu lịch sử đã được thẩm định trong các cuốn lịch sử truyền thống của Đảng bộ Huyện, lịch sử Đảng bộ các xã có liên quan đã xuất bản. Căn cứ Chỉ thị số 17/CT-TU, ngày 31/12/2002 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Thái Nguyên về tăng cường và nâng cao chất lượng nghiên cứu biên soạn lịch sử Đảng bộ các cấp, lịch sử các ngành trong tỉnh, Đề án số 03-ĐA/HU ngày 30/9/2011 của Huyện ủy Định Hóa về tiếp tục đổi mới và tăng cường công tác giáo dục truyền thống cách mạng của quê hương Định Hóa giai đoạn 2011 - 2015. Nhận thức được tầm quan trọng trong các Chỉ thị, Nghị quyết của Tỉnh ủy, Huyện ủy về lịch sử Đảng bộ cơ sở, Thường vụ Đảng ủy thị trấn Chợ Chu đã lập Tờ trình số 08-TTr/ĐU ngày 06/9/2004 đề nghị Thường vụ Huyện ủy cho phép Đảng ủy thị trấn Chợ Chu tái bản, bổ sung, nâng cao và hoàn thiện cuốn lịch sử Đảng bộ từ giai đoạn 1946 - 2000 nâng lên 1946 - 2015. Ngày 11/9/2014, trong Kết luận số 201-KL/HU Thường vụ Huyện ủy đã nhất trí và cho phép Đảng bộ thị trấn Chợ Chu tổ chức thực hiện. Với quyết tâm của Đảng ủy, cố gắng của Ban sưu tầm và chỉnh lý tư liệu, Ban biên soạn, được sự chỉ đạo của Ban Tuyên giáo Huyện ủy Định Hóa, Phòng lịch sử Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Thái Nguyên cuốn sách đã hoàn thành.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Thiết thực chào mừng 70 năm Ngày thành lập Đảng bộ thị trấn Chợ Chu, chào mừng thành công đại hội Đảng các cấp và Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XII của Đảng Cộng sản Việt Nam. Đảng ủy trân trọng giới thiệu cuốn lịch sử Đảng bộ thị trấn Chợ Chu 1946 - 2015.

Nhân dịp này chúng tôi chân thành cảm ơn các đồng chí lãnh đạo chủ chốt, các đồng chí cán bộ đảng viên lão thành, các nhân chứng lịch sử, cán bộ đảng viên, các ngành, các cấp đã cung cấp nhiều tư liệu cho chúng tôi trong quá trình khai thác tư liệu, nghiên cứu biên soạn cuốn sách được hoàn thiện.

Mặc dù Ban biên soạn có nhiều cố gắng nhưng nguồn tư liệu chưa thật đầy đủ nhất là từ những năm 1975 trở về trước, vì vậy cuốn sách không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong được các đồng chí cán bộ, đảng viên và nhân dân góp ý, bổ sung.

T/M ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU

BÍ THƯ

Bùi Tiến Xuân

PHẦN MỞ ĐẦU

ĐẤT VÀ NGƯỜI CHỢ CHU

Chợ Chu là vùng đất nằm ở trung tâm huyện Định Hóa, có phong cảnh đẹp “Sơn thủy hữu tình”, vừa có dãy núi đá vôi dựng đứng, vừa có suối, đồi bao quanh một thung lũng rộng bằng phẳng, khí hậu ôn hòa nên đã quy tụ nhiều thương nhân từ các nơi đến giao lưu, buôn bán với cư dân quanh vùng.

Ngược dòng lịch sử, theo sách “Đồng Khánh dư địa chí” của viện Viễn Đông bác cổ và sách “Làng xã Việt Nam đầu thế kỷ XIX” của viện Hán Nôm thì từ thời nhà Nguyễn, mở đầu là Gia Long Hoàng Đế (năm 1802) đến năm 1820 người con thứ tư của Gia Long nối ngôi trị vì đất nước, hiệu đế là Minh Mạng. Năm 1831 tiến hành cải cách hành chính trên quy mô toàn quốc đã tách Châu Định (tức Định Hóa) khỏi Phủ Phú Bình cùng với một số Châu, Huyện khác thành lập Phủ Tông Hóa thuộc Trấn Thái Nguyên, Châu Định có 9 tổng 36 xã, Chợ Chu thuộc thôn Nà Lài, xã Trung Khảm, tổng Định Biên Trung. Đầu thế kỷ XIX một số thương nhân người Hoa từ phía bắc

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

xuống, người Kinh ở miền xuôi lên Định Hóa buôn bán, làm thuê cho người địa phương ngày càng đông. Thấy nơi đây đất rộng, người thưa, dễ kiếm sống nhiều người đã ở lại khai khẩn đất đai rồi định cư làm cho vùng đất này ngày càng đông đúc, nhộn nhịp tự nhiên hình thành chợ, dân bản địa còn gọi là “phố Phiêu bạt”.

Từ năm 1890, thực dân Pháp chiếm Định Hóa, đến năm 1913 để dễ bề cai trị cùng với chia tách một số xã của Định Hóa nhập vào Châu phủ khác⁽¹⁾. Chợ Chu cũng được tách khỏi xã Trung Khảm thành đơn vị hành chính riêng. Từ năm 1915 trở đi con đường 38 từ quốc lộ III qua km31 thông thương đến Chợ Chu, các quán chợ, nhà cửa được xây dựng, mở mang, phố Chợ Chu có tên từ đó, với một phố 3 xóm (phố Chợ Chu, xóm Nản, xóm Dốc Châu và xóm Vườn Rau).

Sau khởi nghĩa giành chính quyền 26/3/1945 ở Định Hóa, Chợ Chu từng là nơi làm việc của chính quyền cách mạng. Trong thời kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược, để tiện cho việc điều hành xây dựng và bảo vệ ATK Định Hóa, căn cứ kháng chiến, cuối năm 1949 theo chủ trương của cấp trên Định Hóa sắp xếp lại đơn vị

(1) Xã Phong Huân, Lương Yên, Nghĩa Tá nhập vào huyện Chợ Đồn (Bắc Kạn), xã Phú Lâm, Tư Lập và Yên Sơn nhập vào huyện Yên Sơn (Tuyên quang).

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

hành chính, từ 22 xã thành 9 đại xã, Chợ Chu được nhập vào đại xã Bảo Cường. Đầu năm 1954 tách khỏi xã Bảo Cường ghép với thôn Phúc Sinh thành lập xã Phúc Chu. Tháng 11/1958 thì tách ra thành lập đơn vị hành chính độc lập là thị trấn Chợ Chu. Theo nguyện vọng của nhân dân được Hội đồng nhân dân huyện đồng ý, Chợ Chu sắp xếp lại đơn vị phố xóm, tách phố Chợ Chu thành 3 đơn vị nhỏ và đặt tên là phố Thống Nhất, Hòa Bình, Đoàn Kết và giữ nguyên 3 xóm.

Giữa năm 1991, theo quy hoạch mở rộng thị trấn, Chợ Chu xây dựng thêm phố Hợp Thành trên trục đường 254 (nay là 268) và xóm Vườn Rau 2 (là phố Trung Kiên ngày nay). Ngày 06/11/1991, Hội đồng Bộ trưởng (nay là Chính phủ) ban hành Quyết định số 364/QĐ mở rộng thị trấn Chợ Chu. Ngày 10/9/1999, thị trấn Chợ Chu chính thức tiếp nhận phố Tân Lập và các xóm Bãi Á1, Bãi Á2, Bãi Á3, Đồng Chùa của xã Bảo Cường, xóm Trung Việt, Nà Lài và Phúc Thành của xã Phúc Chu. Hiện nay thị trấn Chợ Chu có 22 phố, xóm là các phố: Thống Nhất, Hòa Bình, Đoàn Kết, Hợp Thành, Trung Thành, Tân Thành, Trung Kiên, Tân Lập và các xóm: Nản Trên, Nản Dưới, Đồng Chùa, Vườn Rau, Dốc Châu, Hồ Sen, Xóm Trường, Hợp Thành, Bãi Á 1, Bãi Á 2, Bãi Á 3, Nà Lài, Trung Việt và Phúc Thành.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Với những yếu tố thuận lợi về thiên nhiên và sự quy tụ của cộng đồng dân cư đã tạo nên một trung tâm kinh tế, chính trị, văn hóa, Chợ Chu được chọn làm Thủ phủ của huyện Định Hóa trong suốt chiều dài lịch sử từ cổ xưa đến nay. Chợ Chu là địa danh lưu giữ nhiều dấu tích mang đậm truyền thống lịch sử đấu tranh của Đảng và nhân dân ta trong cuộc vận động cách mạng chống lại ách thống trị của thực dân Pháp xâm lược. Căng Chợ Chu thuộc xóm Vườn Rau là nơi giam giữ những chiến sỹ cách mạng là tù nhân chính trị, cũng là nơi diễn ra cuộc vượt ngục thắng lợi tháng 10 năm 1944 của 12 đảng viên cộng sản ra ngoài bổ sung lực lượng cán bộ chủ chốt chuẩn bị cho cuộc nổi dậy tháng 8 năm 1945. Sân trường Tiểu học Chợ Chu nơi diễn ra cuộc mít tinh lớn nhất khu giải phóng trước Cách mạng tháng 8, tại đây trước hàng nghìn quần chúng của huyện Định Hóa và các huyện Sơn Dương, Yên Sơn (Tuyên Quang) đồng chí Võ Nguyên Giáp đã thông báo: Tương lai diệt vong của chủ nghĩa phát xít và phân tích tình thế cách mạng của nhân dân ta có nhiều thuận lợi để vùng lên khởi nghĩa giành chính quyền trong cả nước, đồng thời kêu gọi cán bộ và nhân dân các dân tộc chuẩn bị sẵn sàng khi thời cơ đến.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Chùa hang (xóm Đồng Chùa) là nơi ở và làm việc của Chủ tịch Hồ Chí Minh vào giữa tháng 11 năm 1950. Xóm Bãi Á là nơi thành lập “Đội cận vệ trung thành 144” tháng 11 năm 1951 tiền thân của Lữ đoàn 144 thuộc Bộ Tổng Tham mưu Quân đội Nhân dân Việt Nam ngày nay. Nơi đây còn là địa danh lưu giữ những dấu tích mang truyền thống lịch sử của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Định Hóa: Sân đình Quan Đế dưới bóng hai cây đa cổ thụ là nơi diễn ra cuộc mít tinh lịch sử ngày 28/3/1945, tại đây Việt Minh huyện tuyên bố xóa bỏ ách thống trị của thực dân Pháp và phong kiến tay sai. Nhà ông Nguyễn Văn Huy (tức nhà đồng chí Nguyễn Văn Cường ngày nay) ở xóm Nản⁽¹⁾ là nơi thành lập Đảng bộ huyện Định Hóa ngày 26/6/1946, đồng thời cũng là nơi chứng kiến sự ra đời chi bộ đầu tiên của thị trấn Chợ Chu ngày 06/12/1946.

Vinh dự cho Đảng bộ và nhân dân Chợ Chu, 2 di tích Căng Chợ Chu và Chùa Hang đã được Nhà nước xếp hạng di tích lịch sử cấp quốc gia. Những địa chỉ đỏ trên luôn được Đảng bộ và nhân dân Chợ Chu bảo vệ, coi đó là trách nhiệm thiêng liêng cao cả và niềm tự hào của quê hương Chợ Chu anh hùng.

(1) Nay là xóm Nản Dưới

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Xét công lao to lớn đóng góp cho cách mạng, cho kháng chiến, ngày 11/6/1999, Chủ tịch nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam đã quyết định phong tặng danh hiệu cao quý: Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân thời kì kháng chiến chống Pháp cho thị trấn Chợ Chu.

*

* *

Chợ Chu có diện tích tự nhiên 4,5km². Phía bắc giáp các xã Kim Sơn, Kim Phụng; phía đông giáp các xã Tân Dương, Phụng Tiến; phía tây giáp xã Phúc Chu; phía nam giáp Bảo Cường. Sát đường ranh giới phía đông là dãy núi đá vôi dựng đứng cao tới 400 mét so với mực nước biển, là phần cuối cùng của cánh cung sông Gâm tạo nên bức tường thành hùng vĩ, có nhiều hang động trong đó có hang Chợ Chu một hang có phong cảnh đẹp và rộng. Từ xa xưa nơi đây thuộc xã Định Biên Trung (tức Bảo Cường ngày nay) vẫn lưu truyền trong dân gian một huyền tích: Có Phật đến ngự trước cửa hang, dưới tán một tàu lá cọ xẻ, nên nhân dân đã lập một ngôi chùa để thờ cúng và đặt tên là “chùa Riêng”, sau đổi thành chùa Hang. Chùa Hang vừa là di tích lịch sử văn hóa, vừa là danh lam thắng cảnh nổi tiếng của huyện Định Hóa. Dưới

chân núi là thung lũng bằng phẳng trải dài về phía tây và phía nam rộng hàng chục hecta, đất đai phì nhiêu là nơi có nghề trồng lúa nước lâu đời. Phía tây là những đồi thấp liên tiếp, hệ sinh thái rừng ở Chợ Chu chia thành hai nhánh rõ rệt: Ở núi đá có nhiều loại gỗ cứng có dầu như Nghiến, Sến, Táu, Trai... Vùng đồi thấp từ năm 1954 trở về trước là những cánh rừng rậm với nhiều loại thảo mộc như Lim, De, Dổi, Vàng Tâm đan xen các loại tre, nứa, giang, vầu và cây dược liệu. Dưới tán cây rừng có nhiều loại muông thú như hổ, gấu, khỉ, trăn, rắn, đặc biệt có loại thú hiếm là Càng Càng, Dơi Dơi chỉ sống trên đỉnh núi và hang đá, ngoài ra còn các loại chim chóc phong phú đa dạng tạo lên bức tranh giàu đẹp của vùng đất này. Từ thập kỷ 60 đến thập kỷ 90 của thế kỷ XX do sức ép của việc tăng dân số và nhu cầu sinh kế, những cánh rừng phía tây trở thành khu dân cư ngày càng đông đúc, một phần được nhân dân phá đi trồng chè và hoa màu.

Chợ Chu có hai con suối bao quanh, con suối lớn có tên là Sông Chu (nhân dân thường gọi là Suối Cái) bắt nguồn từ xã Thanh Định men theo chân núi đá chảy ngược từ nam lên bắc và đổ vào con suối lớn phía tây xã Phụng Tiến. Suối Con bắt nguồn từ xã Bảo Linh, qua xã Phúc Chu chảy theo hướng tây bắc phân đôi thung lũng Chợ Chu rồi hợp lưu với Sông Chu ở cuối chợ (thuộc

phố Hòa Bình). Hai con suối này cùng một số khe, rạch là dòng chảy đầu nguồn của con sông Cầu chảy qua Thái Nguyên, cũng là nguồn cung cấp nước tưới cho những cánh đồng màu mỡ ở Chợ Chu.

Về giao thông, từ xưa đến nay Chợ Chu vẫn là đầu mối của các con đường đi lại giao lưu với các xã trong huyện. Trước khi quân Pháp chiếm đóng Chợ Chu, những con đường này chỉ là đường mòn (chỉ có một đường xe ngựa đi được từ Chợ Chu đi Quảng Nạp). Khi thực dân Pháp đặt ách thống trị vào Định Hóa để phục vụ cho mục đích cai trị, chúng cho xây dựng con đường 38 từ km 31 nối Quốc lộ 3 vào Chợ Chu, sau đó mở rộng đường Chợ Chu đi Quảng Nạp (tức Bình Thành ngày nay), qua Phú Minh (Đại Từ), đường nhỏ chỉ đủ cho ô tô vận tải cỡ nhỏ lưu thông qua lại. Trong kháng chiến chống thực dân Pháp, huyện Định Hóa được Trung ương Đảng chọn làm An toàn khu (ATK) Thủ đô kháng chiến của cả nước thì Chợ Chu trở thành đầu mối quan trọng của các tuyến đường mòn chằng chịt: Từ Chợ Chu vượt rừng Tân Dương, Tân Thịnh, Lam Vĩ có thể sang Chợ Mới, Bạch Thông (Bắc Kạn), qua các tỉnh phía bắc lên biên giới Việt - Trung, cũng từ Chợ Chu qua các xã phía tây và phía nam huyện có thể đến các tỉnh Tuyên Quang, Phú Thọ, về đồng bằng Sông Hồng hoặc lên Tây Bắc, tạo thành thế liên hoàn bảo

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

vệ cơ quan đầu não của cuộc kháng chiến. Năm 1954, Miền Bắc hoàn toàn giải phóng và xây dựng cuộc sống mới theo con đường xã hội chủ nghĩa, dưới sự lãnh đạo của chi bộ, điều hành của Ủy ban hành chính, Chợ Chu đã huy động công sức của nhân dân, tu sửa, mở rộng các tuyến đường vào các xóm, phố, ra các cánh đồng nên việc đi lại được cải thiện hơn nhiều. Trong thập kỷ 60 của thế kỷ XX dưới sự lãnh đạo của Đảng, con đường huyết mạch số 38 từ km 31 nối quốc lộ 3 vào Chợ Chu lên Chợ Đồn (Bắc Cạn) được mở rộng rải nhựa. Năm 1999, thị trấn Chợ Chu được mở rộng, đường số 38 được đổi tên thành đường 254, năm 2006 mang tên 268 tiếp tục được nâng cấp và rải bê tông nhựa. Trong sự nghiệp đổi mới, được Nhà nước đầu tư, hệ thống đường từ Chợ Chu đi các xã được cải tạo, mở rộng nâng cấp và rải nhựa, đường dẫn vào các phố xóm hầu hết được bê tông hóa chẳng những tạo điều kiện cho các phương tiện giao thông đi lại dễ dàng mà còn đổi mới bộ mặt đô thị ở Chợ Chu, ngày càng xứng đáng là một trung tâm kinh tế, chính trị, văn hóa của huyện Định Hóa.

Quá trình hình thành cộng đồng dân cư ở Chợ Chu có nét khác biệt với các địa bàn khác trong huyện. Đây là vùng đất mới quy tụ những người từ nơi khác đến với nhiều hoàn cảnh khác nhau. Vào thập kỷ 70 của thế

kỷ XIX, dòng người Hoa, người Nùng từ phương Bắc theo đội quân của Lương Tam Kỳ đến đây khai khẩn đất đai, mở rộng giao thương. Từ thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX, ảnh hưởng sâu sắc chính sách khai thác thuộc địa của thực dân Pháp, người Kinh từ các tỉnh Hà Nam, Thái Bình, Nam Định, Hưng Yên, Bắc Ninh lên Chợ Chu, phần vì đói khổ phải “Tha phương cầu thực”, đến đây làm thuê cho người địa phương, một phần là những người buôn bán nhỏ lên mở mang ngành nghề. Ngoài ra còn một số lính ở đồn Chợ Chu sau khi giải ngũ đã đem gia đình lên đây định cư sinh sống. Sau năm 1954, miền Bắc thực hiện hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng Chủ nghĩa xã hội và đóng góp sức người, sức của ủng hộ nhân dân Miền Nam đẩy mạnh cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà, năm 1961 theo chính sách của Đảng và Chính phủ, thị trấn Chợ Chu tiếp nhận 11 gia đình Việt Kiều với 35 nhân khẩu từ Thái Lan về nước, phần lớn quê gốc của họ ở Hà Nam, Hà Tĩnh, Quảng Bình. Được chi bộ, chính quyền và nhân dân giúp đỡ sắp xếp nơi ở, tạo việc làm ở các Hợp tác xã Thủ công nghiệp đã giúp bà con ổn định đời sống, giảm bớt khó khăn ban đầu và dần dần hòa nhập vào cộng đồng dân cư ở Chợ Chu. Từ năm 1999 Chợ Chu được mở rộng địa giới hành chính theo đường lối đổi mới của Đảng, nhiều cán bộ hưu trí,

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

công nhân viên chức, hộ kinh doanh từ các nơi chuyển đến tạo thành một quần thể dân cư gồm 8 dân tộc chính cùng chung sống là Kinh, Tày, Nùng, Hoa, Dao, Cao Lan, San chí, Mường. Theo số liệu năm 2014, dân số Chợ Chu có 1.848 hộ, 6.881 người.

Nét độc đáo về sinh hoạt văn hóa ở thị trấn Chợ Chu là sự gặp gỡ, tương đồng giữa sinh hoạt chợ phiên miền núi và đồng bằng. Chợ Chu họp theo định kỳ 5 ngày một phiên (thời phong kiến họp vào ngày 1 ngày 6 âm lịch, tức mùng 1, mùng 6, 11, 16, 21, 26 ngày nay họp chợ vào ngày 3 ngày 8 Dương lịch), chợ không chỉ là nơi buôn bán, giao lưu hàng hóa giữa các vùng miền mà còn là nơi gặp gỡ, trao đổi tâm tình giữa các tầng lớp nhân dân các nơi về họp chợ (nhất là thanh niên nam, nữ), qua gặp gỡ ở những buổi chợ phiên nhiều đôi trai gái đã yêu nhau rồi thành vợ, thành chồng. Về hoạt động tín ngưỡng cũng mang sắc thái riêng, ở Chợ Chu đại bộ phận dân cư thờ cúng tổ tiên còn một bộ phận theo hai dòng tâm linh là Thiên Chúa giáo và Phật giáo mang từ quê gốc ở miền xuôi lên, họ dựng nhà thờ Thiên Chúa, góp công sức đúc tượng phật, dựng Chùa Hang (thuộc xã Định Biên Trung) mở hội vào rằm tháng giêng, vừa thực hiện các nghi lễ truyền thống, vừa tham gia các trò chơi dân gian như tung còn, đánh vật, cờ tướng theo

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

phong tục của dân địa phương, ước mong được chúa cứu thế, phật che chở, phù hộ cho cuộc sống được an lành, phúc lộc. Ở Chợ Chu “Lương, Giáo” đoàn kết gắn bó một lòng kính chúa yêu nước. Trong đấu tranh để tồn tại và phát triển mỗi dân tộc có tiếng nói, phong tục tập quán, bản sắc văn hóa riêng. Trải qua quá trình đấu tranh lâu dài, gian khổ để chế ngự thiên nhiên, chống giặc ngoại xâm bảo vệ Tổ quốc, các dân tộc anh em ở Chợ Chu đã sát cánh bên nhau, đoàn kết keo sơn gắn bó. Con người Chợ Chu từ cụ già đến trẻ nhỏ đều hiền hòa, nhân hậu, yêu quê hương xóm làng tha thiết. Truyền thống ấy được biểu hiện một cách sinh động về sự giao thoa văn hóa, càng trở nên sâu sắc đậm đà, những mặt tích cực trong đời sống văn hóa, tinh thần, của mỗi dân tộc dần dần được loại bỏ, những mặt tích cực được phát huy, từ đó hình thành những điểm chung tiêu biểu cho sinh hoạt kinh tế, văn hóa, xã hội của các dân tộc ở Chợ Chu, tạo điều kiện thuận lợi cho quá trình hình thành nền văn hóa mới đậm đà bản sắc dân tộc, hình thành con người mới Xã hội chủ nghĩa. Truyền thống ấy chẳng những được kết tinh từ di sản quý giá về văn hóa tinh thần mà còn là niềm tự hào của các thế hệ kế tiếp nhau tôn trọng, kế thừa và phát huy trong suốt thời gian từ xưa đến nay.

Chợ Chu là trung tâm huyện lỵ trong suốt chiều dài lịch sử đấu tranh chống giặc ngoại xâm, bảo vệ nền độc lập của đất nước. Mỗi khi kẻ thù xâm chiếm Định Hóa, chúng đều chiếm Chợ Chu làm sào huyệt nên người dân Chợ Chu phải chịu trước tiên ách kìm kẹp, nổi thống khổ vì áp bức bóc lột. Nung nấu căm thù quân giặc phương Bắc hung ác, nhân dân Chợ Chu không chịu khuất phục, đã cùng nhân dân toàn huyện đấu tranh kiên cường, bền bỉ chống lại tội ác nô dịch và âm mưu đồng hóa dân tộc của chúng. Trong cuộc đấu tranh đó nhiều người con của các dân tộc Chợ Chu đã ngã xuống để bảo vệ nền độc lập cho Tổ quốc. Trong lịch sử đấu tranh của nhân dân các dân tộc huyện Định Hóa, có thể nói mảnh đất Chợ Chu hội tụ đủ cả những đau thương tang tóc và những sự tích anh hùng. Từ thế kỷ XVI khi nhà Lê suy yếu, các tập đoàn phong kiến Trịnh - Nguyễn - Mạc tranh giành nhau quyền bính. Nhà Mạc đã chiếm Chợ Chu và các vùng đất rộng lớn của Định Hóa làm căn cứ, những cuộc giao tranh liên miên làm nhân dân lầm than đói khổ, nhà cửa bị đốt phá, ruộng đồng bỏ hoang, xã hội rối ren phức tạp. Căm thù các tập đoàn phong kiến gây ra cuộc chiến tranh “Huỳnh đệ tương tàn”, nhân dân Chợ Chu cùng các dân tộc trong huyện hướng về cuộc khởi nghĩa của Nguyễn Huệ (Quang Trung năm 1771), góp phần tiêu

diệt tập đoàn phong kiến Trịnh - Nguyễn - Mạc, sau đó đập tan cuộc xâm lăng của triều đình Mãn Thanh (Trung Quốc) giành lại độc lập thống nhất Tổ quốc năm 1789. Chưa được bao lâu, Nguyễn Ánh dựa vào sức mạnh của tư bản Pháp quay lại khôi phục nền thống trị, năm 1802 Nguyễn Ánh lên ngôi vua, hiệu đế là Gia Long. Bằng những chính sách bạc nhược nhượng bộ nhiều quyền lợi cho Pháp, triều đình nhà Nguyễn đã đẩy đất nước vào tai họa mới. Không cam chịu cảnh nước mất nhà tan, nhiều cuộc khởi nghĩa đã nổ ra, đáng chú ý có cuộc khởi nghĩa của thủ lĩnh người dân tộc Tày tên là Nông Văn Vân nổi dậy ở vùng Việt Bắc, không ít con em Chợ Chu đã tham gia nghĩa quân chiến đấu dũng cảm làm cho bọn thống trị nhiều phen phải lao đao, mấy năm sau mới dập tắt được phong trào.

Năm 1870, Chợ Chu lại trở thành sào huyệt của “giặc Cờ Vàng” do Luồng Tam Kỳ làm thủ lĩnh, đó là một bộ phận của đám tàn quân “Thái Bình Thiên Quốc” do Ngô Côn chỉ huy, một phong trào khởi nghĩa nông dân nổ ra ở hai tỉnh Vân Nam, Quảng Tây (Trung Quốc) bị thất bại vượt biên giới vào Việt Nam từ năm 1867. Sau nhiều lần trốn chạy sự truy đuổi của triều đình Mãn Thanh, đám tàn quân này chia làm hai bộ phận gọi là “Cờ Đen” và “Cờ Vàng”, Luồng Tam Kỳ là phó tướng của Ngô Côn tách ra mang theo 1000

quân “Cờ Vàng” tràn vào Định Hóa, đến thung lũng Chợ Chu, Kỳ cho hạ trại, xây đồn đắp lũy, một mặt cho quân đi cướp bóc các vùng trong huyện và mở rộng ra các huyện Đại Từ, Phú Lương, mặt khác cướp đất, cướp ruộng để ở và cho quân cày cấy. Lường Tam Kỳ đã xây dựng ở Chợ Chu một hệ thống chính quyền riêng của người Hoa, Kỳ nắm toàn quyền định đoạt như một lãnh chúa, dưới trướng Kỳ có các Bang trưởng như Bang Tắc, Bang Dương thay nhau cai quản, Lường Tam Kỳ định ra chế độ tô thuế, cống nạp, phục dịch, bóc lột người dân Chợ Chu và các vùng khác của huyện Định Hóa. Kỳ còn cho xây dựng đình Quan Đế ở Chợ Chu thờ ba vị thánh thời Tam Quốc (Lưu Bị, Quan Vũ, Trương Phi) cùng các tướng của “Thái Bình Thiên Quốc” tử trận trong các cuộc giao tranh. Mượn có truy đuổi quân “Thái Bình Thiên Quốc”, triều đình Mãn Thanh cho quân truy quét khắp vùng, nhưng dựa vào địa thế hiểm trở Lường Tam Kỳ chống cự quyết liệt, mảnh đất Chợ Chu lại trở thành chiến địa, binh đao máu lửa ngút trời, làng xóm tiêu điều xơ xác, người dân khổ cực lầm than.

Quan quân nhà Nguyễn đàn áp dã man các cuộc khởi nghĩa của nhân dân ta, nhưng lại bắt lực trong việc bảo vệ Tổ Quốc, nhân dân Chợ Chu cùng nhân dân các dân tộc trong huyện đã tự mình đứng lên cầm vũ khí chiến đấu bảo vệ quê hương. Do tương quan lực lượng không cân

xứng nhiều cuộc nổi dậy bị đàn áp nhưng nhân dân Chợ Chu không chịu khuất phục đã tham gia nhiều cuộc đấu tranh chống quân xâm lược.

Nối tiếp truyền thống vẻ vang của mình trong các cuộc kháng chiến bảo vệ Tổ quốc, nhân dân thị trấn Chợ Chu đã đóng góp cao nhất sức người, sức của cho các chiến trường góp phần bảo vệ và giải phóng đất nước. Trong sự nghiệp đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo, nhân dân thị trấn Chợ Chu dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Đảng bộ, với truyền thống tự lực, tự cường đã và đang nỗ lực phấn đấu vươn lên thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ xây dựng kinh tế xã hội, bảo đảm an ninh chính trị trật tự an toàn xã hội, xóa đói giảm nghèo, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của các tầng lớp nhân dân vì mục tiêu dân giàu nước mạnh, dân chủ - công bằng - văn minh.

CHƯƠNG I

NHÂN DÂN CHỢ CHU TRONG CUỘC ĐẤU TRANH CHỐNG THỰC DÂN PHÁP XÂM LƯỢC VÀ PHONG KIẾN TÂY SÀI 1886 - 1945

I - Chợ Chu dưới ách thống trị của thực dân phong kiến 1886 - 1930.

Tháng 5/1884, thực dân Pháp chiếm thành Thái Nguyên, xây dựng chế độ quân quản, trong khi đó Lường Tam Kỳ ở Chợ Chu - Định Hóa tiếp tục mở rộng địa bàn hoạt động, củng cố hệ thống phòng thủ, thu phục bọn trộm cướp, thổ phỉ trong vùng. Quân của Kỳ đến tận Tuyên Quang, Phúc Yên để cướp bóc, nhiều khi còn nổ súng vào những cuộc hành binh của quân Pháp. Đầu tháng 10/1886, thực dân Pháp đã hai lần tổ chức những lực lượng nhỏ luân rượt từ Tuyên Quang xâm nhập vào Chợ Chu đánh thăm dò. Tại đây quân Pháp chạm súng với 300 quân của Lường Tam Kỳ, đành phải rút quân về. Những năm sau Pháp còn tiếp tục mở thêm một số cuộc hành binh sang Chợ Chu nhưng đều bị thất bại. Không thể để Lường Tam Kỳ “Làm mưa làm gió” ở Chợ Chu - Định Hoá, ngày 31/01/1889 viên tướng Boóc-Nhi-Ê-

Đờ-Boóc huy động một đạo quân lớn chia làm hai mũi tấn công vào Chợ Chu. Mũi thứ nhất gồm 1103 sĩ quan và binh lính có pháo binh yểm trợ từ Hùng Sơn (Đại Từ) đánh vào phía nam huyện, rồi tiến thẳng lên Chợ Chu. Mũi thứ hai dưới sự chỉ huy của Đại úy Đuy-Pơ-Lông gồm 160 quân từ Động Châu (Tuyên Quang) đánh sang. Sau nhiều ngày giao tranh ác liệt, ngày 03/02/1889 quân Pháp đánh bật quân của Lường Tam Kỳ ra khỏi sào huyệt chiếm được Chợ Chu, sau đó để lại 200 quân với trang bị mạnh chốt giữ.

Pháp chiếm Chợ Chu khống chế Định Hóa, đã trực tiếp đe dọa nghiêm trọng đến quyền lợi của Lường Tam Kỳ, do đó từ những vùng núi cao xung quanh, quân của Kỳ chống trả quyết liệt. Nhiều trận phục kích bắt được lính Pháp, Kỳ đòi chuộc mỗi tên tù binh một nia⁽¹⁾ bạc trắng. Phản ứng của Kỳ gây không ít khó khăn cho thực dân Pháp trong việc chinh phục vùng núi hiểm trở có tầm chiến lược quan trọng này. Quân Pháp liên tiếp mở các cuộc hành quân đẩy quân của Lường Tam Kỳ chạy dạt vào các xã vùng sâu, xa Chợ Chu hàng chục cây số, núng thế ngày 19/03/1890, Kỳ đã gửi thư cho Thống sứ Bắc kỳ xin cầu hòa, trong thư có đoạn viết: *“Tôi chỉ là một kẻ cùng khốn, tôi đến An Nam từ lâu năm, ở đây tôi*

(1) Nia là dụng cụ của nhân dân để xay gạo.

chỉ là kẻ ngoại tộc..., người ta bảo tôi là giặc cướp và phiến loạn..., anh em chúng tôi đông cũng có người ra ngoài tìm lương thực để sống, làm thế nào khác được..., tháng Giêng năm ngoái (tháng 02/1889) quân Pháp lại đến chiếm chỗ chúng tôi (tức vùng Chợ Chu).

Chúng tôi đã chực bỏ đi không nghĩ đến việc chống cự, như vậy tôi có phải là người chân thành và hào hiệp không? ..., nếu quan Thống sứ viết một lá thư cho quan Công sứ tỉnh tôi, tôi xin cúi lạy và ngay lập tức tôi sẽ ban bố tuyên ngôn”.⁽¹⁾ Sau nhiều lần trao đổi biết ý đã quy thuận, ngày 14/08/1890, Pháp ký với Kỳ một bản giao ước gồm 16 điều, theo đó Kỳ được phong chức “Phó lãnh binh” Thái Nguyên, kiêm chức “Phòng phủ xứ”, Pháp nhả cho Kỳ nhiều quyền lợi như được thu thuế, độc quyền làm đại lý rượu cồn và thuốc phiện cho Pháp, hàng năm Pháp còn trích từ ngân sách Đông Dương 40.200 đồng cấp cho Kỳ nuôi quân sĩ, đổi lại Kỳ chỉ được giữ 500 quân, không được cho quân đi cướp bóc quấy phá các vùng lân cận, cùng với quân Pháp, bảo đảm an ninh cho các vùng Đại Từ, Phú Lương, Phổ Yên và Bình Xuyên (Vĩnh Phúc). Cũng theo giao ước này, quân Pháp rút khỏi Chợ Chu và cử một đại diện của tòa Công sứ Thái Nguyên lên Chợ Chu trên danh nghĩa

(1) Lịch sử Đảng bộ huyện Định Hóa Tr29-Sdd.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

“Đại lý cai trị”, cử một sỹ quan người Pháp chỉ huy lính khổ xanh, khổ đỏ người địa phương.

Như vậy trên mảnh đất Chợ Chu nhỏ bé này, hai kẻ thù hung ác đã cấu kết với nhau đàn áp, bóc lột nhân dân ta, nhưng nhân dân các dân tộc Chợ Chu cùng với nhân dân Châu Định Hóa không hề nhụt chí, nhiều người đã bí mật gia nhập những đội quân khởi nghĩa chống Pháp. Những năm 1909 -1912, nghĩa quân Hoàng Hoa Thám mở rộng địa bàn hoạt động sang Định Hóa. Lịch sử còn ghi lại hai trận đánh vô cùng quả cảm của Nghĩa quân với quân Pháp, đó là trận chiến đấu diễn ra ngày 01/4/1912 trên đoạn đường Chợ Chu đi Quảng Nạp, và ngày 13/9/1912 một toán lính Pháp đi càn bị chặn đánh trên đường Chợ Chu đi Chợ Mới, cả hai trận đều làm cho quân Pháp thiệt hại nặng. Ngày 04/8/1916, một toán lính áp giải đoàn tù nhân từ Thái Nguyên lên Chợ Chu, được nhân dân giúp sức đoàn tù đã nổi dậy giết chết tên chỉ huy dẫn giải tù nhân, cướp vũ khí chạy vào rừng tại khu vực Phú Ngự (Phú Tiến ngày nay). Một năm sau, ngày 31/8/1917, cuộc khởi nghĩa của Đội Cấn và Lương Ngọc Quyến nổ ra chiếm thị xã Thái Nguyên, làm cho giặc Pháp kinh hoàng. Do tương quan lực lượng không cân xứng, cuộc khởi nghĩa bị thất bại, một số nghĩa binh lên Định Hóa lánh nạn được nhân dân chở che, giúp đỡ.

Thực dân Pháp chiếm Chợ Chu, không chế Định Hóa, một mặt chúng dùng lực lượng quân sự để củng cố thế lực, mặt khác chúng thi hành nhiều thủ đoạn xảo quyệt để khai thác, bóc lột, đàn áp nhân dân Chợ Chu. Trước hết về quân sự, chúng bố trí tại đây một lực lượng mạnh. Tháng 02/1889 chúng xây dựng đồn Chợ Chu và được củng cố dần đến năm 1920 thì hoàn chỉnh, với hệ thống lô cốt, hàng rào chắn có lỗ châu mai liên hoàn thành một pháo đài cố thủ vững chắc. Về lực lượng, ngoài hai trung đội lính khố xanh thường trực chiến đấu, thực dân Pháp còn tổ chức lực lượng lính đồng ở các tổng xã, cùng hệ thống bột canh, điểm gác dây đặc, bên cạnh đó còn đội quân thổ phỉ của Lường Tam Kỳ. Cùng với bộ máy quân sự là hệ thống chính quyền tay sai từ Châu lý đến Tổng, Xã, đứng đầu bộ máy là Tri châu, cấp Tổng có Chánh tổng, cấp xã có Lý trưởng, riêng ở Chợ Chu Pháp giữ nguyên cách tổ chức của Lường Tam Kỳ, có các Bang trưởng, tất cả hợp thành bộ máy kìm kẹp, khủng bố, đàn áp nhân dân. Để lừa bịp, mị dân, thực dân Pháp lập ra cái gọi là “Đại lý cai trị”, trên danh nghĩa thì “Đại lý cai trị” chỉ là cơ quan đại diện của người Pháp bên cạnh bộ máy chính quyền người bản xứ, nhưng trên thực tế “Đại lý cai trị” giám sát, điều khiển mọi hoạt động của bộ máy tay sai ở địa phương.

Xây dựng xong đồn bót, thực dân Pháp tiến hành xây dựng nhà tù để giam giữ những người dân chúng cho là quấy phá, chống đối chúng. Năm 1913, thì chúng xây một nhà tù cấp tỉnh, có thể giam giữ từ 80 đến 100 người, địa điểm ở sát đồn Chợ Chu (căn cứ quân sự của chúng). Sau vụ nổi dậy giết cai ngục, cướp vũ khí chạy vào rừng của những người tù đêm 27 rạng ngày 28 tháng 8 năm 1922, Pháp tiếp tục mở rộng nhà tù, xây kiên cố hơn, có hầm giam “cắm cổ” có thể giam giữ tới 200 người. Thực dân Pháp tin rằng Chợ Chu là vùng “rừng thiêng, nước độc” nhốt tù ở đây là an toàn nhất, nếu tù có trốn khỏi trại giam không chết đói thì cũng bị thú dữ ăn thịt, nên chúng rất tự mãn. Thông qua bộ máy thống trị tay sai, thực dân Pháp thi hành hàng loạt chính sách áp bức, bóc lột, nô dịch thâm hiểm và vô nhân đạo ở Chợ Chu.

Về kinh tế thực dân Pháp thực hiện chính sách 2 mặt: Chúng duy trì tình trạng lạc hậu, bảo lưu hình thức bóc lột bằng tô thuế, cống nạp của Lường Tam Kỳ và các chức sắc phong kiến ở địa phương. Khi nắm được cả kinh tế, chính trị, xã hội, thực dân Pháp đẩy nhanh tốc độ khai thác, vơ vét, bóc lột có hệ thống với nhiều âm mưu, thủ đoạn đen tối nhất. Chúng bắt dân Chợ Chu cùng nhân dân Định Hóa đi phu mở đường ô tô từ Quốc lộ 3 vào Chợ Chu, từ Chợ Chu đi Quảng Nạp, Phú Minh - Đại Từ.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Năm 1915, ô tô nhà binh, ô tô chở khách, chợ hàng hóa cỡ nhỏ đã hoạt động lưu thông trên các luồng đường, thông thương từ Thái Nguyên lên Chợ Chu⁽¹⁾. Năm 1915 và những năm tiếp theo Pháp lần lượt xây các công trình mở rộng Chợ Chu như cầu Đen dẫn vào Phố Chợ, Cầu Mới đi Kiền Dương và các xã phía bắc, xây 3 quán chợ, có bể nước ngầm ở quán thứ ba chứa được 24.000 lít nước cho dân sử dụng, xây cột đèn công cộng thấp bằng dầu hỏa, xây vỉa hè, cống thoát nước, xây nhà “Dây thép” (bưu điện), khuyến khích các nhà giàu xây nhà gạch lợp ngói. Bằng cách làm trên, chúng đã biến Chợ Chu thành một thị trấn theo hình mẫu một thị trấn nhỏ cổ điển Pháp. Chợ Chu trở thành nơi buôn bán, trao đổi sầm uất. Từ các xã xa xôi theo ngựa thồ, gùi đẩy, quẩy dậu trên lưng, trên vai người, sản vật tấp nập đem ra chợ bán. Đồi lại nhân dân mua dầu, muối, vải vóc, lưỡi cày, dao, cuốc và các vật dụng khác từ xuôi lên. Thực dân Pháp nắm độc quyền bán dầu, muối, vải vóc, rượu cồn, thuốc phiện thông qua mạng lưới đại lý là người Chợ Chu. Bằng việc xây dựng Chợ Chu thành thị trấn buôn bán sầm uất, Pháp thực hiện những mưu mô thâm độc. Một mặt tuyên truyền cho chính sách “Khai hóa văn minh” lừa bịp, mặt khác tạo ra một nhu cầu sinh hoạt mới, ngày càng cột chặt người dân

(1) Ngày 09/4/1915, khánh thành đường từ Quốc lộ 3 vào Chợ Chu.

Chợ Chu, Định Hóa vào nền kinh tế do Pháp điều hành, lũng đoạn. Đồng thời sản sinh ra ở Chợ Chu một lớp người chuyên buôn bán lệ thuộc vào hàng hóa của Pháp. Từ đó càng thu được lợi nhuận lớn từ thuế khóa, từ buôn bán trao đổi hai chiều. Thông qua Chợ Chu, Pháp bán được nhiều hàng hóa xa xỉ và thu được một khoản lợi lớn từ các sản vật vơ vét được ở Định Hóa đưa về xuôi. Có mặt hàng còn đem trao đổi tận bên Pháp như bạc trắng, cao hổ, mật gấu và động vật quý hiếm.

Để dễ bề thống trị, thực dân Pháp giam hãm nhân dân Chợ Chu trong cảnh tối tăm ngu dốt. Lợi dụng sự chênh lệch về trình độ phát triển kinh tế, văn hóa giữa các dân tộc, chúng ra sức tuyên truyền, xuyên tạc chia rẽ, gây hấn thù giữa các dân tộc, chúng đầu độc người dân Định Hóa mà người dân Chợ Chu phải gánh chịu nhiều nhất, đó là nạn cờ bạc, nghiện thuốc phiện, đồng thời khuyến khích Kỳ mở sòng bạc, tiệm hút thuốc phiện, thu hút, lôi kéo thanh niên và một số dân trong vùng đến đánh bạc, hút thuốc phiện, nhằm đầu độc, tha hóa họ, đưa họ đến chỗ mòn mỏi cả thể xác lẫn tinh thần mà quên đi mối thù mất nước. Đây là tội ác mà Pháp mượn tay Lường Tam Kỳ thực hiện. Theo hợp đồng của phòng thương chính Pháp với Lường Tam Kỳ, hàng tháng dân Định Hóa phải tiêu thụ 75,2 kilôgam thuốc phiện (trong đó một nửa là

thuốc sống⁽¹⁾, một nửa là thuốc chín). Ngay cả lương trả cho quân sĩ của Lường Tam Kỳ, Pháp cũng trả một phần ba bằng thuốc phiện. Bằng biện pháp hành chính, chúng cấm dân Định Hóa nấu rượu mà phải tiêu thụ hàng chục nghìn lít rượu “Phông ten” do Pháp sản xuất.

Ngày 07/11/1924, Lường Tam Kỳ chết thì đội quân thổ phỉ của Kỳ cũng tan rã, mọi đặc ân Pháp giành cho Kỳ cũng bị bãi bỏ. Năm 1929, công sứ Pháp đã ký Nghị định đặt Định Hóa dưới chế độ cai quản chung như các châu huyện khác. Từ đó Pháp tiến hành lập sổ địa bạ, lập sổ đinh, nắm lại độc quyền bán các mặt hàng thiết yếu, đặt thêm các thứ thuế, trong đó có thuế đinh (còn gọi là sưu) là thứ thuế dã man nhất đánh vào “đinh nam” (tức nam giới từ 18 tuổi trở lên), bình quân mỗi xuất sưu là 2,8 đồng (tương đương với một tạ thóc), đến năm 1934 chúng tăng lên 3,79 đồng. Do sưu cao, thuế nặng, người nông dân phải bán vườn gán ruộng cho địa chủ và bọn thương nhân giàu có. Dưới hai tầng áp bức bóc lột của thực dân, phong kiến, nhân dân các dân tộc Chợ Chu bị bần cùng hóa, dẫn đến sự phân hóa giai cấp, phân tầng xã hội ngày càng sâu sắc. Ở Chợ Chu, ngoài nghề trồng lúa, trồng rau còn sản sinh ra tầng lớp buôn bán, thợ thủ công.

(1) Lịch sử chính trị và quân sự tỉnh Thái Nguyên của Enchinand, tài liệu của Pháp lưu trữ tại Ban nghiên cứu lịch sử Đảng tỉnh.

Các xưởng may, xưởng mộc, lò rèn, cửa hàng muối, hàng thuốc, hàng cao lâu cơm phở, bánh trái, người làm thuê làm mướn. Một số người thuộc tầng lớp trên như địa chủ, nhà giáo, thông ngôn, ký lục, binh lính cũng đến cư trú tại Chợ Chu.

Về giáo dục, suốt từ ngày chiếm đóng Chợ Chu đến năm 1920, Pháp không mở một trường lớp nào. Đến năm 1921, do nhu cầu đào tạo tay sai chúng mở một trường Tiểu học ở Chợ Chu với lưu lượng 100 người mỗi năm. Học sinh chủ yếu là con em bọn tay sai và một số ít thuộc con em tầng lớp giàu có, trung lưu thuộc các huyện Định Hóa, Đại Từ, Phú Lương, Chợ Đồn đến học còn nhân dân hầu hết là mù chữ.

Về Y tế chúng xây một trạm xá nhỏ để chữa bệnh cho binh lính và gia đình quan lại địa phương. Còn nhân dân mỗi khi ốm đau bệnh tật đều phải tự chạy chữa, không được vào khám chữa bệnh trong trạm xá của chúng.

Có thể nói, sau gần 50 năm thực dân Pháp cấu kết với bọn địa chủ phong kiến đã thiết lập ở Chợ Chu một trật tự mới về quân sự, chính trị, kinh tế, văn hóa làm biến dạng bộ mặt xã hội, đặt Chợ Chu trong vòng kiểm soát của chúng, đẩy nhân dân vào thảm cảnh đói rét, khổ đau. Điều đó tất yếu xảy ra mâu thuẫn gay gắt không

thể điều hòa được giữa một bên là nhân dân các dân tộc Chợ Chu - Định Hóa với một bên là các thế lực thực dân, phong kiến tay sai. Có áp bức, có đấu tranh, thực tế chân lý đó đã diễn ra rất quyết liệt ở tất cả các vùng trên địa bàn Châu Định Hóa, trong đó Chợ Chu là trung tâm. Song để chiến thắng kẻ thù một cách triệt để, nhân dân các dân tộc Chợ Chu cũng như nhân dân Châu Định Hóa phải được tổ chức chặt chẽ dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam.

II - Chợ Chu trong cuộc vận động cách mạng 1930 - 1945.

Năm 1930, Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời, đánh dấu bước ngoặt lịch sử quan trọng trong đời sống chính trị ở Việt Nam. Từ đây đất nước Việt Nam đã chấm dứt tình trạng khủng hoảng về đường lối cứu nước. Đã có một Đảng tiên phong của giai cấp công nhân lãnh đạo, một Đảng kiểu mới lấy chủ nghĩa Mác-Lênin làm nền tảng tư tưởng. Có Đảng vững tay chèo lái con thuyền cách mạng Việt Nam vững vàng tiến lên phía trước. Phong trào phát triển mạnh trong cả nước, ngay sau đó đã nổ ra cuộc diễn tập đầu tiên là cao trào xô viết Nghệ Tĩnh và cuộc khởi nghĩa của nông dân huyện Tiên Hải tỉnh Thái Bình, làm

chấn động nước Pháp, lung lay cả hệ thống chính quyền phong kiến tay sai của thực dân Pháp ở Việt Nam.

Mặc dù phong trào cách mạng phát triển rầm rộ trong cả nước, nhưng ở Định Hóa nói chung, Chợ Chu nói riêng, giữa sào huyệt của giặc vẫn mịt mù tăm tối. Thực dân Pháp cho đây là vùng đất chiến lược, trọng yếu, nên tìm mọi cách bung bít ngăn chặn không cho phong trào cách mạng ảnh hưởng tới vùng núi hiểm trở này. Năm 1931, sau khi đàn áp dã man phong trào ở các tỉnh Nghệ An, Hà Tĩnh và Thái Bình thực dân pháp tiến hành “Khủng bố trắng” ở các tỉnh phía Bắc, nhiều cơ sở đảng ở các tỉnh miền xuôi bị đàn áp phải rút vào hoạt động bí mật, nhiều đảng viên cộng sản và quần chúng yêu nước bị bắt bớ, truy đuổi. Trong hoàn cảnh đó năm 1932 hai đồng chí đảng viên ở tỉnh Hà Nam là đồng chí Vũ Hưng (tên thật là Vũ Uyển, bí danh là Hai Cao) và đồng chí Nguyễn Đình Chiêm (bí danh là Phó mùa) vượt vòng vây giặc lên núi rừng Định Hóa lánh nạn. Ban đầu đồng chí Vũ Hưng sống ở xã Bộc Nhiêu, đồng chí Nguyễn Đình Chiêm ở Quán Vương (xã Trung Hội ngày nay) những ngày đầu hai đồng chí vừa làm thuê cho người địa phương để kiếm sống vừa tìm hiểu tình hình đời sống, phong tục tập quán của đồng bào các dân tộc ở Định Hóa, thăm dò thái độ

của các chức sắc địa phương đối với thực dân Pháp xâm lược, đồng thời từng bước tuyên truyền cách mạng trong quần chúng. Năm 1935 hai đồng chí gặp nhau, đồng chí Vũ Hưng lên Quán Vuông sinh sống để tạo thời cơ cùng đồng chí Nguyễn Đình Chiêm nhen nhóm phong trào ở Quán Vuông rồi nhân rộng ra các xã trong Châu Định Hóa. Với ý thức của người đảng viên cộng sản và kinh nghiệm hoạt động bí mật ở dưới xuôi, hai đồng chí thống nhất trước tiên tuyên truyền vận động những quần chúng là người Hà Nam đã sinh sống ở Quán Vuông từ trước, kết giao với một số hương lý, kỳ hào có mâu thuẫn với thực dân Pháp và phong kiến tay sai để tạo chỗ đứng chân. Tháng 9/1937, hai đồng chí đã thành lập “Tổ công tác cách mạng” ở Quán Vuông, cũng là tổ chức cách mạng đầu tiên ở Định Hóa. Hai đồng chí đảng viên kiên cường này hoạt động trong điều kiện mất liên lạc với Trung ương Đảng từ năm 1933 đến năm 1940. Đồng chí Vũ Hưng đã bền bỉ vận động và xây dựng được một số cơ sở ở Sơn Nam, Định Biên Trung (tức Trung Hội và Bảo Cường ngày nay), Thanh Điều (xã Thanh Định), Định Biên Thượng (xã Định Biên) và một số xã quanh Chợ Chu. Năm 1938 có thời gian đã liên hệ được với cơ sở ở La Bằng, huyện Đại Từ. Những năm 1939 - 1940 tình hình phong trào ở Định Hóa ngày càng phát triển mạnh,

không thể thiếu sự lãnh đạo của Trung ương Đảng. Nhận thức được sự cần thiết đó, đồng chí Vũ Hưng đã nhận nhiệm vụ với các đồng chí lãnh đạo cơ sở, quyết tâm đi tìm Đảng. Qua bao gian nan, nguy hiểm, cuối cùng đồng chí đã gặp được đồng chí Hoàng Quốc Việt tại huyện Bình Lục tỉnh Hà Nam và được giới thiệu với cơ sở Đảng ở Võ Nhai. Từ đây có sự lãnh đạo của Trung ương Đảng, phong trào cách mạng ở Định Hóa bước sang một giai đoạn mới.

Phong trào đang lan rộng thì thực dân Pháp phát hiện đồng chí Vũ Hưng là người lãnh đạo chủ chốt ở Định Hóa nên đã huy động một lực lượng lớn vây ráp, truy lùng để bắt đồng chí. Được nhân dân che chở, đồng chí Vũ Hưng thoát khỏi vòng vây của giặc ở Định Hóa chuyển sang Võ Nhai. Không bắt được đồng chí Vũ Hưng, Brê-a chỉ huy trại lính ở Chợ Chu điên cuồng mở cuộc vây bắt kéo dài 10 ngày, nhiều quần chúng bị chúng tình nghi là cộng sản bị bắt về phủ tra hỏi, khám xét nhà cửa. Năm 1940 được tin địch nới lỏng phong tỏa đồng chí Vũ Hưng trở lại Định Hóa khôi phục lại phong trào nhưng khi về đến La Bằng (Đại Từ) thì đồng chí bị giặc bắt.

Một tác động lớn đến phong trào cách mạng ở Định Hóa là cuộc khởi nghĩa Bắc Sơn - Võ Nhai nổ ra tháng

9/1940. Tuy bị đàn áp nhưng từ thực tiễn của cuộc khởi nghĩa này, Đảng ta đã đúc kết được những kinh nghiệm quý về đấu tranh vũ trang và xây dựng căn cứ địa cách mạng. Để bảo toàn lực lượng, ngày 19/11/1941, một bộ phận Cứu quốc quân theo chỉ thị của Trung ương vượt vòng vây giặc sang vùng Định Hóa làm nhiệm vụ mở rộng căn cứ. Tháng 2/1942, bằng đường dây bí mật, Cứu quốc quân đã bắt được liên lạc với cơ sở ở Định Hóa. Tại Chợ Chu, dưới ách kìm kẹp của thực dân phong kiến, ngay giữa sào huyệt giặc, hàng ngày hàng giờ phải chịu đựng cảnh áp bức bóc lột, chứng kiến các cuộc khủng bố, vây ráp dã man tàn bạo của thực dân Pháp và tay sai, quần chúng nhân dân rất căm thù, phẫn uất. Trong khi đó tin tức về sự lớn mạnh của cách mạng trong nước và phong trào đấu tranh phát triển khắp nơi trong Châu Định Hóa cũng dội về, nhưng thực dân Pháp bao vây, phong tỏa bằng lực lượng mật thám, chỉ điểm chìm, nổi hoạt động ráo riết, nên nhân dân không thể nào liên lạc được với những đồng chí đảng viên cộng sản. Nhiều lần các đồng chí Vũ Hưng, Nguyễn Đình Chiêm đến Chợ Chu tìm gặp quần chúng tuyên truyền cách mạng, nhưng không thể nào gặp được, do đó đến năm 1942 Chợ Chu vẫn chưa có một tổ chức cách mạng nào do Đảng lãnh đạo.

*

*

*

Nhà tù Chợ Chu được tiếp tục mở rộng nâng cấp từ năm 1941 và hoàn thành năm 1942, thời gian này đế quốc Pháp bắt 106 thân nhân của các chiến sĩ cách mạng Bắc Sơn - Võ Nhai về đây giam cầm nhằm lung lạc ý chí của các chiến sĩ, nhưng chúng không thực hiện được ý đồ đó, năm 1943 buộc phải trả tự do cho số bà con này, đồng thời chuyển 100 tù nhân chính trị từ nhà tù Sơn La về đây giam giữ. Số tù nhân này đã hết hạn tù nhưng theo thực dân Pháp, đây là những “phần tử nguy hiểm” nên phải tập trung để “an trí”. Trước khi về Định Hóa, từ nhà tù Sơn La các đồng chí đã thành lập một chi bộ gồm 15 đảng viên, do đồng chí Nguyễn Văn Khương (tức Song Hào) làm bí thư. Vì là những người “an trí” không còn án tù, nên nhà cầm quyền không được thực hiện các chế độ hà khắc như đối với tù chính trị đang còn án. Những người “an trí” không bị kìm kẹp, nhưng đi đâu cũng có lính đi kèm. Lúc đầu mới đến nhà tù Chợ Chu, bọn cai tù quản chế rất nghiêm ngặt, anh em phải ăn cơm “nhà thầu”⁽¹⁾ với cơm gạo hầm, mất vệ sinh và thiếu thốn vô cùng. Nhiều đồng chí bị sốt rét, bệnh lao, ghẻ lở, suy

(1) Thực dân Pháp Giao cho vợ lính “thầu” nấu cơm cho tù chính trị gọi là “nhà thầu”.

kiệt sức khỏe không được chăm sóc. Trước tình hình đó, cuối năm 1943 tù chính trị “tuyệt thực” đấu tranh đòi tự do đi lại, tự mua sắm, tự lao động cải thiện đời sống, bỏ chế độ ăn cơm “nhà thầu”. Cuộc đấu tranh kéo dài một tuần, bọn cai tù phải nhượng bộ để anh em ra ngoài trại giam lao động tự cải thiện. Tận dụng những thuận lợi này, các đồng chí đã tích cực gặp gỡ, làm quen với quần chúng để tuyên truyền cách mạng ở Chợ Chu và các vùng xung quanh. Khi xuống chợ mua thực phẩm, may vá quần áo, cắt thuốc chữa bệnh, các đồng chí Nguyễn Văn Khương (tức Song Hào), Tạ Tiêu (tức Tạ Xuân Thu) và nhiều đồng chí khác đã dần dần tìm hiểu, tiếp cận với một số quần chúng có cảm tình với cách mạng giác ngộ họ, một số gia đình đã trở thành nơi gặp gỡ của các đồng chí. Những người làm thợ may, thợ mộc là những người nghèo khổ từ Thái Bình, Bắc Ninh, Hưng Yên, Hà Nam lên sinh sống được các đồng chí lấy danh nghĩa là người cùng quê gặp gỡ tuyên truyền, nhiều quần chúng đã hiểu rõ tội ác xâm lược của thực dân Pháp là nguyên nhân làm cho nhân dân ta nghèo khổ. Từ đó họ giác ngộ và hết sức giúp đỡ các đồng chí cán bộ cách mạng.

Tháng 9/1943, do các tổ chức cách mạng ở cơ sở mất cảnh giác, bọn chỉ điểm chui vào hàng ngũ tổ chức của ta nắm được danh sách những cán bộ chủ chốt báo cho

giặc biết, Ra-Gu chỉ huy đồn Chợ Chu và chi Châu Hà Sỹ Tinh cùng mật thám Ma Ri Ky huy động một lực lượng lớn lính khố xanh, cùng lính đồng ở các tổng xã mở đợt càn quét, lùng sục vào tất cả các xã ở Châu Định Hóa. Ở Chợ Chu tuy kìm kẹp rất gắt gao chúng vẫn tập trung các chức sắc tra hỏi xem có cộng sản hoạt động không. Chúng bắt được một số cốt cán của cách mạng giải qua phố Chợ Chu nhằm đe dọa, trấn áp tinh thần nhân dân, đồng thời đưa những người bị bắt giam ở Căng Bá Vân (Đại Từ), một số đồng chí bị đi đày ở nhà tù Sơn La.

Đầu năm 1944, đồng chí Vũ Hưng thoát khỏi ách giam cầm của kẻ thù trở về Định Hóa tiếp tục lãnh đạo phong trào, nhờ những quần chúng được giác ngộ làm đường dây bí mật mà các đồng chí Vũ Hưng, Nguyễn Đình Chiêm bắt liên lạc được với các đồng chí lãnh đạo chi bộ nhà tù Chợ Chu. Cùng thời gian này, tổ công tác của Cứu quốc quân ở Định Hóa qua chi bộ nhà tù đã bắt được liên lạc với Xứ ủy Bắc Kỳ đây là nguồn sinh lực mới tạo điều kiện cho phong trào cách mạng ở Chợ Chu, Định Hóa phát triển rộng khắp. Giữa năm 1944 hội tương tế Chợ Chu được thành lập gồm 14 hội viên đại diện cho 14 gia đình đó là Nguyễn Thạc Quế, Nguyễn Duy Phan, Vũ Văn Khoan, Lê Văn Diễm, Ngô Nhân, Phạm Văn Thao, Nguyễn Văn Tuyên, Nguyễn Văn Liêm, Nguyễn Văn Y,

Lê Văn Dân (tức Lạng), Nguyễn An Chi, Nguyễn Văn Cúc, Nguyễn Thị Gái, Đào Văn Thanh do ông Nguyễn Thạc Quê làm hội trưởng, Hội tương tế hoạt động công khai trên danh nghĩa giúp nhau làm việc thiện như làm nhà, cưới xin, ma chay... Thông qua hoạt động của Hội, các nhân cốt cách mạng đưa nội dung tuyên truyền để giác ngộ quần chúng. Đến cuối năm 1944 số hội viên tăng lên 50 người, từ đó Hội tương tế là cơ sở cung cấp tin tức, tài liệu, quần áo, thuốc men, lương thực, thực phẩm cho các tù chính trị ở Cánh Chợ Chu. Chi bộ thông qua cơ sở Chợ Chu gửi ra ngoài những chủ trương của Trung ương Đảng, Xứ ủy Bắc Kỳ chỉ đạo cho cơ sở ở Định Hóa hoạt động đúng hướng. Chi bộ Nhà tù đã có nhiều hoạt động tuyên truyền linh hoạt, biến Nhà tù thành “Sân khấu - nhà hát”⁽¹⁾. Xuân Giáp Thân (năm 1944), chi bộ tổ chức ăn Tết có liên hoan văn nghệ, khán giả có mời cả binh lính, Lý trưởng, Chánh tổng các xã, viên Đại lý, sỹ quan đồn trưởng người Pháp, Tri phủ, cùng bà con phố Chợ Chu đến dự rất đông. Những tiết mục văn nghệ do các đồng chí sáng tác, biểu diễn khơi dậy lòng yêu nước, chí căm thù bọn giặc ngoại bang cướp nước, ca ngợi truyền thống đấu tranh của dân tộc. Binh lính và nhân dân rất khâm phục “Tù Cộng sản” và có cảm tình với cách mạng, với

(1) Hồi ký của đồng chí Vũ Hưng.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Việt Minh. Với những hoạt động tuyên truyền giác ngộ của chi bộ Nhà tù đã cảm hóa được một số binh lính sẵn sàng giúp đỡ cách mạng như viên đội Đoàn Như Giá⁽¹⁾ và một số lính khổ xanh canh giữ tù chính trị.

Cuối năm 1944, cuộc chiến tranh thế giới thứ hai đang ở vào thời điểm ác liệt nhưng có thể thấy rõ kết cục chiến thắng thuộc về Liên Xô và phe Đồng Minh, nên Đảng ta chủ trương đẩy mạnh các hoạt động vũ trang, xây dựng và củng cố các căn cứ. Dưới ánh sáng của Nghị quyết Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ VIII, các đội du kích ở Việt Bắc lần lượt ra đời. Một phong trào “sửa soạn khởi nghĩa” dấy lên sôi nổi khắp nơi. Trong thời gian này, các chiến sĩ cách mạng đã treo một lá cờ đỏ sao vàng lên đỉnh núi Chợ Chu báo hiệu cơn bão tố cách mạng đang đến gần. Nhân dân Chợ Chu phấn khởi, tin tưởng. Bọn thống trị rất lo sợ, hoang mang. Phong trào cách mạng càng phát triển thì nhu cầu cán bộ càng lớn. Tháng 7/1944, Xứ ủy Bắc kỳ đã chỉ thị cho Chi bộ nhà tù Chợ Chu tổ chức cho 12 đến 15 đồng chí vượt ngục ra ngoài để bổ sung cán bộ cho phong trào. Một cơ sở tin cậy của Cứu quốc

(1) Đoàn Như Giá - viên đội chỉ huy lính khổ xanh, có cảm tình với cách mạng, đã tích cực giúp đỡ các đồng chí đảng viên ở nhà tù Chợ Chu. Sau ông theo cách mạng và được kết nạp Đảng Cộng sản Đông Dương - được công nhận là lão thành cách mạng.

quân là nhà bà Phan Thị Tàn. Bà Tàn là thân nhân của chiến sĩ du kích Trảng Xá - Võ Nhai, đã có thời gian bị giặc bắt giam tại nhà tù Chợ Chu, khi được trả tự do bà ở lại lấy chồng ở xóm Nà Lài và hoạt động cách mạng, nơi đây trở thành trạm liên lạc của Cứu quốc quân và chi bộ nhà tù Chợ Chu. Tại cuộc hội ý giữa các đồng chí Song Hào, Nhị Quý, Lê Dục Tôn và lãnh đạo địa phương, đã thống nhất giao trách nhiệm cho từng bộ phận. Chi bộ có trách nhiệm lựa chọn những đồng chí đảng viên còn sức khỏe để vượt ngục ra ngoài tiếp tục công tác. Cơ sở chịu trách nhiệm chuẩn bị đường rút, người đưa đường, lương thực, quần áo, thuốc men. Kế hoạch được định rõ ngày giờ, địa điểm, ám hiệu và nơi tập kết.

Đúng 8 giờ sáng ngày 11/10/1944, theo thường lệ 12 tù nhân chính trị đẩy hai xe bò vào rừng lấy củi có sự giám sát của một tốp lính đi kèm. Đến quán bà Tàn lính canh vào quán uống rượu, hút thuốc, sau đó chúng vào làng tìm nơi ngủ, còn anh em tù mang rìu, cưa vào rừng Phúc Sinh giả đi kiếm củi. Mọi người nhanh chóng đến điểm hẹn tại đồi Cây Phay bản Huyện (Phúc Sinh), ở đây có đồng chí ông Lộc Văn Tư đã chờ sẵn dẫn đường vượt núi cao rừng rậm, rờn rã mười ngày đêm các đồng chí đã đến Khuổi Kịch (Tuyên Quang) an toàn. Cuộc vượt ngục thắng lợi chứng tỏ quyết tâm cao của các đồng chí đảng

viên, sự kết hợp khôn khéo, bí mật của cơ sở địa phương và cấp ủy nhà tù, sự phối hợp nhịp nhàng giữa đơn vị Cứu quốc quân và có sự đóng góp to lớn của nhân dân Chợ Chu và các xã trong Châu Định Hóa. Thành công của cuộc vượt ngục khẳng định chủ trương đúng đắn và chỉ đạo sát sao của Xứ ủy Bắc kỳ. Sau khi nghỉ ngơi tìm hiểu chủ trương đường lối của Đảng, các đồng chí đã phân công nhau lên đường tỏa về các địa phương lãnh đạo phong trào. Các đồng chí Nguyễn Cung (tức Lê Trung Đình), Nguyễn Cao được phân công trở về Định Hóa. Ở Chợ Chu lúc này, ông Nguyễn Thạc Quế là người giỏi tiếng Pháp, có cảm tình với cách mạng, đã từng làm môi giới cho người nhà tù nhân từ dưới xuôi lên gặp người thân là tù chính trị và là đường dây liên lạc giữa đồng chí Nguyễn Văn Khương, Tạ Tiểu với đồng chí Vũ Hưng. Ông đã có nhiều đóng góp trong quá trình vận động xây dựng cơ sở cách mạng ở Chợ Chu.

Như vậy ánh sáng cách mạng đến với Chợ Chu từ các nguồn chính đó là quá trình vận động của đồng chí Vũ Hưng và Nguyễn Đình Chiêm, những hoạt động của Cứu quốc quân, đặc biệt là chi bộ Cộng sản nhà tù Chợ Chu. Các đồng chí đảng viên ở đây là người trực tiếp tuyên truyền, giác ngộ và tổ chức quần chúng hoạt động cách mạng. Do hoàn cảnh khách quan, ánh sáng cách

mạng tuy đến chậm hơn so với các địa phương khác, nhưng khi ngọn lửa cách mạng đã đến được giữa sào huyệt của giặc thì nó sẽ bùng lên dữ dội và mãnh liệt, thiêu cháy cả bè lũ cướp nước và hệ thống chính quyền tay sai của chúng.

Cuối năm 1944 đầu năm 1945, phong trào cách mạng ở Châu Định Hóa phát triển mạnh. Các đội tự vệ vũ trang được thành lập ở các xã Định Biên Trung (Bảo Cường), Nghĩa Trang (Kim Sơn), Phúc Trinh (Phúc Chu). Dưới sự chỉ đạo của các ông Lộc Văn Tư, Mông Văn Thử, các đội tự vệ ngày đêm luyện tập, rèn đúc vũ khí, giáo mác, dao găm, ráo riết chuẩn bị khởi nghĩa giành chính quyền.

Thực dân Pháp phải lo đối phó với phong trào cách mạng ở Định Hóa đang lên cao, lại lo quân Nhật hất cẳng khỏi Đông Dương, nên Bộ chỉ huy Pháp điều quân trong thế bị động, lúng túng, hoang mang đến cực độ. Thời gian này chúng điều hai đại đội lính “mọi” (người Tây Nguyên) lên Chợ Chu tăng cường cho Định Hóa nhằm củng cố tinh thần cho quan quân người Pháp và bè lũ tay sai. Hai Đại đội này chiếm các quán tại phố Chợ Chu làm doanh trại đóng quân, ngày đêm lùng sục, bắt bớ. Nhân dân Chợ Chu vô cùng căm phẫn trước những hành động tàn ác của đội quân này.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Ngày 09/3/1945, Nhật nổ súng đảo chính Pháp, quân Pháp bạc nhược quỳ gối đầu hàng dân nước ta cho Nhật. Chỉ sau đó một ngày (10/3/1945), quân Nhật tràn vào Thái Nguyên. Bộ chỉ huy Nhật cho lính lên đồn Chợ Chu bắt đồn trưởng người Pháp đưa về Thái Nguyên tổng giam, hai đại đội lính Tây Nguyên, cùng bọn chỉ huy hoang mang lo sợ vứt bỏ mọi thứ tháo chạy sang Tuyên Quang. Các sự kiện liên tiếp diễn ra cùng một thời điểm làm cho bộ máy chính trị, quân sự của Pháp ở Định Hóa hoang mang đến cực độ. Tri châu Hà Sĩ Tinh hoảng sợ muốn chạy trốn, nhưng được tên mật thám cáo già Ma Ry Ky động viên Hà Sĩ Tinh cố thủ chờ Nhật đến tiếp tục làm tay sai cho Nhật, nên ngoài trung đội lính khổ xanh và một tiểu đội lính cơ, Hà Sĩ Tinh điều thêm 300 lính đồng thuộc ba tổng Định Biên Hạ, Phụng Vỹ Thượng, Phụng Vĩ Hạ và giao cho Châu Đoàn Nghiênn⁽¹⁾ chỉ huy kéo về tổ chức cố thủ bảo vệ phủ đường.

Về phía cách mạng các đồng chí lãnh đạo nhận định tình hình lộn xộn diễn ra ở Chợ Chu khi Nhật hất cẳng Pháp là thời cơ có một không hai cho nhân dân Định Hóa nổi dậy giành chính quyền, nhưng chưa nhận được lệnh của lãnh đạo chiến khu nên các cơ sở ở Định Hóa

(1) Châu Đoàn Nghiênn tức Lương Văn Nghiênn sau giác ngộ đi theo cách mạng.

tích cực chuẩn bị bổ sung thêm vũ khí cho tự vệ Bãi Lành, Bãi Hội, phát động quần chúng chuẩn bị lực lượng chính trị ở Chợ Chu và các xã. Trong lúc đang tích cực, khẩn trương chuẩn bị lực lượng khởi nghĩa thì nhận được chỉ thị “Nhật, Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta” của Ban Thường vụ Trung ương Đảng, dựa vào Chỉ thị này, lãnh đạo địa phương quyết định phát động khởi nghĩa vũ trang giành chính quyền. Một kế hoạch tỉ mỉ được đặt ra, trước hết, lực lượng vũ trang cắt đứt đường dây điện thoại không cho chúng liên lạc với Thái Nguyên, sau đó phá cầu, đường, không cho giặc tiếp ứng cho nhau đồng thời chặn đường rút lui của chúng, bao vây đồn lính khố xanh và Châu lì, khi lực lượng vũ trang nổ súng thì lực lượng chính trị của quần chúng kéo về Chợ Chu mít tinh, tuần hành gây sức ép về chính trị, kêu gọi các chức sắc của chính quyền tay sai đầu hàng cách mạng. Kế hoạch khởi nghĩa đang được phổ biến đến các xã thì được tin trung đội Cứu quốc quân do đồng chí Tạ Xuân Thu và Chu Phóng chỉ huy sau khi giải phóng huyện Sơn Dương (Tuyên Quang) đang trên đường tiến sang Định Hóa. Để phối hợp hành động, lãnh đạo địa phương cử người đi đón. Trưa ngày 25/03/1945 hai bên gặp nhau trên đỉnh đèo Muồng. Sau khi nắm tình hình, hai bên thống nhất bổ sung kế hoạch

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

khởi nghĩa, lực lượng quân sự chủ chốt là Cứu quốc quân và lực lượng du kích các xã cùng phối hợp tác chiến. Do cứu quốc quân bắt rồi tha cho tên Trương bạ trên đường chạy trốn, kế hoạch bị lộ⁽¹⁾ nên lãnh đạo hai bên quyết định tấn công đồn Chợ Chu và Châu lý ngay đêm 25/3/1945. Theo phương án đã định lực lượng vũ trang chia thành ba bộ phận. Bộ phận thứ nhất gồm tiểu đội du kích xã Nghĩa Trang (tức Kim Sơn) và một tiểu đội Cứu quốc quân do đồng chí Hoàng Thượng và Lộc Văn Tư chỉ huy có nhiệm vụ hành quân đi trước bí mật tiêu diệt các điểm canh ở Bảo Biên và Đình Làng Hoèn (Phúc Chu ngày nay) án ngữ con đường từ Đèo Muồng ra Chợ Chu cùng với tiểu đội du kích xã Nghĩa Trang (tức xã Kim Sơn ngày nay) nhanh chóng bao vây Châu lý. Bộ phận thứ hai gồm 10 người do ông Hoàng Ngọc Đỉnh chỉ huy, bí mật giả làm người đi chợ (ngủ tại quán chợ), ém quân tại Chợ Chu, có nhiệm vụ giữ gìn an ninh trật tự khi quân ta nổ súng đánh vào các mục tiêu. Đồng thời bảo vệ hai kho thóc liên đoàn của Nhật đặt tại sông bạc Chợ Chu, ngăn chặn không để tình trạng cướp bóc xảy ra, bảo vệ và trấn an tư tưởng nhân dân. Bộ phận thứ ba gồm hai tiểu đội Cứu quốc quân do đồng chí Tạ

(1) Tên trương bạ là chỉ điểm của địch. Sau khi được tha hắn đã quay lại Chợ Chu báo cho địch biết.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Xuân Thu và Chu Phóng chỉ huy tấn công đồn lính khổ xanh. Sau khi tất cả các bộ phận đã bí mật tiếp cận các mục tiêu, đúng 3 giờ sáng ngày 26/03/1945, Ban chỉ huy thống nhất ra lệnh cho lực lượng du kích Chợ Chu nổ “pháo đùng” ở nhiều điểm để làm hiệu lệnh tấn công và nghi binh làm cho địch tưởng quân giải phóng rất nhiều súng đạn. Bọn lính khổ xanh lực lượng chủ lực của địch vốn đã hoang mang càng hoang mang hơn chỉ chống cự yếu ớt rồi bỏ đồn vứt súng tháo chạy hoảng loạn. Tại Châu ly, Hà Sĩ Tinh biết không chống cự nổi quân cách mạng đã bỏ thuộc hạ chạy trốn. Bọn lính cơ, lính đồng vứt bỏ vũ khí chạy thực mạng. Tổng đoàn Lý Minh Vân (là người của cách mạng) mở cửa đồn cho quân cách mạng tràn vào chiếm phủ đường, tịch thu giấy tờ, sổ sách, cờ đỏ sao vàng tung bay trên nóc Phủ đường. Tại Chợ Chu lực lượng do ông Hoàng Ngọc Đỉnh chỉ huy cầm cờ đỏ sao vàng lên đình Quan Đế. Trước khí thế của quân cách mạng, quần chúng Chợ Chu vô cùng phấn khởi nấu cơm tiếp tế cho quân khởi nghĩa, đồng thời phối hợp với Cứu quốc quân lùng bắt những tên tay sai ngoan cố, tước vũ khí tàn binh địch. Hà Sĩ Tinh lẩn trốn tại nhà Lương Cẩm Quay ở Đồng Mản xã Định Biên Trung bị quân cách mạng bao vây, cùng đường phải ra đầu thú, tiếp đó quần chúng Chợ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Chu kéo lên phá nhà lao giải phóng 200 người tù, thu chiến lợi phẩm nộp cho quân cách mạng.

Trưa ngày 27/03/1945, dưới sự chỉ huy của ông Triệu Văn Cắt (tức Hồng Thắng), quần chúng Chợ Chu phá kho thóc liên đoàn của Nhật để tại sòng bạc (mậu dịch ngày nay) chia một phần cho dân nghèo, sau đó cử người cùng đoàn dân công của Châu chuyển số thóc còn lại về Bãi Lành (xã Định Biên Trung) cất giấu để phục vụ cho hoạt động của lực lượng cách mạng. Trong niềm vui chiến thắng, sáng 28/3/1945, hàng ngàn quần chúng Chợ Chu và nhân dân các xã nô nức trưng cờ đỏ sao vàng, biểu ngữ, tấp nập kéo về đình Quan Đế - Chợ Chu họp mít tinh chào mừng quân cách mạng, tại cuộc mít tinh lịch sử này, Mặt trận Việt Minh tuyên bố xóa bỏ hoàn toàn bộ máy chính quyền tay sai của thực dân Pháp từ Châu lỵ đến các tổng, xã, giải thích chính sách của Việt Minh, hô hào nhân dân tích cực tham gia các đoàn thể, bảo vệ thành quả cách mạng. Cũng tại cuộc mít tinh lớn này, trước đại diện Việt Minh và hàng ngàn quần chúng Hà Sĩ Tinh tuyên bố đầu hàng cách mạng vô điều kiện.

Định Hóa hoàn toàn giải phóng, từ những người dân nô lệ bị đè nén, áp bức, bóc lột đã trở thành người chủ của chính quê hương mình. Nhân dân Chợ Chu bao năm sống dưới ách kìm kẹp, khống chế của mấy tầng áp bức bóc lột

đã phải chứng kiến và chịu đựng bao cảnh đau thương tang tóc nay được Đảng, được cách mạng giải phóng, mang lại cuộc sống mới tự do, vui mừng không kể xiết. Những ngày này, không khí thật nhộn nhịp, thanh niên, phụ nữ, nhi đồng và cả các cụ phụ lão suốt ngày tập hát những bài ca cách mạng. Cờ đỏ sao vàng phấp phới bay trên từng mái nhà. Đình Quan Đế - Chợ Chu sau ngày 28/3 đã trở thành trụ sở thường trực của Việt Minh châu Định Hóa. Tại đây, các đồng chí lãnh đạo địa phương có uy tín như đồng chí Vũ Hưng, Ma Văn Tiến, Hoàng Ngọc Đình, Nguyễn Văn Sạch thường xuyên có mặt, trực tiếp điều hành mọi hoạt động tại Chợ Chu cũng như các tổng, xã. Chợ Chu có vinh dự là trung tâm của cuộc nổi dậy lịch sử của nhân dân Định Hóa, nay lại nhận trách nhiệm vinh quang là trung tâm đầu não của lãnh đạo Châu trong những ngày đầu cách mạng mới thành công. Dưới sự lãnh đạo của Việt Minh, chỉ sau một thời gian ngắn, các Hội Thanh niên, Phụ nữ, Phụ lão cứu quốc, Nhi đồng cứu vong ở Chợ Chu được thành lập do ông Nguyễn Thạc Quế tổ chức đã thu hút nhiều quần chúng tham gia và hoạt động sôi nổi. Đầu tháng 4/1945, đại biểu Việt Minh các xã đã tập trung về đình Quan Đế - Chợ Chu họp hội nghị bầu ra Ban Việt Minh chính thức Châu Định Hóa, sau hội nghị này ông Nguyễn Thạc Quế được các đoàn thể ở Chợ Chu bầu làm Chủ nhiệm Việt

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Minh. Song song với thành lập Ban Việt Minh, các Hội cứu quốc, công tác phát triển lực lượng vũ trang được chú ý đặc biệt, ở Chợ Chu các ông Nguyễn Thạc Quế, Phạm Văn Thao, Nguyễn Văn Liêm, Nguyễn Văn Y, Vũ Văn Khoan được cử đi bồi dưỡng kiến thức chính trị, quân sự ở Trường quân chính kháng Nhật tại Làng Quặng (xã Định Biên Thượng) khi về địa phương tuyên truyền, vận động quần chúng tham gia công tác cách mạng, huấn luyện quân sự cho dân quân, đồng thời chỉ huy dân quân tuần tra, canh gác giữ gìn an ninh trật tự.

Một thực tế ở Chợ Chu cũng như ở châu Định Hóa là sau khi lật đổ ách thống trị của thực dân phong kiến, công việc bề bộn và mới mẻ, lại chưa có tổ chức Đảng lãnh đạo, nên việc điều hành cuộc sống mới còn rất lúng túng. Sự lớn mạnh nhanh chóng của đoàn thể Việt Minh là cơ sở chính trị cho sự ra đời của hệ thống chính quyền mới. Thực tế trước mắt lúc này đặt ra nhiệm vụ cấp bách cho Châu và các xã là phải nhanh chóng xây dựng ngay Chính quyền các cấp để hướng dẫn nhân dân đấu tranh bảo vệ thành quả cách mạng. Theo chỉ thị của đồng chí Võ Nguyên Giáp và trực tiếp chỉ đạo của đồng chí Lê Giản đại diện Tổng bộ Việt Minh, ngày 18/4/1945, 135 đại biểu của các xã, thị trấn thay mặt cho nhân dân các dân tộc tập trung tại Bản Lác xã Phụng Vĩ Hạ (Kim

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Phượng ngày nay) dự hội nghị thành lập Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời châu Định Hóa. Đoàn đại biểu của Chợ Chu gồm các ông Nguyễn Thạc Quế, Nguyễn Văn Y và Đinh Quang Cập. Với tinh thần làm việc khẩn trương, đầy trách nhiệm, hội nghị đã bầu 5 vị vào Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời Châu do ông Ma Đình Tương làm Chủ tịch, ông Ma Văn Tiến làm Phó chủ tịch và 3 ủy viên. Tại hội nghị lịch sử này, thể theo nguyện vọng của đa số đại biểu, châu Định Hóa được đổi tên thành phủ Ngô Quyền. Cuối tháng 4/1945, hầu hết các xã đã thành lập xong Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời, riêng Chợ Chu vẫn do Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời phủ điều hành. Hệ thống chính quyền do nhân dân làm chủ được thiết lập khẳng định thắng lợi triệt để của phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc của nhân dân phủ Ngô Quyền dưới sự lãnh đạo của Đảng, đánh dấu mốc son chói lọi chấm dứt cuộc đời nô lệ làm than. Một cuộc đời mới, cuộc đời làm chủ vận mệnh của mình, làm chủ quê hương đã thực sự bắt đầu. Cuộc khởi nghĩa giành chính quyền 26/3/1945 là một trong những trang sử hào hùng nhất, bước ngoặt đáng ghi nhớ nhất của nhân dân Chợ Chu cũng như nhân dân phủ Ngô Quyền (tức Định Hóa) góp phần cùng nhân dân cả nước chống lại ách thống trị của đế quốc xâm lược và phong kiến tay sai.

III - Cuộc kháng chiến chống Nhật của nhân dân Chợ Chu

Sau khi giải phóng thủ đô Béc-Lin tiêu diệt phát xít Đức, Hồng quân Liên Xô chuẩn bị chuyển sang Châu Á tiếp tục tiêu diệt đội quân Quan Đông “xương sống” của phát xít Nhật. Chiến tranh thế giới thứ hai đã đến hồi kết thúc. Ở vào thời điểm tình thế cách mạng chuyển biến mau lẹ, cuối tháng ba đầu tháng tư năm 1945, nhiều châu lỵ ở các tỉnh Bắc Kạn, Thái Nguyên, Tuyên Quang khởi nghĩa giành chính quyền thắng lợi, mở ra vùng giải phóng rộng lớn, liên hoàn. Đầu tháng 5/1945, các đơn vị Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân và Cứu quốc quân đã tập trung về khu vực xã Định Biên Thượng chuẩn bị làm lễ hợp nhất các lực lượng vũ trang thành Việt Nam giải phóng quân, đồng thời sẵn sàng chờ lệnh tiến về xuôi phát động toàn dân nổi dậy khởi nghĩa giành chính quyền khi thời cơ đến. Trong khí thế nhộn nhịp, khẩn trương của quân và dân toàn Phủ đôn sức chuẩn bị chống Nhật, ngày 01/5/1945, Việt Minh đã tổ chức một cuộc mít tinh lớn tại sân trường Tiểu học Chợ Chu kỷ niệm ngày Quốc tế lao động, đến dự có nhân dân các xã trong huyện và một số xã thuộc các huyện Sơn Dương, Yên Sơn (Tuyên Quang), các đơn vị Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân, Cứu quốc quân và đông đảo nhân dân thị trấn Chợ

Chu. Đây là cuộc mít tinh quy mô lớn rợp bóng cờ đỏ sao vàng, biểu ngữ, được tổ chức đầu tiên trong căn cứ địa cách mạng. Tại cuộc mít tinh này, đồng chí Văn (tức Võ Nguyên Giáp) đại diện Ủy ban quân sự Bắc kỳ và Tổng bộ Việt Minh thông báo Hồng quân Liên Xô đã tấn công vào Bec-Lin sào huyệt của phát xít Đức đồng thời phân tích tình thế cách mạng nước ta đang đứng trước nhiều thuận lợi để nhân dân cả nước vùng dậy phá xiềng xích nô lệ, giành độc lập tự do. Cán bộ, chiến sĩ và nhân dân các dân tộc Phủ Ngõ Quyền phấn khởi, tin tưởng, thấy rõ ngày thắng lợi của cách mạng đang đến gần.

Sau khi hất cẳng Pháp, phát xít Nhật tìm mọi phương kế dập tắt phong trào cách mạng nước ta và giành lại những vị trí đã mất, trong đó có Chợ Chu. Chiếm xong Thái Nguyên, Nhật nhiều lần tung những lực lượng nhỏ đánh thăm dò vào Chợ Chu, nhưng mới đến cầu Tà Ma đã bị quân ta phục kích chặn đánh không thể tiến sâu vào Chợ Chu như ý định của chúng. Giữa tháng 5/1945, quân Nhật chuẩn bị lực lượng lớn binh lực nhằm tấn công quy mô lớn vào Chợ Chu làm bàn đạp tấn công vùng giải phóng Ngõ Quyền và căn cứ Núi Hồng (Tuyên Quang). Phán đoán được ý đồ của giặc, dưới sự lãnh đạo của Đảng, Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời Châu đã chỉ đạo nhân dân Chợ Chu cùng nhân dân các xã khăn

trương chuẩn bị chống Nhật. Các con đường từ Chợ Chu thông ra quốc lộ 3 đều bị phá nát, đào hố sâu nham nhở, các cầu bị phá sập, cứ vài trăm mét lại đắp một ụ đất to chặn giữa đường, cây cối ngã ra đường, tất cả tạo thành trướng ngại vật ngăn bước tiến của giặc. Thực hiện “vườn không, nhà trống” các cơ quan huyện đóng ở Chợ Chu cùng nhân dân sơ tán vào các xã lân cận. Một bộ phận nhân dân được Việt Minh cho phép sơ tán về xuôi lánh nạn. Cuộc sơ tán lần thứ nhất của nhân dân Chợ Chu vô cùng vất vả gian lao, họ phải đi bộ, gồng gánh vượt qua các trạm canh của quân Nhật, ròng rã nhiều ngày mới tới được nơi quy định. Đến giữa tháng 5/1945 việc chuẩn bị chống Nhật đã hoàn thành, Chợ Chu chỉ còn là nơi hoang vắng, chẳng chịt hầm hố và ụ đất, giặc Nhật đến đây sẽ vấp phải sự kháng cự quyết liệt của nhân dân. Đúng như dự đoán của Đảng ta, cuối tháng 5/1945, phát xít Nhật đã huy động 2.000 quân thiện chiến tấn công vào khu giải phóng. Mục đích của chúng là chiếm Chợ Chu, càn quét tiêu diệt căn cứ Núi Hồng. Để tiến đánh Phủ Ngõ Quyền (tức Định Hóa), Nhật tổ chức 2 cánh quân từ nhiều hướng tiến vào. Quân Nhật đến, quân dân Chợ Chu đã anh dũng chiến đấu, mở đầu cao trào chống Nhật cứu nước của toàn dân. Cuộc chiến đấu chống phát xít Nhật diễn ra rất quyết liệt. Ngày 26/5/1945, cánh quân thứ nhất

của Nhật từ Chợ Mới đánh vào Kiền Dương (Tân Dương ngày nay) bị du kích chặn lại, trận đánh rất ác liệt quân dân ta chiến đấu dũng cảm làm chậm bước tiến của giặc nhưng tương quan lực lượng quá chênh lệch, quân Nhật vượt qua trận địa của ta tiến ra Chợ Chu chiếm các lô cốt pháo đài của quân Pháp để lại tổ chức cố thủ. Cánh quân thứ hai từ Thái Nguyên lên đến km 31 phải dừng lại vì đường 38 hỏng nặng, lại nhiều trướng ngại vật. Ngày 27/5 địch phải điều động công binh lên giải tỏa. Cánh quân ở Chợ Chu đánh rộng ra các vùng xung quanh bị du kích Chợ Chu phối hợp với quân giải phóng và du kích các xã nổ súng chặn đánh quyết liệt quân địch ở cầu Tà Ma, Quán Vuông, Bản Lác, đình Bản Then, gây cho Nhật nhiều thiệt hại. Bất ngờ trước sự kháng cự của quân dân phủ Ngô Quyền, phát xít Nhật không dám tiến sâu vào Đèo De, Núi Hồng mà co cụm lại cố thủ ở Chợ Chu. Tại đây chúng dùng chiêu bài chính trị, tìm cách lôi kéo bọn tay sai của thực dân Pháp còn háo danh, tham của ra làm tay sai cho chúng. Lợi dụng bọn này, chúng đã lôi kéo, ép buộc một số dân Chợ Chu từ nơi sơ tán trở về tổ chức mít tinh, diễn thuyết, vận động nhân dân theo Nhật, sau đó lập ra Chính quyền bù nhìn tay sai phủ Ngô Quyền. Chúng biết nhân dân đang thiếu muối nên bày trò phát muối đến từng nhà dân để lôi kéo, lừa bịp họ. Chúng bắt

buộc một số người Chợ Chu biết chữ viết truyền đơn kêu gọi Việt Minh đầu hàng và giao cho tay sai mang vào các xã vớt vào cổng làng hoặc giao tận tay quân du kích, nhưng bọn này có đi mà không có về vì bị du kích bắt giữ và trừng trị. Không lung lạc được tinh thần kháng Nhật của quân dân ta, chúng lùng sục khắp nơi tìm bắt du kích. Đến Chùa Hang, chúng cho quân kéo đồ tượng Phật, phá nơi thờ cúng, chúng bắt được một dân quân và một liên lạc của Việt Minh đem ra sân trường Tiểu học tra tấn dã man, chặt đầu họ rồi chôn hai người ngay tại sân trường hòng làm nhụt chí đấu tranh của nhân dân Chợ Chu. Co cụm ở Chợ Chu, giặc Nhật không được yên, khi chúng ra khỏi vị trí đi càn thì lập tức trống, mõ, tù và nổi lên khắp nơi báo cho mọi người sẵn sàng chiến đấu, làm cho các cuộc hành binh của chúng luôn rơi vào thế bị động. Đêm về chúng bị du kích quấy rối, một số thanh niên Chợ Chu là nhân cốt của Việt Minh đã tự đốt chuồng lợn nhà mình nhử chúng ra để diệt nhưng chúng lo sợ chỉ co cụm tại nơi đóng quân mà vẫn bị du kích Chợ Chu tiêu hao, tiêu diệt. Đêm 18 rạng ngày 19/7/1945, quân giải phóng phối hợp với du kích, được nhân dân Chợ Chu giúp sức đã tập kích vào đồn Chợ Chu đốt doanh trại, tiêu diệt nhiều tên, làm cho giặc Nhật hết sức hoang mang lo lắng. Thực hiện phương châm đánh Nhật bằng cả quân sự, chính trị, kinh

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

tế, theo sự chỉ đạo của Ban chỉ huy quân giải phóng và lãnh đạo Phủ, nhân dân Chợ Chu đã phối hợp với nhân dân các xã triệt để bao vây kinh tế, cắt nguồn lương thực, mọi con đường tiếp tế từ nơi khác đến Chợ Chu đều bị phong tỏa, quân Nhật rơi vào tình trạng thiếu lương thực nghiêm trọng. Chợ Chu thực sự trở thành vùng đất chết của quân Nhật, các đội du kích trừng trị những tên tay sai nguy hiểm, đồng thời ngày đêm tăng cường quấy rối, tiêu hao, tiêu diệt quân giặc ngay tại sào huyệt của chúng, làm cho chúng mất ăn, mất ngủ. Trong tình thế bị bao vây cô lập, quân Nhật đồn trú ở Chợ Chu hoàn toàn không còn tác dụng của đội quân chiếm đóng. Ngày 08/8/1945 không chịu đựng được sự thiếu thốn, căng thẳng, quân Nhật phải bỏ Chợ Chu rút chạy về Thái Nguyên, kéo theo sự tan rã của bộ máy chính quyền tay sai. Nhân dân Chợ Chu vừa trực tiếp chiến đấu cùng nhân dân toàn Phủ và các Châu huyện trong khu giải phóng, đập tan cuộc tấn công quy mô lớn của 2000 quân Nhật, giải phóng quê hương, góp phần bảo vệ an toàn khu giải phóng, vừa tích cực thực hiện các nhiệm vụ bảo đảm lương thực, thực phẩm, vận chuyển sang Tân Trào kịp thời phục vụ Hội nghị toàn quốc của Đảng và quốc dân Đại hội. Sau chiến thắng cuộc tiến công của quân Nhật, Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời Phủ quyết định đổi tên Phủ Ngô Quyền thành Phủ Vạn Thắng.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Cuối tháng 7/1945 Chủ tịch Hồ Chí Minh lâm bệnh nặng, tình trạng sức khỏe của Người rất nguy kịch. Được biết các đồng chí cán bộ đang cần thuốc chạy chữa cho Người, ông Lê Thanh Hòa (tức Bang Dương) ở Chợ Chu đã ủng hộ một nửa con sâm, góp phần phục hồi sức khỏe cho Chủ tịch Hồ Chí Minh trong thời điểm vận mệnh đất nước đang đứng trước vận hội mới. Đến trung tuần tháng 8, Người đã khỏe và chủ trì hội nghị toàn quốc của Đảng và Đại hội Quốc dân ở Tân Trào. Những ngày tháng 8/1945 sôi sục khí thế cách mạng, nhiều sự kiện lịch sử trọng đại đã diễn ra: Ngày 11/8/1945 phát xít Nhật đầu hàng quân Đồng Minh vô điều kiện làm cho quân đội Nhật ở Việt Nam hoang mang cực độ, hệ thống chính quyền tay sai từ chính phủ bù nhìn đến địa phương tê liệt, tan rã từng mảng. Thời cơ cho cuộc khởi nghĩa giành chính quyền trong cả nước đã đến; Liên tiếp trong các ngày từ 13 đến 16/8 tại Tân Trào (Tuyên Quang) hội nghị toàn quốc của Đảng họp quyết định phát động toàn dân đứng lên tổng khởi nghĩa, sau đó là Quốc dân Đại hội họp thành lập Ủy ban giải phóng dân tộc do cụ Hồ Chí Minh làm Chủ tịch. Ủy ban giải phóng dân tộc ra Quân lệnh số một, phát động khởi nghĩa trên toàn quốc. Ở Phủ Vạn Thắng đội du kích tập trung do ông Lộc Văn Tư đang trên đường truy kích quân Nhật đã nhanh chóng phối hợp với

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

quân giải phóng, giải phóng huyện Phú Lương và kéo về bao vây thị xã Thái Nguyên. Ngày 19/8/1945, tin Hà Nội khởi nghĩa thắng lợi, ngày 20/8 thị xã Thái Nguyên được giải phóng, rồi Cách mạng tháng 8 thành công trong cả nước làm nức lòng nhân dân Chợ Chu. Tiếp đến ngày 02/9/1945, tại Vườn hoa Ba Đình lịch sử Chủ tịch Hồ Chí Minh long trọng đọc Tuyên ngôn độc lập, khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa. Cuộc tổng khởi nghĩa tháng 8/1945 là cuộc cách mạng dân tộc dân chủ tiêu biểu do Đảng cộng sản Việt Nam lãnh đạo lần đầu tiên thành công ở một nước thuộc địa. Cách mạng Tháng 8 làm thay đổi cả vận mệnh dân tộc ta, nhân dân ta từ người nô lệ thành người tự do làm chủ vận mệnh của mình. Đảng ta cũng từ một Đảng hoạt động bí mật dưới chế độ thực dân phong kiến, nay trở thành Đảng lãnh đạo chính quyền, mở ra kỷ nguyên mới, kỷ nguyên độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

CHƯƠNG II

XÂY DỰNG CUNG CỐ VÀ BẢO VỆ CHÍNH QUYỀN DÂN CHỦ NHÂN DÂN, THAM GIA KHÁNG CHIẾN CHỐNG THỰC DÂN PHÁP XÂM LƯỢC 1946 - 1954

I - Củng cố và bảo vệ chính quyền dân chủ nhân dân

Sau khi ra đời, nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa đứng trước thử thách gay go phức tạp, chỉ mười ngày sau khi Cách mạng tháng 8 thành công những đội quân của các nước Đồng Minh lũ lượt kéo vào nước ta với danh nghĩa “giải giáp vũ khí quân đội Nhật”. Ở miền Nam (từ vĩ tuyến 16 trở vào quân Anh - Ấn đã trắng trợn giúp quân Pháp trở lại xâm lược nước ta. Ở miền Bắc (từ vĩ tuyến 16 trở ra) 20 vạn quân “Tàu Tướng” kéo vào mang theo bọn tay sai phản động hòng lật đổ chính quyền cách mạng. Tình hình kinh tế kiệt quệ, xã hội rối ren, hai triệu người chết đói, hậu quả của chính sách đàn áp bóc lột của phát xít Nhật và thực dân Pháp. Khó khăn chồng chất khó khăn, thù trong giặc ngoài đe dọa, vận mệnh dân tộc ta đang ở trong tình thế “ngàn cân treo sợi tóc”. Trong bối cảnh chung của đất nước, sau khi quân Nhật rút đi, ở Chợ Chu trung tâm của phủ Vạ Thẳng nhân dân từ các nơi sơ tán trở về xây dựng

lại cuộc sống trong hoàn cảnh muôn vàn khó khăn. Nhà cửa đổ nát (phần thì do ta tự phá hoại để thực hiện “Vườn không nhà trống”, phần thì do giặc Nhật đốt phá), ruộng đồng bỏ hoang, các nghề thủ công buôn bán chưa kịp khôi phục, kinh tế lâm vào tình trạng sa sút, đời sống nhân dân thiếu đói là điều không tránh khỏi.

Sau ngày 19/8/1945, lợi dụng lúc Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời Phủ sơ tán chống Nhật chưa chuyển về, một số người Hoa ở Chợ Chu đã đứng lên tự thành lập Chính quyền lâm thời. Khi quân Tưởng Giới Thạch tràn vào chiếm thị xã Thái Nguyên, tay sai của chúng đã cử người lên Chợ Chu vận động lôi kéo người Hoa nhập vào “Nam Dương Hoa kiều hiệp hội”, do bị kích động lừa gạt, một số người Hoa ở Chợ Chu và ở các xã đã tham gia tổ chức phản động này. Các thành viên chủ chốt (Chủ tịch, Phó chủ tịch) trong chính quyền tự lập ở Chợ Chu đã theo “Nam Dương Hoa kiều hiệp hội” và trở thành người cầm đầu tổ chức này ở Chợ Chu. Họ chiếm sòng bạc Chợ Chu lập ra “Hội quán Hoa kiều” (tức trụ sở làm việc), ngang nhiên treo cờ Quốc Dân Đảng (sao 12 cánh, màu trắng trên nền xanh), tụ tập người Hoa, thu tiền làm thẻ Hoa kiều, nghe bọn xấu tuyên truyền luận điệu coi người Hoa là Hoa kiều thì không phải tuân theo sự điều hành của Chính quyền Việt Nam, không làm nghĩa vụ

kháng chiến như đi dân công, đóng góp của cải vật chất cho cách mạng. Họ đòi thành lập chính quyền riêng, liên hệ thẳng với chính phủ Trung Quốc (Quốc Dân Đảng), có lực lượng vũ trang riêng, thành lập trường học riêng dạy chữ Trung Quốc cho con em người Hoa. Thực tế họ đã thành lập trường học ở Chợ Chu do Trương Kiến Dân dạy. Hoạt động của “Nam Dương Hoa kiều hiệp hội” gây nhiều khó khăn cho quá trình triển khai các chủ trương, chính sách của Chính phủ Việt Nam dân chủ cộng hòa ở Chợ Chu cũng như ở Phủ Vạn Thắng (tức Định Hóa). Trước tình hình đó, Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời Phủ đã chỉ đạo nhiệm vụ hàng đầu của nhân dân Chợ Chu cũng như Phủ Vạn Thắng lúc này là bảo vệ và giữ vững Chính quyền cách mạng, bài trừ nội phản, cải thiện đời sống nhân dân, góp phần cùng cả nước chuẩn bị chống thực dân Pháp xâm lược. Được sự chỉ đạo trực tiếp của Tổng bộ Việt Minh, Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời Tỉnh và sự giúp đỡ của Ty Liêm Phóng (Công an tỉnh Thái Nguyên). Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời Phủ đã dựa vào dân, lấy lực lượng vũ trang làm nòng cốt kiên quyết trừng trị những kẻ cầm đầu tổ chức “Nam Dương Hoa kiều hiệp hội”, giải tán tất cả các tổ chức bất hợp pháp, khẳng định ở Chợ Chu, Phủ Vạn Thắng không có “Hoa kiều” mà chỉ có dân tộc Hoa có quyền lợi và nghĩa

vụ như mọi dân tộc khác sống trên đất Chợ Chu, không công nhận chính quyền tự lập ở Chợ Chu trước áp lực của chính quyền cách mạng Phủ và sự đấu tranh không khoan nhượng của nhân dân Chợ Chu đã buộc các thành viên trong chính quyền tự lập đã tham gia tổ chức “Nam Dương Hoa kiều hiệp hội” trao lại chính quyền cho các ông Nguyễn Thạc Quế, Nguyễn Duy Phan, Ngô Nhân được lãnh đạo Phủ giao trách nhiệm tiếp nhận và phân công ông Nguyễn Thạc Quế làm Chủ tịch, Nguyễn Duy Phan làm Phó Chủ tịch, Ngô Nhân làm Thư ký. Các thành viên trong Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời ở Chợ Chu là những người có cảm tình với cách mạng trong những ngày còn hoạt động bí mật và là cán bộ cốt cán được cách mạng giao một số nhiệm vụ sau ngày giành chính quyền 26/3/1945, có uy tín với nhân dân và được lãnh đạo Phủ tin tưởng. Đây là thắng lợi quan trọng của nhân dân Chợ Chu trong cuộc đấu tranh bảo vệ và giữ vững thành quả cách mạng. Với thắng lợi này, nhân dân Chợ Chu càng tin tưởng, phấn khởi, gắn bó với chế độ mới do Chủ tịch Hồ Chủ Minh lãnh đạo.

Nhiệm vụ tiếp theo rất quan trọng là tuyên truyền sâu rộng trong nhân dân về Sắc lệnh tổng tuyển cử của Nhà nước Việt Nam mới, chuẩn bị mọi mặt để tổ chức tốt cuộc bầu cử Quốc hội, bầu ra đại biểu cơ quan quyền

lực cao nhất của nhân dân. Ngày 23/12/1945⁽¹⁾ Chợ Chu tung bùng trong ngày hội lớn, rợp bóng cờ đỏ sao vàng, công dân từ 18 tuổi trở lên nô nức đi bầu cử, các tầng lớp nhân dân Chợ Chu phấn khởi tự hào, nhất là những người “Cùng đinh nghèo khổ” và phụ nữ, những người bị chế độ cũ khinh rẻ nay lại được ngẩng cao đầu, tự mình cầm lá phiếu bầu ra người đại diện cho chính quyền lợi của mình, chính vì vậy ở Chợ Chu có 95% cử tri đi làm nghĩa vụ công dân là một trong những đơn vị có tỷ lệ người đi bầu cử cao trong Phủ. Thắng lợi của cuộc tổng tuyển cử đánh dấu bước nhảy vọt đầu tiên của thể chế dân chủ ở nước ta, là thắng lợi của cuộc đấu tranh chính trị và đấu tranh với những khó khăn nội tại hết sức quyết liệt.

Cùng với quá trình đấu tranh bảo vệ chính quyền cách mạng, nhân dân Chợ Chu nhanh chóng bắt tay vào khôi phục và phát triển sản xuất ổn định đời sống; Hưởng ứng lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch phong trào “Diệt giặc đói”, “Diệt giặc dốt”, “Diệt giặc ngoại xâm” dấy lên sôi nổi khắp các xóm phố của Chợ Chu. Về diệt giặc đói nhân dân đã tích cực khôi phục lại sản xuất, ruộng đồng bỏ hoang được tận dụng cấy hết diện tích, việc tăng gia sản xuất chẳng những nông dân thực hiện mà các tầng lớp tiểu thương, buôn bán cũng khai phá bờ bãi hoang hóa để

(1) Theo lịch sử Quốc Hội - Sđd.

trồng ngô, khoai, sắn. Các nghề may, nghề rèn hoạt động trở lại. Nhờ phong trào này mà kinh tế Chợ Chu được phục hồi, sản lượng lúa, ngô, khoai, sắn tăng, chỉ sau một năm đời sống nhân dân đã tạm thời ổn định. Hưởng ứng lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch lập “Hũ gạo cứu đói”, theo hướng dẫn của đoàn thể cứu quốc, mỗi khi nấu cơm nhà nào cũng bớt ra một nắm gạo bỏ vào “hũ”, cuối tháng nộp cho Ban vận động Thị trấn, để nộp lên trên giúp đỡ những người đói phiêu bạt từ dưới xuôi lên do hậu quả của chính sách vơ vét bóc lột của thực dân Pháp và phát xít Nhật. Cùng nhân dân cả nước giải quyết những khó khăn của đất nước, nhân dân Chợ Chu tham gia “Tuần lễ vàng” góp “Quỹ độc lập” do đoàn thể Việt Minh tổ chức. Ở Chợ Chu hầu hết là những người nghèo khổ lại vừa qua đợt tản cư chống Nhật nên cuộc sống còn thiếu thốn, nhiều người chạy ăn từng bữa nhưng bà con vẫn dành dụm, tự nguyện ủng hộ Chính phủ, họ đem ủng hộ cả những kỷ vật cá nhân, đồ thờ cúng thiêng liêng của gia đình như đồ trang sức bằng vàng bạc, lư hương, đỉnh đồng, mâm đồng, trâu, bò, thóc gạo vv... kết quả ở Chợ Chu đã ủng hộ Chính phủ 10 chỉ vàng, 1 bộ xà tích bạc, 1 đỉnh đồng, 1 lư hương, 3 mâm đồng, 5 tạ thóc, 2 con trâu, 4 con lợn, số lượng ủng hộ chưa nhiều nhưng đã thể hiện tấm lòng của nhân dân Chợ Chu hưởng ứng lời kêu gọi của

(1) Theo lịch sử Quốc gia - 2004

Hồ Chủ tịch. Song song với phong trào diệt giặc đói thì phong trào “Diệt giặc dốt” cũng phát triển rầm rộ, “Diệt giặc dốt” là một chủ trương nhanh chóng được nhân dân ủng hộ và trở thành phong trào sâu rộng nhất. Để tổ chức tốt phong trào này, Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời Chợ Chu đã cử ông Nguyễn Văn Tuyên làm Trưởng ban “Bình dân học vụ” vận động người biết chữ dạy người chưa biết, các lớp “Bình dân học vụ” được mở khắp nơi, tối tối dưới ngọn đèn dầu tại ba quán chợ, các xóm có trẻ, già, gái, trai, ai ai cũng hăng hái đi học thể hiện quyết tâm “Diệt giặc dốt” của người Chợ Chu. Kết quả chỉ sau thời gian 6 tháng học tập, hàng trăm người (nhất là phụ nữ) đã biết đánh vần, biết đọc, biết viết chữ quốc ngữ.

Giữa tháng 4/1946, cùng với thực hiện các nhiệm vụ trọng tâm là diệt giặc đói, giặc dốt và chuẩn bị mọi mặt chống giặc ngoại xâm, theo chỉ đạo của Việt Minh Phủ, Ban Việt Minh Chợ Chu phối hợp với Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời tổ chức họp dân tuyên truyền mục đích ý nghĩa và phổ biến chủ trương bầu cử Hội đồng nhân dân cấp xã, thị trấn của chính phủ là tiến hành củng cố thêm một bước chính quyền dân chủ nhân dân ở cơ sở, nâng cao ý thức làm chủ của nhân dân. Cuối tháng 4 nhân dân Chợ Chu tiếp tục thực hiện quyền làm chủ của mình: Kết quả 15 đại biểu được nhân dân tín nhiệm bầu

vào Hội đồng nhân dân Thị trấn. Cuối tháng 5/1946 Hội đồng nhân dân đã bầu ra Ủy ban hành chính chính thức thay cho Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời do ông Nguyễn Thạc Quế làm Chủ tịch.

II - Chi bộ Chợ Chu được thành lập, lãnh đạo nhân dân tham gia kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược.

Thực hiện Nghị quyết của Tỉnh ủy Thái Nguyên họp tại xóm Trường Xô, xã Phấn Mễ, huyện Phú Lương về đẩy mạnh xây dựng các tổ chức đảng trong toàn tỉnh. Ngày 26/6/1946, Đảng bộ Phủ Vạo Thắng được thành lập do đồng chí Vũ Hưng Tỉnh ủy viên làm Bí thư. Ngày 15/11/1946, Đại hội Đảng bộ Phủ lần thứ nhất họp tại Chợ Chu tổng kết đánh giá hoạt động của Đảng bộ trong thời gian qua, đề ra phương hướng lãnh đạo nhân dân kháng chiến, kiến quốc, đẩy mạnh công tác phát triển Đảng và đề ra mục tiêu phấn đấu hết năm 1946 tất cả các xã trong Phủ có đảng viên và xây dựng được chi bộ. Chấp hành Nghị quyết của Đại hội Đảng bộ, các đồng chí đảng viên thuộc chi bộ công sở Phủ đã xuống cơ sở tích cực bồi dưỡng tạo nguồn, thu hút những người đủ điều kiện vào Đảng. Với Chợ Chu ngay từ năm 1943 các đồng chí đảng viên ở chi bộ nhà tù Chợ Chu đã tuyên truyền

giác ngộ được một số quần chúng có cảm tình với cách mạng, đến năm 1944 khi có điều kiện thuận lợi cho các đồng chí Vũ Hưng và Nguyễn Đình Chiêm tiếp cận được với Chợ Chu thì những quần chúng này được đồng chí Vũ Hưng phối hợp với chi bộ Nhà tù đưa họ vào hoạt động trong các tổ chức do Đảng lãnh đạo, từ đó xây dựng được đội ngũ cốt cán vận động nhân dân nổi dậy cùng quân cách mạng khởi nghĩa giành chính quyền ở Chợ Chu (ngày 26/3/1945) và thực hiện các nhiệm vụ do Việt Minh và chính quyền Phủ giao cho sau ngày giải phóng như các đồng chí Nguyễn Thạc Quế, Nguyễn Văn Liêm, Vũ Văn Khoan, Lê Văn Điển vv... Quá trình vận động cách mạng các đồng chí cán bộ đảng viên đã tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng về nhiệm vụ đánh đổ đế quốc, phong kiến mang lại độc lập tự do cho đất nước, xây dựng chế độ mới do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo, vừa giao nhiệm vụ vừa bồi dưỡng lý tưởng Cộng sản, ý thức giai cấp và những nguyên tắc xây dựng Đảng cho quần chúng. Trong số những hạt nhân tích cực nhận nhiệm vụ Đảng giao, nhiều người tỏ ra vững vàng, được rèn luyện trong thực tế đấu tranh cách mạng sôi nổi và quyết liệt ở địa phương, hiểu về Đảng và có nguyện vọng gia nhập Đảng. Giữa năm 1946 đồng chí Nguyễn Thạc Quế được kết nạp vào Đảng và sinh hoạt tại chi bộ công

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

sở Phủ, đến lúc này ở Chợ Chu mới có một đảng viên. Thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Phủ lần thứ nhất, Cấp ủy quyết định tăng cường 2 đảng viên chính thức của Chi bộ Công sở Phủ xuống Chợ Chu để thúc đẩy quá trình thành lập chi bộ là đồng chí Chúng và đồng chí En. Ngày 06/12/1946, dưới sự chỉ đạo của đồng chí Vũ Hưng Bí thư Đảng bộ Phủ, Hội nghị thành lập chi bộ Chợ Chu diễn ra tại nhà ông Nguyễn Văn Huy (tức cai Huy) xóm Nản (nhà đồng chí Nguyễn Văn Cường ngày nay) gồm 3 đồng chí đảng viên chính thức, Đồng chí Nguyễn Thạc Quế được bầu làm Bí thư chi bộ. Sau khi ổn định tổ chức, chi bộ tiến hành làm Lễ kết nạp 13 quần chúng ưu tú được thử thách, đủ tiêu chuẩn gia nhập Đảng đó là các đồng chí Nguyễn Văn Liêm, Vũ Văn Khoan, Phạm Văn Thao, Lê Văn Diên, Nguyễn Văn Cúc, Nguyễn Văn Cận, Nguyễn Văn Mai, Ngô Nhân, Nguyễn An Chi, Đào Văn Thạch, Nguyễn Văn Thân, Nguyễn Văn Tuyên và Nguyễn Duy Phan. Sau lễ kết nạp đảng viên mới chi bộ đã ra Nghị quyết về phương hướng lãnh đạo nhân dân chuẩn bị mọi mặt chống thực dân Pháp tấn công lên Chợ Chu, bảo vệ thành quả cách mạng, củng cố các hội Cứu quốc, phát triển lực lượng du kích tập trung, động viên nhân dân hăng hái sản xuất, kinh doanh đảm bảo đời sống và đóng góp sức người, sức của cho kháng chiến kiến quốc. Sự ra

Đồng chí NGUYỄN THẠC QUẾ
Bí thư Chi bộ đầu tiên

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đời của chi bộ Chợ Chu có ý nghĩa quan trọng trong lịch sử đấu tranh cách mạng của nhân dân Chợ Chu, đáp ứng yêu cầu cơ bản nhất sự lãnh đạo trực tiếp của Đảng ở địa phương. Từ nay Chợ Chu đã có tổ chức Đảng trong hệ thống của Đảng bộ Phủ Vạn Thắng, lãnh đạo nhân dân vượt qua chặng đường đầy gian nan, thử thách lập nên kỳ tích anh hùng trong kháng chiến chống Pháp, bảo vệ và xây dựng quê hương. Ngày 06/12/1946 được ghi nhớ là mốc son đầu tiên của lịch sử Đảng bộ thị trấn Chợ Chu.

Đêm 22 rạng ngày 23/9/1946, với sự giúp sức của quân Anh, thực dân Pháp nổ súng đánh úp trụ sở Ủy ban hành chính Nam Bộ và cơ quan tự vệ thành phố Sài Gòn mở đầu cuộc chiến tranh xâm lược nước ta lần thứ hai. Theo Chỉ thị “Hòa để tiến” của Thường vụ Trung ương Đảng, Chính phủ ta đã có nhiều cố gắng giải quyết những bế tắc bằng con đường hòa bình nên đã ký với Pháp Hiệp định sơ bộ ngày 06/3/1946, và sau đó Hồ Chủ tịch lại ký Tạm ước 14/9 nhằm kéo dài thời gian hòa hoãn để củng cố và xây dựng lực lượng. Đảng ta nắm chắc bản chất và âm mưu của thực dân Pháp: “Không sớm thì muộn Pháp sẽ đánh mình và mình cũng nhất định phải đánh Pháp” nên với tầm nhìn chiến lược ngay sau khi Cách mạng Tháng Tám thành công, Hồ Chủ tịch đã cử đồng chí Phạm Văn Đồng ở lại Việt Bắc một thời gian củng cố căn cứ địa và

động viên toàn Đảng, toàn dân tích cực chuẩn bị kháng chiến lâu dài. Sau đó tháng 11/1946 Trung ương Đảng và Hồ Chủ tịch đã quyết định thành lập “Đội công tác đặc biệt” do đồng chí Trần Đăng Ninh phụ trách, lên Việt Bắc chuẩn bị địa điểm an toàn cho các cơ quan đầu não kháng chiến. Qua nhiều ngày cùng lãnh đạo địa phương khảo sát thực địa, nắm tình hình hoạt động của Đảng, Chính quyền, lực lượng dân quân du kích và nhân dân. Đội công tác đặc biệt báo cáo với Trung ương Đảng chọn một số huyện thuộc 3 tỉnh Thái Nguyên, Bắc Kạn, Tuyên Quang làm An toàn khu (ATK) thủ đô kháng chiến, trong đó Phủ Vạm Thắng được xác định là “ATK tuyệt mật”, nơi các cơ quan đầu não của Trung ương Đảng, Chính phủ, Quân đội và Chủ tịch Hồ Chí Minh làm việc. Nhận nhiệm vụ vinh quang này lãnh đạo chính quyền Phủ đã triển khai một loạt nhiệm vụ cấp bách giao cho các xã, thị trấn triển khai thực hiện. Cùng với đi dân công chuẩn bị mọi mặt đón các cơ quan lên ATK, Chi bộ và Chính quyền Chợ Chu còn động viên nhân dân tích cực chuẩn bị kháng chiến. Đội du kích tập trung gồm 30 người (trong đó có 10 nữ) thành lập từ sau Cách mạng tháng Tám nay bổ sung thêm vũ khí luyện tập ngày đêm sẵn sàng chiến đấu, chuẩn bị cất giấu thóc lúa, của cải, phá nhà cửa, đường xá, cầu cống, sơ tán dân để thực hiện “Vườn không nhà

trống” nếu quân Pháp tấn công vào Chợ Chu.

Đúng như Đảng ta đã nhận định, thực dân Pháp đã bội ước, chúng láo xược gửi tới hậu thư buộc Chính phủ ta phải giải tán lực lượng tự vệ chiến đấu, giao quyền kiểm soát Thủ đô cho chúng. Trước hành động xâm lược của thực dân Pháp, nhân dân ta chỉ có một con đường là đứng lên cầm vũ khí chiến đấu bảo vệ nền độc lập tự do của mình. Ngày 19/12/1946, kháng chiến toàn quốc bùng nổ, lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch được truyền đi khắp nước. Đầu năm 1947 trong lúc quân dân Hà Nội đang chiến đấu kiên cường trên từng góc phố, từng căn nhà thì các cơ quan Đảng, Chính phủ, Quân đội, các nhà máy quốc phòng của ta bằng nhiều con đường bí mật lần lượt vượt vòng vây giặc lên ATK thủ đô kháng chiến.

Dưới sự lãnh đạo của chi bộ, Ủy ban hành chính Chợ Chu đã cử hàng trăm lượt dân công cùng nhân dân toàn Phủ vận chuyển hàng chục tấn máy móc của nhà máy giấy Hoàng Văn Thụ đến xã Phụng Tiến, nhà máy quốc phòng A4 (A Cát) đến khu vực Du Nghệ (Đồng Thịnh ngày nay), vận chuyển các phương tiện quốc phòng về địa điểm ở các xã phía nam Phủ. Cuộc tổng di chuyển các cơ quan đầu não của Đảng và Nhà nước ta phải vượt qua bao gian nan nguy hiểm, giữa năm 1947 hệ thống máy móc, các phương tiện quốc phòng... được chuyển đến các vị trí

đã định an toàn tuyệt đối. Phủ Vạn Thắng (Định Hóa) căn cứ địa của cách mạng tháng Tám đã trở thành An toàn khu (ATK) vững chắc của cuộc kháng chiến, trong đó có hàng ngàn chiến sĩ du kích, các tầng lớp nhân dân trong các đoàn thể Cứu quốc chia thành tầng tầng, lớp lớp vòng trong, vòng ngoài tạo thành hàng rào thép lòng dân đã nuôi dưỡng, chở che, bảo vệ cho guồng máy đầu não của cuộc chiến tranh vệ quốc vĩ đại. Thị trấn Chợ Chu với vị trí đặc biệt quan trọng, là nơi đối mặt trực tiếp với quân Pháp mỗi lần chúng tấn công lên ATK có nhiệm vụ cùng các lực lượng chủ lực và địa phương trực tiếp chiến đấu làm thất bại mưu đồ của chúng. Đó là vinh dự lớn đối với Đảng bộ và nhân dân phủ Vạn Thắng nói chung, chi bộ và nhân dân Chợ Chu nói riêng, đồng thời cũng là trách nhiệm lịch sử đối với đất nước, đối với dân tộc.

Năm 1947, sau khi bình định xong đồng bằng Bắc Bộ và một số thành phố, thực dân Pháp ráo riết chuẩn bị binh lực lớn tấn công căn cứ địa Việt Bắc nhằm “Truy lùng Việt Minh đến tận sào huyệt, đánh tan mọi tiềm lực kháng chiến của Việt Minh”⁽¹⁾. Năm được âm mưu của kẻ thù ngày 15/9/1947 Thường vụ Trung ương Đảng họp ra chỉ thị “Sửa soạn phá những đợt tấn công lớn của địch” tiếp đó Hội nghị quân sự toàn quốc của Đảng họp ngày

(1) Hồi ký của tướng Sa Lãng, tổng chỉ huy quân đội Pháp ở Đông Dương.

24/9/1947 dự đoán hướng tấn công của chúng là các tỉnh “Thái Nguyên, Phúc Yên, Phú Thọ, Tuyên Quang”⁽¹⁾.

Thực hiện đường lối của Đảng là kháng chiến toàn dân, toàn diện trường kỳ và tự lực cánh sinh, chấp hành Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Phủ, Chi bộ Chợ Chu đã ra Nghị quyết vận động nhân dân triệt để “Tiêu thổ kháng chiến”, triệt để thực hiện “Vườn không, nhà trống”, di dân vào rừng kháng chiến lâu dài. Thực hiện Nghị quyết đó, Chính quyền đã triển khai một kế hoạch cụ thể: Trước tiên là phá hoại, chỉ trong một tuần thanh niên và du kích đã phá các lô cốt còn lại trên đồn khố xanh, quán chợ, đền thờ, đình Quan Đế, cầu cống và các con đường dẫn vào Chợ Chu đào thành hố sâu. Đồng thời du kích đắp các ụ chiến đấu ở Dốc Châu, phố Chợ Chu, ngã ba án ngữ đường vào Phúc Sinh, Kim Sơn ngày đêm trực chiến. Tại cánh đồng Trường học và các bãi bằng phẳng nơi quân Pháp có thể nhảy dù đã được cắm hàng ngàn mũi chông nhọn hoắt tua tủa chĩa thẳng lên trời. Đối với nhà dân khi có lệnh sơ tán triệt để thì nhân dân tự phá hủy. Để chuẩn bị tốt việc sơ tán cho dân, Ủy ban hành chính đã cử người vào bản Lác (xã An Lạc) tìm địa điểm cho từng gia đình vào làm lán trước. Một không khí chuẩn bị chiến

(1) Kỳ yếu Hội thảo khoa học “Hồ Chí Minh với việc xây dựng ATK Định Hóa trong căn cứ địa Việt Bắc” do Tỉnh ủy Thái Nguyên và Viện Lịch sử Đảng tổ chức tháng 5/1997.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đầu sôi nổi trên khắp các phố, xóm Chợ Chu thể hiện quyết tâm của chi bộ và nhân dân thực hiện nghiêm đường lối kháng chiến của Đảng và Chính phủ.

Đối với quân chủ lực, Bộ tổng tham mưu đã điều tiểu đoàn 160 ém quân tại Chợ Chu (sau được điều lên Bắc Kạn), điều các trung đoàn 87, tiểu đoàn 131, tiểu đoàn 103 trực thuộc Bộ, đại đội Độc lập thuộc trung đoàn 121, trung đoàn 240, trung đoàn Thủ đô về tập kết tại các khu rừng thuộc các xã ở tây nam Phủ sẵn sàng chờ lệnh

Trong hai ngày 07 và 08 tháng 10/1947, thực dân Pháp cho quân nhảy dù xuống thị trấn Chợ Mới, thị xã Bắc Kạn và huyện lỵ Chợ Đồn mở đầu cuộc hành binh mang mật danh Lê-A đặt Phủ Vọng Thặng trong thế bị bao vây từ nhiều hướng. Chấp hành mệnh lệnh của bộ Tổng tư lệnh, quân dân các tỉnh phía Bắc chủ động đánh địch ở khắp nơi làm cho cuộc hành quân này không thực hiện được ý đồ đã định.

Theo bản kế hoạch tấn công Việt Bắc ta thu được của địch trên chiếc máy bay chở tên đặc phái viên của quân đội Pháp đi thị sát mặt trận bị quân ta bắn rơi tại Cao Bằng thì cuộc hành binh tiếp theo sẽ đánh vào ATK bằng một kế hoạch mang mật danh CLO-CLO (sau đổi thành Xanh-Tuya) thì ngày 14/10/1947 quân Pháp sẽ nhảy dù

xuống Chợ Chu, xây dựng sân bay dã chiến làm căn cứ, từ đây càn quét vào những vị trí mà chúng cho là nơi đóng quân của các cơ quan đầu não kháng chiến của ta. Do bị quân ta chặn đánh quyết liệt nên kế hoạch hội quân ở Đài Thị (Tuyên Quang) vào ngày 13/10 không thực hiện được từ đó việc đánh chiếm Chợ Chu bằng quân nhảy dù bị phá sản. Mặc dù vậy thực dân Pháp vẫn mở cuộc hành binh mang mật danh Xanh-Tuya tấn công phủ Vạn Thắng (tức Định Hóa). Giữa tháng 10/1947 chúng cho máy bay ném bom Chợ Chu. Bom giặc ném xuống Dốc Châu, Phố Ngang (phố Đoàn Kết ngày nay) Bãi Á, làm 10 người chết, nhiều người bị thương. Nhân dân Chợ Chu căm thù, phần uất quân giặc, quyết tâm chiến đấu bảo vệ quê hương. Theo lệnh của Ủy ban kháng chiến Phủ, đúng 9 giờ đêm ngày 17/10/1947 nhân dân Chợ Chu đồng loạt phát hỏa tự đốt nhà mình, cả Chợ Chu là một rừng lửa sáng rực một vùng, mở đầu cuộc chiến đấu sinh tử với kẻ thù. Từ ngày 18/10/1947, người già trẻ em sơ tán vào rừng, du kích, thanh niên bám trụ sẵn sàng chiến đấu.

Đúng theo dự kiến của ta đêm 24 rạng ngày 25/11/1947, quân Pháp từ hai hướng tấn công vào ATK. Hướng thứ nhất từ Chợ Mới (Bắc Kạn) theo đường mòn sang khe Thỉ tiến quân qua Kiền Dương (Tân Dương ngày nay) bị du kích chặn đánh ở khe Chuộc, Đèo Cút (làng Muồng) cuộc

chiến đấu diễn ra ác liệt, quân giặc phải co về Bản Pán không thực hiện được ý đồ hội quân ở Chợ Chu. Ngày hôm sau chúng rút quân qua làng Duyên (xã Tân Thịnh ngày nay) và trở về Chợ Mới. Hướng thứ hai, ngày 26/11 từ Chợ Mới xuôi theo quốc lộ 3 đến km 31 vào chiếm Phú Ngự (Phú Tiến ngày nay) đánh lên Quán Vuông. Từ đây chúng chia làm hai bộ phận, một bộ phận tiến thẳng lên chiếm Chợ Chu, bộ phận còn lại chốt ở Quán Vuông và càn vào các xóm, bản xung quanh. Cánh quân ở Chợ Chu đánh vào nhà máy giấy Hoàng Văn Thụ ở xã Phượng Tiến bị tự vệ nhà máy phối hợp với du kích đánh bật ra, diệt 2 tên làm bị thương nhiều tên khác. Cùng ngày, chúng càn vào An Lạc bị du kích phối hợp với bộ đội chủ lực chặn đánh phải bỏ dở cuộc càn, một cánh quân khác đánh vào xưởng quân giới A4 ở Du Nghệ, cả hai đều vấp phải sức kháng cự mãnh liệt của du kích và chủ lực ta, bị thiệt hại nặng. Ngày 27/11/1947, quân Pháp lại dùng một tiểu đội bí mật tập kích vào nhà máy giấy Hoàng Văn Thụ bị lực lượng chủ lực phục kích đánh bất ngờ, nhiều tên bị diệt, số còn lại tháo chạy. Tại sào huyệt của chúng, quân dân Chợ Chu, ngày đêm quấy rối gây cho chúng nhiều tổn thất. Tức tối, ngày 28/11/1947 từ Chợ Chu, Quán Vuông quân Pháp dốc toàn bộ lực lượng tổ chức thành “hai gọng kìm” càn quét từ đông bắc xuống tây nam Phủ nhằm đánh

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đòn quyết định vào cơ quan đầu não của ta. Từ đây chiến sự chuyển về phía Nam, nắm được ý đồ của giặc, Bộ Tổng Tham mưu đã lệnh cho các đơn vị chủ lực phối hợp với du kích tập trung của Phủ và các xã chủ động đánh địch ở khắp nơi, có những trận đánh tiêu biểu diễn ra ở Thảm Rộc (Thanh Định), Cầu Đá (Trung Lương) trên cánh đồng Cam Tra quân Pháp bị thiệt hại nặng. Mũi tiến công vào Phú Đình của giặc Pháp bị chặn đứng chỉ cách nơi làm việc của Hồ Chủ tịch vài km. Không vượt được sang Sơn Dương - Tuyên Quang chúng quay lại Bình Thành, tại đây lại bị đánh thiệt hại nặng phải gọi máy bay hạ cánh, chờ lính bị thương về Hà Nội. Một máy bay B24 bị quân ta bắn trọng thương loạng choạng gạt cánh vào cây gạo đầu phố Chợ Chu bị rơi, xác phoi tại cánh đồng Trường học. Không chịu được tình trạng khó khăn, lo sợ, ngày 02/12/1947 quân Pháp tìm cách rút lui ra đường số 3 nhưng lại bị chặn đánh ở Phú Ngự (tức Phú Tiến) phải quay lại. Ngày 06/12/1947, những tên lính Pháp cuối cùng rút chạy khỏi Chợ Chu. Từ đó đến hết cuộc kháng chiến trường kỳ, bộ binh Pháp không dám bén mảng lên Chợ Chu lần nào nữa. Trên toàn chiến trường Việt Bắc, các mũi tiến công của thực dân Pháp đều bị thất bại nặng nề. Với chiến thắng Việt Bắc thu đông 1947 quân và dân Chợ Chu đã góp phần cùng quân dân toàn Phủ và cả nước đánh bại hoàn toàn chiến

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

lược “đánh nhanh, thắng nhanh” của thực dân Pháp, buộc chúng phải đánh lâu dài với ta trong thế bị động, lúng túng.

Sau chiến thắng thu đông năm 1947, Phủ Vạn Thắng đã là khu giải phóng trong chiến khu Việt Bắc, nhân dân Chợ Chu từ nơi tản cư ở các xã trở về, theo hướng dẫn của Ủy ban hành chính Chợ Chu chia làm 4 chòm, các xóm Nản, Vườn Rau, Dốc Châu trở về nơi ở cũ, riêng phố Chợ Chu vẫn ở lại khu rừng thuộc xóm Nà Lài thôn Phúc Sinh (xóm Trung Việt ngày nay).

Đầu năm 1948 chi bộ tổ chức Đại hội lần thứ II trong không khí phấn khởi tự hào. Đại hội khẳng định qua thử thách trong cuộc chiến đấu chống quân Pháp xâm lược chứng tỏ chi bộ đã trưởng thành, đảng viên của chi bộ đã bám đất, bám dân, gương mẫu thực hiện tốt nhiệm vụ được giao, đã góp phần nhỏ bé vào chiến công chung của nhân dân toàn Phủ, bảo vệ vững chắc ATK thủ đô kháng chiến. Trong phương hướng lãnh đạo của nhiệm kỳ mới chi bộ xác định 3 nhiệm vụ trọng tâm là:

- Tập trung phát triển lực lượng đảng viên, củng cố chi bộ xây dựng chính quyền và các đoàn thể làm chỗ dựa vững chắc về chính trị, lãnh đạo nhân dân xây dựng cuộc sống dân chủ, tự do, thực hiện đường lối “Kháng chiến kiến quốc” của Đảng và Chính phủ.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

- Đẩy mạnh tăng gia sản xuất trên mặt trận nông nghiệp, khôi phục các nghề thủ công, buôn bán nhỏ, khôi phục lại chợ, ổn định đời sống nhân dân, đóng góp sức người, sức của cho kháng chiến.

- Xây dựng, củng cố lực lượng dân quân du kích vững mạnh sẵn sàng chiến đấu bảo vệ quê hương.

Đại hội tiến hành bầu Chi ủy khóa mới do đồng chí Vũ Văn Khoan làm Bí thư, đồng chí Nguyễn Văn Y phó bí thư, đồng chí Nguyễn Duy Phan ủy viên Chủ tịch ủy ban hành chính. Sau Đại hội, chi bộ đã lãnh đạo, bắt tay ngay vào kiện toàn bộ máy chính quyền theo Sắc lệnh số 91/SL-CP của Chính phủ do Chủ tịch Hồ Chí Minh ký, nhập Ủy ban kháng chiến với Ủy ban hành chính thành Ủy ban kháng chiến hành chính do ông Nguyễn Duy Phan làm Chủ tịch, các đoàn thể cứu quốc được sắp xếp lại đi vào hoạt động. Tiếp đó Ủy ban kháng chiến hành chính phát động phong trào toàn dân khôi phục và phát triển kinh tế, trước mắt tập trung vào sản xuất nông nghiệp và khôi phục lại các nghề thủ công. Để có nước cấy được hai vụ, nông dân đã chặn suối đập những đập nhỏ đưa nước về đồng cùng với tích cực chăm sóc làm cỏ bỏ phân nên lúa vụ nào cũng thu hoạch khá. Chăn nuôi trâu, lợn, gia cầm tăng nhanh nhờ đó kinh tế Chợ Chu được khôi phục, đời sống nhân dân ổn định, tình trạng thiếu đói giảm. Cùng

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

với sản xuất nông nghiệp, nghề may và nghề rèn bắt đầu hồi phục, may vá quần áo cho nhân dân và bộ đội, rèn dao, cuốc, xẻng cung cấp cho nhân dân trong huyện⁽¹⁾.

Về quân sự, đáp ứng nhiệm vụ mới, lực lượng dân quân du kích được biên chế tinh gọn thành một Trung đội cơ động gồm 3 Tiểu đội trong đó có một tiểu đội chiến đấu, 1 tiểu đội đội hậu cần và 1 tiểu đội tải thương do ông Lương Văn Nghĩa làm Trung đội trưởng. Mỗi chòm xóm thành lập 1 Tiểu đội, sau khi ổn định tổ chức lực lượng dân quân du kích tích cực luyện tập nắm vững chiến thuật, kỹ thuật sẵn sàng chiến đấu bảo vệ quê hương.

Đối với công tác xây dựng Đảng, từ năm 1947 đến năm 1948, chi bộ Chợ Chu có nhiều biến động, đầu năm 1947 Huyện ủy điều hai đồng chí Chúng và En trở về Huyện ủy, tháng 4 năm 1947 trong lúc chi bộ tập trung chỉ đạo nhân dân chuẩn bị chống quân Pháp tấn công lên Chợ Chu thì đồng chí Nguyễn Thạc Quế - Bí thư chi bộ lâm bệnh hiểm nghèo qua đời, vai trò bí thư được Huyện ủy chỉ định đồng chí Nguyễn Văn Liêm, chức Chủ tịch ủy ban hành chính giao cho đồng chí Nguyễn Văn Thân. Đầu năm 1948 đồng chí Liêm được điều động lên công tác tại Huyện, đồng chí

(1) Theo Sắc lệnh 148/SL ban hành ngày 25/3/1948 do Chủ tịch Hồ Chí Minh ký bãi bỏ danh từ Châu, Phủ và thay bằng danh từ Huyện. Từ đó Phủ Vạn Thắng được đổi lại là huyện Định Hóa.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Vũ Văn Khoan thay chức Bí thư chi bộ. Để bổ xung lực lượng đảng viên, ngay từ giữa năm 1947 chi bộ đã kết nạp 4 đảng viên mới là các đồng chí Lê Văn Lạng, Đào Xuân Thanh, Phạm Văn Hân và Lương Văn Sáu, giữa năm 1948 (sau Đại hội chi bộ) tiếp tục kết nạp 3 đảng viên là Phạm Thị Bích, Nguyễn Hữu Thông và Nguyễn Văn Thức, tính đến cuối năm 1948 chi bộ Chợ Chu có 20 đảng viên.

Năm 1949, trước yêu cầu của nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ ATK Định Hóa theo chỉ đạo của cấp trên, huyện Định Hóa tiếp tục điều chỉnh địa giới hành chính từ 22 xã thành 9 Đại xã, Chợ Chu được ghép vào Đại xã Bảo Cường. Trước khi chi bộ Chợ Chu nhập vào thành một tổ Đảng của Chi bộ Đại xã Bảo Cường, theo yêu cầu bổ sung cán bộ cho việc xây dựng các cơ quan của Huyện, Huyện ủy đã điều của chi bộ Chợ Chu 5 đảng viên về công tác tại Huyện (Vũ Văn Khoan, Phạm Văn Thao, Ngô Nhân, Lê Văn Điền, Nguyễn Văn Tuyên). Với nhiệm vụ mới, dưới sự lãnh đạo của chi bộ xã Bảo Cường tổ đảng Chợ Chu đã triển khai kiện toàn các tổ chức, bầu trưởng xóm, phố, đẩy mạnh hoạt động của các đoàn thể Cứu quốc, vận động các tầng lớp nhân dân tích cực xây dựng lực lượng kháng chiến trên tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội và xây dựng lực lượng vũ trang vững mạnh, bám đất, bám dân hăng hái tham gia kháng chiến kiến quốc.

Về quân sự, lực lượng dân quân du kích Chợ Chu biên chế thành một tiểu đội 13 chiến sĩ được trang bị 2 súng trường, 5 lựu đạn còn lại là vũ khí tự tạo trong đội hình trung đội cơ động của toàn xã. Đây là lực lượng nòng cốt được xây dựng theo phương châm “Bộ đội địa phương và dân quân du kích làm chủ địa phương” chiến sĩ của tiểu đội này khi cần cấp trên có thể điều động vào bộ đội địa phương huyện hoặc xung vào quân chủ lực. Ở 3 xóm (Xóm Nản, Dốc Châu, Vườn Rau) và phố Chợ Chu mỗi đơn vị lập một tiểu đội vừa có nhiệm vụ trực tiếp sản xuất vừa tuần tra canh gác bảo vệ an ninh trật tự, bảo vệ tính mạng tài sản của nhân dân. Ở đầu các ngã rẽ vào Phúc Sinh, Phụng Tiến, Kim Sơn đều có trạm gác theo dõi người lạ mặt, hành động của việt gian, chỉ điểm, khẩu hiệu “3 không” (không nói chuyện làm lộ bí mật, không nghe những điều không có liên quan đến mình, không chỉ đường và nói chuyện với người lạ mặt) được thực hiện nghiêm ngặt. Lực lượng dân quân du kích được huấn luyện những kiến thức mới về chiến thuật đánh du kích, kỹ thuật sử dụng súng trường, ném lựu đạn, xây dựng làng, xã chiến đấu...

Tháng 12/1949, triển khai Sắc lệnh 121/SL-CP, ngày 04/11/1949 của Chính phủ về nghĩa vụ quân sự trong đó quy định, nam giới từ 18 đến 45 tuổi có trách nhiệm tham

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

gia quân đội, thời hạn là hai năm, nếu có chiến tranh có thể kéo dài. Ở Chợ Chu phong trào thanh niên tình nguyện “tòng quân” rất rầm rộ, với lòng yêu nước căm thù giặc, sau ngày 26/3/1945 đã có 05 nữ (Trang, Hồng Vân, Bích Châu, Bích Liên, Mùi) 03 nam (Phạm Văn Thân, Nguyễn Văn Định, Hà Đồng (tức Sầu)) gia nhập quân giải phóng. Theo tiếng gọi của Hồ Chủ Tịch đã có 02 người tham ra đội quân “Nam tiến” (Hà Đồng, Nguyễn Văn Định) chi viện cho đồng bào Miền Nam chiến đấu. Từ năm 1950 đến 1954 có 05 đợt thanh niên Chợ Chu nhập ngũ với tổng số 56 người, vượt chỉ tiêu trên giao. Được chuẩn bị tốt về tư tưởng, chính trị, thanh niên nam, nữ Chợ Chu đã có mặt trên các chiến trường chiến đấu dũng cảm, lập nhiều chiến công, nhiều người đã trở thành cán bộ chỉ huy của quân đội cách mạng.

Sau chiến thắng Cao - Bắc - Lạng năm 1950, biên giới Việt - Trung được khai thông, đây là điều kiện thuận lợi cho Đảng và nhân dân ta tiếp nhận sự giúp đỡ chí tình của các nước Trung Quốc, Liên Xô, các nước Xã hội chủ nghĩa và các nước yêu chuộng hòa bình trên thế giới. Cuối tháng 11/1950, Chủ tịch Hồ Chí Minh đi chiến dịch Biên giới trở về đã đến xã Bảo Cường nghỉ và làm việc (chờ cán bộ Trung ương ra đón về Phú Đình). Những ngày đầu Người nghỉ tại nhà ông Ma

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Đình Trương Chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính Huyện, sau đó Người chuyển sang Chùa Hang. Để đảm bảo an toàn cho lãnh tụ, xã đội Bảo Cường đã bố trí lực lượng du kích bảo vệ nghiêm ngặt. Tiểu đội du kích Chợ Chu được giao nhiệm vụ canh gác tuần tra khu vực phía bắc Chùa Hang nơi giáp với xã Phụng Tiến và xã Tân Dương. Tổ đảng, lực lượng vũ trang và nhân dân Chợ Chu vinh dự được góp phần bảo vệ an toàn nơi ở và làm việc của Người. Từ năm 1951 tình thế đang chuyển biến ngày càng có lợi cho Đảng và nhân dân ta đẩy mạnh cuộc kháng chiến. Tình hình quân sự trên các chiến trường toàn quốc đã cho phép chuyển giai đoạn từ “Cầm cự” sang “Tổng phản công” một yêu cầu lớn đặt ra, trước đây ta phá đường, phá cầu để ngăn bước tiến quân giặc nay cần khôi phục, mở rộng đường xá, cầu cống để các phương tiện cơ giới của ta chuyển vũ khí, đạn dược, lương thực, thực phẩm ra các chiến trường. Cùng với toàn Huyện, Chợ Chu đã cử hàng trăm lượt người chia làm nhiều đợt trong đoàn dân công của huyện Định Hóa xây dựng và mở rộng các tuyến đường từ Chợ Chu đi phố Ngũ ra km 31 thông với Quốc lộ 3 từ Quán Vương đi Bình Thành sang Đại Từ. Ngoài ra còn tham gia mở rộng, rải đá con đường từ Chợ Chu vào nhà máy giấy Hoàng Văn Thụ ở xã Phụng Tiến.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Bị thất bại liên tiếp trên các chiến trường, năm 1952 thực dân Pháp cho máy bay tăng cường bắn phá, ném bom phá hoại các tuyến đường, những nơi chúng nghi có kho tàng, nơi đóng quân của ta, chúng còn ném bom xuống các bản, làng, cánh đồng nhằm phá hoại sản xuất, gây hoang mang trong dân chúng. Những ngày cao điểm cuối năm 1952 máy bay đã ném bom, bắn phá nhiều địa điểm ở xã Bảo Cường trong đó có khu vực Dốc Châu - Chợ Chu. Do nhân dân làm tốt công tác phòng tránh, các gia đình đều có “công sự”, hầm, hào nên một số nhà cửa bị cháy nhưng không thiệt hại về người.

Về khôi phục và phát triển kinh tế, tổ đảng chủ trương mở lại chợ, phục hồi các nghề thủ công, buôn bán nhỏ nhằm tạo công ăn việc làm và bảo đảm đời sống cho đại bộ phận nhân dân Chợ Chu, đồng thời tiếp tục đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp để bảo đảm lương thực cung cấp cho dân cư sở tại và đóng góp cho kháng chiến. Từ chủ trương này hàng chục gia đình có máy khâu đã hoạt động trở lại, may vá quần áo cho cán bộ, bộ đội và nhân dân quanh vùng. Một số thợ may còn được nhà máy giấy Hoàng Văn Thụ, các đơn vị đóng quân ở Bảo Cường, Phúc Sinh đặt hàng may quần trang như chần, áo rét (khăn, áo trấn thủ) cung cấp cho bộ đội, các lò rèn ngày đêm đóm lửa rèn dao, cuốc, xẻng phục vụ cho nông dân sản

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

xuất. Chợ Chu được mở lại nhưng vẫn phân tán và rời địa điểm ra các lùm cây tại sân trường Tiểu học cũ của Pháp. Những năm 1951 - 1952 máy bay giặc hoạt động liên tục, chợ phải họp vào ban đêm, những người buôn bán phần nhiều là phụ nữ, họ phải đi bộ về Thái Nguyên mua hàng của những người bí mật mang hàng từ “Vùng địch tạm chiếm” rồi vận chuyển bằng vai gánh, ngựa thồ về phục vụ nhu cầu thiết yếu cho các cơ quan, đơn vị và nhân dân. Tại các phiên chợ, dân quanh vùng mang các sản vật sản xuất được ra chợ bán rồi mua về các đồ dùng cần thiết cho sản xuất và đời sống. Sự hoạt động trở lại của nhiều nghề thủ công truyền thống ở Chợ Chu đã góp phần giải quyết khó khăn cho Huyện khi số người cư trú trên địa bàn tăng thêm hàng vạn người, do cán bộ nhân dân tản cư lên sinh sống và công tác đồng thời cũng giải quyết được khó khăn về đời sống cho bộ phận lớn dân cư Chợ Chu. Về sản xuất nông nghiệp, tuy đất đai mới phục hóa được gần 100 mẫu ruộng với 115 gia đình làm ruộng và hơn 10 gia đình trồng rau màu nhưng là bộ phận rất quan trọng làm ra lương thực thực phẩm tại chỗ cung cấp cho đời sống của các tầng lớp nhân dân ở Chợ Chu nên tổ Đảng đã chỉ đạo Nông Hội (Hội Nông Dân) vận động nông dân hăng hái khai hoang phục hóa, phát rẫy trồng thêm sắn, ngô, khoai, đậu đỗ và bỏ dần tập quán

chỉ cây 1 vụ, tập quán “cây chay” (không bón phân), thực hiện cây sâu, bừa kỹ, làm cỏ, bỏ phân chăm sóc ruộng đồng. Nông dân đã bỏ ra hơn 100 lượt ngày công đắp lại những đập bị vỡ trong trận lụt năm trước, đào hơn 1000m mương đưa nước về cánh đồng Trường học và một số đám ruộng ở chân núi Nản để cấy thêm vụ chiêm. Trong 3 năm từ 1950 đến 1952 nhờ sự cố gắng của nông dân diện tích cấy, trồng đã tăng từ 100 mẫu lên 128 mẫu, cùng với thời tiết thuận lợi năm nào cũng được mùa. Kết quả năng suất tăng từ 30 kg lên 40 kg/sào/vụ, sản lượng cả năm thu được 150 tấn thóc và hàng chục tấn rau màu.

Năm 1951, thực hiện thí điểm chính sách Thuế nông nghiệp của Chính phủ, theo chỉ đạo của Ủy ban kháng chiến hành chính xã Bảo Cường, các xóm ở Chợ Chu đã tổ chức cho nông dân học tập chủ trương của Đảng và Chính phủ đóng thuế nông nghiệp và các loại thuế khác là “ích nước, lợi nhà” đồng thời hướng dẫn cho từng hộ kê khai diện tích, phân hạng đất, bình sản lượng để phân bổ mức thuế đảm bảo công bằng, hợp lý. Năm đầu thực hiện chính sách Thuế nông nghiệp, nông dân Chợ Chu đã nộp 4 tấn, các năm sau nộp từ 5 đến 6 tấn. Ngoài hoàn thành tốt nghĩa vụ nộp thuế cho Chính phủ, phong trào “Bán thóc khao quân”, “Đỡ đầu địa phương quân” được nông dân hưởng ứng sôi nổi. Những năm 1951, 1952 tổ

Đảng đã vận động mỗi gia đình bán cho Chính phủ 20kg, ủng hộ 5kg, số thóc vừa bán vừa ủng hộ là 5 tấn. Việc đóng góp lương thực cho kháng chiến, kiến quốc đã trở thành tình cảm, là nghĩa vụ thiêng liêng của người dân Chợ Chu nên năm nào nộp thuế cũng vượt mức kế hoạch, đóng nhanh thóc tốt.

Giữa năm 1953, cuộc kháng chiến của nhân dân ta dành được thắng lợi ngày càng lớn. Trung ương Đảng, Chính phủ và Hồ Chủ tịch quyết định phát động quần chúng đánh đổ địa chủ, xóa bỏ bóc lột, triệt để giảm tô. Đây là chủ trương lớn nhằm xóa bỏ chế độ người bóc lột người, mang lại quyền lợi cho nông dân, động viên tinh thần thi đua giết giặc lập công của các chiến sĩ ngoài mặt trận mà hầu hết đều xuất thân từ nông dân nghèo khổ. Cuối năm 1953 “Đội phát động giảm tô” về xã Bảo Cường tổ chức cho nhân dân học tập chính sách giảm tô của Đảng và Chính phủ, phát động nông dân tố giác hành động của địa chủ bóc lột, áp bức đối với nông dân. Qua phân loại, Chợ Chu không có địa chủ, cường hào, chỉ có một số gia đình tiểu thương có tiền mua ruộng bị quy là địa chủ. Thực tế họ không phát canh thu tô, khi thực hiện chính sách thuế nông nghiệp họ đã giao cho nông dân là người họ hàng mượn đã lâu không thu lợi tức nên khi sửa sai đã được hạ thành phần. Những

sai sót trong phát động giảm tô ở Chợ Chu không ảnh hưởng nặng nề. Nông dân phấn khởi, tình đoàn kết giữa các tầng lớp nhân dân được giữ vững.

Trên mặt trận văn hóa, năm 1950 thực hiện Nghị quyết của Đại hội Đảng bộ Huyện lần thứ V về xây dựng đời sống văn hóa mới, Hội đồng nhân dân xã Bảo Cường đã thông qua một số quy ước tập trung vào một số nội dung mới trong cưới xin, giảm bớt một số thủ tục trong ma chay đình đám. Dưới sự chỉ đạo của tổ đảng các quy ước được nhân dân Chợ Chu đón nhận và thực hiện nhiệt tình. Hội Thanh niên cứu quốc đi đầu vận động các gia đình tổ chức đám cưới theo “Đời sống mới”, trai gái tự do tìm hiểu, khi cưới Đoàn Thanh niên cứu quốc đứng ra tổ chức “Tiệc trà”, liên hoan văn nghệ, không làm cỗ bàn tốn kém, hợp với hoàn cảnh kháng chiến. Đáng chú ý là từ sau chiến thắng thu đông 1947 sau các cơ quan như trụ sở Ủy ban kháng chiến hành chính xã, ở nhà dân bên cạnh bàn thờ tổ tiên nhà nào cũng lập “Bàn thờ Tổ quốc”, bài trí đơn giản nhưng trang trọng. Trên cùng là khẩu hiệu “TỔ QUỐC TRÊN HẾT” dưới khẩu hiệu là lá cờ đỏ sao vàng, dưới cờ đặt chân dung chủ tịch Hồ Chí Minh. Trong những ngày kỷ niệm lớn của đất nước như ngày 19/8, ngày 2/9 nhà nhà đều thắp hương trên “Bàn thờ Tổ quốc”, coi đó là trách nhiệm thiêng liêng của mỗi người

dân hướng về Tổ quốc. Tiếp đến là thanh niên cùng với bộ đội tổ chức những đêm lửa trại hào hứng, hát những bài ca cách mạng, những điệu hát dân ca đậm đà “Tình quân dân cá nước”. Văn hóa văn nghệ cách mạng đã cổ vũ mạnh mẽ phong trào kháng chiến kiến quốc ở Chợ Chu. Phong trào “Vệ sinh yêu nước”, “Ba sạch bốn diệt” (ăn sạch, ở sạch, uống sạch. Diệt ruồi, muỗi, chuột, chấy rận rết), làm chuồng trâu, công trình vệ sinh xa nhà, ngủ có màn, không uống nước lã, vận động nhân dân khi ốm đau uống thuốc chữa bệnh không cúng bái. Có thể nói Chợ Chu đã đi đầu trong phong trào này. Về Y tế, huyện đã cử cán bộ xuống phát thuốc phòng sốt rét, khám bệnh cho nhân dân, được nhân dân tin tưởng. Để nhân dân phấn khởi thực hiện đường lối kháng chiến, kiến quốc, công tác tuyên truyền được chú ý đặc biệt, Ban thông tin Chợ Chu (do ông Lục A Sừu và ông Phùng Lai Phúc phụ trách) đã xây dựng các chòi phát thanh ở các xóm, phố hàng ngày bằng chiếc loa sắt cầm tay thông tin viên tuyên truyền phổ biến các chính sách của Đảng và Chính phủ, truyền tin chiến thắng trên các mặt trận, tin sản xuất, tiết kiệm và thực hiện đời sống mới đến nhân dân các dân tộc ở Chợ Chu. Tuy cách tổ chức còn đơn giản nhưng đã có tác dụng thiết thực giúp nhân dân hiểu và xây dựng cuộc sống văn hóa mới.

Trong lĩnh vực giáo dục cũng được phát triển theo đà phát triển chung của toàn huyện, các lớp bình dân học vụ phải tạm dừng để chống giặc tàn lên Chợ Chu nay tiếp tục được khôi phục. Ủy ban kháng chiến hành chính xã Bảo Cường đã cử một số người có trình độ khá hơn đi bồi dưỡng nghiệp vụ ngắn ngày do huyện mở trở về tổ chức các lớp. Từ năm 1948 trở đi ở phố Chợ Chu và 3 xóm đã mở mỗi một địa điểm được một lớp xóa mù chữ cho người lớn và một lớp “vỡ lòng” (dự bị vào lớp 1) cho trẻ em, các lớp học chủ yếu tổ chức vào ban đêm thu hút nhiều người tham gia, nhất là phụ nữ. Kết quả số người biết đọc, biết viết tăng lên, Chợ Chu là đơn vị trong xã Bảo Cường có số lượng người đi học đông nhất và xóa nạn mù chữ sớm nhất được huyện biểu dương. Năm 1950 trường tiểu học Bảo Cường thành lập, ban đầu mới có 3 lớp từ 1 đến 3, địa điểm đặt tại xóm Nà Lài, số lượng đi học ban đầu có 50 em trong đó Chợ Chu 15 em. Đến năm 1952 số học sinh tăng lên 150 em, trường chia làm 3 khu vực, học sinh ở Chợ Chu trở về địa điểm giáp Chùa hang, chia làm 2 lớp với 50 em. Trong chế độ mới, trẻ em ở xã Bảo Cường nói chung, Chợ Chu nói riêng không phân biệt giàu nghèo, gái, trai đã được hưởng một nền giáo dục tiên bộ của nước Việt Nam độc lập, các lớp học đầu tiên này đã đặt nền móng cho sự nghiệp giáo

dục phổ thông ở Chợ Chu. Cùng thời gian này số học sinh tiểu học của các xã trong huyện tăng lên, theo chủ trương của tỉnh, huyện Định Hóa được mở một trường cấp II. Tháng 9/1950, 40 học sinh cấp II đầu tiên được ghép vào trường cấp I Bảo Cường do thầy Nguyễn Hữu Tường làm hiệu trưởng. Trong những năm sau, năm học 1952-1953 số học sinh cấp II đông lên, có đủ từ lớp 5 đến lớp 7, trường tách ra và trở về địa điểm trường tiểu học Chợ Chu cũ của Pháp và mang tên trường cấp II Bảo Cường, trường là tiền thân của trường Trung học cơ sở Chợ Chu ngày nay, có 4 lớp (2 lớp 5, 1 lớp 6, 1 lớp 7) do thầy Nguyễn Huy Động làm hiệu trưởng.

Về xây dựng Đảng, năm 1950 theo chỉ thị của Trung ương Đảng, Huyện ủy Định Hóa theo chỉ đạo của Tỉnh ủy đã chỉ thị cho các chi bộ trong toàn huyện chuyển trọng tâm công tác xây dựng Đảng từ phát triển sang củng cố, tập trung vào hai khâu then chốt là củng cố chi bộ và nâng cao chất lượng đảng viên, tiến hành cuộc vận động “Học tập lý luận rèn luyện đạo đức cách mạng” được cụ thể hóa bằng tuần lễ thi đua “Rèn luyện Đảng tính” do Tỉnh ủy phát động. Qua học tập lý luận nhiều vấn đề mới về bước đi của từng giai đoạn cách mạng Việt Nam, về đường lối kháng chiến kiến quốc được đảng viên nhận thức rõ ràng hơn, từ đó vai trò vị

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

trí, phẩm chất đạo đức, trách nhiệm chính trị của đảng viên được nâng lên. Quá trình thực hiện Nghị quyết của Huyện ủy nội dung sinh hoạt tổ đảng được cải tiến, thiết thực hơn. Mỗi khi sinh hoạt chi bộ, tổ đảng, từng đảng viên tự kiểm điểm vai trò tiên phong gương mẫu, vai trò lãnh đạo trong công tác vận động quần chúng, đẩy mạnh tăng gia sản xuất, kinh doanh, đóng thuế nông nghiệp, công thương nghiệp đầy đủ. Đi dân công phục vụ các chiến dịch, xây dựng các lán trại, sửa chữa cầu đường... làm cho uy tín của đảng viên, của tổ đảng được nâng cao trước quần chúng. Tháng 06/1952 chi bộ xã Bảo Cường Đại hội lần thứ III, trong Đại hội lần này, tổ đảng Chợ Chu có 2 đồng chí trúng cử vào chi ủy là đồng chí Nguyễn Văn Y giữ chức phó bí thư chi bộ, đồng chí Nguyễn Duy Phan chi ủy viên. Sau Đại hội, dưới sự lãnh đạo của Huyện ủy, thực hiện cuộc vận động “Chấn chỉnh cấp xã” do liên khu I phát động. Chi bộ xã đã chỉ đạo Hội đồng nhân dân bầu Ủy ban kháng chiến hành chính xã. Đồng chí Nguyễn Duy Phan thuộc tổ đảng Chợ Chu được bầu làm chủ tịch Ủy ban kháng chiến hành chính xã Bảo Cường. Đầu năm 1954 các đại xã trong huyện Định Hóa được tách trở lại thành 22 xã như trước. Theo chỉ đạo của cấp trên, phố Chợ Chu nhập với thôn Phúc Sinh tách khỏi Đại xã Bảo Cường thành

lập xã mới đặt tên là xã Phúc Chu. Sự chia tách địa bàn xây dựng đơn vị hành chính mới kéo theo sự thay đổi về tổ chức: Về Đảng sau Đại hội chi bộ Phúc Chu tháng 03/1954, 2 đồng chí Nguyễn Văn Y và Phạm Thị Bích ở tổ đảng Chợ Chu được bầu vào Chi ủy khóa mới. Đồng chí Nguyễn Văn Y được phân công Phó bí thư chi bộ. Ủy ban hành chính xã được củng cố sắp xếp lại, ở Chợ Chu có ông Nguyễn Văn Bảng được bầu làm Chủ tịch xã, ông Lê Đức Tường Phó chủ tịch xã Phúc Chu.

*

* *

Ngày 06/12/1953, dưới sự lãnh đạo của Lãnh tụ Hồ Chí Minh, Thường vụ Trung ương Đảng họp tại Tân Keo xã Phú Đình quyết định mở chiến dịch mang mật danh “Trần Đình” tiêu diệt tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ. Điểm quyết chiến lược để phân định thắng bại giữa Đảng và nhân dân ta với thực dân Pháp xâm lược. Cả dân tộc dồn sức cho chiến trường trọng điểm, theo chỉ đạo của Huyện ủy, huyện Định Hóa tổ chức một đoàn dân công hỏa tuyến vận chuyển vũ khí đạn dược và lương thực ra mặt trận Điện Biên Phủ. Trong đoàn dân công đó có 20 thanh niên khỏe mạnh của Chợ Chu tham gia.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Ngày 07/5/1954, quân ta tiêu diệt tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ, giành thắng lợi quyết định trên mặt trận quân sự, tạo điều kiện để phái đoàn ngoại giao của Chính phủ ta đấu tranh trên bàn đàm phán ở Giơ-Ne-Vơ, buộc Chính phủ Pháp phải công nhận chủ quyền độc lập, toàn vẹn lãnh thổ nước ta, chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình trên toàn cõi Đông Dương (gồm cả Lào và Cam Pu Chia). Lịch sử nước ta chuyển sang giai đoạn mới, miền bắc hoàn toàn giải phóng xây dựng chủ nghĩa xã hội. Miền nam tiếp tục đấu tranh hoàn thành cuộc cách mạng dân tộc, dân chủ và thống nhất nước nhà.

Tổng kết 9 năm kháng chiến trường kỳ gian khổ. Chợ Chu đã cử 4.300 lượt người đi dân công phục vụ kháng chiến trên các nẻo đường quê hương Định Hóa và các chiến trường trong toàn quốc, 63 người đã lên đường cầm súng chiến đấu, 13 người con ưu tú đã hy sinh thân mình cho Tổ quốc, 6 người đã để lại một phần thân thể ngoài chiến trường, trở thành thương binh, 10 người dân đã ngã xuống trong cuộc tấn công của thực dân Pháp vào địa phương. Trong cuộc chiến đấu này, với nhiệm vụ quan trọng trong hệ thống phòng thủ bảo vệ Thủ đô kháng Chiến, Chợ Chu là mặt trận tiền tiêu. Tổ chức Đảng, chính quyền và nhân dân Chợ Chu phải đối mặt trước tiên với kẻ thù và kiên cường làm thất bại mưu

đồ của chúng. Với quyết tâm chiến đấu bảo vệ Đảng, bảo vệ Chủ tịch Hồ Chí Minh, bảo vệ ATK - Thủ đô kháng chiến, chưa đầy 2 năm người dân Chợ Chu đã hai lần rời bỏ quê hương, tự mình phá hết nhà cửa, công trình công cộng, tản cư vào rừng chống giặc. Khi quân Pháp chiếm Chợ Chu làm bàn đạp tấn công ATK, nhân dân Chợ Chu đã sát cánh cùng nhân dân toàn huyện và bộ đội chủ lực chiến đấu kiên cường, dũng cảm. Chiến trường Chợ Chu là chiến trường ác liệt, luôn là nỗi kinh hoàng đối với quân xâm lược. Có thể nói Chợ Chu vừa là mặt trận, vừa là hậu phương của huyện Định Hóa. Phải có một niềm tin mãnh liệt và được tổ chức chặt chẽ thì tổ chức Đảng và nhân dân Chợ Chu mới vượt qua được những thử thách khắc nghiệt như vậy. Nhân dân Chợ Chu đã hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ lịch sử mà Đảng bộ huyện giao cho là cùng nhân dân toàn huyện bảo vệ vững chắc cho đại bản doanh của cuộc kháng chiến. Đảng bộ và nhân dân Chợ Chu coi đây là sự tích anh hùng, là chiến công oai hùng nhất trên chặng đường đấu tranh để tồn tại và phát triển theo con đường của Đảng đề ra, là niềm tự hào kiêu hãnh truyền mãi cho các thế hệ mai sau.

CHƯƠNG III

CHI BỘ LÃNH ĐẠO SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ THAM GIA KHÁNG CHIẾN CHỐNG MỸ CỨU NƯỚC 1955 - 1975

I - Khôi phục và phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội, cải tạo xã hội chủ nghĩa 1955 - 1965.

Sau chiến thắng lịch sử Điện Biên phủ “Lùng lẩy năm châu, chấn động địa cầu”, ngày 21/07/1954 tại Hội nghị Giơ-Ne-Vơ về Hiệp định chấm dứt chiến tranh lập lại hòa bình trên toàn cõi Đông Dương được ký kết. Cuộc kháng chiến trường kỳ gian khổ chống thực dân Pháp của dân tộc ta kết thúc thắng lợi vẻ vang. Theo tinh thần của hiệp định Giơ-Ne-Vơ, nước ta tạm thời chia làm hai miền. Miền Bắc hoàn toàn giải phóng bước vào thời kỳ quá độ xây dựng Chủ nghĩa xã hội, Miền Nam tiếp tục đấu tranh với đế quốc Mỹ và tay sai hoàn thành cuộc cách mạng dân tộc dân chủ, tiến tới hòa bình thống nhất nước nhà.

Cùng với nhân dân toàn huyện, nhân dân các dân tộc Chợ Chu phấn khởi bắt tay vào khôi phục và xây dựng cuộc sống sau 9 năm kháng chiến, hiểu được nguyện

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

vọng tha thiết của nhân dân, chi bộ xã Phúc Chu giao nhiệm vụ cho tổ đảng Chợ Chu lãnh đạo đưa nhân dân từ nơi sơ tán trở về nơi ở cũ, theo kế hoạch khôi phục kinh tế xã hội 3 năm 1955 - 1957 của Ủy ban hành chính xã Phúc Chu. Trong suốt cuộc kháng chiến trường kỳ, Chợ Chu luôn là chiến trường ác liệt nên kết thúc chiến tranh chỉ còn là đồng gạch đổ nát, hoang tàn, cây cối, lau sậy mọc um tùm, rậm rạp. Việc xây dựng lại Chợ Chu hầu như phải làm lại từ đầu. Năm 1955, từ các lán tạm ven rừng nhân dân trở về xây dựng nhà cửa trên nền đất cũ. Theo định hướng của lãnh đạo cũng như trong ý thức của người dân, mặc dù chưa có điều kiện làm nhà ngói, nhà xây chỉ bằng cột gỗ, vách nứa, lợp lá cọ nhưng phải thẳng hàng thẳng lối hình thành trở lại phố chợ như xưa. Dưới sự lãnh đạo của chi bộ, điều hành của chính quyền, phát huy tinh thần tự lực, tự cường, giúp đỡ lẫn nhau, sau 3 năm (1955 - 1957) Chợ Chu đã được khôi phục lại, sạch sẽ, phong quang. Cầu cống, đường vào phố chợ được tu sửa đi lại dễ dàng thuận tiện. Thời điểm này, nhân dân Chợ Chu cùng nhân dân các dân tộc Định Hóa vui mừng thực hiện trương của Đảng, Chính phủ và Hồ Chủ tịch thành lập Khu tự trị Việt Bắc. Ngày 19/8/1956, Khu tự trị ra đời là một sự kiện chính trị gây được khí thế mới trong cán bộ và nhân dân.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Tháng 11/1958, theo chủ trương của Tỉnh ủy, Ủy ban hành chính tỉnh Thái Nguyên quyết định tách phố Chợ Chu khỏi xã Phúc Chu trở lại thành đơn vị hành chính độc lập là thị trấn Chợ Chu gồm 1 phố (Chợ Chu), 3 xóm (Xóm Nán, Dốc Châu và Vườn Rau) với 290 hộ, 600 nhân khẩu. Sự thay đổi địa bàn hành chính kéo theo sự thay đổi về hệ thống tổ chức, trước hết về tổ chức Đảng, ngày 05/11/1958, Tỉnh ủy Thái Nguyên ra Nghị Quyết số 253-NQ/TU chỉ định đồng chí Nguyễn Văn Y làm phó bí thư chi bộ xã Phúc Chu, triệu tập 14 đảng viên thuộc tổ đảng Chợ Chu thành lập Chi bộ lâm thời thị trấn Chợ Chu và chuẩn bị Đại hội bầu ra chi ủy chính thức, tiếp đó ngày 20/11/1958, tại đình Quan đế Chợ Chu, Đại hội Chi bộ lần thứ III được tổ chức trong không khí đoàn kết tự hào, Chi bộ tập trung thảo luận đề ra nhiều giải pháp tiếp tục hoàn thành kế hoạch 1958 - 1960 mà nhiệm vụ hàng đầu là vận động các tầng lớp nhân dân đưa các thành phần kinh tế ở Chợ Chu vào con đường làm ăn tập thể Hợp tác xã, sắp xếp lại tổ chức bộ máy chính quyền, các đoàn thể, tìm công ăn việc làm, tổ chức đời sống cho bộ phận dân cư làm nghề thủ công buôn bán, đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp để ổn định khâu lương thực, bảo đảm đời sống nhân dân. Đây là nhiệm vụ vừa mới mẻ vừa nặng nề nên yêu cầu từng đảng viên phải tích cực học tập đường

lối chính sách của Đảng, bản thân phải gương mẫu vận động gia đình khắc phục mọi khó khăn, thực hiện tốt mọi nhiệm vụ được phân công. Đại hội đã dân chủ bầu Ban Chấp hành khóa mới gồm 3 đồng chí do đồng chí Bùi Đức Thu làm Bí thư, đồng chí Nguyễn Duy Phan làm Phó bí thư, đồng chí Nguyễn Văn Y chỉ ủy viên.

Tháng 5/1959, dưới sự lãnh đạo của Huyện ủy cùng với nhân dân toàn huyện, thị trấn Chợ Chu tổ chức cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân trong cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân 2 cấp, tỉnh và cấp cơ sở. Kết quả 19 đại biểu được nhân dân tín nhiệm bầu là thành viên Hội đồng nhân dân thị trấn Chợ Chu. Tháng 6/1959, Hội đồng nhân dân họp phiên đầu tiên quyết định một số nhiệm vụ quan trọng về ổn định tổ chức, xây dựng thị trấn Chợ Chu trở thành trung tâm kinh tế, chính trị, văn hóa của huyện Định Hóa. Trong cuộc họp lịch sử này theo nguyện vọng của nhân dân Chợ Chu, để ghi nhớ ngày đất nước hòa bình sau 9 năm kháng chiến gian khổ, Hội đồng nhân dân thị trấn đề nghị báo cáo và được Hội đồng nhân dân Tỉnh quyết định chia phố cũ thành 3 phố và đặt tên là phố Thống Nhất, phố Hòa Bình và phố Đoàn Kết. Ba xóm giữ nguyên tên là xóm Nản, Vườn Rau và Dốc Châu. Hội đồng nhân dân thị trấn đã dân chủ bầu Ủy ban hành chính thị trấn Chợ Chu do đồng chí Nguyễn Duy Phan làm Chủ tịch, đồng

chí Lê Văn Lạng làm Phó chủ tịch và 03 ủy viên. Sau khi kiện toàn bộ máy chính quyền, Chi ủy chỉ đạo bầu các trưởng phố, xóm, sắp xếp lại các đoàn thể, củng cố lực lượng dân quân, công an, đưa các tổ chức này vào hoạt động thống nhất dưới sự lãnh đạo của Chi bộ.

Công tác tổ chức đã ổn định thì nhiệm vụ cấp bách là phát triển kinh tế, cải thiện đời sống nhân dân. Trong kháng chiến, nhiều cơ quan Trung ương, nhà máy Quốc phòng, đơn vị quân đội đóng tại địa bàn huyện Định Hóa, mật độ dân số đông, tình cảm quân dân, cán hộ gần bó thân thiết, khi hòa bình lập lại các cơ quan, đơn vị đều rút hết về xuôi. Ngoài sự hẫng hụt về tình cảm, nhân dân Chợ Chu còn mất một số lớn khách hàng tiêu thụ, làm cho bộ phận buôn bán, phục vụ lâm vào tình trạng thiếu công ăn việc làm, ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống. Thực tế ở Chợ Chu ruộng đất ít, số dân sống bằng nghề nông chỉ có 30% còn lại là thủ công, buôn bán. Thiếu công ăn việc làm là một thách thức mới mà chi bộ, chính quyền phải tìm biện pháp tháo gỡ, hướng dẫn nhân dân vượt qua. Trên cơ sở phân tích tình hình, Ủy ban hành chính đề nghị với Chính quyền huyện được liên hệ hợp đồng với phòng lương thực chuyển thóc từ kho đặt tại các xã ra huyện lỵ và xay giã thành gạo cung cấp cho cán bộ các cơ quan của huyện và của tỉnh. Được huyện đồng ý Chính

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

quyền Chợ Chu đã tổ chức nhân dân vận chuyển và xay giã hàng chục tấn thóc thành gạo mỗi tháng nộp cho cửa hàng Lương thực huyện. Người vận chuyển được huyện trả công bằng tiền, người xay giã được trả công bằng gạo và được hưởng toàn bộ số cám để chăn nuôi. Công việc này chỉ duy trì trong một thời gian ngắn (khoảng một năm) nhưng cũng giải quyết được khó khăn trước mắt cho hơn 100 gia đình không có việc làm, thu nhập thấp.

Về phát triển nông nghiệp là nhiệm vụ trọng tâm lâu dài nhằm giải quyết ổn định vấn đề lương thực. Các tổ đổi công đã có từ năm 1953 nay được củng cố và hoạt động thường xuyên, giúp nhau trên tất cả các công đoạn trong sản xuất.

Quán triệt Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên lần thứ V (05/02/1959), cụ thể hóa Nghị quyết 14/NQ-TW của Ban Chấp hành trung ương Đảng (khóa II) về nhiệm vụ trọng tâm, trước mắt là “Đẩy mạnh cải tạo Xã hội chủ nghĩa đối với các thành phần kinh tế tư bản, tư doanh”. Cuối năm 1959 Chi bộ Chợ Chu tổ chức Đại hội nhiệm kỳ lần thứ IV nhiệm kỳ 1959 - 1960. Đại hội tập trung thảo luận, đề xuất các giải pháp đưa các thành phần kinh tế Chợ Chu vào con đường làm ăn tập thể. Đồng thời chấn chỉnh sắp xếp tổ chức chi bộ, bầu Ban Chấp hành khóa mới, đồng chí Bùi Đức Thu, Nguyễn

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Duy Phan được tái cử chức vụ Bí thư, Phó bí thư, đồng chí Lê Văn Lạng chi ủy viên. Theo chỉ đạo của Huyện ủy, chi bộ Chợ Chu đã cử các đồng chí Nguyễn Duy Phan, Lê Văn Lạng và Nguyễn Văn Hoa trong đoàn cán bộ huyện Định Hóa tham dự lớp tập huấn về tiến hành xây dựng các loại hình hợp tác xã tại trường Đảng tỉnh. Tiếp thu những nội dung về xây dựng Hợp tác xã, đồng thời học tập kinh nghiệm từ Hợp tác xã điếm của huyện ở Nà Lang (xã Phụng Tiến) giữa năm 1959, Chi bộ Chợ Chu đã ra Nghị quyết xây dựng điếm 2 Hợp tác xã (một Hợp tác xã nông nghiệp, một Hợp tác xã thủ công) để rút kinh nghiệm rồi mới xây dựng các Hợp tác xã cho các ngành nghề khác. Thực hiện Nghị quyết của chi bộ, Chi ủy đã thành lập ban chỉ đạo xây dựng hợp tác xã do đồng chí Bí thư chi bộ làm Trưởng ban, đồng chí Chủ tịch ủy ban hành chính làm Phó ban. Cuối năm 1959, Ủy ban hành chính thị trấn Chợ Chu tổ chức cho nhân dân học tập chủ trương xây dựng hợp tác xã, theo con đường làm ăn tập thể của Đảng. Trong các buổi học tập, thông qua thảo luận, không ít ý kiến còn băn khoăn lo lắng về phương thức làm ăn mới, vì tập quán làm ăn riêng lẻ, tư hữu ăn sâu vào tiềm thức của người dân nay góp vốn, máy móc, ruộng đất, trâu bò, cây bừa vào làm của chung là điều khó chấp nhận. Đây là cuộc đấu tranh tư tưởng gay go, phức

tập trong từng gia đình, từng cá nhân (kể cả gia đình cán bộ đảng viên), nhưng sau cách mạng tháng Tám và trong cuộc kháng chiến trường kỳ gian khổ, người dân Chợ Chu đã được hưởng những quyền lợi do cách mạng mang lại đó là quyền bình đẳng không bị áp bức đè nén, không bị khinh rẻ như thời đế quốc, phong kiến, từ đó người dân Chợ Chu luôn tin tưởng vào đường lối lãnh đạo của Đảng và Chính phủ, mặc dù còn một số bất khoan nhưng đại bộ phận nhân dân nhất trí với chủ trương xây dựng hợp tác xã của Đảng. Căn cứ vào điều kiện cụ thể, Ủy ban hành chính tiến hành thành lập Hợp tác xã nông nghiệp và hợp tác xã may mặc. Ban chỉ đạo đã tập trung lực lượng đến 2 cơ sở, hướng dẫn nhân dân làm đơn tự nguyện vào hợp tác xã, sau một tháng chuẩn bị, tháng 10/1959, hợp tác xã may mặc tổ chức Đại hội có 17 xã viên chính đại diện cho 17 gia đình, tài sản hiến vào hợp tác xã là 17 máy khâu, 2 bàn cắt may, sau khi nghe kế hoạch sản xuất và công tác tổ chức do ông Lê Văn Lạng trình bày, tập thể, xã viên thảo luận và thống nhất, tập trung máy khâu về một nơi, xã viên làm việc có giờ giấc như một công xưởng (nơi tập trung máy khâu là nhà bà Phạm Thị Vụ tự nguyện cho mượn), đặt tên cho hợp tác xã là: May mặc Hòa Bình, xã viên bầu Ban quản trị gồm 3 thành viên do ông Lê Văn Lạng làm chủ nhiệm. Ban đầu Ban quản trị nhận hợp

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đồng may gia công cho mậu dịch quốc doanh, được cấp nguyên liệu (vải, chỉ may ...) sản phẩm làm ra nộp cho cơ quan ký hợp đồng, được trả tiền công và được mua phân phối lương thực, nhu yếu phẩm theo chế độ tem phiếu. Phương thức tính toán tiền công cho xã viên theo số lượng sản phẩm làm ra sau khi trừ tiền thuế, quỹ xây dựng hợp tác xã (thù lao cho Ban quản trị, quỹ phúc lợi) còn lại tính toán phương án ăn chia theo công điểm và trả bằng tiền cho xã viên.

Đối với Hợp tác xã nông nghiệp, Ban chỉ đạo chọn 20 hộ gồm 80 nhân khẩu có 12 mẫu ruộng, 11 con trâu, sau khi thu hoạch vụ mùa năm 1959 đã tổ chức Đại hội xã viên, thông qua kế hoạch sản xuất và công tác tổ chức, vì ruộng đất ít nên hội nghị xã viên đã thống nhất cống hiến 100% ruộng đất vào Hợp tác xã, không để lại 5% đất cho từng gia đình theo chính sách quy định. Đại hội xã viên đã bầu Ban quản trị gồm 3 thành viên do ông Nguyễn Văn Hoa làm chủ nhiệm. Hợp tác xã chia làm ba đội sản xuất theo địa bàn 3 xóm là các đội Nản, Dốc Châu và Vườn Rau. Cuối năm 1960, chi bộ chỉ đạo hai Hợp tác xã mở Hội nghị xã viên, rút kinh nghiệm một năm thực hiện phương thức làm ăn tập thể. Qua thảo luận của xã viên, chi ủy, Ủy ban hành chính đã rút ra một số kết luận cần thiết.

- Về ưu điểm chung: Đối với cả hai hợp tác xã, lối làm ăn tập thể, có tổ chức, có giờ giấc, đông vui, xã viên phấn khởi nên tạo ra khí thế hăng say lao động. Kết quả thu hoạch hai vụ lúa thu nhập của xã viên không chênh lệch so với thời làm ăn riêng lẻ. Đối với Hợp tác xã may mặc Hòa Bình, theo cơ chế của Nhà nước độc quyền cung cấp nguyên liệu, phân phối các mặt hàng thiết yếu qua tem phiếu (kể cả quần áo, chăn màn) nên việc Hợp tác xã được nhận hàng gia công là một sự ưu đãi đối với các hộ làm ăn tập thể nên xã viên rất phấn khởi.

- Về khuyết điểm, cả hai loại hình Hợp tác xã trong việc điều hành nhân lực vào từng công việc của Ban quản trị còn lúng túng, việc tính toán các loại chi phí của Hợp tác xã may mặc, phương án ăn chia của Hợp tác xã nông nghiệp còn chậm. Mặt khác mới tổ chức sản xuất và sử dụng số lao động chính, còn lại số lao động phụ ở các gia đình chưa có kế hoạch sử dụng hợp lý để tăng thu nhập. Đối với tập thể, vì mới xây dựng nên cơ sở vật chất chung hầu như chưa có gì, Hợp tác xã may mặc chưa có kho bảo quản hàng, Hợp tác xã nông nghiệp kho chứa thóc chung chưa có còn gửi nhà xã viên, sân kho còn giản đơn. Tuy vậy, so với phong trào chung của toàn huyện, các hợp tác xã ở Chợ Chu đã được Ban chỉ đạo huyện Định Hóa đánh giá là hoàn thành tốt nhiệm vụ, được Ủy ban hành chính tặng giấy khen.

Sau 5 năm thực hiện kế hoạch (1955 - 1960) mặc dù phải vượt qua nhiều khó khăn, Chi bộ, Chính quyền và nhân dân Chợ Chu đã hoàn thành nhiệm vụ, khôi phục kinh tế văn hóa xã hội sau chiến tranh. Đời sống nhân dân từng bước ổn định. Tổ chức Đảng, chính quyền, đoàn thể được củng cố. Một số tổ chức kinh tế theo cơ chế mới ra đời tạo điều kiện thuận lợi để Chợ Chu bước vào chặng đường mới, chặng đường thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961-1965). Những thành tích trên thể hiện rõ vai trò lãnh đạo của Chi bộ đã bám sát các Nghị quyết của Huyện ủy, Tỉnh ủy đề ra hướng lãnh đạo phù hợp với điều kiện cụ thể ở Chợ Chu.

Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ III (tháng 9/1960) đã đề ra đường lối xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Miền Bắc, đẩy mạnh cuộc cách mạng dân tộc dân chủ ở Miền Nam, thống nhất Tổ quốc, khẳng định mối quan hệ biện chứng giữa hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Từ đường lối chung đó, Trung ương Đảng, Chính phủ đã xây dựng kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961-1965). Cụ thể hóa đường lối xây dựng kinh tế của Đảng, Huyện ủy Định Hóa ra Nghị quyết xác định: *Lấy cải tạo phát triển nông nghiệp làm khâu trung tâm với nội dung chủ yếu là phát triển hợp tác xã nông nghiệp trong toàn huyện, đẩy mạnh sản xuất,*

giải quyết tốt vấn đề lương thực, thực phẩm, phát triển các ngành nghề, từng bước nâng cao đời sống kinh tế văn hóa cho các tầng lớp nhân dân. Tổ chức thực hiện Nghị quyết của Huyện ủy, chi bộ Chợ Chu lãnh đạo nhân dân bước vào cuộc đấu tranh mới, cuộc đấu tranh để giải quyết vấn đề “Ai thắng ai” giữa chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa tư bản. Trong cuộc đấu tranh này Chợ Chu vẫn là trung tâm của mọi mâu thuẫn diễn ra rất gay gắt, đó là những mâu thuẫn nội tại của kinh tế Chợ Chu với đặc thù có nhiều thành phần kinh tế cùng tồn tại chuyển vào thực hiện cơ chế mới. Trong khi trình độ và kinh nghiệm của cán bộ có hạn, chưa nắm vững vấn đề cơ bản những nguyên tắc vận hành của mô hình kinh tế tập thể, do đó trong chỉ đạo thực tiễn không tránh khỏi lúng túng. Cơ chế này quy định những mặt hàng thiết yếu cho đời sống nhân dân do mật dịch quốc doanh, hợp tác xã mua bán huyện và các cơ quan kinh tế của Nhà nước độc quyền quản lý, phân phối trong đó thóc gạo, thịt lợn, vải vóc, dầu, muối là mặt hàng cấm lưu thông trên thị trường tự do, Chợ Chu không còn tác dụng là nơi trao đổi, mua bán, do đó việc phục vụ không còn khách hàng, đi vào bế tắc. Mặt khác trong tư tưởng của một số cán bộ lãnh đạo (có cả lãnh đạo cấp trên) nhận thức giáo điều, máy móc về vấn đề giai cấp cho rằng tầng lớp buôn bán nhỏ, thợ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

thủ công ở Chợ Chu là tiểu tư sản, bóc lột, ăn bám, chỉ tiêu thụ mà không làm ra thóc gạo, cần phải đưa họ đi lao động chân tay để cải tạo. Đây là một khó khăn, thách thức đối với lãnh đạo Chợ Chu cần có hướng giải quyết. Đầu năm 1960 theo chỉ đạo của Ủy ban hành chính Huyện, Chợ Chu đã tổ chức một đội khai hoang gồm 50 người chọn từ tầng lớp tiểu thương, thợ thủ công đi vào Đèo Bồn (xã Lam Vỹ) phát 5 héc-ta rừng làm nương trồng khoai, sắn, đậu tự túc. Do thiếu kinh nghiệm sản xuất, công tác tổ chức, công tác quản lý và bảo vệ, nên có trồng mà không được thu hoạch. Kế hoạch này nhanh chóng bị thất bại, đây là sản phẩm của tư tưởng và hành động ấu trĩ, làm cho nhân dân vất vả mà không đem lại kết quả, cũng là bài học rút ra từ khó khăn buổi ban đầu xây dựng chủ nghĩa xã hội ở thị trấn Chợ Chu.

Giữa năm 1961 theo chính sách của Đảng và Nhà nước, huyện Định hóa tiếp nhận một bộ phận bà con Việt kiều từ Thái Lan trở về. Ban đầu Ủy ban hành chính huyện Định Hóa giao nhiệm vụ cho Chính quyền thị trấn Chợ Chu và xã Phụng Tiến vận động nhân dân ủng hộ vật liệu, tre, mai, nứa, lá và công sức xây dựng một dãy lán tại xóm Pải xã Phụng Tiến cho bà con ở tạm. Sau 6 tháng, hết thời gian trợ cấp của Nhà nước, Huyện chuyển 10 gia đình với 35 nhân khẩu về thị trấn Chợ Chu để đảm

bảo công ăn việc làm cho bà con. Ủy ban hành chính Chợ Chu quyết định chuyển 6 lao động vào Hợp tác xã rèn mộc Quyết Tiến và 4 hộ vào Hợp tác xã may mặc Hòa Bình. Thời gian đầu còn gặp khó khăn nhưng dần dần bà con đã từng bước ổn định đời sống, hòa nhập vào cộng đồng dân cư ở Chợ Chu.

Những năm 1959, 1960 cấp ủy Chợ Chu có biến động về công tác cán bộ. Cuối năm 1959 đồng chí Bùi Đức Thu bí thư chi bộ được Huyện ủy điều phụ trách phòng Văn hóa Huyện. Đồng chí Nguyễn Duy Phan kiêm nhiệm chức vụ Bí thư, tiếp đó cuối tháng 12/1960 đồng chí Nguyễn Duy Phan được Ủy ban hành chính Huyện điều động thoát ly công tác địa phương về công tác tại Nông trường Hoàng Văn Thụ huyện Định Hóa. Huyện ủy giao cho đồng chí Phan tổ chức xong Đại hội nhiệm kỳ của chi bộ thì đi nhận nhiệm vụ mới.

Ngày 12/01/1961, Đại hội Chi bộ lần thứ V đã tổ chức trọng thể, Đại hội khẳng định chi bộ đã có nhiều cố gắng lãnh đạo hoàn thành kế hoạch khôi phục kinh tế, phát triển văn hóa xã hội (1955 - 1960) trong đó bước đầu xây dựng 02 Hợp tác xã điểm, đồng thời rút ra những bài học kinh nghiệm từ những lúng túng ban đầu trong quá trình chỉ đạo của cấp ủy, thực hiện nhiệm vụ của đảng viên. Trong phương hướng thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ

nhất (1961 - 1965) chi bộ tập trung lãnh đạo, đưa hết số nông dân còn lại vào Hợp tác xã nông nghiệp, tiếp tục xây dựng thêm một số Hợp tác xã Thủ công nghiệp, đồng thời nâng cao hiệu quả kinh tế, nâng dần đời sống của các tầng lớp nhân dân. Về tổ chức, Chi bộ quyết định thành lập tổ đảng theo nghề nghiệp. Cụ thể thành lập 02 tổ đảng, tổ đảng Nông nghiệp và tổ đảng Thủ công nghiệp. Đại hội tiến hành bầu Ban Chấp hành khóa mới do đồng chí Lê Văn Lạng làm Bí thư, đồng chí Nguyễn Văn Hoa - Phó bí thư và đồng chí Nguyễn Văn Ý - Ủy viên. Sau Đại hội chi bộ, chính quyền, đoàn thể đã tập trung chỉ đạo thực hiện các nhiệm vụ phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh, quốc phòng.

Về kinh tế, Hợp tác xã nông nghiệp được mở rộng, kết nạp thêm 50 xã viên với 160 khẩu, tăng thêm 30 mẫu ruộng, 28 con trâu. Tính đến cuối năm 1961 Hợp tác xã nông nghiệp có 72 xã viên đạt 99% nông dân đã đi theo con đường làm ăn tập thể. Để củng cố tổ chức sau vụ xuân năm 1961 chi bộ đã chỉ đạo Hợp tác xã tổ chức Đại hội xã viên bàn phương án sản xuất, bầu Ban quản trị hợp tác xã với 5 thành viên do ông Lương Quang Hộ làm Chủ nhiệm, ông Vũ Văn Báu - Phó chủ nhiệm. Đại hội xã viên thống nhất số xã viên mới kết nạp cư trú ở xóm nào thì nhập vào đội sản xuất của xóm đó.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Đối với các ngành nghề thủ công nghiệp, thành lập thêm 3 hợp tác xã đó là: Hợp tác xã rèn mộc Quyết tiến có 12 xã viên do ông phạm Văn Thúc (tức Tài Thai) làm Chủ nhiệm. Hợp tác xã Đồng Tâm gồm các ngành nghề chữa xe đạp, cắt tóc với 15 xã viên do ông Ma Hữu Và làm Chủ nhiệm, ông Trần Quỳnh làm Phó chủ nhiệm, chia làm 2 tổ, tổ cắt tóc 7 xã viên do ông Đinh Dương Chất làm Tổ trưởng, tổ chữa xe đạp 9 xã viên do ông Trần Quỳnh làm Tổ trưởng. Hợp tác xã vận tải bằng xe trâu đặt tên là Hợp tác xã Chi Lăng có 7 xã viên (7 xe trâu) do ông Hoàng Văn Am làm Chủ nhiệm, ông Phạm Thế Lâm làm Phó chủ nhiệm.

Cuối năm 1963, triển khai Nghị quyết 70 của Bộ Chính trị về “Cải tiến Quản lý Hợp tác xã, cải tiến kỹ thuật nhằm phát triển sản xuất một cách toàn diện, mạnh mẽ và chắc chắn”. Chi bộ đã cử đồng chí Nguyễn Văn Hoa và Lương Quang Hộ tham gia lớp tập huấn do huyện tổ chức. Trở về cơ sở hai đồng chí đã tham mưu cho chi ủy tổ chức cho đảng viên, cán bộ và xã viên Hợp tác xã nông nghiệp học tập, phổ biến những yêu cầu mới, củng cố Hợp tác xã. Qua thảo luận liên hệ, Hợp tác xã Chợ Chu còn nhiều vướng mắc cần tháo gỡ, đó là phương án ăn chia còn mang tính bình quân, chưa hợp lý, những gia đình có nhiều ruộng, trâu góp vào Hợp tác xã nhưng ít lao động chính thu nhập lại thấp hơn những gia đình ít ruộng cống hiến vào Hợp tác

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

xã nhiều lao động lại thu nhập cao hơn, từ tình trạng trên làm cho xã viên thiếu phần khởi, so bì thiệt hơn gây mất đoàn kết trong một bộ phận xã viên, thêm vào đó số lao động dư thừa chưa có việc làm còn nhiều, công tác quản lý lao động, quản lý tài sản Xã hội chủ nghĩa còn nhiều lúng túng. Về kĩ thuật gieo trồng phần nhiều vẫn theo nếp cũ, đất đai chưa được sử dụng hợp lý, những hướng dẫn mới chưa tích cực vận dụng vào đồng đất ở Chợ Chu. Sau khi tập hợp ý kiến của đảng viên, cán bộ và xã viên đối chiếu với hướng dẫn chung của Ủy ban hành chính Huyện, cuối năm 1963, Hội đồng nhân dân Chợ Chu quyết định một số giải pháp cụ thể: Trước tiên thống nhất thực hiện chủ trương mọi xã viên đều có nghĩa vụ đóng cổ phần nhưng vận dụng vào điều kiện cụ thể ở Chợ Chu, do số lượng trâu ít nên không tính định mức mua cổ phần theo số lượng trâu nộp vào Hợp tác xã mà quy định đóng bằng tiền, mỗi cổ phần là 40 đồng, gia đình có khả năng có thể đóng nhiều cổ phần. Về phương án ăn chia được cải tiến, ngoài phân chia theo công điểm của mỗi gia đình, xã viên còn được hưởng thêm tỷ lệ hoa lợi do diện tích góp vào Hợp tác xã, nhiều ruộng được hưởng nhiều, ít ruộng được hưởng ít. Giải quyết được vấn đề này đã tạo ra sự công bằng làm cho xã viên phần khởi tin tưởng vào tính ưu việt của việc làm ăn tập thể. Thực hiện Nghị quyết của Hội đồng nhân dân,

Hợp tác xã nông nghiệp Chợ Chu tổ chức Đại hội xã viên bàn phương hướng cải tiến quản lý hợp tác xã theo Nghị quyết 70, thông báo chủ trương góp cổ phần cho xã viên. Từ vụ mùa năm 1964, Hợp tác xã nông nghiệp Chợ Chu bước vào khí thế thi đua mới.

Hưởng ứng phong trào đua đòi kịp và vượt Hợp tác xã “Đại phong” theo 4 tiêu chuẩn:

- 1- Hợp tác xã đoàn kết tốt.
- 2- Tăng tích lũy cho Hợp tác xã.
- 3- Tăng thu nhập cho xã viên.
- 4- Làm tốt nghĩa vụ đối với Nhà nước.

Với khẩu hiệu “Phát cao cờ hồng, vượt gió Đại phong, tiến quân toàn diện” đã tạo được khí thế thi đua sôi nổi. Nổi bật là hợp tác xã xây dựng 2 sân kho ở xóm Nản và khu vực trường học, tăng cường công tác thủy lợi đắp đập suối Cái và đập Đồng Phú, chủ động nước tưới cho cánh đồng xóm Nản và cánh đồng Trường học, diện tích cây hai vụ tăng thêm 40 mẫu. Các biện pháp kỹ thuật gieo trồng được chú trọng, dụng cụ làm đất được thay thế 100% “cây chia vôi” bằng “cây 51”⁽¹⁾, thay bừa gỗ

(1) Cây chia vôi là cây truyền thống lưỡi nhỏ, dài và mỏng, cây 51 là loại cây cải tiến, lưỡi cây rộng, lật đất tốt hơn.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

bằng bừa sắt, cào cỏ thường bằng cào cỏ cải tiến. Sau vụ mùa 1964 Hợp tác xã cử cán bộ dự lớp tập huấn áp dụng kỹ thuật mới vào đồng ruộng trở về đã phổ biến áp dụng ngay vào các cánh đồng như tăng lượng phân chuồng cho mỗi sào lúa 250 kg, xử lý thóc giống bằng “3 sôi, 2 lạnh”⁽¹⁾. Theo dõi phát hiện sâu hại, kịp thời phun thuốc phòng trừ, nhờ đó năng suất liên tục tăng, nếu như năm 1963 đạt 65kg/sào thì đến năm 1965 đã tăng lên 108kg/sào. Sản lượng đạt 306,7 tấn, bình quân thu nhập của xã viên đạt mỗi lao động 207kg/năm từ đó chỉ tiêu nộp thuế, bán thóc nghĩa vụ cho Nhà nước năm nào cũng vượt mức kế hoạch đề ra.

Về chăn nuôi, gia đình xã viên nuôi trâu cho Hợp tác xã đều củng cố chuồng kín đáo, hợp vệ sinh, có hồ dự trữ phân vì hợp tác xã khuyến khích xã viên thu gom, trừ phân nộp cho Hợp tác xã lấy công điểm. Đàn trâu của Hợp tác xã tăng mỗi năm từ 3 đến 5 con nên luôn đảm bảo sức kéo kịp thời trong mỗi vụ sản xuất. Chăn nuôi lợn được chú ý, trại chăn nuôi tập thể được mở rộng, tăng thêm xã viên. Hàng năm nuôi được từ 30 đến 40 con trong đó có 10 lợn nái, Hợp tác xã dành riêng 2 sào ruộng để trồng rau màu cung cấp cho chăn nuôi, mỗi năm xuất

(1) Ngâm thóc giống vào nước ấm theo tỷ lệ 3 phần nước đun sôi, 2 phần nước không đun.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

chuông 4 đến 6 tấn, ngoài ra Ủy ban hành chính còn giao chỉ tiêu cho từng gia đình trên toàn thị trấn mỗi năm bán nghĩa vụ từ 15 đến 20kg, còn dư được bán đổi lưu để đổi lấy phân bón, phụ tùng xe đạp, ấm chén bát đĩa, phân phối cho nhân dân. Đàn gia cầm chủ yếu là gà vịt, bình quân mỗi gia đình nuôi từ 5 đến 10 con gà, trong điều kiện kinh tế tự túc, tự cấp việc mua bán trao đổi chưa được nhà nước cho phép thì gia cầm là thực phẩm dự trữ quan trọng trong đời sống của nhân dân.

Hưởng ứng phong trào xây dựng và phát triển “3 ngọn cờ hồng” là hợp tác xã nông nghiệp, hợp tác xã mua bán và hợp tác xã tín dụng, dưới sự lãnh đạo của chi bộ, năm 1965, Ủy ban hành chính thị trấn động viên nhân dân đóng góp cổ phần để xây dựng Hợp tác xã mua bán (mỗi cổ phần từ 5 đến 10 đồng), cử ông Nguyễn Văn Hoa làm chủ nhiệm đặt cửa hàng tại xóm Nản, có 2 nhân viên bán hàng là bà Phạm Thị Ngà và Nguyễn Thị Nguyệt. Thời gian đầu Hợp tác xã hoạt động theo phương thức nhận các mặt hàng thiết yếu như dầu hỏa, mắm, muối, xoong nồi, bát đĩa của hợp tác xã mua bán huyện và mậu dịch quốc doanh về phân phối cho nhân dân thị trấn, người đóng cổ phần có quyền lợi là xã viên hợp tác xã mua bán được chia lợi tức hàng năm, được mua hàng tiêu dùng phân phối theo sổ xã viên. Hợp tác xã tín dụng vận động nhân dân gửi tiền tiết kiệm mỗi xuất từ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

20 đến 30 đồng, quỹ vốn luân chuyển hàng năm từ 500 đến 800 đồng. Số tiền này hợp tác xã gửi vào Ngân hàng nhà nước, khi các hợp tác xã ngành nghề cần vay thì mới rút về cho vay. Mặc dù hoạt động của hợp tác xã mua bán và tín dụng hiệu quả hạn chế do cơ chế của Nhà nước quy định nhưng vì phong trào chung nên Ủy ban hành chính Chợ Chu thành lập để có đủ các loại hình hợp tác xã.

Các hợp tác xã thủ công nghiệp cũng quen dần với cách làm ăn mới, vận hành đúng hướng, đời sống xã viên ổn định, tiêu biểu là hợp tác xã rèn - mộc Quyết Tiến, lúc đầu có 12 xã viên và chỉ có nghề rèn, nghề mộc, được sự chỉ đạo của huyện thu nạp thêm một số bà con Việt kiều ở Thái Lan từ xã Phụng Tiến về mở rộng thêm ngành nghề, tăng số xã viên lên 59 người. Chi bộ đã chỉ đạo Hợp tác xã đại hội kiện toàn tổ chức, bầu ông Phạm Văn Độ làm chủ nhiệm, thành lập 03 tổ chuyên ngành là Rèn, Mộc và Gò - Đúc, sắp xếp lại nhân lực hợp lý cho từng tổ. Ngoài hai nghề rèn, mộc còn thêm nghề đúc, gò, sản phẩm làm ra rất phong phú như dao, cuốc, xẻng, liềm gặt, lưỡi cày, bừa sắt, xe cải tiến..., là những sản phẩm có chất lượng, luôn hoàn thành kế hoạch giao nộp cho Nhà nước, đáp ứng yêu cầu phục vụ sản xuất, hợp tác xã ngày càng được củng cố, nhà xưởng được mở rộng, có tích lũy, đời sống xã viên tăng khá, là lá cờ đầu của phong trào hợp tác xã thủ công nghiệp của huyện.

Trong quá trình xây dựng và phát triển kinh tế còn bộc lộ nhiều khó khăn, lúng túng, khó khăn lớn nhất và dai dẳng nhất ở Chợ Chu là tìm lối thoát cho các hợp tác xã thủ công, với số lao động dư thừa nên tình trạng thiếu việc làm do nhiều nguyên nhân, trong đó có hạn chế từ cơ chế giao kế hoạch bằng biện pháp hành chính của cơ quan nhà nước hợp đồng kinh tế với các hợp tác xã. Việc cung cấp nguyên liệu thất thường, hàng tồn đọng không tiếp nhận hết nên trong công việc sản xuất nhiều lúc bấp bênh, hơn nữa trong tư tưởng của cán bộ, đảng viên chưa nhận thức sâu sắc đường lối kinh tế của Đảng theo con đường xã hội chủ nghĩa, chưa nắm vững cơ chế hoạt động của hình thức sở hữu tập thể nên nôn nóng, rập khuôn máy móc, cho rằng muốn xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội phải đưa tất cả nhân dân vào làm ăn tập thể, nhận thức lệch lạc đó làm cho Chợ Chu đưa một số nghề nghiệp như cắt tóc, chữa xe đạp vào hợp tác xã nhưng không có định hướng tổ chức, quản lý, nên sự tồn tại của các hợp tác xã này chỉ là hình thức. Nguyên nhân trực tiếp còn do đội ngũ cán bộ quản trị tuy nhiệt tình, nhưng trình độ văn hóa thấp, chưa có kiến thức quản lý kinh tế, chuyên môn nghiệp vụ yếu, nên yếu kém trong khâu kế hoạch, công tác quản lý lao động, quyết toán tài chính còn lúng túng dẫn đến xây dựng

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

định mức lao động chưa sát, thiếu hợp lý và chưa công bằng. Về phía xã viên, còn hiện tượng làm dối, làm ẩu, cốt được nhiều công điểm mà ít chú ý đến chất lượng, hiệu quả kinh tế, do đó giá trị ngày công thấp.

Sự nghiệp giáo dục phát triển ổn định, phong trào bổ túc văn hóa được duy trì nhờ lực lượng học sinh trường cấp III Định Hóa tham gia giảng dạy, chủ yếu học sinh Chợ Chu làm nông cốt. Tối đến, cán bộ và học sinh đến từng nhà vận động bà con đủ các lứa tuổi đi học, việc tổ chức học bổ túc văn hóa vận dụng theo thời gian nghỉ của bà con, ở ba phổ học buổi tối, ở các xóm nông nghiệp học buổi trưa. Phong trào phát triển rầm rộ, đã tổ chức được 20 lớp cấp I, 3 lớp cấp II, cuối khóa tổ chức thi hết cấp I (hết lớp 4) 100% học viên được Ty Giáo dục cấp giấy chứng nhận. Kết quả, hết năm 1964 có 60% dân số trong độ tuổi đi học hoàn thành chương trình cấp I, một số cán bộ, thanh niên, phụ nữ theo học đến lớp 6 bổ túc văn hóa. Về giáo dục phổ thông, ngay từ năm 1958 khi Chợ Chu trở thành đơn vị hành chính độc lập, Ủy ban hành chính đã vận động nhân dân đóng góp công sức và vật liệu, xây dựng 4 lớp học và 1 phòng làm việc của giáo viên ở xóm Dốc Châu, thu nạp học sinh cấp I người Chợ Chu từ Phúc Chu, Bảo Cường về tập trung một địa điểm, trường có 110 học sinh, 4 giáo

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

viên do thầy Nguyễn Hữu Cát làm hiệu trưởng. Năm 1959 huyện đổi tên trường cấp II Bảo Cường thành trường cấp II Định Hóa, năm 1960 mở trường cấp III địa điểm đều tập trung ở Chợ Chu nên 98% học sinh trong độ tuổi được học hết cấp I, 60% lên cấp II nhưng do hoàn cảnh gia đình, chỉ có 30 học sinh theo học lên cấp III. Ở thời điểm từ 1961 đến 1963, trong đó khối lớp 10 chỉ có 9 học sinh là người Chợ Chu học hết cấp III, một số không có điều kiện đi về sản xuất, một số đi học các trường chuyên nghiệp. Về nhà trẻ, năm 1962 chi bộ đã chỉ đạo xây dựng hai nhà trẻ ở Dốc Châu và ba phố với số lượng 40 cháu. Năm 1963 tiếp tục xây dựng một lớp mẫu giáo gồm 28 cháu, địa điểm tại cuối chợ do cô Phạm Thị Ngà phụ trách, kinh phí do nhân dân và các hợp tác xã đóng góp, là đơn vị đầu tiên ở Định Hóa xây dựng được các lớp mẫu giáo, đã giải quyết được khó khăn cho các bà mẹ yên tâm sản xuất, việc làm này được nhân dân đồng tình ủng hộ.

Nhiệm vụ chăm sóc sức khỏe cho nhân dân được chi bộ, chính quyền quan tâm, năm 1962 đã có phòng phát thuốc và khám chữa bệnh, công tác bảo đảm vệ sinh trong sinh hoạt, trong ăn uống được coi trọng.

Về đời sống văn hóa, vẫn được duy trì và trở thành nề nếp, phong trào văn nghệ, thể thao phát triển lên đỉnh cao,

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đội bóng đá Chợ Chu là đội mạnh nổi tiếng trong huyện, vào những năm 1960, 1964, thường xuyên luyện tập và thi đấu giao hữu với các xã trong huyện và huyện bạn. Năm 1962, đội văn nghệ Chợ Chu là một trong những đội đạt giải cao trong hội diễn văn nghệ của huyện.

Việc chống các hiện tượng nghiện thuốc phiện, đánh bạc, mê tín dị đoan được đẩy mạnh, năm 1962 đã vận động được 3 người bỏ nghề thầy cúng trở về làm người lao động bình thường. Công tác thông tin tuyên truyền duy trì đều, các tổ thông tin dùng loa cá nhân hàng ngày truyền tin tức từ thời kháng chiến vẫn phát huy tác dụng. Từ năm 1962, Huyện xây dựng thủy điện nhỏ ở xã Phụng Tiến, có nguồn điện Huyện ủy đã mua hai đài bán dẫn đặt tại cơ quan huyện và trạm thủy điện, tới tối thanh niên và nhân dân thường đến hai địa điểm trên nghe đài tiếng nói Việt Nam.

Về an ninh quốc phòng, lực lượng dân quân thường xuyên được củng cố và tăng cường luyện tập theo phương án tác chiến đã định, nâng cao cảnh giác, sẵn sàng bảo vệ quê hương nếu chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ mở rộng ra miền Bắc. Lực lượng Công an thường xuyên tuần tra canh gác bảo vệ an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, xung kích trong việc cứu dân và tài sản của hợp tác xã khi có thiên tai lũ lụt và giải

quyết những nhiệm vụ đột xuất do trên điều động. Ngày 05/8/1964, đế quốc Mỹ đã ném bom Hải Phòng, Quảng Ninh, mở đầu cuộc leo thang chiến tranh ra Miền Bắc, 4 thanh niên Chợ Chu đã tình nguyện lên đường chống Mỹ. Năm 1965, 10 thanh niên tiếp tục lên đường làm nghĩa vụ quân sự trong thời chiến.

Trong công tác xây dựng Đảng, Chi bộ yêu cầu tất cả đảng viên có trách nhiệm tham gia đầy đủ các cuộc sinh hoạt chính trị do cấp ủy cấp trên phát động, các đồng chí Bí thư chi bộ, Chủ tịch ủy ban hành chính được Huyện ủy triệu tập đi học lớp sơ cấp chính trị tại trường Đảng tỉnh, cán bộ quản lý Hợp tác xã luân phiên đi tập huấn nghiệp vụ tại huyện. Giữa năm 1962, tiếp theo đợt “Chỉnh huấn mùa xuân” do Bộ Chính trị Trung ương Đảng phát động, chi bộ tiếp tục triển khai cuộc vận động xây dựng “Chi bộ 4 tốt, đảng viên 4 tốt” với các nội dung cụ thể:

+ Đối với Chi bộ:

- Lãnh đạo sản xuất, chiến đấu, công tác tốt.
- Chấp hành đường lối, chính sách tốt.
- Quan tâm đời sống quần chúng tốt.
- Lãnh đạo củng cố, phát triển Đảng tốt.

+ Đối với đảng viên 4 tốt gồm 4 tiêu chuẩn là: phẩm

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

chất, năng lực, bản lĩnh và phong cách tốt. Trong các đợt sinh hoạt chính trị, 98% đảng viên tham gia học tập, từ đó nhận thức của đảng viên ngày càng sáng tỏ về tầm quan trọng của chi bộ, đảng viên trong công tác xây dựng Đảng vững mạnh, làm hạt nhân lãnh đạo trong việc hoàn thành nhiệm vụ chính trị ở địa phương, từ đó các hoạt động lãnh đạo của chi bộ được nâng lên rõ rệt, đảng viên tích cực phấn đấu để đạt danh hiệu đảng viên 4 tốt. Hàng năm từng đảng viên kiểm điểm, đánh giá mức độ hoàn thành nhiệm vụ chính trị theo các nội dung của cuộc vận động. Kết quả năm 1963, 70% đảng viên đạt tiêu chuẩn đảng viên 4 tốt, 25% trung bình, 5% yếu; Chi bộ Chợ Chu là một trong 8 chi bộ trong toàn huyện được Huyện ủy xếp loại khá. Năm 1965, 80% đảng viên đạt 4 tốt, Chi bộ đạt tiêu chuẩn chi bộ 4 tốt. Đối với công tác phát triển Đảng, chi bộ coi trọng bồi dưỡng những quần chúng gương mẫu đi đầu trong phong trào xây dựng hợp tác xã, bảo vệ an ninh quốc phòng để kết nạp vào Đảng, trong 5 năm từ 1960-1965, Chi bộ đã kết nạp được 7 đảng viên mới. Trong quá trình sinh hoạt, chi bộ luôn giữ vững nguyên tắc tự phê bình và phê bình, kỷ luật Đảng thực hiện nghiêm minh. Năm 1960 đã khai trừ ra khỏi Đảng 1 đảng viên vì rượu chè bê tha, không chấp hành Nghị quyết của chi bộ.

Kết thúc kế hoạch 5 năm lần thứ nhất, bộ mặt kinh tế - xã hội Chợ Chu đã có những thay đổi căn bản trên các mặt kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh, quốc phòng. Các tổ chức kinh tế theo mô hình mới được hình thành, hoạt động đúng hướng. Trong quá trình xây dựng và phát triển, từ rút ra những bài học kinh nghiệm và yếu kém trong lãnh đạo, chi bộ đã đề ra những giải pháp tổ chức thực hiện thích ứng với cơ chế điều hành mới, tạo công ăn việc làm, phát triển ngành nghề, bảo đảm đời sống cho các tầng lớp nhân dân, đóng góp đầy đủ nghĩa vụ với Nhà nước; chi viện sức người sức của cho miền Nam đấu tranh.

II- Chi bộ lãnh đạo nhân dân vừa sản xuất vừa sẵn sàng chiến đấu và chiến đấu, chi viện sức người, sức của cho các chiến trường đánh Mỹ và tay sai (1965 - 1975)

Thực hiện Nghị quyết số 103 ngày 21/04/1965 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội, tháng 7/1965 hai tỉnh Thái Nguyên và Bắc Kạn hợp nhất thành tỉnh Bắc Thái⁽¹⁾, cũng là lúc chiến tranh phá hoại bằng không quân của đế quốc Mỹ leo thang đến địa bàn tỉnh, ngày 05/9/1965 máy bay Mỹ đã ném bom xuống thị xã Bắc Kạn. Hơn một tháng sau, ngày 17/10/1965 chúng tiếp tục đánh phá dã man xuống thành phố Thái Nguyên làm thiệt hại nghiêm trọng về người và cơ sở vật chất của chủ nghĩa

(1) Lịch sử Quốc hội - Sdd.

xã hội. Tiếng bom rung chuyển, tiếng gầm rú của máy bay phản lực Mỹ lần đầu tiên xuất hiện ở tầm thấp ngay trên bầu trời Chợ Chu (Định Hóa) làm xáo động cuộc sống bình thường của nhân dân. Đứng trước thử thách gay go, biết bao vấn đề mới nảy sinh mà cấp ủy Đảng và chính quyền chưa kịp hình dung được hết, chưa dự kiến được đầy đủ. Theo tinh thần Nghị quyết 11/NQ-TW của Trung ương Đảng, xác định cả nước có chiến tranh, nên nhiệm vụ tới là “Tiếp tục xây dựng miền Bắc, kết hợp xây dựng kinh tế với tăng cường quốc phòng, kiên quyết bảo vệ miền Bắc. đánh thắng cuộc chiến tranh phá hoại và phong tỏa bằng không quân của địch”. Chấp hành Nghị quyết của Tỉnh ủy, sự chỉ đạo của Huyện ủy, Chi bộ Chợ Chu đã triển khai kế hoạch tổ chức thực hiện với hai nhiệm vụ trọng tâm là:

- Chuyển hướng mọi hoạt động của địa phương từ thời bình sang thời chiến.

- Tăng cường củng cố quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa, xây dựng các hợp tác xã vững mạnh, động viên toàn dân đẩy mạnh thi đua sản xuất, huy động sức người, sức của cho các chiến trường đánh Mỹ và tai sai.

Cụ thể hóa nhiệm vụ trên, Ban Phòng không nhân dân được thành lập, thống nhất dưới sự chỉ đạo của Chi ủy,

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

điều hành của Ủy ban hành chính thị trấn Chợ Chu. Nếp sống quân sự hóa được kịp thời triển khai đến từng phố xóm, xưởng thợ, nhà trường. Công tác phòng không nhân dân được phổ biến rộng rãi trong toàn dân, chủ trương của lãnh đạo là bám ruộng, bám xưởng, trụ lại vừa sản xuất vừa chiến đấu. Các hợp tác xã, các xóm, phổ huy động hàng nghìn công lao động, xây dựng hàng trăm hầm hào dọc đường giao thông, ngoài cánh đồng, trong xưởng thợ, quanh lớp học, từng gia đình đều có hầm trú ẩn ngay trong nhà hoặc quanh nhà.

Để đảm bảo an toàn cho học sinh học tập, các trường cấp I, nhà trẻ, mẫu giáo phân tán ra từng lớp nhỏ, bố trí ở nhiều địa điểm sát bìa rừng, chân núi Nản để các cháu đỡ phải đi học xa. Các thầy cô giáo và học sinh được hướng dẫn kiến thức phòng, tránh máy bay, tự băng bó khi bị thương, cứu nhau khi hoạn nạn.

Về xây dựng lực lượng chiến đấu, theo phương án tác chiến mới, dưới sự chỉ đạo của Huyện đội ngoài các tiểu đội đã được biên chế từ trước, Chợ Chu tổ chức 01 tiểu đội trực chiến do đồng chí Dương Minh Phương chỉ huy và 01 tiểu đội hậu cần tiếp đạn, 01 tổ cứu thương được trang bị băng, cáng, túi thuốc sẵn sàng làm nhiệm vụ cứu người bị nạn khi máy bay giặc đánh phá vào địa bàn, xây dựng trận địa bắn máy bay tại khu đồi cao xóm Vườn Rau, vũ khí

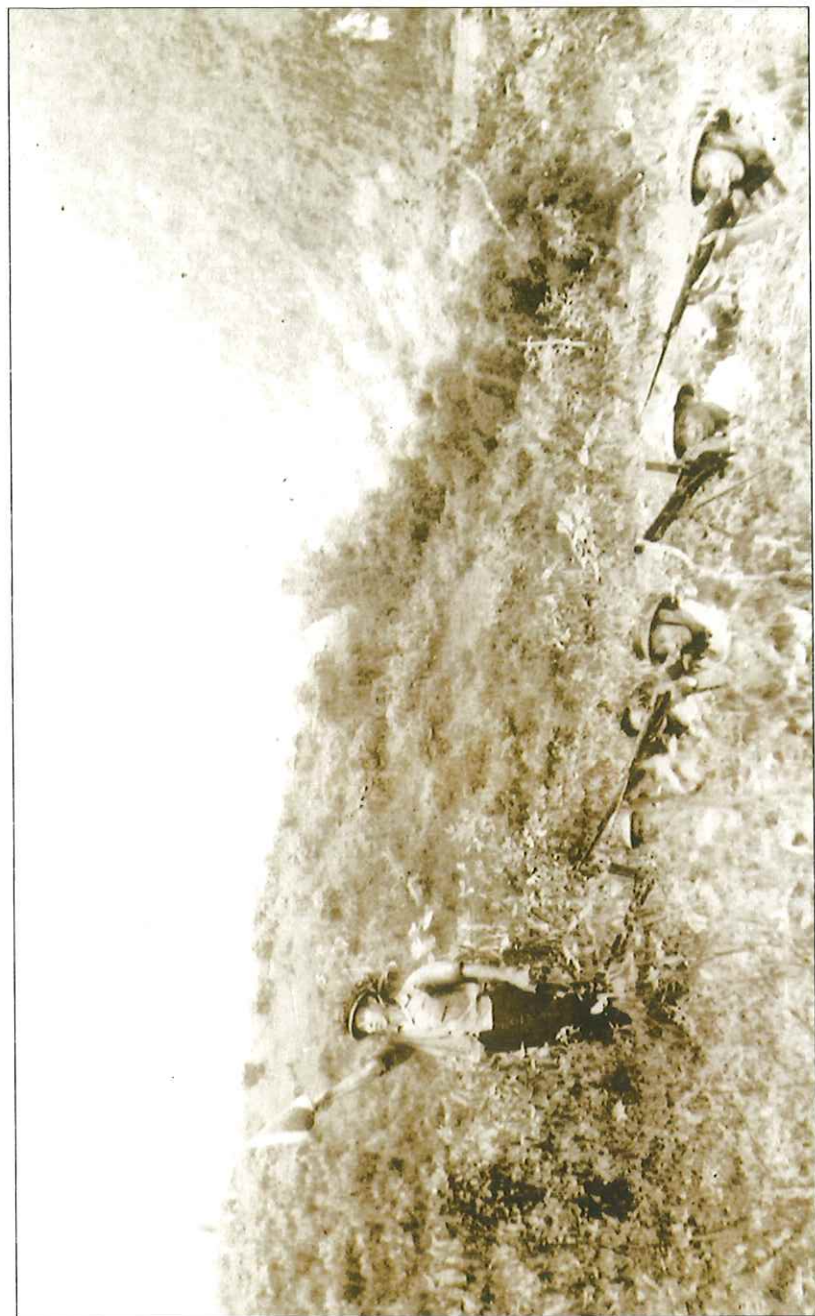
LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

được trang bị 01 Trung liên, 05 K44 và mỗi loại súng một cơ sở đạn (100 viên). Cán bộ chỉ huy được Huyện đội tổ chức tập huấn phương án xây dựng trận địa bắn máy bay bay thấp bằng súng bộ binh. Khi trở về huấn luyện cho các chiến sĩ thuần thục các động tác lắp đạn, bắn đón theo từng cự ly. Lực lượng tại chỗ (mỗi xóm, phố một tiểu đội) ngoài trách nhiệm tuần tra canh gác bảo vệ tài sản Xã hội chủ nghĩa còn có nhiệm vụ truy bắt giặc lái khi chúng nhảy dù xuống địa bàn, sẵn sàng cơ động ứng cứu theo sự điều động của Ban chỉ huy quân sự thị trấn. Do quán triệt và tổ chức tốt các Chỉ thị, Hướng dẫn của cấp trên, chỉ sau 2 tháng một thể trận mới ở Chợ Chu đã hình thành với đầy đủ các tổ chức và những quy ước hoạt động, đó là thể trận chiến tranh nhân dân sẵn sàng hoàn thành mọi nhiệm vụ do Đảng và Nhà nước giao cho.

Từ cuối năm 1966, máy bay phản lực F105 (Thần sấm), F4 (Con ma) và máy bay trinh sát Mỹ tăng cường hoạt động trên bầu trời Chợ Chu cũng như các xã phía nam huyện Định Hóa. Đầu năm 1967 mật độ hoạt động của chúng vào ban đêm tăng lên, nhiều khi chúng bất ngờ hạ thấp độ cao bay dọc thung lũng Chợ Chu theo hướng từ nam lên bắc, tiếng gầm rú rung chuyển cả một vùng, từ động thái đó, Ban chỉ huy quân sự Huyện yêu cầu lực lượng dân quân toàn huyện nêu cao cảnh giác, sẵn sàng

chiến đấu cao. Ban chỉ huy quân sự thị trấn Chợ Chu đã lệnh cho các đơn vị dân quân về vị trí chiến đấu. Trận địa trực chiến (thuộc xóm Vườn Rau) tích cực củng cố hầm hào, phát quang xạ giới, chuyển số đạn lên trận địa, cử người canh trực suốt ngày đêm. Giữa năm 1967 máy bay Mỹ đã ném bom bắn phá vào các mục tiêu thuộc xã Phúc Chu, Trung Hội và một số xã trong huyện, nhiều lần chúng xâm phạm vùng trời Chợ Chu ở cự ly rất thấp, trận địa trực chiến Chợ Chu đã kịp thời nổ súng đẩy chúng lên cao, không cho chúng có cơ hội gây tội ác.

Cuộc tiến công và nổi dậy của quân dân Miền Nam xuân Mậu Thân (1968) làm cho kẻ thù choáng váng, Đế quốc Mỹ buộc phải “xuống thang” ngừng ném bom miền bắc, cùng chính phủ ta mở hội nghị đàm phán 4 bên ở thủ đô Pari (nước Pháp) về chấm dứt chiến tranh, lập hòa bình. Từ năm 1969 đến năm 1972 mặc dù chiến sự ở Miền Bắc tạm yên nhưng lực lượng vũ trang Chợ Chu dưới sự lãnh đạo của chi bộ vẫn thường xuyên được củng cố, Ban chỉ huy quân sự thị trấn được kiện toàn đủ 4 chức danh: Đồng chí Nguyễn Văn Tún làm Chỉ huy trưởng, đồng chí Lương Văn Nghĩa chính trị viên trưởng. Do yêu cầu nhiệm vụ, dưới sự chỉ đạo của Huyện ủy, hướng dẫn của Huyện đội, tháng 10/1969, Ủy ban hành chính Chợ Chu quyết định thành lập Tiểu đội cơ động Thường trực

Trận địa phòng không năm 1968

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

chiến đấu gồm 13 chiến sỹ do đồng chí Hoàng Quách Bình làm tiểu đội trưởng. Tiểu đội được trang bị 1 súng K50 băng tròn (do tiểu đội trưởng quản lý và sử dụng) 12 chiến sỹ mỗi người 1 súng trường K44, đủ cơ số đạn các loại, có nhiệm vụ phối hợp với lực lượng dân quân các phố xóm thường xuyên tuần tra canh gác bảo vệ an ninh trật tự, bảo vệ tài sản của các hợp tác xã, của nhân dân. Đặc biệt tiểu đội còn nhận nhiệm vụ trực tiếp với huyện đội, bảo vệ an toàn về tài sản của các cơ quan đóng trên địa bàn thị trấn Chợ Chu như Huyện ủy, Ủy ban hành chính, Mậu dịch quốc doanh, Ngân hàng, Bưu điện, Lương thực, cơ quan Thuế và Tài chính ... Trong suốt quá trình từ khi thành lập (1969) đến hết cuộc chiến tranh chống Mỹ tiểu đội đã hoạt động dưới sự chỉ đạo của chi bộ, chỉ huy trực tiếp của Ban chỉ huy quân sự thị trấn đã tích cực huấn luyện kỹ chiến thuật, phối hợp chặt chẽ với lực lượng vũ trang địa phương, chấp hành nghiêm mệnh lệnh quân sự của các cấp, hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao. Tiểu đội nhiều năm được ủy ban hành chính Huyện tặng giấy khen. Công tác huấn luyện quân sự thường xuyên được giữ vững, hàng năm các chiến sỹ dân quân tham gia huấn luyện, làm nhiệm vụ quân sự được các Hợp tác xã chi công điểm ở mức cao nhất, gia đình dân quân khó khăn được điều hòa lương

thực. Để động viên khí thế thi đua huấn luyện, các đoàn thể Phụ nữ, Nông dân cử đại biểu đến thăm hỏi, tặng quà, động viên để anh em phấn khởi luyện tập. Từ năm 1969 đến năm 1971, hàng năm cơ quan Quân sự huyện tổ chức lớp tập huấn cho cán bộ tiểu đội dân quân các xã, thị trấn, phổ biến kinh nghiệm bắn máy bay bay thấp bằng súng bộ binh, kỹ thuật sử dụng trung liên, đại liên và các động tác chỉ huy chiến đấu. Cuối năm 1971 huyện đội tổ chức hội thao, kiểm tra kỹ thuật các môn, động tác chiến đấu cá nhân và bắn đạn thật, thị trấn Chợ Chu cử 8 cán bộ tham gia và đạt giải ba toàn đoàn.

Năm 1972, cùng với nhân dân miền Bắc, nhân dân Bắc Thái bước vào cuộc chiến đấu mới khốc liệt hơn. Tháng 5/1972, cuộc chiến tranh phá hoại lần thứ hai leo thang đến địa bàn tỉnh. Một yêu cầu đặt ra cho lãnh đạo là làm sao vừa sẵn sàng chiến đấu, vừa sản xuất với cường độ cao, nếu giặc Mỹ đánh phá vào địa bàn thì hạn chế thiệt hại đến mức thấp nhất. Theo chỉ đạo của Huyện ủy, Chợ Chu khẩn trương bố trí lại thể trận của hệ thống phòng thủ; củng cố hầm hào phòng tránh, sau đó tổ chức diễn tập cho thuần thục các động tác của các lực lượng trật tự trị an, lực lượng tiếp đạn, tải thương, lực lượng xung kích và hướng dẫn người già, trẻ em sơ tán. Về trang bị lần này, huyện bổ sung thêm cho trận địa phòng

không Chợ Chu một súng 12,7 ly , tổ chức huấn luyện bố trí trên ngọn đồi khu vực Vườn Rau phục sẵn cùng các lực lượng quyết tâm bảo vệ vùng trời quê hương. Ngày 16/10/1972, máy bay Mỹ đã đánh phá vào kho thóc ở xã Trung Hội và các xã Trung Lương, Phượng Tiến, Diềm Mặc, Phú Đình, tiếp đến ngày 22/10/1972, chúng lại ném bom vào Hợp tác xã Tân Minh xã Tân Thịnh làm chết 15 người, bị thương 8 người (có cả thầy cô giáo), phá hủy kho thóc của Hợp tác xã, 02 lớp học, 10 nhà dân. Hành động vô nhân đạo của giặc Mỹ làm cho lực lượng vũ trang Chợ Chu càng nâng cao cảnh giác bám sát các hoạt động của chúng trên bầu trời quê hương. Tháng 12/1972, để cứu vãn thất bại trên chiến trường, Đế quốc Mỹ đã mở cuộc tập kích chiến lược 12 ngày đêm vào Hà Nội, Hải Phòng và một số thành phố lớn bằng “Pháo đài bay B52”. Ở Thái Nguyên 10 ngày đêm liền chúng ném bom rải thảm xuống nhà máy điện Cao Ngạn, khu Gang thép và một số trọng điểm hòng làm nhụt ý trí chiến đấu của quân dân ta. Hưởng ứng lời kêu gọi của Ban Chấp hành Trung ương Đảng và Chính phủ “Mỗi công dân là một chiến sĩ kiên cường chống Mỹ cứu nước, mỗi xí nghiệp, công trường, đường phố là một chiến hào sẵn sàng đập tan mọi hành động phiêu lưu quân sự của Mỹ” quân dân Chợ Chu càng nâng cao cảnh giác quyết tâm chặn đứng hành

động gây tội ác của máy bay Mỹ trên địa bàn. Những ngày cuối năm 1972, loại máy bay F111 “cánh cụp cánh xòe” nhiều lần bay rất thấp lao qua trận địa phòng không đã bị các chiến sĩ dân quân Chợ Chu kịp thời nổ súng đánh trả quyết liệt không cho chúng gây tội ác. Trước tinh thần chiến đấu dũng cảm, mưu trí của quân dân ta cuộc tập kích chiến lược bằng B52 của đế quốc Mỹ đã thất bại thảm hại. 34 “Pháo đài bay” tan xác trên bầu trời miền Bắc trong đó quân dân Bắc Thái hạ 2 chiếc B52 góp vào chiến công chung. Do thất bại về quân sự chính trị của cuộc tập kích “Điện Biên Phủ trên không” ngày 30/12/1972, Tổng thống Mỹ Ních Sơn buộc phải ra lệnh chấm dứt ném bom miền Bắc, trở lại bàn đàm phán Pa-Ri trong thế yếu, thế thua.

Để đảm bảo an ninh ở hậu phương, thực hiện Nghị quyết số 39-NQ/TU ngày 12/03/1967 của Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái về “Bảo vệ an ninh thời chiến”. Hệ thống tổ chức Công an được củng cố và hoàn thiện thêm, theo chỉ đạo của Chi ủy, biên chế lực lượng Công an có 28 người do đồng chí Nguyễn Khắc Chùng làm Trưởng ban, 01 tổ cơ động 5 đồng chí do trưởng Công an trực tiếp làm tổ trưởng. Ở từng xóm, phố, hợp tác xã mỗi địa bàn 02 Công an viên, lực lượng Công an ngoài nhiệm vụ tuần tra, giữ gìn an ninh trật tự, bảo vệ tài sản của Hợp tác

xã, của nhân dân còn có nhiệm vụ theo dõi và vận động nhân dân theo dõi những hành động nghi vấn của những người bất mãn với chế độ, xuyên tạc, reo rắc hoang mang trong quần chúng nhân dân, sẵn sàng làm nhiệm vụ do Công an huyện giao phó. Theo phản ánh của nhân dân từ năm 1963 thường xuyên có bọn xấu đến Chợ Chu và một số xã ngấm ngầm tuyên truyền chống phá đường lối xây dựng chủ nghĩa xã hội và chống Mỹ cứu nước của Đảng và nhân dân ta, xúi giục, kích động một số người nhẹ dạ, cả tin ở các xã tham gia “Hội Nông dân liên hiệp Việt Nam” đây là tổ chức phản động do Lương Văn Dư (người xã Bảo Cường) và Ma Khánh Hiệu (người xã Định Biên) cầm đầu. Năm 1966, tổ chức này đã mở rộng cơ sở đến 9 xã của huyện Định Hóa và một số xã ở huyện Đại Từ, Phú Lương. Ở Chợ Chu do làm tốt công tác tuyên truyền, vận động, nhân dân thực hiện đầy đủ chính sách đoàn kết dân tộc, đồng thời lực lượng Công an dựa vào “tai mắt” của nhân dân hoạt động mạnh, theo dõi chặt chẽ những hoạt động khác thường, kịp thời chỉ rõ âm mưu, thủ đoạn của chúng nên không có ai tham gia tổ chức phản động này. Năm 1967 hoạt động của “Hội Nông dân liên hiệp Việt Nam” càng trắng trợn, chúng ráo riết soạn thảo cương lĩnh, điều lệ tổ chức “Hội Nông dân liên hiệp Việt Nam”, thành lập “Ban Chấp hành chiến khu”, “Ban

quân lực” chuẩn bị lực lượng nhằm lật đổ chính quyền của ta, thành lập chính quyền phản động. Với tinh thần cảnh giác cao, lực lượng Công an huyện Định Hóa, cùng công an các xã phối hợp với lực lượng chuyên án của Công an Tỉnh đã bao vây bắt gọn bọn cầm đầu của tổ chức phản động “Hội Nông dân liên hiệp Việt Nam” và trừng trị chúng theo pháp luật. Ngày 12/05/1970, tại sân trường cấp II thị trấn Chợ Chu tòa án nhân dân tỉnh Bắc Thái mở phiên tòa công khai tuyên phạt Lương Văn Dư tử hình, Ma Khánh Hiệu tù chung thân, số còn lại từ 3 đến 20 năm tù giam. Sau việc trấn áp tổ chức phản động “Hội Nông dân liên hiệp Việt Nam”, Huyện ủy đã chỉ đạo cấp ủy, chính quyền các cấp rút kinh nghiệm về tinh thần cảnh giác cách mạng của tổ chức Đảng, Chính quyền, lực lượng Công an ở từng cơ sở. Huyện ủy biểu dương một số xã, thị trấn hoạt động tốt, không có người tham gia tổ chức, đảng phái phản động trong đó có thị trấn Chợ Chu.

Để tăng cường sức người, sức của cho tiền tuyến, xây dựng hậu phương vững mạnh, nhiệm vụ phát triển kinh tế được coi là nhiệm vụ trọng tâm của địa phương. Một thực tế đặt ra là khi cuộc chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ diễn ra ngày càng lan rộng và ác liệt thì nam nữ thanh niên khỏe mạnh lần lượt ra chiến trường. Ở lại hậu phương chỉ còn phụ nữ, người già và trẻ em. Ở Chợ Chu ruộng đất

ít, số dân làm nghề thủ công dịch vụ lại nhiều, vấn đề lo lắng nhất của chi bộ là làm sao ổn định được phần lương thực, thực phẩm cho nhân dân ở mức tối thiểu. Từ thực tế của hoạt động kinh tế Chợ Chu, sau khi cử cán bộ tham quan học tập kinh nghiệm quản lý điều hành của hợp tác xã Thành Công huyện Đại Từ, dựa vào Nghị quyết Trung ương 5 (khóa III) và các Chỉ thị, Nghị quyết của Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Huyện ủy về “Phát triển nông nghiệp miền núi” Chi bộ giao cho Ủy ban hành chính xây dựng kế hoạch tổ chức lại sản xuất theo hướng chuyển đổi phương thức quản lý, sắp xếp lại nhân lực, mở rộng ngành nghề, khai hoang, phục hóa, tăng diện tích trồng màu, trồng chè, tổ chức lại chuồng trại chăn nuôi lợn tập thể, khuyến khích động viên các tầng lớp nhân dân chăn nuôi trâu, lợn, gia cầm. Chỉ tiêu phần đầu tăng năng suất, sản lượng các loại cây trồng, vật nuôi từ 20 đến 30% đáp ứng nhu cầu tăng thu nhập cho nhân dân, đóng góp ngày càng tăng đối với Nhà nước, góp phần cùng nhân dân toàn huyện chi viện lương thực, thực phẩm cho các chiến trường Miền Nam. Thực hiện kế hoạch của Ủy ban hành chính Chợ Chu, năm 1966, Hợp tác xã nông nghiệp tổ chức Đại hội xã viên, bàn phương án tổ chức sản xuất, kiến thiết ruộng đồng theo mô hình Hợp tác xã bậc cao, đặt tên cho hợp tác xã là Hợp tác xã Tân Thành, bầu Ban

quản trị mới do ông Lương Quang Hộ làm Chủ nhiệm, ông Vũ Văn Báu làm Phó chủ nhiệm, ông Nguyễn Văn Hoa làm Ủy viên kiểm soát. Sau Đại hội xã viên, Ban quản trị quyết định rút 15 xã viên ở các đội thành lập đội nung vôi và đóng gạch tại xóm Nản. Năm 1968, được sự quan tâm của Ủy ban hành chính huyện. Nhà nước đầu tư vốn, giống, Chợ Chu huy động nhân dân khai hoang khu đồi Đồng Tằm được 7,4 ha. Thành lập hợp tác xã chuyên canh chè, ban đầu có 25 xã viên, do đồng chí Phạm Văn Thân làm chủ nhiệm. Thực hiện lời kêu gọi của Hồ Chủ Tịch “Mỗi người làm việc bằng hai vì Miền Nam ruột thịt” những năm 1967, 1968, Hợp tác xã nông nghiệp đã huy động hàng trăm đồng vốn cùng công sức của xã viên cùng cố tôn tạo kiến thiết ruộng đồng, bờ ngăn những đám ruộng nhỏ được phá đi mở rộng thành những khoảnh ruộng lớn, đắp bờ vùng, bờ thửa theo tiêu chuẩn được ban chỉ đạo xây dựng hợp tác xã bậc cao huyện quy định (bờ vùng rộng 4m, bờ thửa 0,5m) tạo thành những vùng đất rộng bằng phẳng. Sân kho của các đội được mở rộng, lát gạch, đường từ cánh đồng về sân kho cũng mở rộng để xe cải tiến, xe trâu chuyển phân bón, chuyển mạ ra ruộng mùa gieo cấy, chở thóc lúa về sân kho mùa thu hoạch, quá trình “giải phóng đôi vai” cho người lao động cũng bắt đầu từ đây. Từ năm 1969, Hợp tác xã nông nghiệp chuyển

toàn bộ diện tích gieo cấy bằng giống lúa Nông nghiệp 8, Mộc tuyền, Trân châu lùn, là giống lúa ngắn ngày có năng suất cao đồng thời áp dụng đồng bộ các biện pháp kỹ thuật theo hướng dẫn của phòng nông nghiệp huyện như xử lý thóc giống bằng “lò thóc mầm 54°C”, cấy chằng dây thẳng hàng, bón đủ 4 đến 5 tấn phân chuồng các loại cho 1 mẫu ruộng, điều tiết nước hợp lý cho các thời kỳ sinh trưởng của cây lúa, nhờ đó năng suất bình quân cả năm tăng rõ rệt. Nếu như 2 năm 1964, 1965 năng suất bình quân đạt 45 tạ/ha thì những năm từ 1968 đến 1974 đã đạt 55 tạ/ha. Trong phong trào thi đua “5 tấn thóc để góp phần đánh Mỹ”. Chợ Chu là 1 trong 5 xã thị trấn liên tục đạt năng suất trên 5 tấn một ha. Việc đóng góp nghĩa vụ cho Nhà nước cũng theo đó mà tăng lên. Năm 1965 nộp thuế và thóc nghĩa vụ là 23 tấn, huy động bán thêm cho Nhà nước 10 tấn đến năm 1974 nộp cho Nhà nước 50 tấn (cả thuế và lương thực cân đối cho Nhà nước). Ngày hội giao lương năm 1975 rầm rộ chưa từng thấy, ngoài 56 tấn thóc nghĩa vụ còn tăng thêm 10 tấn vượt kế hoạch cả năm trước thời hạn. Năm 1974 được Ủy ban hành chính Tỉnh tặng Bằng khen theo Quyết định số 14/QĐ-UB.

Về chăn nuôi, ngoài trại chăn nuôi tập thể, gia đình xã viên của Hợp tác xã nông nghiệp mỗi năm xuất chuồng 5 đến 7 tấn lợn hơi, còn có một lực lượng lớn là gia đình xã

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

viên của Hợp tác xã thủ công nghiệp và các hộ tự do được giao chỉ tiêu từ 22 đến 25 kg một năm trên một hộ do đó hàng năm đạt và vượt chỉ tiêu trên giao. Tổng kết chăn nuôi toàn huyện năm 1968, thị trấn Chợ Chu được huyện biểu dương vì trên giao kế hoạch 8.925 con lợn đã thực hiện 13.237 con, đạt 148,3%. Năm 1975, trong ngày Hội giao nộp thực phẩm đã nộp 25 tấn lợn hơi (vượt chỉ tiêu 5 tấn), ngoài ra còn bán đổi lưu đổi lấy lương thực mỗi năm từ 3 đến 5 tấn, nhờ vậy Chợ Chu giải quyết được phần lương thực theo định suất cho những hộ không phải là xã viên nông nghiệp.

Trong công tác cải tạo công, thương nghiệp, những năm 1965 - 1966 mặc dù các mặt hàng thiết yếu được Mậu dịch quốc doanh và Hợp tác xã mua bán huyện phân phối, vẫn còn nhiều mặt hàng liên quan đến đời sống hàng ngày của nhân dân trong huyện, Nhà nước không có điều kiện tổ chức phục vụ. Theo quy luật cung - cầu, Chợ Chu vẫn tồn tại một tầng lớp buôn bán nhỏ làm nhiệm vụ phân phối bổ sung vào những thiếu hụt đó. Được huyện đồng ý, Ủy ban hành chính Chợ Chu đã huy động đóng góp kinh phí của các hợp tác xã và lực lượng lao động Xã hội chủ nghĩa của thanh niên xây hai quán chợ lợp lá cọ gọn gàng, sạch sẽ, được nhân dân trong huyện đồng tình ủng hộ. Nhờ những cố gắng trên, Chính quyền và các Hợp

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

tác xã ở Chợ Chu đã tạo ra công ăn việc làm, ổn định đời sống cho hàng trăm người. Theo hướng chỉ đạo của chi bộ từ năm 1966 đối với các hợp tác xã thủ công thi đua mở rộng ngành nghề, tăng số lượng sản phẩm. Hợp tác xã nông cụ Quyết Tiến chuyển địa điểm từ thủy điện xã Phụng Tiến về cuối phố Đoàn Kết, mở rộng nhà xưởng, cử cán bộ đi học tập các Hợp tác xã bạn ở Thái Nguyên, mở thêm nghề đúc xoong nồi, đúc lưỡi cày, đóng bàn ghế học sinh, đồ gia dụng. Hợp tác xã vận tải Chi Lăng kết hợp với tổ xe trâu xã Bình Thành (gồm 4 xe), tổ xe xã Trung Hội, kết nạp thêm hội viên trên địa bàn đưa tổng số xã viên lên 25 người (25 xe), mở rộng nguồn hàng. Trong những năm giặc Mỹ leo thang bắn phá, Hợp tác xã vận tải Chi Lăng là lực lượng chủ lực trong việc vận chuyển hàng hóa trên địa bàn huyện. Các mặt hàng tiêu dùng thiết yếu được hợp tác xã chuyên chở từ trung tâm huyện về các xã, đồng thời chở hàng trăm tấn thóc mỗi năm từ các xã ra kho huyện lỵ, vận chuyển vật liệu sửa chữa đường xá, cầu cống, công trình thủy lợi. Hợp tác xã còn tổ chức một đội xe chở hàng đường dài (đem đi ngày nghỉ để tránh máy bay địch), đã chở hàng chục vạn tàu lá cọ, hàng vạn cây gỗ, tre, nứa về Thái Nguyên cung cấp cho các cơ quan, đơn vị bộ đội xây dựng lán trại, nhà cửa, trường học sơ tán. Khi cần thiết hợp tác xã còn được

Huyện điều động đến những nơi giặc vừa đánh phá vận chuyển sơ tán hàng về nơi an toàn. Trong chiến tranh chống Mỹ, Hợp tác xã Chi Lăng là một trong những hợp tác xã tiêu biểu có nhiều đóng góp cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ quê hương.

Năm 1968, Hợp tác xã mua bán Chợ Chu phát triển ngày càng đa dạng, lúc đầu chỉ nhận hàng của Hợp tác xã mua bán huyện về phân phối cho nhân dân đã phát triển lên có sự trao đổi hai chiều, làm đại lý cho thương nghiệp huyện thu mua tre, nứa, tấm mảnh. Năm 1969 đã mở thêm dịch vụ mổ lợn phân phối thịt, mở hàng cơm phở phục vụ nhân dân, nhận mỳ gạo của xã viên hợp tác xã nông nghiệp đổi cho nhân dân trong huyện lấy gạo. Việc làm này đã kích thích nghề làm mỳ truyền thống của nhân dân xóm Nản, thu hút thêm lao động dư thừa, tăng thêm thu nhập cho một bộ phận nhân dân.

Bên cạnh những thành tích đã đạt được về kinh tế còn bộc lộ một số hạn chế, công tác xây dựng và củng cố phong trào hợp tác hóa của chi bộ và chính quyền chưa tạo được sức mạnh tổng hợp nên trong khi các hợp tác xã nông nghiệp, nông cụ Quyết Tiến, vận tải Chi Lăng phát triển khá, thu nhập ổn định thì các hợp tác xã Đồng Tâm (cắt tóc, chữa xe đạp), may mặc Hòa Bình không vươn lên được, đáng chú ý là nhiều khó khăn của các hợp tác

xã tồn tại kéo dài, chi bộ chưa tìm ra hướng tháo gỡ có hiệu quả. Một số chế độ chính sách của trên đưa xuống cũng là một khó khăn cho quá trình điều hành của cấp dưới, đó là trên quy định mỗi hộ chỉ được làm một nghề (hoặc làm ruộng hoặc tham gia một hợp tác xã thủ công phục vụ) điều này xuất hiện mâu thuẫn là có gia đình đủ điều kiện cũng không được kết nạp vào hợp tác xã khác với nghề mình đang làm, do đó tình trạng có hợp tác xã thiếu nhân lực lại có hợp tác xã dư thừa nhân công cũng không điều chỉnh được. Chính sách này cũng làm cho các hợp tác xã không nhận đơn tự nguyện của một số hộ tự do có đủ điều kiện vào hợp tác xã. Trong khi đó xã hội, chính quyền coi thường, o ép họ nếu không tham gia kinh tế tập thể thì con em không được đi học chuyên nghiệp, tham gia dân quân hoặc vào đoàn thanh niên vv... Việc làm trên đưa một số gia đình lâm vào con đường khó khăn chẳng những về kinh tế mà còn vướng mắc về tư tưởng. Chế độ phân phối lương thực theo định mức cũng gây ra nhiều phiền toái, đó là chế độ phân phối “tối thiểu 13, tối đa 18” đặt ra một khung phân phối lương thực cho mỗi khẩu tối thiểu là 13kg, tối đa không quá 18kg gạo một tháng, người già, trẻ em thì ít hơn. Cách phân phối này có lợi trước mắt là đảm bảo mức lương thực cho mỗi người theo từng lứa tuổi và không chế lượng tối đa còn

lại phải điều hòa từ nơi thừa đến nơi thiếu, do đó không động viên được người lao động, nhiều gia đình có nhân lực họ tính toán chỉ làm đủ mức công điểm tương đương với mức lương thực được phân phối, còn lại đi làm ngoài, làm thêm việc khác để tăng thu nhập. Tất cả những hạn chế trên làm cho các hợp tác xã tuy tồn tại nhưng phát triển không đều, không vững chắc, xã viên không thực sự thiết tha gắn bó với hợp tác xã, thực trạng này đặt ra cho chi bộ năm nào cũng phải đề ra hướng uốn nắn củng cố các hợp tác xã.

Thực hiện khẩu hiệu: “Thóc không thiếu một cân, quân không thiếu một người”, thị trấn Chợ Chu hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ chi viện sức người cho tiền tuyến. Để hoàn thành chỉ tiêu tuyển quân trước tình hình chiến tranh lan rộng ra cả hai miền Nam, Bắc chi bộ đã chú trọng động viên tư tưởng, phát động đoàn viên và thanh niên đăng ký tình nguyện “Ba sẵn sàng” (sẵn sàng chiến đấu và phục vụ chiến đấu, sẵn sàng nhập ngũ, sẵn sàng đi bất cứ nơi đâu khi tổ quốc cần) khí thế tòng quân càng sôi nổi, khi tin chiến thắng từ các chiến trường dội về càng kích thích thêm lòng hăng hái ra trận của tuổi trẻ Chợ Chu. Liên tiếp 3 năm liền, từ 1965 đến 1967 là những năm thanh niên Chợ Chu lên đường rầm rộ nhất, mỗi năm 3 đợt đã có 50 thanh niên lên đường đánh giặc,

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

hoàn thành vượt chỉ tiêu, được Ủy ban hành chính Tỉnh tặng Bằng khen. Chiến tranh ngày càng ác liệt thì nhu cầu chi viện sức người cho các chiến trường càng lớn, để chủ động bảo đảm kế hoạch tuyển quân, Ủy ban hành chính quản lý chắc lực lượng thanh niên đến tuổi làm nghĩa vụ quân sự, tổ chức cho thanh niên học tập về tình hình nhiệm vụ cách mạng, động viên ý thức trách nhiệm, vinh dự và hạnh phúc của tuổi trẻ là cầm súng đối mặt với kẻ thù ngoài chiến trường, đem sức lực, trí tuệ bảo vệ nền độc lập tự do cho dân tộc. Cứ mỗi đợt thanh niên lên đường, Chi bộ, Ủy ban hành chính, các đoàn thể, các bà mẹ, bạn bè những người thân yêu đã tổ chức những cuộc tiễn đưa cảm động, dặn dò anh em giữ vững truyền thống quê hương cách mạng nên khí thế lên đường đánh giặc lúc nào cũng sôi nổi, không có hiện tượng thanh niên trốn tránh nghĩa vụ quân sự. Cùng với việc động viên thanh niên hăng hái lên đường đánh giặc thì các ngành, các cấp đã làm tốt chính sách hậu phương quân đội, những gia đình có người tại ngũ được Chính phủ tặng “Bảng gia đình vẻ vang”, được địa phương thăm hỏi động viên, những gia đình thương binh liệt sĩ, bộ đội phục viên khó khăn được hợp tác xã điều hoà lương thực, ưu tiên phân phối hàng tiêu dùng. Mỗi khi có giấy báo tử về địa phương, Chi bộ, Ủy ban hành chính, các đoàn thể

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

tổ chức lễ truy điệu trọng thể, tuyên dương công lao, phát động nhân dân học tập tinh thần hy sinh vì dân vì nước của liệt sĩ, gia đình liệt sĩ được chăm sóc chu đáo. Đối với những đối tượng vi phạm chính sách hậu phương quân đội đã được xử lý nghiêm khắc nhờ đó mà động viên khích lệ lớp lớp thanh niên Chợ Chu lên đường đánh giặc cứu nước. Những năm cuối của cuộc chiến tranh chống Mỹ (1974 - 1975), 100% đoàn viên thanh niên đã viết quyết tâm thư tình nguyện xông ra chiến trường chiến đấu giải phóng Miền Nam bảo vệ tổ quốc. Liên tục 10 năm công tác tuyên truyền quân Chợ Chu đã có 150 thanh niên lên đường chiến đấu trên khắp các chiến trường từ Nam ra Bắc, từ biên giới đến hải đảo, đến các chiến trường nước bạn (Lào, Cam-Pu-Chia), các chiến sĩ là người Chợ Chu đều hoàn thành tốt nhiệm vụ. Trong đoàn quân hùng dũng tiến vào giải phóng Sài Gòn có 15 cán bộ chiến sĩ là người Chợ Chu tham gia.

Trong chiến tranh ác liệt, sự nghiệp giáo dục ở Chợ Chu vẫn phát triển. Năm học 1968 - 1969, theo chỉ đạo của Ty giáo dục, khối cấp II ở trường cấp III Định Hóa tách ra thành lập trường cấp II Chợ Chu. Trường có 28 giáo viên, 400 học sinh, chia làm 11 lớp (4 lớp 5, 4 lớp 6, 3 lớp 7) thu nhận từ Chợ Chu và các xã Bảo Cường, Phúc Chu, Tân Dương, Phụng Tiến, Kim Sơn, Kim Phụng

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

và Quy Kỳ, do thầy Lý Văn Biểu làm Hiệu trưởng, thầy Nguyễn Công Trật làm phó hiệu trưởng. Từ năm học 1970 - 1971 đến năm 1975 theo chủ trương của ngành Giáo dục, các xã lần lượt thành lập trường cấp II riêng. Trường cấp I và cấp II nhập lại thành trường cấp I - II Chợ Chu, trường có 600 học sinh (khối cấp I có 420 em, khối cấp II có 180 em) và 32 thầy cô giáo. Từ năm 1972, máy bay Mỹ tăng cường bắn phá vào một số xã trong huyện Định Hóa, trường phải sơ tán vào ven rừng, ven núi, phân tán sang cả xã Phượng Tiến. Mặc dù gặp muôn vàn khó khăn, các thầy cô giáo vẫn “Bám trường bám lớp” duy trì phong trào thi đua “Hai tốt”, chất lượng dạy và học ở Chợ Chu năm nào cũng dẫn đầu phong trào toàn huyện.

Nếp sống văn hoá xã hội chủ nghĩa được chú ý, các đám cưới “Đời sống mới” do đoàn thanh niên tổ chức, đơn sơ, trang trọng, tiết kiệm phù hợp với điều kiện chiến tranh. Tình đoàn kết cộng đồng, tình làng nghĩa xóm, giúp nhau lúc hoạn nạn, trong chiến tranh càng thêm gần gũi, gắn bó. Phong trào văn nghệ, thể thao được giữ vững. Đội văn nghệ ở các hợp tác xã, các trường thường xuyên luyện tập. Những ngày Lễ, ngày Tết, những lần tiễn thanh niên lên đường nhập ngũ, Chi bộ đã giao cho Đoàn Thanh niên tổ chức các buổi công diễn văn nghệ lôi cuốn nhiều tầng lớp nhân dân tham gia với các tiết mục

tự biên tự diễn, bằng các làn điệu dân ca của các dân tộc cùng những bài ca cách mạng đã tạo được khí thế vui tươi lành mạnh trong lao động sản xuất, xây dựng đời sống mới. Trong những năm chống chiến tranh phá hoại của Đế quốc Mỹ “Tiếng hát át tiếng bom” là nguồn cổ vũ các tầng lớp nhân dân Chợ Chu hăng hái vươn lên hoàn thành mọi nhiệm vụ.

Việc chăm sóc sức khỏe nhân dân được chăm lo, năm 1970 đoàn cán bộ y tế tỉnh Bắc Thái lên Chợ Chu khám mắt cho 432 học sinh cấp I - II và đã điều trị cho 148 cháu. Các công trình “Ba dứt điểm” (làm nhà tắm, nhà vệ sinh, giếng nước) đã hoàn thành trong tất cả các gia đình. Nếp sống mới, con người mới xã hội chủ nghĩa đã hình thành và trở thành truyền thống tốt đẹp của người Chợ Chu.

Về công tác xây dựng Đảng, nhiệm vụ giáo dục chính trị tư tưởng được chi bộ đặt lên hàng đầu: Công tác bồi dưỡng nâng cao nhận thức mục tiêu lý tưởng, quan điểm đường lối chính sách của Đảng cho cán bộ, đảng viên luôn được gắn với hoàn thành nhiệm vụ chính trị của địa phương. Thông qua thực hiện Chỉ thị 50 của Tỉnh ủy, Nghị quyết 09 của Huyện ủy về xây dựng địa bàn vững mạnh và Chỉ thị 195 về cuộc vận động nâng cao chất lượng đảng viên và kết nạp lớp đảng viên Hồ Chí Minh,

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Chi thị 192 đưa những đảng viên không đủ tiêu chuẩn ra khỏi Đảng. Đây là cuộc vận động lớn do Trung ương phát động đã tạo bước chuyển biến mới trong cả nội dung và hình thức hoạt động của chi bộ. Trong học tập, từng đảng viên, cán bộ tự kiểm điểm ưu, khuyết điểm của bản thân có sự góp ý của các đoàn thể khối mặt trận. Chi bộ đã căn cứ vào nội dung cuộc vận động, đối chiếu với tình hình thực tế để đánh giá thực chất đội ngũ đảng viên và sự phát triển của phong trào, trên cơ sở đó xác định phương hướng mục tiêu, quyết tâm và biện pháp thực hiện các chỉ tiêu kinh tế xã hội, chiến đấu và phục vụ chiến đấu. Thực hiện tốt cuộc vận động chẳng những tạo được động lực thúc đẩy hoàn thành nhiệm vụ chính trị của chi bộ mà thông qua đó cấp uỷ còn rút ra được bài học kinh nghiệm về công tác giáo dục chính trị, lãnh đạo tư tưởng, tác phong lãnh đạo sâu sát cơ sở, giải quyết kịp thời những vấn đề cụ thể nảy sinh trong quá trình thực hiện. Trong công tác phát triển đảng viên mới, Chi bộ đã chú trọng bồi dưỡng những quần chúng tiêu biểu đi đầu trong chiến đấu, sẵn sàng chiến đấu, tích cực lao động sản xuất xây dựng hợp tác xã những cán bộ dẫn đầu phong trào cách mạng ở địa phương. Trong 10 năm chi bộ đã kết nạp được 9 đảng viên mới trong đó có 01 đồng chí được kết nạp trong cuộc vận động kết nạp lớp đảng viên Hồ Chí Minh

(đồng chí Dương Minh Phương). Trong thực hiện Chỉ thị 192 cuộc đấu tranh đưa những đảng viên không đủ tiêu chuẩn ra khỏi Đảng, Chi bộ đã làm rõ những khuyết điểm nghiêm trọng gây mất đoàn kết nội bộ, không chấp hành Nghị quyết của Đảng và giấu giếm, lai lịch không thật thà khai báo với Đảng nên đã đưa ra khỏi Đảng 3 đảng viên trong đó khai trừ 2, xoá tên 1. Kết quả bình xét chất lượng đảng viên: 50% đạt 4 tốt, 45% trung bình, 5% yếu, Chi bộ đạt chi bộ 4 tốt. Sau đợt học tập, thực hiện Chỉ thị 50 của Tỉnh uỷ, tháng 9/1970 chi bộ tổ chức Đại hội sắp xếp lại bộ máy lãnh đạo, bầu Chi uỷ mới gồm 7 đồng chí do đồng chí Nguyễn Văn Tùn làm Bí thư, đồng chí Lê Văn Lạng làm phó bí thư. Sau Đại hội, Chi bộ đã tạo được khí thế mới, đoàn kết nhất trí, phấn khởi bước vào một giai đoạn quyết liệt, một chặng đường đầy khó khăn gian khổ, không chỉ biểu thị bằng ý trí quyết tâm mà còn đòi hỏi rất nhiều biện pháp kiên quyết, tích cực, sáng tạo mới vượt qua được.

Thành tích đạt được trong 10 năm xây dựng chiến đấu và sản xuất ở Chợ Chu có sự đóng góp tích cực của các đoàn thể quần chúng, tiêu biểu là đoàn thanh niên và hội phụ nữ. Dưới sự lãnh đạo của chi bộ, Chi đoàn Thanh niên Chợ Chu không chỉ đi đầu trong nhiệm vụ chiến đấu, phục vụ chiến đấu, động viên tuyển quân mà trong

lao động sản xuất, thanh niên (chủ yếu nữ thanh niên) luôn luôn là lực lượng xung kích trên những nhiệm vụ khó khăn nhất trong xây dựng các Hợp tác xã, lao động trên đồng ruộng, xưởng thợ, công tác giáo dục, bảo vệ thiếu niên nhi đồng. Với tinh thần cách mạng tiến công, thanh niên Chợ Chu đã góp phần vào thành tích chung của tuổi trẻ Định Hóa, đi đầu trong mọi lĩnh vực, được Tỉnh ủy Bắc Thái tặng cờ luân lưu mang chân dung Chủ tịch Hồ Chí Minh với dòng chữ “Sống chiến đấu, lao động và học tập theo gương Bác Hồ vĩ đại”, 70 lượt đoàn viên được khen thưởng trong phong trào “Ba sẵn sàng” do Trung ương Đoàn phát động.

Phát huy truyền thống cần cù lao động, phong trào “Ba đảm đang”, Phụ nữ Chợ Chu là trụ cột trong từng gia đình, lao động sản xuất trong các hợp tác xã, làm ra lúa gạo, chăn nuôi lợn, gà, bảo đảm cuộc sống gia đình, nuôi con khỏe, dạy con ngoan là dâu hiền hiếu thảo để chồng, con, em, người yêu yên tâm lên đường đánh giặc. Trên mặt trận sản xuất, hàng chục chị em đạt danh hiệu “Kiện tướng” làm bèo hoa dâu, chăn nuôi. Trong các xưởng thủ công, chị em là lực lượng chủ chốt, 110 chị em đạt danh hiệu “Phụ nữ ba đảm đang”. Trong phục vụ chiến đấu và chiến đấu, Phụ nữ Chợ Chu đã tham gia xây dựng trận địa bắn máy bay, 13 chị em tham gia lực lượng dân quân.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Được tôi luyện trong sản xuất, chiến đấu và công tác xây dựng hậu phương nhiều chị đã trưởng thành, 01 chị được bầu vào Chi uỷ, 8 chị là đại biểu Hội đồng nhân dân, 2 chị được bầu là Ủy viên ủy ban hành chính thị trấn, 10 chị là thành viên Ban quản trị, Đội trưởng sản xuất trong các hợp tác xã, 3 chị phụ trách các tổ dân phòng và 3 chị đã vinh dự được kết nạp vào Đảng Lao động Việt Nam.

Trong công tác xây dựng Đảng thời kỳ 1965 - 1975 còn bộc lộ một số hạn chế, trong 10 năm tính ra mỗi năm chưa phát triển được 1 đảng viên mới, đây là số lượng thấp so với khả năng của Chi bộ. Nguyên nhân một số đảng viên còn biểu hiện phân biệt về thành phần, nông cạn về vấn đề giai cấp nên một số quần chúng tích cực, tiêu biểu trong đội ngũ giáo viên, người buôn bán nhỏ chưa được chú ý bồi dưỡng để kết nạp vào Đảng, thực trạng này còn kéo dài nhiều năm do nhận thức của cả hệ thống.

Mười năm qua, dưới sự lãnh đạo của Huyện uỷ Định Hoá, Chi bộ Chợ Chu đã lãnh đạo nhân dân vượt lên khó khăn gian khổ đầy thử thách gian nan để đưa nhân dân đi theo con đường mà Đảng vạch ra. Thực hiện có kết quả công cuộc cải tạo và xây dựng quan hệ sản xuất mới Xã hội chủ nghĩa. Hoàn thành các kế hoạch kinh tế xã hội, từng bước tạo ra cơ sở vật chất, kinh tế, văn hoá, khoa học kỹ thuật của thời kỳ quá độ đi lên Chủ nghĩa xã hội.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Trong sự nghiệp chống Mỹ cứu nước, Chi bộ đã lãnh đạo nhân dân phát huy truyền thống yêu nước, đoàn kết toàn dân tạo nên sức mạnh cùng đồng bào cả nước đập tan uy thế của “Không lực Hoa kỳ” bảo vệ thành quả cách mạng mà nhân dân ta đã giành được.

Tổng kết cuộc kháng chiến chống Mỹ, 183 thanh niên Chợ Chu đã lên đường cầm súng ra mặt trận, chiến đấu dũng cảm trên các chiến trường giết giặc, cứu nước. 47 người con yêu dấu của nhân dân các dân tộc Chợ Chu đã hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, 50 chiến sĩ từ các chiến trường trở về đã không còn vẹn nguyên thân thể, họ đã hy sinh một phần máu thịt cho sự nghiệp giải phóng dân tộc. Ở hậu phương, nhân dân Chợ Chu đã đóng góp 550 tấn thóc, 500 tấn thực phẩm cho Nhà nước, ghi nhận thành tích chống Mỹ cứu nước của nhân dân Chợ Chu, Đảng và Nhà nước đã tặng nhiều phần thưởng cao quý như Huân chương chiến công hạng ba, 300 lượt cán bộ chiến sĩ được tặng thưởng huân, huy chương các loại. Hơn 150 gia đình được tặng “Bảng gia đình vẻ vang”, 2 gia đình được tặng “Bảng Vàng danh dự”.

CHƯƠNG IV

ĐẢNG BỘ CHỢ CHU LÃNH ĐẠO SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC 1975 - 1985

Ngày 30/4/1975, sự nghiệp chống Mỹ cứu nước của nhân dân ta toàn thắng bằng cuộc tổng tiến công và nội dậy mùa xuân 1975, đỉnh cao là chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử. Đất nước thống nhất, Nam Bắc sum họp một nhà, cách mạng nước ta chuyển sang giai đoạn mới với hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Từ tháng 05/1975 đến hết năm 1976, trên đất nước ta nhiều sự kiện lịch sử diễn ra liên tiếp làm nức lòng quân dân cả nước. Ngày 24/4/1976 nhân dân Chợ Chu nô nức đi bầu cử Quốc hội của nước Việt Nam thống nhất. Cuối năm 1976 (từ 14 đến 20/12/1976) Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IV đề ra đường lối xây dựng Chủ nghĩa xã hội trên phạm vi cả nước, Đảng khẳng định con đường tất yếu đi lên Chủ nghĩa xã hội với 3 đặc điểm lớn, đáng chú ý là đặc điểm kinh tế nước ta còn phổ biến là sản xuất nhỏ, tiến thẳng lên Chủ nghĩa xã hội, bỏ qua giai đoạn

phát triển tư bản chủ nghĩa, đặc điểm này quy định cuộc cách mạng Xã hội chủ nghĩa ở nước ta là một quá trình biến đổi cách mạng toàn diện, sâu sắc và triệt để, đồng thời cũng quy định tính chất lâu dài, gian khổ, khó khăn phức tạp của quá trình đó. Trong năm 1976 một mốc son đáng ghi nhớ là Đảng ta đổi tên từ Đảng Lao động Việt Nam thành Đảng cộng sản Việt Nam, nước ta đổi tên từ nước Việt Nam dân chủ cộng hòa thành nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, Ủy ban hành chính các cấp thành Ủy ban nhân dân.

Thực hiện kế hoạch 5 năm 1976 - 1980, theo Nghị quyết của Quốc hội nước Việt Nam thống nhất, Chính phủ chỉ đạo sát sao hơn việc thực hiện cơ chế kế hoạch hóa tập trung bao cấp, theo đó Nhà nước quản lý điều hành nền kinh tế từ sản xuất đến phân phối lưu thông, thông qua hai hình thức sở hữu: Sở hữu toàn dân (Quốc doanh) và sở hữu tập thể (Hợp tác xã) nên ở Chợ Chu ngoài Hợp tác xã nông nghiệp tổ chức sản xuất tương đối thuận lợi, còn các Hợp tác xã thủ công nghiệp thì lâm vào tình trạng khó khăn triền miên do cơ quan nhà nước giao chỉ tiêu bằng mệnh lệnh hành chính, không thực hiện trên cơ sở quy luật cung cầu nên sản xuất ra nhiều sản phẩm bị tồn đọng không bán được như Hợp tác xã rèn - mộc

(Quyết Tiến), trái lại Hợp tác xã may mặc “Hòa Bình” lại không được cung cấp đủ nguyên liệu nên chỉ sản xuất cầm chừng. Biết rằng huyện giao chỉ tiêu kế hoạch cho thị trấn Chợ Chu quá khả năng phấn đấu nhưng Cấp ủy, Ủy ban nhân dân vẫn phải tính toán giao chỉ tiêu cho các Hợp tác xã, vận động xã viên và nhân dân khắc phục khó khăn hoàn thành bằng được chỉ tiêu trên giao và nộp đủ sản phẩm được phân bổ.

Sau khi triển khai nhiệm vụ cụ thể hóa các chỉ tiêu phấn đấu theo tinh thần Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IV. Ngày 02/10/1977, Chi bộ thị trấn Chợ Chu tổ chức Đại hội lần thứ XII. Được Ban Thường vụ Huyện ủy chỉ đạo nâng quy mô từ Chi bộ lên Đảng bộ, đây là Đại hội đầu tiên đánh dấu bước trưởng thành của tổ chức cơ sở Đảng ở Chợ Chu. 49 đảng viên dự Đại hội phấn khởi tự hào với tinh thần trách nhiệm cao, đã nhất trí thông qua báo cáo chính trị, chỉ ra những ưu khuyết điểm trong lãnh đạo chỉ đạo nhiệm vụ chính trị do Nghị quyết Đại hội XI đề ra và khẳng định trong những năm cuối của cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, Chi bộ đã lãnh đạo các tầng lớp nhân dân Chợ Chu vượt qua khó khăn, huy động tổng lực sức người, sức của, góp phần cùng nhân dân toàn Huyện và nhân dân cả nước hoàn

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

thành nhiệm vụ giải phóng Miền Nam thống nhất đất nước. Trong phương hướng lãnh đạo nhiệm kỳ mới, Đại hội nhấn mạnh nhiệm vụ phát triển kinh tế ổn định đời sống nhân dân và tiếp tục đóng góp của cải, sức lực cho nhà nước để hoàn thành 2 nhiệm vụ chiến lược: Xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa là nhiệm vụ trung tâm, thường xuyên. Bám sát sự chỉ đạo của cấp trên vận dụng vào tình hình thực tế của địa phương mà đề ra các giải pháp cụ thể; củng cố các loại hình hợp tác xã ngày càng vững mạnh. Đối với Hợp tác xã nông nghiệp, thực hiện tốt các bước tiến hành cuộc vận động “Tổ chức lại sản xuất, cải tiến quản lý Nông - Lâm nghiệp từ cơ sở” theo Nghị Quyết 61/CP ngày 05/4/1976 của Hội đồng Bộ trưởng (nay là Chính phủ) và Nghị quyết 46/NQ-TU ngày 08/6/1976 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái, tiến lên làm ăn lớn xã hội chủ nghĩa phát triển nông nghiệp trên 4 mục tiêu: cây lúa, cây màu, cây chè và chăn nuôi gia súc, gia cầm, áp dụng rộng rãi các biện pháp kỹ thuật thâm canh cây lúa, cây màu, giữ vững năng suất từ 60 đến 70 tạ/ha/năm, sản lượng từ 400 tấn lên 500 tấn trong đó 100 tấn màu quy thóc/năm. Về các hợp tác xã thủ công nghiệp khai thác thêm các nghề phụ, khuyến khích các gia đình tích cực chăn nuôi lợn bán đối lưu cho Nhà nước mua lương thực.

Về công tác xây dựng Đảng, Đại hội quyết định nâng các Tổ Đảng thành các Chi bộ, đồng thời yêu cầu mỗi đảng viên trong mọi cương vị công tác phải quán triệt sâu sắc đường lối xây dựng và bảo vệ đất nước của Đảng, nêu cao hơn nữa tính tiên phong gương mẫu, tinh thần trách nhiệm trước Đảng bộ mới đủ khả năng lãnh đạo. Đại hội tiến hành bầu Ban Chấp hành khóa mới gồm 9 đồng chí do đồng chí Nguyễn Văn Tũn làm Bí thư, đồng chí Lương Quang Hộ - Phó bí thư, đồng chí Lê Xuân Hùng - Ủy viên Thường vụ - Thường trực Đảng.

Chấp hành Nghị quyết Đại hội Đảng bộ, Ban Thường vụ Đảng ủy đã chỉ đạo các Chi bộ tổ chức Đại hội bầu ra Chi ủy: Chi bộ Nông nghiệp Tân Thành do đồng chí Nguyễn Văn Hoa làm Bí thư, Chi bộ Thủ công nghiệp do đồng chí Lê Văn Lạng làm Bí thư, Chi bộ nhà trường do đồng chí Lý Văn Biểu làm Bí thư.

Về phát triển kinh tế, chấp hành Nghị quyết Đại hội Đảng bộ, Ủy ban nhân dân tập trung chỉ đạo hợp tác xã nông nghiệp thực hiện cuộc vận động tổ chức lại sản xuất, xây dựng hợp tác xã thành đơn vị quản lý kinh tế và phân phối thống nhất. Đầu năm 1978 (sau thu hoạch vụ xuân) Hợp tác xã nông nghiệp tổ chức Đại hội xã viên bàn phương án tổ chức mới theo Nghị quyết 46/NQ-TU của Thường vụ Tỉnh ủy Bắc Thái, toàn thể xã viên đã nhất

Ban Chấp hành Đảng bộ đầu tiên năm 1977

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

trí tổ chức hợp tác xã thành 10 đội trong đó có 04 đội sản xuất lúa, 6 đội chuyên là: chăn nuôi lợn, giao thông thủy lợi, phòng trừ sâu bệnh, sản xuất giống lúa và giống cây màu, đội ngành nghề (nung vôi và đóng gạch). Đại hội đã tiến hành bầu Ban quản trị do ông Vũ Văn Báu làm Chủ nhiệm. Sau Đại hội xã viên Ban quản trị tiến hành sắp xếp lại tổ chức, xây dựng nhà thường trực, mua sắm bàn ghế làm việc, tủ đựng tài liệu, chấn chỉnh lề lối làm việc theo phong cách làm ăn lớn, Ban quản trị thường xuyên có người thường trực nhận sự chỉ đạo của Ủy ban nhân dân và kiểm tra đôn đốc công việc của các đội. Ở các đội sản xuất một khí thế thi đua sản xuất được phát động, đội nào cũng tích cực hoàn thành nhiệm vụ với kết quả đáng khích lệ, sản xuất vụ mùa năm 1978 đạt 3,5 tấn/ha, cả năm đạt 6 tấn/ha, đàn lợn tăng 200 con, các đội nung vôi làm gạch cũng tăng năng xuất so với năm 1977. Có thể nói tổ chức hợp tác xã nông nghiệp ở Chợ Chu đã có bước phát triển mới thực sự là một tổ chức kinh tế và phân phối thống nhất dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, điều hành của Ủy ban nhân dân thị trấn Chợ Chu.

Song song với phát triển kinh tế, ổn định đời sống nhân dân, Đảng bộ đã quan tâm giải quyết chính sách hậu phương quân đội sau chiến tranh. Kết thúc cuộc chiến đấu lâu dài, gian khổ, sau những ngày vui chiến thắng, Đảng

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

bộ và nhân dân Chợ Chu đã đón những cán bộ chiến sỹ tham gia giải phóng Miền Nam, bảo vệ Miền Bắc trở về quê hương sinh sống, trong đó có nhiều người không còn vẹn nguyên thân thể, cần giải quyết ngay công ăn việc làm, ổn định đời sống cho anh em bằng cách nhận anh em vào làm ở các hợp tác xã. Các gia đình liệt sỹ khó khăn được cấp tem phiếu, cân đối lương thực, trợ cấp khó khăn cho 12 gia đình, trong đó 1 gia đình có 2 con liệt sỹ. Số anh em về xây dựng gia đình thì tạo mọi điều kiện giúp đỡ, đồng thời lập danh sách báo cáo cấp trên khen thưởng cho những chiến sỹ tham gia chống Mỹ cứu nước.

Mặc dù đất nước đã hòa bình nhưng các thế lực thù địch vẫn tìm mọi cách phá hoại sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, phá hoại cuộc sống yên lành của nhân dân ta. Theo chỉ đạo của Tỉnh ủy, Huyện ủy, Đảng bộ Chợ Chu lãnh đạo nhân dân nêu cao cảnh giác, thường xuyên chăm lo củng cố lực lượng vũ trang vững mạnh, hoàn thành 2 nhiệm vụ cơ bản: Huấn luyện quân sự thuần thực các động tác kỹ thuật, chiến thuật theo chương trình huấn luyện hàng năm, sẵn sàng chiến đấu cao. Làm nông cật trong lao động sản xuất, phối hợp với Công an bảo vệ trật tự trị an nơi xóm, phố, hợp tác xã, bảo vệ tính mạng tài sản của nhân dân. Cuối năm 1976, thực hiện thí điểm công tác đăng ký nghĩa vụ quân sự và củng cố lực lượng

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

dân quân tự vệ theo Chỉ thị số 122/CT-TU của Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Thái và Chỉ thị số 360/A-DQ của Bộ chỉ huy Quân sự tỉnh. Thị trấn Chợ Chu đã tổ chức học tập cho cán bộ, đảng viên và nhân dân về mục đích, yêu cầu, tầm quan trọng của nhiệm vụ này là nắm vững số lượng thanh niên trong độ tuổi nhập ngũ, xây dựng quân đội vững mạnh, sẵn sàng bảo vệ Tổ quốc. Trên cơ sở nắm vững quy trình và các bước thực hiện, Ủy ban nhân dân, Hội đồng nghĩa vụ quân sự Chợ Chu đã lập danh sách những thanh niên trong độ tuổi nhập ngũ với các tiêu chí: địa bàn cư trú, sức khỏe, trình độ văn hóa, hoàn cảnh gia đình đồng thời cùng với các ngành các cấp lấy chi đoàn thanh niên làm nòng cốt phát động phong trào đăng ký nghĩa vụ quân sự. Do triển khai đồng bộ quy trình thực hiện, chỉ trong thời gian ngắn thị trấn Chợ Chu đã hoàn thành nhiệm vụ trước thời hạn. Trong Hội nghị tổng kết đợt thi điểm đăng ký nghĩa vụ quân sự, thị trấn Chợ Chu là một trong 4 đơn vị hoàn thành tốt nhiệm vụ và được Hội đồng nghĩa vụ quân sự Huyện biểu dương (gồm các xã Kim Sơn, Phú Tiến, Trung Lương và thị trấn Chợ Chu).

Công tác quân sự ở Chợ Chu được củng cố và hoạt động theo phương châm kết hợp xây dựng lực lượng vững mạnh với tham gia phát triển kinh tế, quán triệt

phương châm đó, các tiểu đội dân quân căn cứ điều kiện hoàn cảnh của từng hợp tác xã mà tiến hành tổ chức các buổi lao động xã hội chủ nghĩa làm lợi cho tập thể. Tiểu đội dân quân hợp tác xã nông nghiệp đã tham gia hàng trăm lượt ngày công, sửa chữa, đắp lại vai Đồng Phú, đập xóm Nản, khơi thông 1,2km mương đưa nước về các cánh đồng. Đáng chú ý năm 1977 theo điều động của Ban chỉ huy quân sự huyện, thị trấn Chợ Chu đã huy động 104 dân quân chia làm 2 đợt tổ chức thành Đại đội trong đội hình Trung đoàn của huyện Định Hóa tham gia chiến dịch ra quân xây dựng hệ thống kênh mương Hồ Núi Cốc do Ban Thường vụ Tỉnh ủy phát động. Đợt 1 từ ngày 20/4 đến 20/5/1977, Đại đội dân quân Chợ Chu có 50 cán bộ chiến sĩ do đồng chí Dương Minh Phương làm Đại đội trưởng, đồng chí Nguyễn Văn Bất làm đại đội phó. Đợt 2 cuối tháng 10/1977 có 54 chiến sĩ do đồng chí Đoàn Văn Trường làm Đại đội trưởng, đồng chí Nguyễn Viết Tý làm Đại đội phó. Trong thời gian lao động và huấn luyện, Ủy ban nhân dân thị trấn Chợ Chu giao trách nhiệm cho các hợp tác xã đóng góp lương thực, thực phẩm, nhu yếu phẩm chuyên chở xuống tận công trường cho các chiến sĩ ăn no, đảm bảo quân số lao động đạt kết quả cao, động viên anh em hăng hái hoàn thành nhiệm vụ. Đoàn đại biểu Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, các

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đoàn thể các hợp tác xã đã đến tận nơi làm việc tặng quà, thăm hỏi động viên. Trong cả 2 đợt hợp tác xã nông nghiệp ủng hộ thêm 2 tạ thóc, các hợp tác xã Quyết Tiến, Đồng Tâm, Hòa Bình, Chi Lăng mỗi hợp tác xã ủng hộ 80 đồng, hợp tác xã mua bán 120 đồng, Hội phụ nữ 350 đồng. Các chiến sĩ phần khởi càng quyết tâm hoàn thành tốt nhiệm vụ để không phụ lòng tin tưởng của lãnh đạo và nhân dân. Ngoài nhiệm vụ lao động, Đại đội dân quân Chợ Chu còn tranh thủ ngày nghỉ, giờ nghỉ ôn luyện kỹ thuật bắn súng bộ binh K44 và tham gia bắn đạn thật đạt loại khá toàn đoàn. Trong cả 2 đợt lao động trên công trường, Đại đội dân quân Chợ Chu chấp hành nghiêm nếp sống quân sự hóa, trực ban trực chiến, đảm bảo quân số, ngày công cao, hoàn thành vượt mức kế hoạch lao động và chương trình huấn luyện quân sự. Trong hội nghị tổng kết chiến dịch ra quân xây dựng Hồ Núi Cốc, Đại đội dân quân Chợ Chu được Bộ chỉ huy Quân sự Tỉnh tặng cờ thi đua.

Bước sang năm 1978, tình hình biên giới phía bắc diễn biến ngày càng phức tạp, trong khi đó ở Chợ Chu và một số xã của Huyện Định Hóa bọn xấu đã ngấm ngầm tuyên truyền kích động, lừa gạt người Hoa với luận điệu “Chính phủ Việt Nam bài xích khủng bố người Hoa” và vận động họ lên biên giới về Trung Quốc, làm cho cộng

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đồng người Hoa ở Chợ Chu hoang mang, lo sợ. Trước tình hình đó dưới sự chỉ đạo của Ban Thường vụ Huyện ủy Định Hóa, Đảng bộ Chợ Chu một mặt giải thích rõ quan điểm đoàn kết dân tộc của Đảng và nhân dân ta, thực tế ở Chợ Chu truyền thống đoàn kết giữa các dân tộc luôn được Đảng bộ và nhân dân dày công vun đắp, đồng bào dân tộc Hoa luôn được sống trong tình thương yêu đùm bọc của cả cộng đồng. Mặt khác động viên người Hoa yên tâm làm ăn sinh sống bình thường, không có tình trạng “Bàì xích, khủng bố” như bọn xấu xuyên tạc, yêu cầu nhân dân không hoang mang vẫn tiếp tục sản xuất và sinh sống bình thường.

Ngày 17/02/1979, nhà cầm quyền Trung Quốc huy động một lực lượng lớn quân đội mở đợt tấn công quy mô lớn trên toàn tuyến biên giới phía Bắc nước ta. Trước tình hình đó hưởng ứng lời kêu gọi của Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Thái, tất cả các hoạt động dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ đã chuyển trạng thái từ thời bình sang thời chiến. Lực lượng dân quân được tăng cường, tổ chức huấn luyện, bố trí lại thế trận, sẵn sàng bảo vệ từng tấc đất thiêng liêng của quê hương, bảo vệ cuộc sống yên lành của nhân dân. Để chi viện cho mặt trận biên giới phía Bắc, 12 thanh niên Chợ Chu đã lên đường nhập ngũ ra mặt trận, một số sĩ quan dự bị và chiến sĩ tình nguyện tái ngũ bổ sung cho

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

các đơn vị chiến đấu. Ở hậu phương đã huy động 115 dân quân và thanh niên đi xây dựng phòng tuyến Đèo So nơi giáp ranh với huyện Chợ Đồn (tỉnh Bắc Kạn), đồng thời huy động toàn dân lấy lực lượng thanh niên làm nòng cốt đào 1,5 Km hào giao thông, xây dựng phòng tuyến trên các điểm cao quanh thị trấn Chợ Chu, đồng thời vót hàng vạn mũi chông gửi lên biên giới cho các phòng tuyến đánh giặc.

Phát huy truyền thống tương thân tương ái, đồng cam cộng khổ góp phần chia sẻ với những khó khăn của các chiến sỹ và nhân dân ở biên giới, dưới sự lãnh đạo của Đảng ủy, Mặt trận tổ quốc đã phát động phong trào quyên góp ủng hộ: Hợp tác xã Nông nghiệp ủng hộ 500kg thóc, 50kg lợn hơi, các Hợp tác xã thủ công mỗi Hợp tác xã ủng hộ 500 đồng. Tết Nguyên đán xuân Canh Thìn (năm 1980) nhân dân Chợ Chu đã ủng hộ 600 chiếc bánh chưng (mỗi gia đình 2 chiếc) và 200 đồng tiền mặt gửi lên tuyến đầu để bộ đội và nhân dân ăn Tết. Với tinh thần chiến đấu ngoan cường của quân và dân các tỉnh biên giới, Trung Quốc phải rút quân về nước nhưng dọc biên giới đôi phương vẫn thường xuyên gây rối. Rút kinh nghiệm những khó khăn ở một số tỉnh biên giới, cấp trên Chỉ thị cho huyện Định Hóa di dời các hộ người Hoa cư trú ở trung tâm huyện lỵ (Chợ Chu, Bảo Cường, Kim

Sơn, Kim Phụng) đến các xã Tân Dương, Tân Thịnh, Lam Vĩ, Phụng Tiến, Linh Thông và Quy kỳ. Bà con đến các xã được Đảng bộ và nhân dân sở tại tạo điều kiện tạm cấp đất, dựng nhà cửa và ghép vào các Hợp tác xã là xã viên để ổn định cuộc sống. Mặc dù tình hình biên giới đã tạm yên nhưng các thế lực thù địch vẫn không ngừng hoạt động chống phá công cuộc xây dựng cuộc sống yên lành của nhân dân ta. Trước tình hình đó Đảng ta chủ trương xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh, lấy cấp huyện làm “Pháo đài quân sự”. Thực hiện chủ trương đó, Đảng bộ quyết định sắp xếp lại lực lượng dân quân theo hướng gọn nhẹ, tinh nhuệ, giải thể tiểu đội cơ động, biên chế thành 3 tiểu đội như thời kỳ trước năm 1979, phương án tác chiến được bổ sung, các phương án phòng thủ được điều chỉnh cho phù hợp với nhiệm vụ mới, hàng năm tổ chức huấn luyện cho dân quân thuần thục các động tác kỹ thuật, chiến thuật theo chương trình thống nhất của Ban chỉ huy quân sự huyện. Kết quả kiểm tra các khoa mục chính trị đạt loại khá, kỹ thuật bắn đạn thật, ném lựu đạn đạt loại giỏi. Công tác tuyển quân đạt chỉ tiêu trên giao, không có hiện tượng thanh niên trốn tránh nghĩa vụ quân sự. Trong sự phát triển những năm đầu của cơ chế thị trường, Chợ Chu ngoài tiếp thu những phân tích cực còn phải giải quyết những tiêu cực như:

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Trộm cắp, cờ bạc, gây gổ đánh nhau, gây mất trật tự an ninh trong những ngày phiên chợ, nên việc xây dựng lực lượng Công an vững mạnh được Đảng bộ quan tâm đặc biệt. Thực hiện Chỉ thị 43/CT-HU của Thường vụ Huyện uỷ, quán triệt Nghị quyết 03/NQ-TW của Bộ Chính trị, Ban công an Chợ Chu đã quản lý chặt chẽ hộ khẩu và cho nhập khẩu về Chợ Chu. Các đối tượng cờ bạc, trộm cắp, tuyên truyền kích động được theo dõi, quản lý. Phong trào toàn dân bảo vệ an ninh tổ quốc được triển khai dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ. Sự hoạt động tích cực của Công an và Dân quân có sự tham gia của các ngành các cấp cùng nhân dân các phố xóm, an ninh chính trị được giữ vững, an toàn xã hội được đảm bảo, lực lượng Công an Chợ Chu nhiều năm đạt danh hiệu Quyết thắng.

Sau năm 1979, tình trạng thiếu lương thực, thực phẩm diễn ra trầm trọng, cán bộ, nhân dân hưởng chế độ tem phiếu mỗi tháng chỉ được cung cấp từ 4 đến 5kg gạo còn lại là khoai, sắn, hạt mạch, bột mỳ vv... thực phẩm, công nghệ phẩm nhiều khi có tem phiếu mà không sử dụng được vì không có hàng. Vấn đề phân phối, cung cấp ngày càng trở lên nóng bỏng. Thời gian này Đảng và nhân dân ta phải đương đầu với những khó khăn mới. Công tác quản lý kinh tế của nhà nước còn nhiều lúng túng, khủng hoảng kinh tế xuất hiện, trước tình hình đó Hội nghị lần thứ 6

Ban chấp hành Trung ương Đảng khoá IV về chủ trương sửa chữa khuyết điểm trong quản lý kinh tế, quản lý xã hội, đề ra phương sách đổi mới công tác kế hoạch hoá, cải tiến một cách cơ bản chính sách kinh tế làm cho sản xuất “Bung ra”. Từ định hướng đó, ngày 13/01/1981, Ban Bí thư Trung ương Đảng ban hành Chỉ thị số 100/CT-TW về “Khoán sản phẩm cuối cùng đến nhóm và người lao động trong hợp tác xã nông nghiệp”. Đây là bước đầu quan trọng về đổi mới tư duy kinh tế, cải tiến một phần mô hình hợp tác xã, tạo ra động lực mới trong sản xuất nông nghiệp. Theo chỉ đạo của Huyện ủy, triển khai Chỉ thị 100/CT-TW, Đảng ủy Chợ Chu đã tổ chức Hội nghị Ban chấp hành mở rộng đến các Bí thư chi bộ, Ban quản trị 2 hợp tác xã Tân Thành và Hợp tác xã cây chè, các đội trưởng sản xuất, cán bộ khối Ủy ban nhân dân và trưởng các đoàn thể quán triệt tầm quan trọng và nội dung cơ bản của Chỉ thị 100/CT-TW, bàn biện pháp cụ thể hóa các chỉ thị, hướng dẫn của Ủy ban nhân dân huyện... thông qua kế hoạch tổ chức thực hiện của Ủy ban nhân dân. Hội nghị thống nhất: Giao cho Ban quản trị 2 hợp tác xã (Tân thành và Cây chè) căn cứ vào diện tích canh tác hiện có tính toán khoán cho hộ xã viên, với phương thức tiện canh tiện cư, lấy đội sản xuất làm đơn vị giao khoán. Điều chỉnh lại cách điều hành sản xuất theo hướng Ban quản trị hợp tác xã đảm bảo 5 khâu

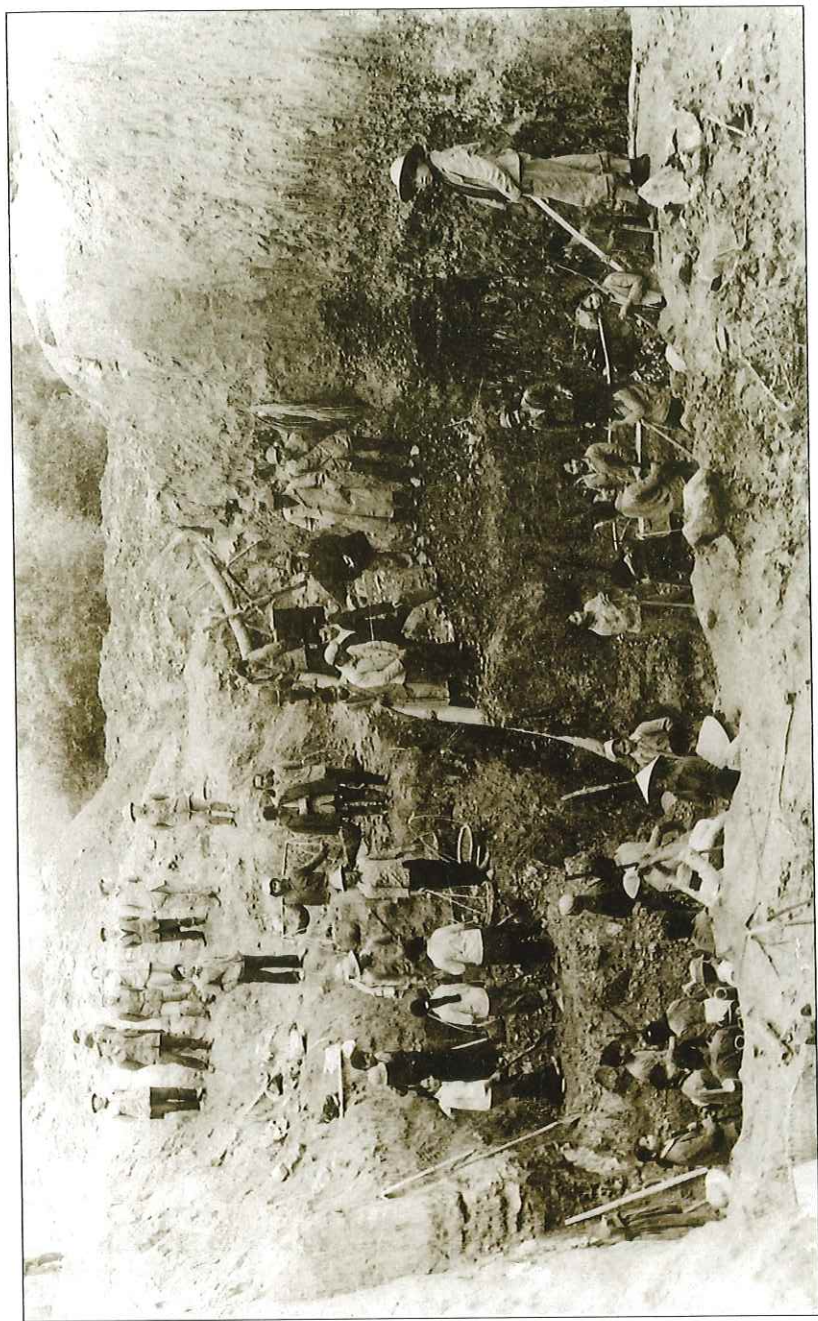
LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

là chỉ đạo về thời vụ, thủy lợi, cơ cấu giống, phòng trừ sâu hại và thu sản của xã viên (gồm thuế, phí xây dựng hợp tác xã, quỹ phúc lợi...), hộ xã viên đảm nhiệm 3 khâu là hoàn toàn chủ động về nhân lực, đầu tư công sức và tiền của vào sản xuất từ khi bắt đầu sản xuất đến khi thu hoạch và nộp sản phẩm cho Hợp tác xã. Về tổ chức sản xuất, không tổ chức đội chuyên mà tổ chức đội sản xuất tổng hợp theo địa bàn xóm. Đối với hợp tác xã cây chè, khoán lượng chè búp tươi đến từng gia đình nộp cho hợp tác xã cung cấp cho nhà máy chè, hợp tác xã cung cấp lương thực, thực phẩm theo định lượng.

Theo chỉ đạo của Ủy ban nhân dân thị trấn Chợ Chu, sau vụ mùa năm 1981, 2 hợp tác xã cây lúa và cây chè tổ chức Đại hội xã viên để phổ biến kế hoạch thực hiện Chỉ thị 100/CT-TW. Thực hiện kế hoạch giao khoán đất. Hợp tác xã Tân Thành mỗi lao động chính được giao 2,5 sào, 2 khẩu ăn theo được tính bằng một lao động chính để giao thêm đất. Hợp tác xã cây chè, một lao động chính giao 2 sào, lao động phụ kể cả khẩu ăn theo cũng tính như hợp tác xã Tân Thành. Sau khi thống nhất kế hoạch theo cơ chế mới, xã viên dân chủ bầu Ban quản trị mới. Hợp tác xã Tân Thành do ông Lưu Văn Bình làm chủ nhiệm, ông Nguyễn Văn Cường làm Phó chủ nhiệm. Hợp tác xã cây chè do ông Phạm Văn Thân làm Chủ nhiệm.

Sau khi ổn định tổ chức thực hiện Chỉ thị 100/CT-TW, Hợp tác xã nông nghiệp phát động chiến dịch xây dựng công trình thủy lợi. Được nhà nước hỗ trợ, Hợp tác xã nông nghiệp đã huy động tiền vốn và công sức của xã viên xây dựng trạm thủy luân xóm Nản. Theo thiết kế có 2 tác dụng, vừa cung cấp nước tưới cho ruộng đồng, đảm bảo cây được 2 vụ ổn định vừa lắp máy phát điện cung cấp điện cho xã viên. Hợp tác xã đã huy động 13.000 đồng để mua máy phát điện, thiết bị và 2km dây điện 3 pha. Huy động 3.500 lượt công lao động đào đất đắp đập. Sau gần 6 tháng lao động tích cực của xã viên hệ thống thủy luân đã hoàn thành. Cánh đồng xóm Nản đã cấy được 2 vụ, 100% gia đình xã viên có điện thắp sáng. Bao nhiêu năm mơ ước, thành quả lao động của người nông dân được đền bù xứng đáng. Đây là một trong những Hợp tác xã nông nghiệp của huyện Định Hóa có điện.

Trên mảnh đất khoán xã viên hoàn toàn chủ động đầu tư kinh phí thời gian, công sức của từng gia đình, áp dụng các biện pháp kỹ thuật để quay vòng đất, cấy 2 vụ lúa một vụ màu ngắn ngày. Sử dụng phân bón các loại, tăng số lần làm cỏ sục bùn, thường xuyên kiểm tra đồng ruộng, kiểm tra kịp thời khả năng phát sinh sâu hại, tự động giúp nhau thu hoạch nhanh gọn, cuối vụ nộp cho hợp tác xã 40kg/sào còn lại xã viên được hưởng thành quả của mình. Đối

Công trình thủy luân xóm Nân cuối năm 1981

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

với hợp tác xã cây chè, giao khoán số lượng chè búp tươi bán cho Nhà nước, Hợp tác xã cung cấp lương thực, thực phẩm cho gia đình xã viên theo định lượng, số lượng dư ra xã viên được tự do chế biến bán ra thị trường, từ đó sản lượng chè búp tươi mỗi năm một tăng, nếu như năm 1982, Hợp tác xã hợp đồng với nhà máy chè Quán Vuông 12 tấn thì năm 1985 tăng lên 15 tấn chè búp tươi. Với cơ chế khoán này đời sống của những người trồng chè tăng lên rõ rệt.

Về chăn nuôi, thực hiện Nghị quyết 12/NQ-HU của Huyện ủy Định Hóa, cụ thể hóa Nghị quyết 19/NQ-TW của Trung ương về đưa chăn nuôi trở thành ngành sản xuất chính trong nông nghiệp, hợp tác xã Tân Thành đã mở rộng, phân ô chuồng trại, chuyên môn hóa các khâu, chăn nuôi lợn nái, lợn con và lợn bột, đồng thời khoán cho trại chăn nuôi mỗi năm đảm bảo số lượng 100 con giống cung cấp cho gia đình xã viên, 4 đến 5 tấn lợn hơi bán nghĩa vụ cho Nhà nước. Hàng năm ngoài việc hoàn thành nghĩa vụ còn dư ra 1 tấn, Ban quản trị quyết định phân phối cho gia đình xã viên từ 3 đến 4 kg ăn tết. Đối với xã viên nông nghiệp khoán mỗi lao động chính mỗi năm bán nghĩa vụ 25 kg lợn hơi. Phong trào chăn nuôi phát triển chẳng những ở hợp tác xã nông nghiệp mà còn lan đến các hợp tác xã thủ công nghiệp và toàn dân, mỗi

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

năm thị trấn Chợ Chu xuất chuồng từ 2.000 đến 2.500 con lợn hoàn thành nghĩa vụ với Nhà nước 40 tấn. Số còn lại nhân dân bán theo giá thỏa thuận đổi lấy các mặt hàng thiết yếu cho nhu cầu đời sống.

Với Hợp tác xã thủ công dịch vụ thì thu hẹp sản xuất chuyên ngành từng hợp tác xã bớt ra một bộ phận thu mua nửa sản xuất mỗi năm từ 60 đến 70 tấn tấm mảnh bán cho ngoại thương huyện. Mua sắm máy cán mỳ, tổ chức dịch vụ chế biến bột mỳ thành sợi phục vụ các bếp ăn tập thể của các cơ quan, cán bộ và nhân dân trong huyện. Mặc dù gặp muôn vàn khó khăn nhưng nhân dân Chợ Chu luôn hoàn thành xuất sắc nghĩa vụ đóng góp với nhà nước. Hợp tác xã nông nghiệp nộp nhanh, nộp đủ nghĩa vụ lương thực hàng năm. Trong đó, năm 1984 đã vượt 115kg, năm 1985 vượt 973kg. Các Hợp tác xã thủ công dịch vụ nộp đủ thuế, tiêu biểu năm 1985 nộp 144.000 đồng.

Cuối năm 1985, theo chỉ đạo của Huyện ủy, Đảng bộ Chợ Chu tổ chức tổng kết 5 năm thực hiện Chỉ thị 100/CT-TW, qua thực tiễn chỉ đạo của Đảng bộ và thực hiện của hợp tác xã nông nghiệp, nông dân phấn khởi sản xuất, năng suất tăng lên rõ rệt, nếu như năm 1981 năng suất đạt 6 tấn/ha/năm thì năm 1985 đạt 7,1 tấn/ha/năm. Từ đó thành quả lao động của xã viên làm ra được hưởng

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

từ 60 đến 65% cao hơn so với thời kỳ tính bằng công điểm, do đó đời sống xã viên ổn định hơn. Về tổ chức chi phí quản lý điều hành của Ban quản trị giảm. Quá trình thực hiện Chỉ thị 100/CT-TW phân tích cực là cơ bản, ở Chợ Chu dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, Hợp tác xã nông nghiệp đã phối hợp khá nhịp nhàng giữa trồng lúa, trồng chè, chăn nuôi và ngành nghề tạo ra hiệu quả khá đồng đều, có tích lũy, kết hợp xây dựng hợp tác xã với xây dựng nông thôn, tăng kết cấu hạ tầng, làm ra điện là một cố gắng lớn, trở thành một trong những điểm sáng trong phong trào củng cố hợp tác xã, nhiều lần được báo cáo điển hình tại hội nghị tổng kết thi đua của tỉnh Bắc Thái. Thành tích đó còn được các đồng chí lãnh đạo Trung ương chú ý. Ngày 07/4/1983 trong lần lên thăm Định Hoá, Đại tướng Võ Nguyên Giáp, đồng chí Nguyễn Thị Bình - Bộ trưởng Bộ Giáo dục cùng đoàn đại biểu của Trung ương, của tỉnh đã đến thăm hệ thống thủy luân Chợ Chu và đến thăm gia đình ông Nguyễn Văn Chính một điển hình chăn nuôi đã nuôi được một con lợn nặng hơn 3 tạ. Tuy nhiên vẫn còn một số vướng mắc phát sinh cần tập trung tháo gỡ đó là sau 5 năm ruộng đất không tăng thêm, mà dân số thì tăng nhanh, việc tách hộ diễn ra thường xuyên khi con cái trưởng thành lập gia đình riêng, quân bình mỗi năm tăng từ 5 đến 7 hộ, nên diện tích

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

ruộng khoán chỉ còn 1,5 đến 1,8 sào cho một lao động chính. Về công tác điều hành của Ban quản trị lúng túng, thiếu kiểm tra mà “Khoán trắng” mặc cho xã viên tự lo toan trên mảnh ruộng khoán, việc nộp sản phẩm của xã viên càng về sau càng không dứt điểm, dây dưa kéo dài từ vụ này sang vụ khác. Bộ máy điều hành của Hợp tác xã mất dần hiệu lực, trong khi đó tổng mức lương thực nộp cho nhà nước tăng liên tục, từ 50 tấn năm 1981 lên 62 tấn năm 1985, làm cho thu nhập của xã viên giảm dần, mức bình quân lương thực tính theo đầu người từ 25kg/tháng năm 1982 giảm xuống còn 19kg/tháng năm 1985. Có thể nói thông qua thực hiện Khoán 100 Đảng và Nhà nước ta đã cố gắng mở hướng phát triển mới cho nền kinh tế nông nghiệp nhưng cơ chế kế hoạch hóa tập trung quan liêu bao cấp chưa có sự chuyển đổi căn bản, những quy định của chính sách hợp tác xã còn nhiều bất hợp lý, gây khó khăn cho việc chỉ đạo kinh tế ở cơ sở. Rõ ràng những hạn chế của kinh tế tập thể, kinh tế nhà nước đang trực tiếp ảnh hưởng đến đời sống của người nông dân, xét trên phương diện chính sách lớn, yếu tố cản trở sự phát triển vẫn chưa được tháo gỡ.

Song song với sự phát triển của hợp tác xã nông nghiệp, Đảng bộ đứng trước những lo toan, trăn trở về đảm bảo công ăn việc làm và đời sống cho 60% số dân

hoạt động trong các Hợp tác xã thủ công dịch vụ. Dù là cơ chế nào thì Chợ Chu vẫn là nơi trao đổi hàng hoá và lưu thông tiền tệ mạnh nhất huyện Định Hoá, do đó trong thập kỷ 80 của thế kỷ XX Chợ Chu luôn bị tác động bởi hai yếu tố đã trở thành một thách thức gay gắt nhất đối với người dân đó là khủng hoảng kinh tế và chính sách giá - lương - tiền của Đảng và Nhà nước. Đời sống của người ăn lương và hưởng chế độ tem phiếu gặp nhiều khó khăn, lương chậm phát từ 3 đến 4 tháng do thiếu tiền mặt, nhiều tháng lương phải trả bằng hiện vật như phân đạm, cám, khoai, sắn vv... ở Chợ Chu sau khi đổi tiền⁽¹⁾ giá cả biến động liên tục, nhất là những mặt hàng lương thực, thực phẩm thiết yếu. Có một số mặt hàng do Nhà nước quản lý giá cũng thay đổi từng tuần, từng ngày. Dầu hoả tăng 2 lần, muối tăng 10 lần, vé ô tô từ Chợ Chu đi Thái Nguyên tăng 2 lần, sự biến động này ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống đại bộ phận cán bộ và nhân dân. Cùng với đổi tiền và một số chính sách mới, thị trường đang dần dần mở ra lại làm cho tình hình ở Chợ Chu thật sự lo lắng. Ở huyện, công ty thương nghiệp, hợp tác xã mua bán, Lâm trường đã thí điểm tự hạch toán nhưng các mặt hàng vải, muối, dầu ở miền xuôi ồ ạt đưa lên làm cho các mặt hàng do nhà nước quản lý bị ế ẩm. Tại các

(1) Đổi tiền ngày 14/9/1985.

phiên Chợ Chu tư thương tranh mua một số mặt hàng, các cơ quan kinh tế cũng không ngăn chặn được. Trước tình hình đó dưới sự chỉ đạo của Huyện uỷ, Ủy ban nhân dân huyện ra Quyết định số 272/QĐ-UB cấm tư nhân lưu thông 2 mặt hàng là vải và thịt lợn, đồng thời đưa ra biện pháp ngăn chặn bằng cách thu giữ, mua lại và tăng cường phạt hành chính nhưng cũng không xuể. Theo báo cáo sơ kết 6 tháng cuối năm 1985 của cơ quan quản lý thị trường đã thu ở Chợ Chu 500kg thịt lợn, 109 mét vải và một số mặt hàng khác, thu phạt được 142.280 đồng. Dưới tác động của quy luật thị trường những chủ trương của Đảng và nhà nước ở huyện miền núi Định Hoá khi cơ chế quản lý quan liêu bao cấp đang mất dần hiệu lực nhưng cơ chế quản lý mới ở cơ sở lại chưa hình thành nên các hoạt động kinh tế của các Hợp tác xã thủ công dịch vụ ở Chợ Chu thực sự bế tắc. Trước thực trạng đó ngày 30/12/1985 Đảng uỷ thị trấn Chợ Chu họp ra Nghị quyết chuyên đề về tổ chức lại sản xuất các Hợp tác xã thủ công nghiệp - dịch vụ, quyết định giải thể 4 hợp tác xã cũ và thành lập 1 hợp tác xã tổng hợp lấy hợp tác xã nông cụ “Quyết Tiến” làm nòng cốt, trong đó xây dựng các tổ chuyên như rèn, mộc, may, vận tải vv... Về phương thức quản lý Đảng uỷ quyết định khoán doanh thu cho từng tổ. Quyết định này thể hiện trình độ nhận

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

thức và khả năng vận dụng các Nghị quyết của Trung ương vào hoàn cảnh cụ thể ở địa phương về lĩnh vực kinh tế thị trường còn hạn chế, do đó sự cố gắng của Đảng uỷ và Ủy ban nhân dân Chợ Chu không đạt được tính khả thi. Hợp tác xã tổng hợp chỉ nằm gọn trên văn bản nghị quyết không có cơ sở đi vào cuộc sống.

Sự nghiệp giáo dục sau ngày đất nước thống nhất có bước phát triển mới, đổi thay trên nhiều lĩnh vực. Những năm 1976, 1978 theo chủ trương của ngành giáo dục, học sinh các xã học tại trường cấp II Chợ Chu lần lượt rút về học cấp II tại trường xã, nên số lượng học sinh trường cấp II Chợ Chu chỉ còn 180 em, chia làm 5 lớp (2 lớp 5, 2 lớp 6 và 1 lớp 7) năm học 1978 - 1979 hai trường cấp I và cấp II sáp nhập thành một trường mang tên trường cấp I - II Chợ Chu có 15 lớp với 600 học sinh, 36 thầy cô giáo chia làm 2 khối; Khối cấp I có 10 lớp với 408 học sinh, 15 giáo viên. Khối cấp II có 192 học sinh và 21 giáo viên do thầy Lý Văn Biểu làm Hiệu trưởng, 2 Phó Hiệu trưởng là cô Nông Thị Tâm phụ trách chuyên môn cấp I và cô Triệu Thị Huyền phụ trách chuyên môn cấp II. Về xây dựng trường sở, Đảng uỷ chủ trương xây dựng 08 phòng học tại Sân vận động Chợ Chu. Theo chủ trương đó, Ủy ban nhân dân đã huy động nhân lực của các Hợp tác xã đào đất đóng gạch trên khu đất gần

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

trường, phân bổ kinh phí cho các Hợp tác xã kết hợp với kinh phí của địa phương và đóng góp của nhân dân được 10.000 đồng. Cuối năm 1980 khởi công xây dựng, sau hơn 8 tháng thi công, 08 lớp học tường xây lợp lá được thay thế 100% lớp học bằng cột gỗ vách đất. Năm học 1981 - 1982, Thầy và trò trường cấp I - II Chợ Chu phấn khởi chuyển địa điểm từ Dốc Châu về học trong ngôi trường mới khang trang, thoáng đãng đúng quy cách có sân trường rộng rãi. Trường tổ chức học 2 ca: Cấp II học buổi sáng, cấp I học buổi chiều. Theo chương trình cải cách giáo dục, cũng năm học này, trường đổi tên thành Trường Phổ thông cơ sở Chợ Chu.

Hệ thống nhà trẻ mẫu giáo được Ủy ban nhân dân Huyện đồng ý, phòng giáo dục chỉ đạo quy tụ 5 nhóm trẻ (độ tuổi từ 3 đến 5 tuổi) ở các cơ quan: Lương thực - Bệnh viện, Thương nghiệp, Ngân hàng, Cơ quan huyện và Trường cấp III cùng với 2 nhóm trẻ ở các Hợp tác xã Chợ Chu, với 156 cháu và 9 cô giáo (cô Hoàng Thị Lai, Vũ Thảo Nguyên, Nguyễn Thị Nga, Nguyễn Thị Thận, Nguyễn Thị Hà, Nguyễn Thị Luật, Nguyễn Thị Quang, Nguyễn Thị Lan, Nguyễn Thị Thanh) thành lập trường Mẫu giáo Chợ Chu do cô Hoàng Thị Lai làm Hiệu trưởng, khu trung tâm của trường được đặt gần trường phổ thông cơ sở. Trường mẫu giáo Chợ Chu được Phòng giáo dục

giao nhiệm vụ, xây dựng trường điểm của Huyện theo chương trình dạy thực nghiệm phương pháp dạy mới, rút kinh nghiệm phổ biến cho các nhóm trẻ ở các xã trong huyện. Thời gian này, mặc dù đời sống của giáo viên gặp nhiều khó khăn, nhưng các thầy cô giáo vẫn tận tụy với sự nghiệp trồng người, với lòng yêu nghề, mến trẻ, tập thể sư phạm các trường ở Chợ Chu đã đoàn kết khắc phục thiếu thốn, tự học tập nâng cao trình độ nghiệp vụ, hưởng ứng phong trào thi đua “dạy tốt” “học tốt” học sinh chăm chỉ học tập kết quả các năm học từ 1978 đến 1985 tỷ lệ học sinh lên lớp, đỗ tốt nghiệp đạt trên 90% (tỷ lệ lên lớp cấp I đạt 95%, cấp II 92%), trường phổ thông cơ sở đạt tiên tiến cấp huyện, trường Mẫu giáo đạt tiên tiến cấp tỉnh.

Hoạt động văn hoá, văn nghệ thể thao không ngừng phát triển, đáp ứng và nâng cao đời sống tinh thần của nhân dân. Năm 1985, Ủy ban nhân dân huy động vốn của địa phương, công sức của Đoàn thanh niên xây dựng sân khấu ngoài trời tại sân trường Chợ Chu có sức chứa hàng nghìn người đã trở thành nơi thường xuyên đón các Đoàn văn công chuyên nghiệp của Trung ương của tỉnh đến biểu diễn, là nơi tập trung thưởng thức nghệ thuật của công chúng cả huyện Định Hoá. Câu lạc bộ Thanh niên cũng được chi đoàn tự xây dựng khang trang là nơi luyện

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

tập văn nghệ, lời ca tiếng hát của phong trào văn nghệ tạo không khí sôi nổi, vui tươi lành mạnh khắp nơi trong thị trấn. Đội văn nghệ quần chúng Chợ Chu tham gia hội diễn Huyện bao giờ cũng đạt giải cao. Tháng 4/1985 thị trấn Chợ Chu tổ chức Đại hội thể dục thể thao trong 4 ngày, đây là ngày Hội lớn trong thời bao cấp đánh dấu bước phát triển mới có chiều sâu và chiều rộng, mang tính quần chúng rộng rãi của phong trào rèn luyện thân thể, “Khỏe để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” Khẩu hiệu đó thu hút các vận động viên, các xóm phố, nhà trường tham gia thi đấu các môn điền kinh, bơi lội, chạy việt dã, bóng đá, bóng chuyền, bóng bàn gây khí thế sôi động, phấn khích trong mọi tầng lớp nhân dân.

Việc chăm lo sức khỏe ban đầu cho nhân dân được chú ý, phong trào vệ sinh yêu nước đảm bảo 3 công trình: Giếng nước, nhà tắm, nhà vệ sinh vẫn được duy trì và trở thành nền nếp. Trạm y tế thường xuyên có 2 cán bộ thường trực ngoài việc khám và chữa các bệnh thông thường cho nhân dân còn tổ chức tiêm chủng phòng dịch cho trẻ em và người lớn đạt 90% chỉ tiêu đề ra. Năm 1985 Huyện tổ chức tổng kết phong trào vệ sinh yêu nước, thị trấn Chợ Chu là một trong 11 đơn vị cấp cơ sở được xếp loại A (đứng đầu trong toàn huyện).

Cơ cấu và số lượng dân số tăng nhanh, đầu năm 1976 mới có 297 hộ 1254 khẩu, đến năm 1985 tăng lên với số lượng 449 hộ với 1866 khẩu trong đó tăng cơ học 30%. Tỷ lệ tăng dân số tự nhiên giao động hàng năm từ 2% đến 2,5%. Việc tăng nhanh dân số là sức ép đối với cấp uỷ và chính quyền, lo công ăn việc làm, đất làm nhà khi từ một gia đình sau 10 năm đã phát triển thành 5 đến 6 gia đình, trong khi thị trấn Chợ Chu không còn khả năng phát triển thêm đất đai, đòi hỏi sự vận dụng tích cực sáng tạo của từng gia đình, từng phố xóm.

Công tác xây dựng Đảng, thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Huyện lần thứ XV, Đảng bộ Chợ Chu đã tổ chức nhiều đợt sinh hoạt chính trị thông qua đó giáo dục cho đảng viên nắm vững đường lối, quan điểm, chính sách của Đảng trong thời kỳ cách mạng mới, nhấn mạnh vấn đề nhận thức đúng về đường lối xây dựng Chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, kiên định mục tiêu lý tưởng cộng sản chủ nghĩa. Thực hiện Chỉ thị 83 của Ban Bí thư về phát thễ Đảng. Trong học tập và phát thễ đợt đầu năm 1980, đã tổ chức sinh hoạt tự phê bình và phê bình, thực hiện nghiêm túc quy trình phát thễ Đảng; kết quả 45/47 đồng chí được phát thễ. Đảng bộ đã chú ý rèn luyện đảng viên theo 4 tiêu chuẩn gồm phẩm chất, năng lực, phong cách và bản lĩnh, cuối năm mỗi đảng viên dựa vào tiêu chuẩn

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

4 tốt tự đối chiếu xem xét có những ưu khuyết điểm gì. Thông qua tự phê bình đảng viên đã gương mẫu đi đầu xứng đáng là hạt nhân lãnh đạo trong chấp hành các chủ trương chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước. Kết quả bình xét hàng năm đạt từ 75 - 80% đảng viên 4 tốt, 20 - 25% trung bình, 5% còn yếu phải phấn đấu.

Công tác xây dựng chính quyền, qua các kỳ bầu cử Hội đồng nhân dân, đội ngũ cán bộ ngày càng được củng cố, Ủy ban nhân dân đã xây dựng quy chế làm việc tuy còn giản đơn, mới quy định nền nếp sinh hoạt nội bộ ủy ban, nề nếp báo cáo... nhưng cũng là tiến bộ thể hiện khả năng tổ chức của đội ngũ được nâng lên, từ đó guồng máy chính quyền từ cơ sở thị trấn đến đội ngũ tự quản phố, xóm, đội sản xuất hoạt động tốt. Mối quan hệ giữa Đảng uỷ với Ủy ban nhân dân, với Ban quản trị hợp tác xã khá rõ ràng, không chông chéo như trước. Nhiệm vụ của chi bộ lãnh đạo các ngành sản xuất cũng được phân định rõ ràng hơn.

Các đoàn thể quần chúng trong tổ chức Mặt trận tổ quốc như Đoàn Thanh niên, Phụ nữ, Hội Nông dân tập thể, Hội phụ lão đã tích cực hoạt động, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân, phát huy truyền thống yêu nước, yêu quê hương, cần cù trong lao động sản xuất, kinh doanh. Thành tích có ý nghĩa chính trị nổi bật của Mặt trận tổ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

quốc là vận động nhân dân hoàn thành thắng lợi cuộc bầu cử Quốc hội và Hội đồng nhân dân 3 cấp, trong đó có Hội đồng nhân dân thị trấn Chợ Chu, góp phần phát huy quyền làm chủ tập thể của nhân dân, xây dựng chính quyền vững mạnh, trong các cuộc bầu cử tỷ lệ cử tri đi bầu đạt 99%. Trong phong trào mua công trái xây dựng đất nước, Mặt trận đã vận động nhân dân tham gia tích cực, 80% hội viên của các Hội Nông dân, Phụ lão đã mua Công trái từ 5 đến 10 đồng/hội viên.

Trong công tác phát triển Đảng, đến cuối năm 1985 tổng số đảng viên đã có 72 đồng chí trong đó đảng viên là cán bộ hưu trí 47 đồng chí chiếm 69%, đảng viên nữ 18 đồng chí chiếm 25%, đảng viên trẻ từ 30 tuổi trở xuống 7 đồng chí chiếm 10%. Phân tích tỷ lệ trên cho thấy trong thời điểm đất nước và quê hương gặp nhiều khó khăn, phức tạp Đảng bộ Chợ Chu tự hào có lực lượng đảng viên hưu trí làm nòng cốt, đó là những đảng viên được thử thách trong chiến đấu và trong công tác, có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định lý tưởng, có kinh nghiệm lãnh đạo, có trách nhiệm với Đảng bộ và nhân dân. Tuy vậy, về lâu dài cũng dễ nhận thấy Đảng bộ đang bị “già” đi cần nhanh chóng bổ sung lớp trẻ để kế thừa và tiếp tục những nhiệm vụ mà lớp đảng viên cao tuổi chuyển giao cho. Trong 10 năm từ 1975 - 1985 Đảng bộ mới kết

nap được 15 đảng viên mới là quá chậm. Sự chậm trễ có nguyên nhân sâu sa, tình trạng này không chỉ là sự lúng túng trong thời gian hiện tại mà còn kéo dài thêm nhiều năm tiếp nữa. Trước tiên là phát triển kinh tế ở Chợ Chu khó khăn do điều kiện địa lý đất hẹp người đông nên tìm việc làm tại chỗ không dễ dàng. Khi thanh niên lớn lên đại bộ phận thoát ly khỏi địa phương đi học và làm việc trong các cơ quan nhà nước hoặc đi làm ăn xa nên thiếu nguồn lực trẻ nghiêm trọng. Mặt khác do tác động của cơ chế thị trường, quần chúng chỉ lo làm kinh tế, lo đảm bảo đời sống gia đình, ít người muốn tham gia công tác địa phương và có nguyện vọng phấn đấu trở thành đảng viên. Về nội bộ Đảng thì các chi bộ chưa thực sự chăm lo bồi dưỡng, xây dựng, vận động quần chúng mà chờ đợi “ăn đông”. Nặng nề hơn một số đồng chí đảng viên cao tuổi lại thiếu tin tưởng vào lớp trẻ, đòi hỏi ở lớp trẻ một sự hoàn hảo quá mức, từ đó làm cho công tác phát triển Đảng ở Chợ Chu chưa khai thông được một hướng đi thích hợp.

CHƯƠNG V

ĐẢNG BỘ LÃNH ĐẠO SỰ NGHIỆP ĐỔI MỚI Ở QUÊ HƯƠNG (1986 - 2015)

I - Chợ Chu trong những năm đầu của quá trình thực hiện sự nghiệp đổi mới 1986 - 2000.

Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI mở ra bước ngoặt lịch sử mới, đất nước bước vào thời kỳ đổi mới toàn diện vì thắng lợi của chủ nghĩa xã hội. Đề ra đường lối xây dựng nền kinh tế phát triển trên cơ sở thừa nhận sự tồn tại lâu dài của nhiều thành phần kinh tế còn tác dụng thúc đẩy sản xuất phát triển. Đảng chủ trương xây dựng nền kinh tế hàng hoá nhiều thành phần theo định hướng xã hội chủ nghĩa, vận hành theo cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước, trong đó các thành phần kinh tế, mọi người lao động được tự do kinh doanh theo pháp luật, tất cả đều hướng vào mục tiêu “Dân giàu nước mạnh”. Đây là chủ trương phù hợp với yêu cầu khách quan của sự phát triển xã hội, đáp ứng lòng mong mỏi của nhân dân nên được nhân dân đồng tình ủng hộ. Chủ trương này tác động mạnh và mở ra hướng đi mới cho kinh tế Chợ Chu.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Bước vào thực hiện Nghị quyết Đại hội VI, nắm vững quan điểm đường lối đổi mới của Đảng, trước hết là đổi mới về kinh tế. Đảng bộ Chợ Chu bắt tay vào xây dựng kế hoạch phát triển kinh tế xã hội của những năm từ 1986 - 1991 và những năm tiếp theo với tinh thần đề cao tính sáng tạo, tự lực tự cường, quyết tâm đổi mới, khai thác thế mạnh sẵn có, giải phóng sức sản xuất, cải thiện đời sống vật chất tinh thần cho nhân dân. Kế hoạch được thực hiện bắt đầu từ vận dụng chuyển đổi cơ chế từ quan liêu bao cấp sang nền kinh tế thị trường gồm nhiều thành phần kinh tế cùng hoạt động, có sự quản lý của nhà nước, trong hoàn cảnh kinh tế Chợ Chu ở vào điểm xuất phát rất thấp. Các ngành thủ công dịch vụ, buôn bán được coi là “Xương sống” của kinh tế hàng hoá ở Chợ Chu thì hầu như xuất phát từ “Mốc số 0”. Trong khi đó đội ngũ cán bộ, đảng viên của thời bao cấp tuy có nhiệt tình, có trách nhiệm nhưng nhận thức (cả về lý luận và thực tiễn) chưa chuyển kịp nên thực hiện sự đổi mới vừa lúng túng vừa thiếu niềm tin. Một số đảng viên còn mơ hồ cho rằng Đảng ta đã đi chệch hướng vào quỹ đạo của chủ nghĩa tư bản, nên thời gian từ 1986 đến 1991 là thời kỳ thực hiện vừa mò mẫm vừa nghe ngóng. Có thể nói thời kỳ này ở cơ sở cực kỳ lúng túng. Một mặt những hướng dẫn cụ thể “Đường đi nước bước” của cấp trên về hoạt động của cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà

nước chưa được hiểu một cách thấu đáo, mặt khác Đảng bộ Chợ Chu mặc dù đã nhận thấy sự bức thiết phải “Cởi trói” cho ngành dịch vụ, buôn bán ngành kinh tế mang lại “Com áo” cho phần lớn nhân dân Chợ Chu, nhưng chưa biết bắt đầu từ đâu, vẫn thụ động chờ đợi sự chỉ đạo của cấp trên, không dám tiến hành sợ sai phạm. Trong khi đó các Hợp tác xã thủ công thiếu vốn, thiếu nguyên vật liệu, thiếu thị trường tiêu thụ do các ngành kinh tế cấp trên đang tiến hành bỏ lỏi hạch toán cũ, do đó nảy sinh những khó khăn mới. Giá nguyên liệu ngoài thị trường tăng cao nhưng giá quy định trong hợp đồng gia công với nhà nước lại rất thấp. Hàng hoá lương thực, thực phẩm, nguồn hàng đối lưu do nhà nước phân phối để đảm bảo đời sống xã viên hầu như không còn. Các hợp tác xã thủ công lâm vào tình trạng đình đốn. Trước tình hình đó, dưới sự chỉ đạo của Huyện uỷ và Uỷ ban nhân dân huyện, Đảng uỷ, Uỷ ban nhân dân thị trấn Chợ Chu tìm mọi cách tháo gỡ khó khăn, nhưng vẫn không vượt ra được hủi cơ chế cũ, mới chỉ đạo các hợp tác xã chuyển sang tự hạch toán, tự tìm công ăn việc làm, tự lo đời sống cho xã viên và tự nộp thuế cho Nhà nước. Hậu quả là các Hợp tác xã chỉ còn là hình thức, Ban quản trị không còn hiệu lực điều hành, xã viên phân tán tự lo lấy cuộc sống. Một số hợp tác xã thủ công từng là điển hình của địa phương, của Huyện thời chống Mỹ thì nay

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

trong tình trạng đầy khó khăn thử thách: Hợp tác xã vận tải Chi Lăng từ 26 xe lăn bánh trên đường nay chỉ còn 10 xe và tự ai nấy làm, từ năm 1985 không trích nộp được tỷ lệ lãi suất cho địa phương. Hợp tác xã may mặc Hoà Bình bị cắt hợp đồng, không được cung cấp nguyên liệu, xã viên mang máy về nhà tự lo lấy công ăn việc làm, Hợp tác xã rèn - mộc Quyết Tiến từ 3 lò rèn, 1 xưởng mộc nay chỉ còn 1 lò rèn, nghề mộc không có gỗ, không hợp đồng được với cấp trên vì cơ quan nhà nước cũng đang chuyển đổi. Hợp tác xã Đồng Tâm đưa đồ nghề về nhà tự làm, tự hưởng. Một thực tế là từ đầu năm 1988, các hợp tác xã thủ công ở Chợ Chu đã tự giải thể, nhưng tháng 12/1988 Đảng bộ vẫn chỉ đạo cho Ủy ban nhân dân tiếp tục dự thảo một kế hoạch củng cố các Hợp tác xã thủ công để thông qua Đảng ủy và Hội đồng nhân dân, kế hoạch khá tỉ mỉ nhưng không có gì mới nên không thể vực dậy được. Cuối cùng phải quyết định chỉ đạo các hợp tác xã thủ công thanh lý tài sản trả lại cổ phần cho xã viên. Kế hoạch này chỉ còn Hợp tác xã Mạnh cọ xuất khẩu thực hiện làm ăn phát đạt một thời gian ngắn là niềm hy vọng của lãnh đạo Chợ Chu. Năm 1991, Liên Xô và các nước Đông Âu tan rã không còn khách hàng, không còn thị trường nên Hợp tác xã Mạnh cọ xuất khẩu cũng phải giải thể năm 1993 để lại sau đó một số hậu quả như các hợp tác xã khác.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Vận dụng Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI, Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ XV đã mở ra hướng mới để các thành phần kinh tế phát triển. Chủ trương mở chợ ở các xã là một chủ trương đúng, có tác dụng là động lực thúc đẩy kinh tế toàn huyện phát triển, không chỉ có nông nghiệp mà tạo điều kiện cho các thành phần kinh tế khác có cơ hội vươn lên. Nhờ đó thương nghiệp dịch vụ Chợ Chu có hướng đi rõ ràng. Năm 1986, quản lý thị trường huyện đã cấp đăng ký kinh doanh cho 10 hộ được kinh doanh hàng tạp hoá, được mở sạp hàng ngoài quán chợ và 11 hộ đi lưu động theo các phiên chợ tại các xã. Những ngày đầu mới mở cửa thị trường, tình hình buôn bán ở Chợ Chu rất lộn xộn, những người buôn bán từ thành phố Thái Nguyên, từ miền xuôi đưa hàng lên tạo ra thị trường vô tổ chức, bắt đầu có sự cạnh tranh, chính quyền cấp huyện cũng không quản lý nổi. Các mặt hàng của thị trường tự do vượt lên Chợ Chu ngày càng nhiều thì các cửa hàng do nhà nước quản lý như Mậu dịch quốc doanh, Hợp tác xã mua bán huyện với bộ máy công kênh chưa kịp chuyển đổi, kiểu cách bán hàng của nhân viên còn bỡ ngỡ với cơ chế mới bị tư thương lấn lướt nên cũng trải qua một thời kỳ sóng gió. Trong khi đó mặt bằng chợ ngổn ngang, quán xá giột nát không có kinh phí sửa chữa. Một số mặt bằng quán

chợ từ thời chống Mỹ là nơi bán hàng của Hợp tác xã mua bán huyện kinh doanh theo kiểu phân phối nên đã trở thành vừa là nơi kinh doanh, vừa là nơi cư trú của gia đình nhân viên nhà nước. Phần cuối chợ trở thành xưởng sản xuất của Hợp tác xã mảnh cọ, sau đó bị lấn chiếm làm nơi chế biến gỗ của tư nhân. Môi trường ô nhiễm nặng, một nửa mặt bằng chợ thực chất đã biến thành khu dân cư. Thị trường phát triển nhanh thì Chợ Chu ngày càng trở nên chật chội cần có hướng nhanh chóng tháo gỡ. Như vậy, từ năm 1986 đến năm 1991 quá trình tổ chức kinh tế thị trường ở Chợ Chu vừa chịu tác động của quy luật thị trường vừa chịu tác động của công tác tổ chức theo cơ chế mới, mặc dù phải trải qua nhiều biến động và nhiều lúng túng nhưng các thành phần kinh tế ở Chợ Chu đã được hình thành, tuy còn rất nhỏ bé và thiếu hệ thống, chưa tạo được sức bật mới, nhưng có thể ghi nhận sự cố gắng bước đầu của Đảng bộ và chính quyền Chợ Chu trong khó khăn luôn chấp hành tốt Nghị quyết của Đảng, giữ được định hướng xã hội chủ nghĩa, tạo được niềm tin mới cho bước phát triển sau này. Chịu tác động của cơ chế thị trường, trong khi ngành kinh tế thủ công, thương mại dịch vụ đang trải qua thời kỳ vật lộn với quy luật thị trường nông nghiệp cũng trải qua những quanh co vừa phát triển vươn lên,

Trạm biến áp Chợ Chu năm 1993

vừa tự chuyển đổi theo sự chỉ đạo của Đảng. Phát huy truyền thống, năm 1991, Hợp tác xã nông nghiệp Tân Thành được Nhà nước đầu tư 40 triệu đồng, Hợp tác xã tự bỏ vốn 28 triệu đồng, tổng cộng 68 triệu đồng để xây dựng kiên cố đập Đồng Phủ theo thiết kế của Phòng giao thông công nghiệp Huyện với hệ thống đập dâng, cống dẫn nước đầu kênh và một số công trình phụ trợ khác. Đây là công trình thủy nông được Nhà nước đầu tư lớn nhất từ trước đến nay ở Chợ Chu. Đập nước sẽ cung cấp đủ nước tưới cho 40 ha ruộng ở cánh đồng Chợ Chu và 20 ha thuộc xã Phúc Chu. Tiếp tục đổi mới cơ chế quản lý nông nghiệp, ngày 05/4/1988 Bộ Chính trị ra Nghị quyết số 10/NQ-TW về “Đổi mới quản lý kinh tế nông nghiệp” còn gọi là “khoán 10”, đổi mới hoàn toàn phương thức quản lý trong đó lấy hộ gia đình xã viên làm đơn vị kinh tế tự chủ. Người nông dân được giao đất có nghĩa vụ nộp thuế và đóng góp vào các loại quỹ của hợp tác xã, được tự do bán sản phẩm làm ra. Đây là giải pháp quan trọng tạo ra động lực mới cho người nông dân phấn khởi sản xuất. Tiếp thu Nghị quyết của Bộ Chính trị, theo chỉ đạo của Huyện ủy, Đảng bộ Chợ Chu đã đề ra chủ trương vận dụng một cách cụ thể vào điều kiện địa phương. Trước hết là phương án giao đất, Ủy ban nhân dân chủ trương giao hết diện tích đất

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

canh tác cho các hộ không giữ lại quỹ đất dự trữ đảm bảo cho mỗi xã viên được 2 sào, trên cơ sở đất đai đã được giao trong thời kỳ khoán 100 điều chỉnh về định xuất mới theo từng đội sản xuất. Thời gian này do công tác tuyên truyền vận động, công tác tổ chức giao đất cho hộ nông dân chưa được chặt chẽ nên ở Định Hoá đã xuất hiện tranh chấp đất đai trong nội bộ nông dân, làn sóng đòi “Đất ông cha” tràn lan khắp các xã do đó số bà con người Hoa từ Chợ Chu vào các xã năm 1979 gặp nhiều khó khăn, nhiều người không còn đất sản xuất. Một số bà con đã bỏ về Chợ Chu trong cảnh không nhà, không phương tiện làm ăn, đời sống bấp bênh. Thấy rõ trách nhiệm của mình, Đảng uỷ Chợ Chu xin ý kiến Thường vụ Huyện uỷ để bà con được trở về Chợ Chu. Huyện uỷ đồng ý, Hội đồng nhân dân thị trấn Chợ Chu họp đầu tháng 10 năm 1991 quyết định tiếp nhận những bà con này trở về. Nếu là xã viên hợp tác xã nông nghiệp trước khi ra đi thì được giao đất theo chủ trương chung với điều kiện tự lo lấy nhà ở và những người là con rể, con dâu không phải là người Chợ Chu ra đi thì không được giao đất. Sau 2 năm thực hiện “khoán 10”, Hợp tác xã nông nghiệp Chợ Chu đã tích cực đổi mới tổ chức, thống nhất quy chế hoạt động làm cho người nông dân phấn khởi chủ động bỏ vốn đầu tư vào sản xuất, tận dụng

thời gian, sử dụng hợp lý sức lao động của từng thành viên trong gia đình, kết hợp trồng lúa, trồng màu, chăn nuôi và các ngành nghề khác, tạo nên công đoạn khép kín trong kinh tế hộ, tích cực thực hiện các biện pháp khoa học kỹ thuật, thay giống lúa mới có năng suất cao nên vẫn giữ được năng suất từ 76 tạ/ha đến 80 tạ/ha/một năm, sản lượng đạt 400 tấn. Công tác quản lý hợp tác xã chỉ còn 3 khâu là giống, thủy lợi và bảo vệ thực vật. Với các nghề phụ như làm gạch, làm kem thì áp dụng cơ chế khoán gọn. Hợp tác xã định mức khoán cả năm, xã viên nộp bằng tiền cho hợp tác xã. Các loại quỹ của hợp tác xã cũng giản đáng kể, khi thực hiện Chỉ thị 100 có 10 loại quỹ nay chỉ giữ lại 3 loại quỹ là quản lý phí, thủy lợi phí và bảo vệ thực vật. Sau khi chi phí hộ nông dân còn được hưởng 78% thành quả lao động mình làm ra (thời bao cấp chỉ hưởng 58%) với hợp tác xã chuyên canh chè đo lại diện tích phân ra từng lô giao và khoán sản lượng cho từng hộ tự chủ sản xuất, hướng khoán mới đã tạo cho xã viên yên tâm đầu tư vào cây chè. Tuy nhiên khi hộ xã viên trở thành đơn vị kinh tế tự chủ thì Ban quản trị Hợp tác xã thực sự lúng túng không chuyển đổi kịp phương thức điều hành, đặc biệt là không nắm được sản lượng thu hoạch của từng hộ để tính thuế dẫn đến thu thuế không đạt kế hoạch trên giao, không xây

dựng được quỹ chung, thực chất đã hết tác dụng của một tổ chức kinh tế tập thể. Cơ chế mới mở ra đạt được những kết quả đáng khích lệ nhưng từ đó cũng xuất hiện những tiêu cực mới. Tình hình tranh chấp ruộng đất xảy ra tuy không nghiêm trọng như một số xã trong huyện nhưng cũng làm tổn thương đến tình làng nghĩa xóm, thậm chí cả tình máu mủ anh em ruột thịt trong dòng tộc, nghĩa nhường cơm 'xẻ áo, đoàn kết vốn là truyền thống lâu đời của nhân dân Chợ Chu. Tình hình xã viên nợ thuế, nợ vay hợp tác xã dây dưa kéo dài. Chỉ tính 2 năm 1990 - 1991 riêng khoản hợp tác xã cho xã viên vay nợ quá hạn chưa thu được là 8.305.948 đồng, nợ các loại phí là 18.325.303 đồng, tổng các loại nợ tồn đọng trong hai năm lên tới 32.847.721 đồng. Trước tình hình đó, tháng 3 năm 1992, Đảng ủy Chợ Chu triệu tập hội nghị Đảng ủy mở rộng đến Bí thư Chi bộ, Ban quản trị Hợp tác xã nông nghiệp, thảo luận và ra Nghị quyết chuyên đề "Củng cố Hợp tác xã nông nghiệp" tập trung vào các giải pháp tháo gỡ những tồn tại với hai nội dung chính.

- Tổ chức lại Ban quản lý Hợp tác xã với tư tưởng chỉ đạo là gọn nhẹ, tinh giảm và hiệu quả.

- Tổ chức lại sản xuất, thâm canh tăng vụ, mở rộng ngành nghề theo hướng sản xuất hàng hóa, kinh doanh tổng hợp.

Quá trình thảo luận Đảng ủy đi đến kết luận:

Về bộ máy điều hành của Hợp tác xã có năm thành viên, Chủ nhiệm phụ trách chung, bốn đội trưởng đồng thời là bốn trưởng xóm. Đội trưởng ngoài điều hành sản xuất có nhiệm vụ thu thuế và thu quỹ của Hợp tác xã, bỏ ba chức danh kế toán, thủ quỹ và kiểm soát. Quỹ của hợp tác xã do Ủy ban nhân dân quản lý lập thành một danh mục riêng. Ban quản lý Hợp tác xã chuyển sang làm dịch vụ cung ứng, thuốc trừ sâu, phân hóa học, gia đình xã viên sử dụng bao nhiêu thanh toán bấy nhiêu bằng tiền mặt.

Về tổ chức thực hiện, Đảng ủy giao cho Ủy ban nhân dân chỉ đạo Hợp tác xã nông nghiệp mở hội nghị xã viên bàn kế hoạch thực hiện và bầu lại Ban quản lý theo biên chế mới, yêu cầu tháng 5 năm 1992 hoàn thành. Cuối tháng 4 năm 1992 hội nghị xã viên Hợp tác xã nông nghiệp Tân Thành được tổ chức, xã viên nhất trí cao với các giải pháp trong Nghị quyết chuyên đề của Đảng ủy và dân chủ bầu ra Ban quản lý Hợp tác xã, do đồng chí Lưu Văn Bình làm Chủ nhiệm, đồng chí Nguyễn Văn Cường làm Phó chủ nhiệm.

Sau Nghị quyết chuyên đề việc sản xuất, kinh doanh của xã viên có chuyển biến, năng xuất, sản lượng được tăng lên, nhưng việc thu các loại quỹ của Hợp tác xã ngày

càng khó khăn, nhất là quỹ quản lý phí, cán bộ quản lý Hợp tác xã chỉ làm không công nên giảm nhiệt tình, có người bỏ bê công việc. Đến cuối năm 1992, Hợp tác xã nông nghiệp ở Chợ Chu thực chất đã ngừng hoạt động. Rõ ràng là khi nền kinh tế chuyển sang sản xuất hàng hóa theo cơ chế thị trường thì cách vận hành của các hợp tác xã theo cơ chế cũ không còn phù hợp tự giải thể là tất yếu khách quan.

Các hợp tác xã ở Chợ Chu tồn tại hơn 30 năm có nhiều thành tích trong chiến tranh chống Mỹ, trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc và là hình thức tổ chức kinh tế chủ yếu của thời kỳ quá độ xây dựng chủ nghĩa xã hội, luôn là niềm tự hào của Đảng bộ và nhân dân các dân tộc Chợ Chu Sự chuyển biến của các hình thức tổ chức kinh tế, là bước chuyển mình quan trọng trên con đường đổi mới, tạo ra bước ngoặt cơ bản trong sự phát triển của kinh tế Chợ Chu.

Từ năm 1991, cơ cấu kinh tế nhiều thành phần ở Chợ Chu từng bước phát triển đúng hướng nhưng sản xuất kinh doanh còn nhỏ bé, kết cấu hạ tầng xuống cấp nghiêm trọng không có khả năng sửa chữa, nâng cấp. Sản xuất nông nghiệp yếu tố tự túc, tự cấp còn nặng nề, tỷ suất hàng hoá thấp. Trên cơ sở phân tích cơ cấu chung và xu thế phát triển, Đại hội Đảng bộ nhiệm kỳ 1994 - 1996 họp ngày 30/4/1994, chủ trương thúc đẩy

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

nhanchuyên dịch cơ cấu kinh tế theo hướng Thương nghiệp dịch vụ - Nông nghiệp - Thủ công nghiệp, ưu tiên điện - đường - trường - chợ - cảnh quan. Mở rộng và đẩy nhanh tiến độ phát triển thương nghiệp dịch vụ, xây dựng kết cấu hạ tầng và một số ngành có lợi thế về vị trí địa lý, kinh tế và lao động. Cơ cấu kinh tế chung trên địa bàn hình thành với tỷ trọng thương nghiệp dịch vụ 40%, nông nghiệp 35%, thủ công nghiệp 25%. trong giá trị tổng sản phẩm. Đến năm 2000 sẽ nâng tỷ trọng thủ công nghiệp lên 30%, hạ tỷ trọng nông nghiệp còn 30%. Đây là mục tiêu phấn đấu cao chỉ trở thành hiện thực khi Đảng bộ và nhân dân nỗ lực lớn, đoàn kết nhất trí, khắc phục khó khăn, phát huy cao độ mọi tiềm năng, ý chí tự lực tự cường và năng động, linh hoạt, sáng tạo trong tổ chức thực hiện đồng thời cần có sự hỗ trợ giúp đỡ của cấp trên (huyện, tỉnh) mới hoàn thành được.

Năm 1992, điện lưới quốc gia về đến trung tâm huyện, để đón nhanh lưới điện về địa bàn, Ủy ban nhân dân đã vận động nhân dân đóng góp 120 triệu đồng xây dựng đường điện 0,4 đưa điện đến mọi nhà. Ngày 02/9/1992 là ngày đáng ghi nhớ, nhân dân Chợ Chu vui mừng đón nguồn điện của Đảng, Nhà nước sáng trên đường phố, trong từng gia đình, mở ra triển vọng thay đổi về phương cách làm ăn và nếp sinh hoạt ở Chợ Chu trong thời kỳ đổi mới.

Ngay từ năm 1990 cùng với sự phát triển kinh tế xã hội trên địa bàn huyện, việc mở rộng thị trấn Chợ Chu - thủ phủ của huyện là một yêu cầu khách quan, theo quy hoạch tổng thể do tỉnh phê duyệt, trụ sở và nơi làm việc của Huyện uỷ, Uỷ ban nhân dân huyện, Công an, Ban chỉ huy quân sự, Toà án, Viện kiểm sát, Ngân hàng, Bưu điện. vv... lần lượt chuyển về vị trí mới. Các tuyến đường ngang, dọc theo thiết kế có ngã ba, ngã tư được hình thành và mở rộng trục đường 254. Hai bên đường tỉnh lộ và các vùng xung quanh đã hình thành khu dân cư mới. Phố Hợp Thành và xóm Hợp Thành được thành lập ban đầu có trên 250 hộ gia đình cán bộ đương chức, cán bộ hưu trí và nhân dân. Sau 4 năm từ 1990 - 1994 trên 5 ha đất hoang hoá, đất canh tác được chuyển đổi theo quy hoạch. Những khu nhà lá thừa thớt được sắp xếp lại quay mặt ra đường, cùng nhiều ngôi nhà mới mọc lên. Thời gian đầu chỉ là những nhà lá tạm bợ nhưng đã định hình một trung tâm sầm uất tương lai của thị trấn Chợ Chu mở rộng. Do sự phát triển nhanh của cơ chế thị trường, nhu cầu xây dựng của các cơ quan và nhân dân rất lớn, trong khi trình độ tổ chức, quản lý và kinh nghiệm điều hành của các cơ quan chức năng huyện và Uỷ ban nhân dân thị trấn Chợ Chu chưa đáp ứng kịp, tất yếu xảy ra những tiêu cực, mặt trái của sự phát triển. Việc quản lý đất đai thiếu

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

một quy chế thống nhất, việc giao cầm đất thổ cư cho cán bộ và nhân dân còn giản đơn, cầm tính, thiếu công bằng. Nhiều người đã lợi dụng sơ hở xin cầm đất rồi chuyển nhượng qua tay người khác hưởng chênh lệch. Cơ quan quản lý cấp đất không thu tiền ngay để nợ đọng kéo dài nhiều khoá tiếp sau cũng chưa giải quyết xong, gây ra nghi kỵ trong cán bộ và nhân dân, hiện tượng đất nhà trường, đất thuộc khu di tích nhà tù Chợ Chu, đất canh tác bị lấn chiếm. san ủi làm thổ cư. Tranh chấp đất đai giữa địa phương với cơ quan, giữa nội bộ nhân dân với nhau đã xảy ra. Công tác quản lý tài chính của Ủy ban nhân dân còn nhiều thiếu sót, việc quản lý điện ở trạm biến áp 100 KVA Chợ Chu còn sơ hở, chưa có kinh nghiệm quản lý đến từng hộ dùng điện để thất thoát quá nhiều và thanh quyết toán với cấp trên chưa kịp thời dẫn đến nợ đọng kéo dài, số nợ lên đến 37 triệu đồng.

Đại hội Đảng bộ nhiệm kỳ 1996 - 1998 và Đại hội giữa nhiệm kỳ tháng 9 năm 1997 theo hướng dẫn của Trung ương thực hiện điều lệ sửa đổi sẽ kéo dài nhiệm kỳ 1996 - 1998 đến năm 2000. Tại các Đại hội này, Đảng bộ đã xây dựng quyết tâm tiếp tục phát triển kinh tế nhiều thành phần nhưng không hoạt động riêng lẻ mà đan xen vào từng địa bàn, từng gia đình, một phố xóm, một gia đình không chỉ có một nghề mà có nhiều nghề với giải

pháp lấy xây dựng kết cấu hạ tầng làm đòn bẩy cho sự phát triển mọi mặt ở Chợ Chu, với phương châm dựa vào nội lực là chính, hỗ trợ của cấp trên là quan trọng, thực hiện từng bước vững chắc làm đến đâu được đến đó. Thực hiện các Nghị quyết của Trung ương Đảng, các Nghị quyết của Tỉnh uỷ, Huyện uỷ chủ trương của Đảng bộ đã làm thay đổi tư duy kinh tế, tác động làm cho kinh tế Chợ Chu vận động linh hoạt, phát triển mạnh mẽ, là động lực to lớn, mũi đột phá đưa đến những đổi thay quan trọng của quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế ở Chợ Chu và tạo ra tốc độ tăng trưởng mới.

Về sản xuất nông nghiệp, với 76 ha ruộng 2 vụ đã từng bước phá thế độc canh cây lúa, chuyển sang sản xuất hàng hoá. Nhiều tiến bộ khoa học kỹ thuật, giống lúa cao sản được đưa vào đồng đất Chợ Chu thay cho giống lúa cũ như bao thai, kang dân là giống lúa phát triển tốt vừa thơm ngon vừa có năng suất cao. Theo đó các biện pháp thâm canh tăng năng suất được chuyển giao cho các hộ nông dân như sử dụng phương pháp bảo vệ thực vật IPM dùng các chế phẩm sinh học, cấy mạ non, bảo đảm thuỷ lợi, gieo cấy đúng thời vụ, chăm sóc đúng kỹ thuật. Nhờ những biện pháp trên trong những năm qua, mặc dù thời tiết luôn gây khó khăn cho sản xuất nông nghiệp, rét đậm kéo dài, lụt lội, hạn hán, sâu bệnh hoành hành,

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

nhưng năng suất lúa đã vượt lên theo sự tăng trưởng của kinh tế Chợ Chu, năm 1994 năng suất đạt 75 tạ/ha, năm 1998 đạt 90 tạ/ha, đến năm 1999 và năm 2000 đạt 96 tạ/ha/năm. Sản lượng cũng theo đó mà tăng từ 540 tấn lên 730 tấn/một năm. Cây chè là một thế mạnh của Chợ Chu với diện tích 9 ha, mặc dù chưa được đầu tư đúng mức nhưng cũng là nguồn thu nhập khá của người nông dân, mỗi năm cũng thu được 18 tấn chè búp tươi. Có điều cần suy nghĩ chủ trương dùng máy làm đất thay cho sức trâu, bò là rất phù hợp vì Chợ Chu không có khả năng phát triển đại gia súc do không có nơi chăn thả, nhưng từ khi giao đất cho hộ ruộng đồng chia nhỏ, manh mún nên việc đưa cơ giới vào đồng ruộng vẫn đang là một bài toán khó giải, khi tư tưởng tự túc, tự cấp của người nông dân chưa được giải phóng.

Thủ công nghiệp có bước phát triển mới, từ khi có điện lưới quốc gia Chợ Chu đã thay đổi một phần phương thức lao động thủ công bằng dùng động cơ điện. Các cơ sở làm mì, làm đậu phụ, may mặc, làm bún bánh đã cơ giới hoá trong từng gia đình. Một số xưởng mộc sản xuất đồ gia dụng đã dùng máy cưa, xẻ, bào, tiện làm ra sản phẩm nhanh hơn, đẹp hơn. Sức lao động cơ bắp được giải phóng mà năng suất thì tăng lên hàng chục lần. Năm 1998 nhà nước đóng cửa rừng, nghề chế biến

gỗ có nguy cơ phá sản. Để cứu vãn tình hình, Đảng ủy đã chỉ đạo Ủy ban nhân dân tập trung vốn vay dự án phát triển thủ công nghiệp trên 100 triệu đồng cho các hộ sản xuất gỗ, thay đổi thiết bị máy móc chuyển sang sản xuất máy công cụ phục vụ nông nghiệp và sửa chữa các loại xe vận tải nhỏ. Nghề may mặc nhiều thợ thủ công đã mở xưởng may với quy mô từ 5 đến 10 máy khâu, vừa làm nhiệm vụ đào tạo nghề vừa may hàng phục vụ nhu cầu của nhân dân trong huyện, mẫu mã kiểu dáng đa dạng, hợp thị hiếu người tiêu dùng. Những doanh nghiệp này đã thu hút nhiều nhân công tạo thêm công ăn việc làm cho người lao động. Ở Chợ Chu có 8 xưởng may làm ăn khá giả theo hướng này. Cùng với các dịch vụ sửa chữa xe máy, điện tử, xây sát, dịch vụ vận tải cũng phát triển mạnh, tính đến năm 1999 - 2000 Chợ Chu có 10 ô tô, 35 xe công nông, 1000 xe máy. Khi việc xây dựng nhà cửa ngày càng tăng thì sản xuất, khai thác vật liệu xây dựng trở nên cần thiết, các lò gạch phát triển mỗi năm sản xuất 60 vạn viên, 5 vạn viên ngói xi măng và hàng ngàn mét khối cát sỏi, đã phục vụ kịp thời các công trình xây dựng trên địa bàn. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, điều hành của chính quyền, năng động, sáng tạo của nhân dân, thủ công nghiệp Chợ Chu doanh số tăng từ 200 triệu đồng lên 400 triệu đồng.

Năm 1995, huyện Định Hoá được Chính phủ đầu tư theo dự án ATK thì việc xây dựng kết cấu hạ tầng ở Chợ Chu - Thủ phủ của huyện có bước nhảy vọt cả về số lượng và chất lượng. Tuyến đường từ km 31 quốc lộ 3 vào Chợ Chu đi Chợ Đồn được rải nhựa. Đường đến các xã được nâng cấp. Các khu tập trung dân cư, điểm nút giao thông trên trục đường 254 ngoài đầu tư của nhà nước vào xây dựng các công sở, công trình công cộng, kiến trúc hiện đại, kiểu dáng đẹp như Ủy ban nhân dân huyện, Huyện uỷ, Phòng Giáo dục, Công an, Bệnh viện đã xây dựng 2 tầng 3 tầng thì xây dựng nhà cửa của nhân dân cũng tăng với tốc độ nhanh. Các khu phố mới được mở mang kiến trúc phong phú đa dạng. Nếu như sau năm 1960 cả Chợ Chu chỉ có một nhà xây cấp bốn lợp ngói, đến năm 1990 cũng mới có 30 nhà xây mái bằng (trong đó 14 nhà 2 tầng) thì năm 1999 đã có 764 nhà xây kiên cố chiếm trên 50% nhà ở trên địa bàn (có 228 nhà cao tầng), cây xanh bóng mát trồng thành hàng lối tôn thêm vẻ đẹp phố xá, làng quê. Tin tưởng vào sức mạnh của nhân dân, phát huy nội lực, Ủy ban ‘nhân dân đã chủ động lập kế hoạch xây dựng kết cấu hạ tầng theo phương châm “Nhà nước và nhân dân cùng làm”. Huy động nguồn nhân lực, kinh phí trên cơ sở công khai kế hoạch xây dựng, thiết kế sử dụng nguyên vật liệu và phương thức huy động vốn để nhân dân bàn bạc thực

hiện. Theo hướng đó năm 1995, Chợ Chu đã xây dựng quán chợ số một với sự hỗ trợ của huyện 10 triệu đồng, địa phương huy động 10 triệu đồng và vốn đóng góp của 34 hộ sử dụng mặt bằng quán chợ là 34 triệu đồng. Quán số một hoàn thành thu hút ngày càng đông khách đến giao lưu buôn bán. Từ năm 1995 đến năm 2000 các công trình đường liên xóm, Nhà bia ghi tên liệt sĩ, nghĩa trang nhân dân, trường sở, sân chơi bãi tập là những công trình kết hợp hài hoà các nguồn vốn của nhân dân, địa phương và nhà nước. Đó là những công trình ý Đảng, lòng dân.

Đô thị hoá phát triển thì vai trò kinh tế từ đô thị cũng phát triển nhanh, chiếm tỷ trọng lớn, đứng hàng đầu kinh tế Chợ Chu. Những năm chuyển đổi cơ chế từ quan liêu bao cấp sang kinh tế thị trường thì thương nghiệp dịch vụ Chợ Chu đã vươn lên với tốc độ nhanh. Năm 1991 chỉ có vài sạp hàng ngoài quán chợ, đến năm 1999 - 2000 đã có 195 cửa hàng, cửa hiệu lớn nhỏ, đủ các mặt hàng đa dạng gồm vải vóc, tạp hoá, lương thực, thực phẩm, đồ điện, vật liệu xây dựng, sửa chữa điện tử, đại lý xe máy, may mặc, dược phẩm, thú y, thức ăn gia súc, vật tư nông nghiệp, ăn uống, giải khát v.v... Chợ Chu và chợ Tân Lập cùng hệ thống cửa hàng cửa hiệu đã hình thành rõ nét hai trung tâm thương mại khá sầm uất. Các ngày phiên chợ hàng hoá từ miền xuôi lên, các xã ra tạo cho Chợ Chu đông vui

suốt bốn mùa. Chợ Chu là chợ truyền thống lâu đời chẳng những là nơi giao lưu mua bán mà còn là nơi giao lưu văn hoá của nhân dân các dân tộc huyện Định Hoá. Sau 10 năm mở cửa tổng doanh số tăng từ 200 triệu lên 400 triệu, rồi 1 tỷ đồng. Nguồn thu cho nhà nước từ thuế ngoài quốc cũng tăng từ 25 triệu năm 1993 lên 65 triệu năm 1999. Việc giải quyết tồn đọng về kinh tế do các khoá trước để lại Đảng bộ đã cố gắng từng bước giải quyết. Trước hết là giải quyết quỹ vốn của hợp tác xã nông nghiệp và hợp tác xã măng cọt Quyết Thắng, trả nợ tiền điện cho nhà nước. Phải kiên trì và quyết liệt suốt từ năm 1995 đến năm 2000 việc thu nợ và trả nợ cơ bản đã hoàn thành. Kết quả đã thu được 47.664.708 đồng của hai hợp tác xã nông nghiệp và măng cọt trả cổ phần cho xã viên ... Việc thu các loại phí, thuế, lao động công ích, thu phạt hành chính đã tập trung về một mối do Ủy ban nhân dân thống nhất điều hành. Xây dựng hệ thống tổ chức thu từ thị trấn đến phố, xóm có quy chế định rõ mối quan hệ trách nhiệm giữa trưởng phố, xóm và Bí thư chi bộ, trưởng các ngành, các cấp với Ủy ban nhân dân, nên công tác thu và quản lý các nguồn thu được chặt chẽ, thu đúng, thu đủ, thu kịp thời gian, năm sau thu cao hơn năm trước. Năm 1996 thu 250 triệu đồng, năm 1999 tăng lên 290 triệu và năm nào cũng đạt và vượt chỉ tiêu trên giao.

Tóm lại sau 15 năm đổi mới (nhất là từ năm 1996 đến năm 2000) thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ lần thứ XXI nền kinh tế Chợ Chu đã phát triển một bước dài. Trong từng phố xóm, từng gia đình vừa có nghề nông, nghề thủ công, buôn bán, kết hợp buôn bán với làm dịch vụ. Các thành phần kinh tế bổ sung cho nhau, tác động lẫn nhau, tạo thành sức vươn lên mạnh mẽ. Từ đó đời sống nhân dân tăng lên từng ngày, đến nay Chợ Chu không còn hộ đói, hộ nghèo giảm từ 30% xuống còn 10%. Hộ giàu, hộ khá tăng đáng kể. Những kết quả trên đã khẳng định hướng đi đúng của Đảng bộ vận dụng đường lối đổi mới của Đảng trên mặt trận xây dựng và phát triển kinh tế xã hội ở Chợ Chu.

Sự nghiệp giáo dục - đào tạo theo mục tiêu nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài cho sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá. Trên cơ sở nâng cao hiệu quả giáo dục của các trường là nhiệm vụ trọng tâm thường xuyên, để thực hiện chiến lược con người phát triển toàn diện. Nhân dân Chợ Chu vốn có truyền thống hiếu học, luôn quan tâm đến việc học hành của con cháu. Cả ba cấp học đã được Đảng bộ quan tâm xây dựng từ năm 1963 đầy khó khăn gian khổ, nhiều năm qua từ mái trường quê hương, lớp lớp thế hệ học sinh ra đi đã trở thành những cán bộ lãnh đạo của Đảng và Nhà nước, các nhà khoa học, sĩ quan quân đội, giáo viên, những người lao động cần cù, sáng tạo

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

trên khắp các nẻo đường đất nước và ngay trên quê hương yêu dấu. Trong lịch sử của mình, ngành giáo dục Chợ Chu ghi nhận biết bao công sức của các thế hệ thầy cô giáo, các nhà quản lý giáo dục, các đồng chí lãnh đạo Đảng, chính quyền và mọi tầng lớp nhân dân Chợ Chu. Trên mặt bằng truyền thống đó, sự nghiệp giáo dục Chợ Chu tiếp tục phát triển ngày càng tiến bộ. Năm học 1997 - 1998, thực hiện Chỉ thị 03 của Tỉnh ủy Thái Nguyên vận dụng Nghị quyết II của Ban Chấp hành Trung ương, Đảng ủy Chợ Chu đã xây dựng chương trình hành động cụ thể:

- Về tổ chức năm học 1996 - 1997 tách Trường phổ thông cơ sở thành hai trường, Trường trung học cơ sở có 322 học sinh, 32 giáo viên, chia làm 9 lớp (3 lớp 6, 2 lớp 7, 2 lớp 8 và 2 lớp 9) do thầy Nguyễn Hữu Thọ làm hiệu trưởng, thầy Đàm Văn Dũng làm phó hiệu trưởng. Trường Tiểu Học có 668 học sinh, 29 giáo viên, chia làm 25 lớp (6 lớp 1, 5 lớp 2, 5 lớp 3, 5 lớp 4 và 4 lớp 5) do thầy Nguyễn Công Hồng làm hiệu trưởng và hai phó hiệu trưởng là Hứa Thị Lực và Hoàng Thị Liên.

Theo Quyết định số 767/TCCB ngày 18/10/1995 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Thái sáp nhập khối nhà trẻ và khối mẫu giáo của Trường Trung học cơ sở và Trường mẫu giáo thành Trường Mầm Non thị trấn Chợ Chu có 320 cháu với 29 cô giáo do cô Vũ Thảo Nguyên làm Hiệu trưởng.

Phong trào học tập để nâng cao trình độ học vấn, trình độ chuyên môn đã trở thành phong trào thi đua sâu rộng trong đội ngũ giáo viên. Nếu như năm học 1991-1992 chỉ có 5 giáo viên có trình độ đại học và cao đẳng thì đến năm học 1999 - 2000 đã có 35 giáo viên có trình độ đại học và cao đẳng. Giáo viên dạy giỏi tăng từ 20% lên 40% trong đó có nhiều giáo viên giỏi cấp tỉnh. Các biện pháp khuyến học, khuyến dạy, động viên giáo viên dạy tốt, khích lệ học sinh học tốt, được thực hiện liên tục với tinh thần “Kỷ cương, tình thương, trách nhiệm”. Kết quả số học sinh lên lớp hàng năm đạt từ 95 đến 98%, tốt nghiệp đạt 99%, nhiều năm đạt 100%. Số học sinh tham gia các kỳ thi học sinh giỏi cấp huyện, cấp tỉnh tăng đáng kể từ năm học 1996 - 1997 đến năm học 1999 - 2000 đã có 651 học sinh giỏi, trong đó có 138 em đạt giỏi cấp tỉnh, 403 em đạt giải cấp huyện còn lại đạt học sinh giỏi cấp trường. Chất lượng học sinh Chợ Chu thi đỗ vào lớp 10, tốt nghiệp phổ thông trung học và thi đỗ vào các trường chuyên nghiệp cao đẳng và đại học đạt tỷ lệ cao. Năm 1993 Chợ Chu được công nhận phổ cập Tiểu Học và xoá mù chữ. Năm 1999 được Nhà nước tiếp tục công nhận phổ cập trung học cơ sở, đó là thành tích đáng tự hào. Ngoài việc nâng cao chất lượng kiến thức khoa học, các ngành các cấp đã phối hợp chặt

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

chẽ với nhà trường thông qua công tác đoàn đội, triển khai nhiều chương trình và tổ chức nhiều hoạt động bổ ích thiết thực. Các phong trào “Áo lụa tặng bà”, “Tiếp bước cha anh”, “Nối vòng tay lớn” được cụ thể hoá bằng những việc làm như giúp đỡ các gia đình thương binh liệt sĩ, tham gia bảo vệ môi trường xanh, sạch đẹp, các cuộc thi “Thiếu niên xung kích phòng chống tệ nạn xã hội”, “Gia đình và người công dân tỵ hon” của các trường diễn ra sôi nổi, hào hứng. Đặc biệt trong cuộc thi viết về đề tài “Những đảng viên xung quanh em” do báo Thiếu niên tiên phong phát động nhân kỷ niệm 70 năm ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam, em Vũ Lệ Quyên trường Trung học cơ sở Chợ Chu đạt giải cao. Đầu xuân 2000 cùng cô Nguyễn Thị Hằng Tổng phụ trách đội được mời về Hà Nội gặp Tổng bí thư và các cán bộ cao cấp của Đảng. Những hoạt động trên đã góp phần hoàn thiện nhân cách cho học sinh, lành mạnh hoá cuộc sống, tạo khí thế vui tươi lành mạnh và một môi trường trong sạch trong nhà trường không có tệ nạn xã hội. Về xây dựng cơ sở vật chất cho các trường cũng thể hiện quyết tâm của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Chợ Chu dành thuận lợi nhất cho học sinh. Năm học 1995 - 1996 trường Trung học cơ sở Chợ Chu số học sinh tăng đột biến từ 1.100 em tăng lên 1.400 em, nên

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

số lớp tăng từ 36 lên 43 lớp do chủ trương của Đảng và Nhà nước cho học sinh được chọn trường nên ở Chợ Chu đã tiếp nhận thêm số học sinh ở các xã lân cận đến học. Không thể để con em thiếu lớp học, Ủy ban nhân dân Chợ Chu được Ủy ban nhân dân Huyện ủng hộ đã huy động đóng góp của cha mẹ học sinh, từ năm 1997 đến năm 2000 mỗi năm 66 triệu đồng, trong đó trường Trung học cơ sở 33 triệu đồng, trường Tiểu học 23 triệu đồng, Trường Mầm Non 10 triệu đồng, xây dựng mới 10 phòng học, sửa chữa 10 phòng học đã xuống cấp, mua sắm 50 bộ bàn ghế. Năm học 1998 - 1999 đã thay một nửa số lớp từ mái lá bằng tấm lợp Pro xi măng, đồng thời lát nền sân chơi, đóng sập nằm để xây dựng nơi ăn, ngủ cho học sinh Trường Mầm Non theo chế độ bán trú. Năm học 2000 - 2001 theo kế hoạch xóa phòng học tạm, Chợ Chu tiếp tục xây dựng 18 phòng học mới, đủ điều kiện cho trường Trung học cơ sở học một ca là niềm mơ ước của giáo viên, học sinh và nhân dân Chợ Chu nhiều năm trước đây chưa thực hiện được. Nguyên nhân đạt được những kết quả trên là do Đảng bộ Chợ Chu biết dựa vào dân, thực hiện chủ trương “Xã hội hoá giáo dục”, huy động được sức mạnh tổng hợp của toàn xã hội, sự phối hợp chặt chẽ giữa Nhà trường, Hội cha mẹ học sinh, các đoàn thể và cả cộng đồng dưới sự lãnh

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đạo thống nhất của Đảng uỷ, điều hành của Uỷ ban nhân dân, chỉ đạo chuyên môn của Phòng giáo dục Huyện, đó là những bài học quý dẫn đến thành công của sự nghiệp giáo dục ở Chợ Chu.

Đạo lý “Uống nước nhớ nguồn” chẳng những là trách nhiệm mà còn là tình cảm thiêng liêng của các thế hệ người dân Chợ Chu, là mối quan tâm thường xuyên của Đảng bộ, Chính quyền và các đoàn thể. Tính đến năm 2000 Chợ Chu có 7 người và 1 gia đình có công với nước, 1 bà mẹ Việt Nam anh hùng, 2 gia đình có 2 con liệt sĩ, 60 thương bệnh binh, trong đó có 3 thương binh nặng, 61 gia đình liệt sĩ, 6 cán bộ hoạt động trước Cách mạng tháng 8, 165 người hưởng chính sách khen thưởng tham gia kháng chiến, 228 cán bộ hưu trí và mất sức lao động, trong đó có 29 sĩ quan quân đội nhân dân. Đó là hạt nhân quý trong lịch sử truyền thống của Đảng bộ và nhân dân Chợ Chu. Đảng bộ luôn coi trọng việc đảm bảo mọi chế độ được nhà nước dành cho các đối tượng. Hàng tháng đã chi trả trên 25 triệu đồng cho cán bộ hưu, 22 triệu đồng cho thương binh, gia đình liệt sĩ, người có công. Vào những ngày Lễ, Tết, những Ngày kỷ niệm lớn của đất nước, Đảng uỷ, Hội đồng nhân dân, Uỷ ban nhân dân, Mặt trận tổ quốc đã tổ chức gặp mặt tặng quà cho 120 đối tượng với số tiền 8 triệu đồng/năm.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Từ năm 1994 đến năm 2000 nhân dân Chợ Chu đã đóng góp 20 triệu đồng trên tổng số 200 triệu đồng cùng các ngành, các cấp của Tỉnh, huyện, Bưu điện tỉnh và gia đình đối tượng xây tặng 2 nhà tình nghĩa cho thương binh nặng Nguyễn Văn Chính và bà mẹ Việt Nam Anh hùng Đàm Thị Lá. Huy động 120 công và 4,8 triệu đồng sửa chữa nâng cấp 3 nhà cho 3 gia đình liệt sĩ và thương binh gặp khó khăn. Tặng 15 sổ tiết kiệm và trợ cấp hàng triệu đồng cho các gia đình thương binh, liệt sĩ gặp khó khăn đột xuất. Những năm gần đây Ủy ban nhân dân đã phối hợp với các đoàn thể thực hiện các dự án vay vốn với số tiền 627 triệu 500 nghìn đồng để nhân dân phát triển kinh tế trong đó có nhiều hộ là gia đình chính sách. Tính đến năm 2000, Chợ Chu không có gia đình chính sách ở dạng nghèo đói. Đáng ghi nhớ năm 1997 kỷ niệm 50 năm Ngày thương binh - liệt sĩ, Đảng bộ đã vận động các tầng lớp nhân dân. các đoàn thể các phố xóm đóng góp 679 công lao động với 743 lượt người tham gia, đồng thời huy động 29 triệu kinh phí của nhà nước và của địa phương (Sở thương binh xã hội hỗ trợ 19 triệu đồng) xây dựng Nhà bia ghi tên liệt sĩ Chợ Chu, kiến trúc khá đẹp không gian thoáng đãng, bia ghi tên các liệt sĩ được sắp xếp khoa học trang trọng gây được ấn tượng sâu sắc trong các tầng lớp nhân dân. Nơi đây

đã trở thành nơi tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ trong những ngày Lễ, ngày Tết của dân tộc, ngày truyền thống của địa phương và đi lại thăm viếng thường xuyên của gia đình liệt sĩ và nhân dân.

Với nghĩa cử cao đẹp “Mình vì mọi người” nhân dân Chợ Chu đã đóng góp 16 triệu đồng (thời gian từ 1996 - 2000) ủng hộ giúp đỡ những người khó khăn hoạn nạn trong huyện và bà con bị thiên tai lũ lụt ở mọi miền đất nước, ủng hộ nhân dân Cu Ba anh em. Đảng bộ và chính quyền không chỉ chăm lo cho người đang sống mà còn chăm lo nơi an nghỉ cuối cùng cho người đã khuất, vận động nhân dân đóng góp 12 triệu đồng cộng với kinh phí địa phương xây dựng thêm một nghĩa trang mới, rộng rãi, hợp vệ sinh, tổ chức đưa tiễn người qua đời đến nơi mồ yên mả đẹp.

Thực hiện Nghị quyết Trung ương V (khoá VIII) về “Xây dựng nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”. Đảng bộ đã chỉ đạo các đoàn thể trong Mặt trận tổ quốc cùng ngành văn hoá thông tin xây dựng quy ước nếp sống văn hoá được phổ biến và thực hiện trong từng phố xóm, từng gia đình. Chợ Chu vốn có truyền thống đoàn kết, có nếp sống văn hoá, tình làng nghĩa xóm nay được Nghị quyết Trung ương V soi sáng và được cụ thể hoá bằng 8 mục tiêu của cuộc vận động “Toàn dân đoàn

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

kết, xây dựng cuộc sống mới ở khu dân cư” do Trung ương Mặt trận tổ quốc Việt Nam phát động (sau đổi thành “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”). Phong trào nhanh chóng được nhân dân hưởng ứng, lan rộng khắp địa bàn. Sau 3 năm thực hiện nếp sống văn hoá, Chợ Chu có những thay đổi đáng kể về đường phố, ngõ xóm, việc cưới, việc tang, lễ hội được thực hiện thống nhất trong toàn Thị trấn. Kết quả năm 1998, Chợ Chu có 1 xóm đạt “Làng văn hoá” cấp tỉnh (xóm Hồ Sen), 4 xóm đạt 8 mục tiêu, 5 xóm đạt 7 mục tiêu. Tình đoàn kết giữa các dân tộc, tôn giáo ngày càng bền chặt, nền nếp gia phong của từng gia đình được khuyến khích bảo tồn và phát triển, tệ nạn xã hội giảm rõ rệt.

Năm 1995, huyện Định Hoá xây dựng trạm tiếp sóng truyền hình cùng với phát triển kinh tế, các phương tiện nghe nhìn ở Chợ Chu tăng cả về số lượng và chất lượng. Có thể nói khi mức sống vật chất tăng thì đòi hỏi mức hưởng thụ về tinh thần của nhân dân cũng tăng lên. Nếu như năm 1986 cả Chợ Chu chỉ có 50 chiếc đài bán dẫn và có 5 ti vi đen trắng chạy bằng ắc quy thì sau 15 năm (năm 2000) Chợ Chu đã có 1.115 ti vi (chiếm 95%) số hộ, trong đó có 877 ti vi màu và 800 đài bán dẫn các loại. Chợ Chu đã có 200 hộ dùng điện thoại với tỷ lệ 30 gia đình có 1 máy điện thoại, đó là một tỷ lệ đáng phấn khởi

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

ở một thị trấn miền núi. Số lượng phương tiện nghe nhìn đạt tỷ lệ cao trên tổng số hộ phản ánh chất lượng đời sống của nhân dân Chợ Chu khá đồng đều và trình độ dân trí đã tăng lên rõ rệt.

Là một trong những địa bàn thuộc ATK, Đảng bộ và nhân dân Chợ Chu đã tích cực bảo vệ các di tích lịch sử văn hoá, danh lam thắng cảnh. Di tích nhà tù Chợ Chu được Nhà nước đầu tư 40 triệu đồng tôn tạo, xây dựng bia bảng hướng dẫn, bê tông hoá đường lên và lát gạch đường dẫn tới những hạng mục di tích. Nhân dân Chợ Chu cùng các cơ quan, trường học trong huyện đã trồng cây xanh và có kế hoạch bảo vệ. Khu danh thắng Chùa Hang được Ủy ban nhân dân huyện, Bảo tàng tỉnh Thái Nguyên phối hợp với Bảo hàng Hồ Chí Minh lập hồ sơ xin xếp hạng cấp quốc gia. Di tích Chùa Hang năm 1999 xã Bảo Cường giao cho Chợ Chu theo quyết định 364 của Chính phủ, được Huyện uỷ, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân huyện chỉ đạo và được Ủy ban nhân dân Tỉnh đầu tư kinh phí 370 triệu đồng, nhân dân Chợ Chu góp vốn đối ứng 150 triệu mở rộng con đường từ Chợ Chu đi Chùa Hang. Theo ý nguyện của nhân dân, Đảng uỷ, Ủy ban nhân dân, các đoàn thể đã bỏ nhiều công sức tu sửa lại Chùa Hang. Xuân 2000 đã khôi phục lễ hội Chùa Hang theo một nội dung mới cả phần lễ và phần hội; vừa

giáo dục truyền thống vừa đáp ứng nhu cầu tâm linh của nhân dân cũng là sân chơi, nơi tham quan, hưởng ngoạn cảnh đẹp thiên nhiên hùng vĩ. Lễ hội Chùa Hang được tổ chức vào rằm tháng Giêng hàng năm đã thu hút hàng ngàn khách thập phương và các tầng lớp nhân dân Chợ Chu đến hội đông vui là một trong những Lễ hội mùa xuân lớn nhất của huyện Định Hoá.

Phong trào thể dục thể thao, văn nghệ một thời lắng xuống vì không còn sự tài trợ của Hợp tác xã, kinh phí của Ủy ban nhân dân gặp nhiều khó khăn nên chỉ hoạt động mang tính “Mùa vụ”, từ năm 1994, phong trào thể dục thể thao, văn nghệ được “Xã hội hoá”, mở rộng tới các phố xóm, nhà trường. Đối tượng tham gia thuộc nhiều lứa tuổi, thanh - thiếu niên, nhi đồng, người cao tuổi, cán bộ, nhân dân. Đảng uỷ chủ trương chuyển hướng phong trào thể dục thể thao, mở giải bóng đá Thiếu niên nhi đồng lấy địa bàn phố, xóm làm đơn vị dự giải. Từ năm 1996 đến năm 2000 Chợ Chu thường xuyên có 10 đến 18 đội bóng đá thiếu niên, nhi đồng trong đó có 1 đội bóng đá nữ (của trường Trung học cơ sở), 4 đội bóng chuyên nữ (có 2 đội của nhà trường) 10 đội bóng đá thanh niên. Sôi động nhất và mang tính xã hội hoá cao là mùa giải bóng đá thiếu niên nhi đồng tổ chức vào đầu xuân hàng năm. Nhân dân chẳng những cho con em tham gia, còn

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

ủng hộ bằng cả tinh thần và vật chất. Vào những ngày Lễ, Tết các môn thể thao khác như tung còn, cờ tướng, trọi gà, bóng bàn, cầu lông diễn ra sôi nổi. Các hoạt động thể dục thể thao đã phần nào đáp ứng nhu cầu luyện tập, vui chơi giải trí cho các tầng lớp nhân dân, động viên mọi người phấn khởi hăng hái thi đua lao động sản xuất, kinh doanh góp phần giữ gìn an ninh trật tự, chống tiêu cực và các tệ nạn xã hội. Hướng đi đúng trong phát triển phong trào thể dục thể thao của Chợ Chu là cơ sở cho các vận động viên dành được giải cao trong các cuộc thi đấu ở Tỉnh, Ở Huyện. Thị trấn Chợ Chu còn là nơi cung cấp 16 cầu thủ xuất sắc cho đội bóng đá thiếu niên, nhi đồng tỉnh Thái Nguyên từ 1995 đến năm 2000, góp phần mang về cho tỉnh 2 lần chức vô địch bóng đá thiếu niên nhi đồng toàn quốc. Phong trào văn hoá, văn nghệ quần chúng được tổ chức với nhiều hình thức phong phú, cuốn hút nhiều tầng lớp nhân dân tham gia như câu lạc bộ văn hoá, văn nghệ của hội phụ nữ, các cuộc giao lưu văn nghệ giữa các phố xóm, các trường, các chi hội, các Hội diễn tổ chức thường xuyên có nề nếp, lời ca tiếng hát mang lại cuộc sống vui tươi lành mạnh. Các đội văn nghệ quần chúng Chợ Chu dự Hội diễn huyện đạt giải cao, Chợ Chu cũng cung cấp cho huyện nhiều diễn viên xuất sắc đạt giải cao ở Hội diễn cấp tỉnh.

Ngày 21/12/1999, nhân kỷ niệm 54 năm Ngày thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam, Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, Mặt trận tổ quốc thị trấn Chợ Chu tổ chức trọng thể Lễ đón nhận danh hiệu Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân thời kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược. Đến dự có đại biểu Huyện ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, các ban ngành, đoàn thể Huyện. Đại biểu lãnh đạo các xã trong huyện, đại biểu lực lượng vũ trang Tỉnh, Ban chỉ huy quân sự Huyện và hàng nghìn quần chúng nhân dân thị trấn Chợ Chu đội ngũ chỉnh tề. Trong buổi Lễ long trọng này, một cuộc diễu hành, biểu dương lực lượng của lực lượng vũ trang, các đoàn thể gồm Hội Cựu chiến binh, Đoàn thanh niên, Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, lực lượng trí thức, các cháu Thiếu niên - nhi đồng và đội hình của 22 phố, xóm. Đây là cuộc biểu dương lực lượng lớn nhất, thể hiện quyết tâm “Quân, dân một ý chí”, đoàn kết đồng lòng của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân các dân tộc thị trấn Chợ Chu. Tại buổi lễ trọng thể này đồng chí Vi Văn Thư Bí thư Huyện ủy Định Hóa, thừa ủy quyền của Chủ tịch nước công bố Quyết định số 202/KT-CTN ngày 11/6/1999 của Chủ tịch nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và gắn Huân chương Anh hùng cao quý lên Quân kỳ quyết thắng của lực lượng vũ trang nhân dân Chợ Chu. Đảng bộ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

và nhân dân các dân tộc thị trấn Chợ Chu tự hào về truyền thống anh hùng, nguyện tiếp tục phấn đấu hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ do Đảng và Nhà nước giao cho, bảo vệ và xây dựng quê hương ngày càng giàu mạnh, mãi mãi xứng đáng là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, quân sự, của vùng đất ATK anh hùng.

Chợ Chu có thuận lợi là gần Bệnh viện nên công tác tuyên truyền phòng bệnh và chăm sóc sức khỏe ban đầu cho nhân dân là nhiệm vụ chính của Trạm y tế. Nhiều năm qua phối hợp với nhà trường đã xây dựng trạm y tế học đường hàng năm khám chữa bệnh cho hàng ngàn lượt học sinh, tổ chức tiêm phòng các loại vắc xin cho 850 lượt trẻ em và hàng ngàn lượt phụ nữ, người cao tuổi. Do tuyên truyền và phòng bệnh tốt nên Chợ Chu được công nhận là đơn vị thanh toán xong bệnh phong và bệnh lao sớm nhất trong huyện. Năm 1977, chương trình dân số kế hoạch hoá gia đình ở Chợ Chu được triển khai hệ thống cộng tác viên dân số. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ. Ủy ban dân số kế hoạch hoá gia đình nhanh chóng được kiện toàn và tổ chức mạng lưới cộng tác viên đến từng cụm dân cư, nhờ đó công tác tuyên truyền vận động, tư vấn cho các đối tượng được duy trì. Các chiến dịch truyền thông lồng ghép với hoạt động văn hoá, văn nghệ, vận động xây dựng nếp sống

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

và tâm lý sinh ít con (từ 1 - 2 con) để nuôi dạy con tốt và đảm bảo hạnh phúc gia đình đến mọi tầng lớp nhân dân, trước hết là thanh niên trong độ tuổi sinh đẻ. Kết quả qua nhiều năm hoạt động phối hợp với các đoàn thể, Chợ Chu đã có 1.051 lượt cặp vợ chồng thực hiện các biện pháp tránh thai chiếm 95% - 90% cặp vợ chồng trong độ tuổi sinh đẻ chỉ sinh một đến 2 con. người sinh con thứ 3 giảm đáng kể, mỗi năm chỉ còn 1 người sinh con thứ 3, tỷ lệ tăng dân số tự nhiên giảm từ 1,2% xuống còn 0,75%. Với những cố gắng trên, công tác dân số kế hoạch hoá gia đình đã góp phần đảm bảo sự phát triển cân bằng và ổn định dân số tự nhiên ở Chợ Chu.

Trong công tác an ninh, Đảng bộ đặt nhiệm vụ xây dựng lực lượng công an là nhiệm vụ quan trọng. Thị trấn Chợ Chu nằm trên trục đường tỉnh lộ 254 là đầu mối các tuyến đường giao thông đến các xã trong huyện và thông thương về thành phố Thái Nguyên. Trong thời kỳ đổi mới mở cửa, bên cạnh những thuận lợi về phát triển kinh tế xã hội, Chợ Chu phải đương đầu với nhiều khó khăn. phải đấu tranh quyết liệt với những mặt trái của cơ chế thị trường. Từ năm 1990 đến năm 1996, tình hình an ninh trật tự diễn biến phức tạp, cờ bạc, nghiện hút, sô đê, ăn cắp, mê tín dị đoan, gây rối nơi công cộng nổi lên. Nguy hiểm nhất là buôn bán và sử dụng chất ma túy, từ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

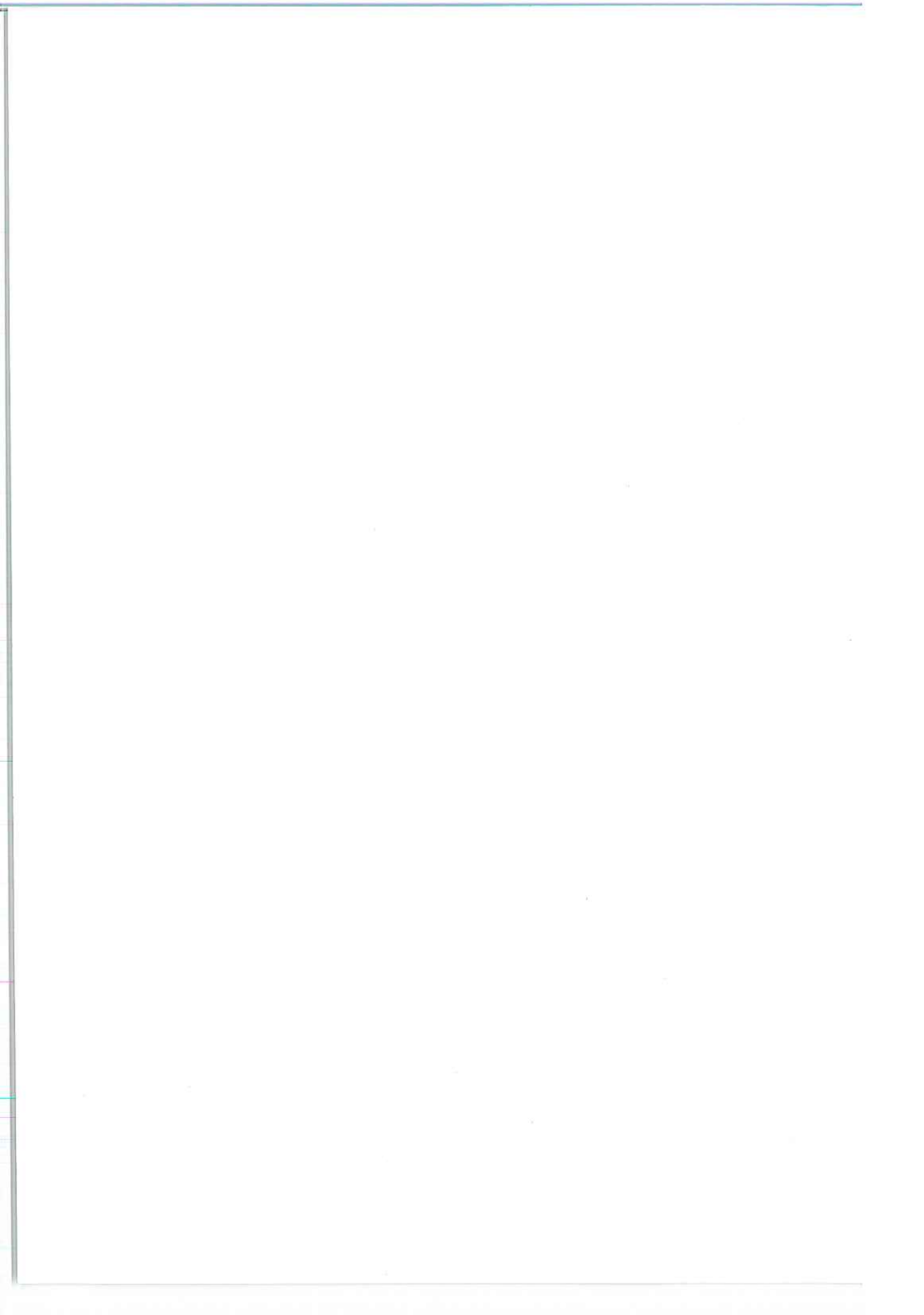
năm 1995 một vài thanh niên ở bãi vàng trở về mang theo tệ nạn nghiện hút thuốc phiện, dần dần nghiện ma túy như một bệnh dịch lan khắp các địa bàn quanh Chợ Chu thì nơi đây trở thành tụ điểm, là đầu mối của đường dây buôn bán và sử dụng chất ma túy. Số người nghiện tăng năm cao nhất có tới 43 người nghiện (tập trung chủ yếu vào tầng lớp thanh niên). Nghiện hút là nguyên nhân gây ra đói nghèo và đau khổ cho biết bao gia đình, bạn đồng hành với nó là trộm cắp, cờ bạc, gây gỗ đánh, chửi nhau. ảnh hưởng đến tình cảm xóm giềng gây mất trật tự an ninh trên địa bàn. Đặc biệt nghiêm trọng đêm 20 rạng ngày 21 tháng 8 năm 1995 bọn xấu đã ồ ạt vào nhà đồng chí Bí thư Đảng uỷ kiêm Chủ tịch Ủy ban nhân dân thị trấn Chợ Chu và nhà đồng chí Chủ tịch Ủy ban nhân dân Huyện. Hiện tượng này là dấu hiệu xấu về an ninh chính trị trật tự an toàn xã hội. Để khắc phục tình trạng trên, Đảng bộ đã tổ chức quán triệt Chỉ thị 135 của Trung ương Đảng về đấu tranh phòng chống tội phạm, bài trừ tệ nạn xã hội cho đảng viên, cán bộ và nhân dân. Đảng uỷ chỉ đạo tổ chức sắp xếp lại lực lượng Công an, chọn những đồng chí cán bộ có năng lực, có nhiệt tình đảm nhiệm trách nhiệm trưởng, phó công an, tuyển chọn xây dựng một đội ngũ công an viên nhiệt tình dám xông pha vào nơi nguy hiểm, đấu tranh không khoan nhượng với các loại tội phạm và

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

các tệ nạn xã hội. Các phố xóm đều xây dựng quy ước bảo vệ an ninh trật tự, nhân dân cam kết thực hiện tốt mọi quy định về an ninh trật tự, không vi phạm các quy định do địa phương đã ban hành. Mạng lưới an ninh nhân dân được thành lập ở tất cả các phố xóm. Cùng với củng cố hệ thống chính trị vững mạnh làm cơ sở phát động phong trào quần chúng bảo vệ an ninh tổ quốc, các đoàn thể, các ngành, các cấp phối hợp với hai lực lượng công an và dân quân vừa tuyên truyền vừa tổ chức nhiều đợt truy quét tệ nạn xã hội, nhất là tệ nạn sử dụng chất ma túy. Được sự chỉ đạo của lãnh đạo Công an huyện, năm 1998 thị trấn Chợ Chu đã chủ động liên kết với 6 xã xung quanh (gồm Bảo Cường, Phúc Chu, Kim Sơn, Kim Phụng, Phụng Tiến và Tân Dương) xây dựng “Cụm an ninh liên hoàn khu trung tâm Định Hóa” tạo thành một thể trận an ninh vững mạnh do thị trấn Chợ Chu làm Cụm trưởng. Bằng nhiều biện pháp dựa vào tai mắt của nhân dân, phát hiện tấn công truy bắt bọn buôn bán thuốc phiện, vận động 12 người cai nghiện tại cộng đồng và bắt buộc 17 người nghiện đi cai tại trung tâm 05 - 06 của tỉnh. Được dân ủng hộ, giúp đỡ, lực lượng Công an Chợ Chu cùng với các cơ quan chức năng khám phá mỗi năm từ 50 đến 70 vụ. Từ năm 1996 đến năm 2000 đã bắt và xử lý 512 lượt đối tượng vi phạm, thu và trả cho người bị hại 2 chỉ rưỡi

Lễ đón nhận danh hiệu đơn vị Anh hùng LLVT thời kỳ chống Pháp

vàng, 1 vô tuyến, 1 điện thoại di động, 1 máy bơm nước, 2 bộ “láp” Ô tô, 1 đầu video, 19 xe đạp các loại và một số vật dụng khác tổng trị giá đến 30 triệu đồng; xử phạt hành chính nộp ngân sách trung bình mỗi năm 9 triệu đồng. Các tụ điểm cờ bạc được không chế, các hiện tượng “Xin đầu, móc túi” gây gổ ở chợ giảm dần, đến năm 1999 cơ bản được thanh toán. Số người nghiện giảm từ 43 năm 1998 còn 17 năm 2000. Điều quan trọng là lực lượng công an hoạt động dưới sự lãnh đạo của cấp uỷ, điều hành của chính quyền, qua đấu tranh đã trưởng thành, thực sự là nòng cốt trong phong trào quần chúng bảo vệ an ninh tổ quốc. Lực lượng Công an còn tham gia Ban quản lý 02 chợ (Chợ Chu và Chợ Tân Lập) Do đó thị trấn Chợ Chu liên tục nhiều năm là lá cờ đầu trong phong trào quần chúng bảo vệ an ninh tổ quốc của huyện Định Hoá. Năm 1997 là lá cờ đầu của tỉnh Thái Nguyên. Lực lượng công an nhiều năm là đơn vị quyết thắng được Nhà nước tặng thưởng huân chương chiến công hạng ba, được Bộ Công an tặng thưởng 3 bằng khen và nhiều bằng, giấy khen của tỉnh, của huyện. Nhiều cán bộ, công an viên đạt danh hiệu chiến sĩ quyết thắng, chiến sĩ thi đua được các cấp khen thưởng. Tuy nhiên hoạt động bảo vệ an ninh tổ quốc trên địa bàn còn gặp không ít khó khăn. Các tệ nạn xã hội đã bị kiềm chế, đẩy lùi nhưng những tụ điểm cờ bạc, nghiện

hút, số đề vẫn tồn tại dai dẳng, số người nghiện đi cai về tỷ lệ tái nghiện lại khá cao. Một số phần tử tiêu cực vẫn ngấm ngấm tuyên truyền kích động, bóp méo sự thật. nên mằm mống gây mất ổn định về an ninh chính trị trật tự an toàn xã hội vẫn đang là mối quan tâm lo lắng của cấp uỷ, chính quyền và của cả cộng đồng. Cuộc đấu tranh chống các mặt trái của xã hội là cuộc đấu tranh lâu dài gian khổ, kiên trì, liên tục cần luôn luôn nêu cao cảnh giác cách mạng không thể nóng vội, một sớm một chiều.

Về quân sự địa phương lực lượng dân quân được bổ sung đủ số lượng, được xây dựng trên cơ sở sức mạnh tổng hợp của toàn dân, thực hiện Nghị định 19/CP về công tác quân sự địa phương, từ năm 1995 lực lượng Dân quân được tổ chức theo biên chế mới, thường xuyên giữ tỷ lệ từ 2,2 % đến 2,6% dân số, hình thành 3 trung đội nòng cốt với số lượng từ 80 - 85 người và 11 Tiểu đội thuộc lực lượng rộng rãi với số lượng từ 320 - 350 người theo địa bàn phố xóm. Lực lượng dự bị động viên có 97 đồng chí, trong đó có 12 sĩ quan, 85 hạ sĩ quan, chiến sĩ. Trong những năm qua đã huy động 186 lượt sĩ quan và hạ sĩ quan, luyện tập theo đúng đối tượng binh chủng do trên quy định. Đi đôi với công tác tổ chức là công tác huấn luyện theo phương án A2 (tác chiến trị an) với nhiều tình huống khác nhau, bảo đảm quân số, nội dung và thời gian

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

quy định, trong 5 năm từ 1996 đến 2000 đã huấn luyện 326 lượt chiến sĩ dân quân (mỗi năm từ 60 - 70 đồng chí), kết quả đều đạt khá và giỏi. Đáng chú ý trong huấn luyện quân sự từ năm 1996 - 2000 Chợ Chu đã tham gia 2 lần diễn tập “PĐ 97” và “ZT99” đã tạo cho Đảng uỷ, chính quyền và các ngành, các cấp nắm được các động tác vận hành của cơ chế 02/BCT về Đảng lãnh đạo, chính quyền điều hành, cơ quan quân sự và các đoàn thể làm tham mưu. Thực hành thứ tự các bước chuyển trạng thái sẵn sàng chiến đấu và xử lý các tình huống. Trong các đợt diễn tập đã huy động 65 lượt phương tiện ô tô, 20 lượt xe máy phục vụ cho các xã và của Ban chỉ huy quân sự huyện, huy động 4.500 công lao động nâng cấp sửa chữa 10 km đường giao thông. Công tác diễn tập kết hợp với làm kinh tế là một chủ trương đúng thúc đẩy phong trào thi đua phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương. Công tác tuyển quân thường xuyên được tổ chức chặt chẽ. Trong 5 năm cuối thế kỷ XX - 152 thanh niên đã tham gia khám tuyển và 36 đồng chí đã lên đường làm nhiệm vụ bảo vệ tổ quốc, hoàn thành 100% chỉ tiêu trên giao. Những hoạt động tích cực của lực lượng Công an và Dân quân đã góp phần giữ vững ổn định an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, xứng đáng là công cụ chuyên chính bảo vệ Đảng, bảo vệ chính quyền, bảo vệ cuộc sống yên lành của nhân dân.

Với công tác xây dựng Đảng sau 15 năm thực hiện đường lối đổi mới của Đảng đã đạt được tiến bộ đáng kể. Nhưng từ năm 1990 tình hình Thế giới diễn biến phức tạp, những biến động liên tiếp xảy ra trong các nước xã hội chủ nghĩa, chủ nghĩa đế quốc thực hiện âm mưu “Diễn biến hoà bình” nhằm xoá bỏ chế độ xã hội chủ nghĩa. Đất nước ta khủng hoảng kinh tế xã hội chưa chấm dứt, các thế lực thù địch vẫn tiếp tục hoạt động phá hoại, bao vây, cấm vận. Con thuyền cách mạng, chế độ xã hội chủ nghĩa, thành quả cách mạng của nhân dân ta đứng trước những khó khăn, hiểm nghèo. Trong bối cảnh đó Trung ương Đảng quyết định tổ chức Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VII (từ 24 đến 27 tháng 6 năm 1991). Đại hội VII có ý nghĩa cực kỳ quan trọng không chỉ quyết định những nhiệm vụ chính trị trước mắt mà còn đề ra cương lĩnh xây dựng chủ nghĩa xã hội trong thời kỳ mới, quyết định cả chặng đường đi lên của cách mạng nước ta trong thập kỷ tới, đó là quyết tâm đẩy mạnh công cuộc đổi mới toàn diện, kiên định mục tiêu độc lập, dân tộc và chủ nghĩa xã hội, con đường mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn. Sau Đại hội, tình hình Thế giới tiếp tục diễn biến xấu, các nước xã hội chủ nghĩa Đông Âu và Liên Xô lần lượt sụp đổ. Tình hình Thế giới phức tạp, đường lối của Đảng thể hiện trong nội dung Đại hội VII có nhiều mới

mẻ chưa có tiền lệ nên tác động lớn đến tư tưởng và tổ chức ở Đảng bộ Chợ Chu. Về tư tưởng, một số đảng viên chưa nghiên cứu kỹ đường lối của Đảng trong giai đoạn mới, do tác động bởi sự tan rã của các nước Đông Âu và Liên Xô nên bị hẫng hụt sinh ra hoài nghi, nhất là đối với đường lối đối ngoại “Việt Nam muốn làm bạn với tất cả các nước trên thế giới, trên cơ sở tôn trọng độc lập chủ quyền, bình đẳng cùng có lợi”, đường lối mở cửa, phát triển nền kinh tế hàng hoá nhiều thành phần theo cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước. Những biểu hiện lo lắng của đảng viên dẫn đến hiện tượng tự phê bình và phê bình giảm sút, thấy đúng không bảo vệ, thấy sai không đấu tranh, không ít đảng viên có tư tưởng đứng ngoài cuộc “Chờ xem” cấp uỷ làm như thế nào mà chưa thực sự đóng góp sức lực, trí tuệ của mình lãnh đạo nhân dân thực hiện những chủ trương đúng đắn của Đảng, góp phần đưa nghị quyết của Đảng vào cuộc sống. Về tổ chức từ Đại hội đầu tiên của Đảng bộ những năm 1977 đến năm 1993 (trước nghị quyết Trung ương III khoá VII) vẫn duy trì hình thức tổ chức chi bộ theo nghề nghiệp gồm chi bộ nông nghiệp, chi bộ thủ công nghiệp, chi bộ nhà trường và chi bộ hưu trí. Nội dung hoạt động khi kinh tế chuyển sang cơ chế thị trường, các hoạt động kinh tế xã hội không còn gắn với tổ chức kinh tế tập thể (hợp

tác xã) nữa dẫn tới chi bộ lúng túng về nội dung lãnh đạo, nhiều đảng viên cho rằng hợp tác xã không còn thì không còn gì để lãnh đạo. Một số đảng viên hưu trí và cả bộ máy lãnh đạo cũng quan niệm lệch lạc là đảng viên hưu trí đã hoàn thành nhiệm vụ nay về địa phương nghỉ ngơi không cần làm nhiệm vụ lãnh đạo. Chỉ cần giữ phẩm chất đảng viên là đủ. Do vậy những cuộc sinh hoạt Chi bộ thường tẻ nhạt thiếu nội dung, sinh hoạt không đúng định kỳ thường là 3 tháng đến 6 tháng mới sinh hoạt 1 lần chiếu lệ và chẳng có nội dung gì để bàn bạc, cá biệt có đảng viên bỏ nhiều kỳ sinh hoạt không có lý do, không đóng đảng phí, xu hướng chỉ còn Ban Thường vụ Đảng ủy hoạt động giải quyết sự vụ hành chính. Quan hệ giữa Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân chưa có một quy chế thống nhất, sự tách ra khỏi thực tiễn sinh động đang từng ngày, từng giờ chuyển động của xã hội, của nhân dân là thực trạng của Đảng bộ thị trấn Chợ Chu từ năm 1990 đến năm 1992. Đảng bộ Chợ Chu đang lúng túng trong cách tháo gỡ những khó khăn thì Nghị quyết trung ương III khoá VII tháng 6/1992 về đổi mới chỉnh đốn Đảng đã mang lại sức sống mới cho tổ chức cơ sở Đảng ở Chợ Chu. Vấn đề cốt lõi của Nghị quyết Trung ương III là sắp xếp lại tổ chức, đổi mới công tác cán bộ, khẳng định vai trò độc tôn lãnh đạo của Đảng cộng sản

Việt Nam, không có “Đa nguyên, đa Đảng” đưa Chi bộ về lãnh đạo địa bàn dân cư. Đảng bộ Chợ Chu coi chi bộ là hạt nhân lãnh đạo ở cơ sở căn cứ cổ trước tiên. Việc đưa chi bộ về địa bàn lãnh đạo khu dân cư là một bước phát triển mới không có trong Nghị quyết lãnh đạo của Đại hội Đảng bộ nhiệm kỳ 1991 - 1994, vì lúc đó Đại hội vẫn quyết định hình thức quy mô hoạt động của chi bộ theo nghề nghiệp và tính chất công việc của đảng viên trên toàn thị trấn, mặc dù trong Đại hội đã có một số ý kiến đề xuất đưa chi bộ về xóm, phố nhưng không được đại đa số đảng viên chấp nhận. Phát hiện này được ghi nhận như một ý kiến có trách nhiệm nhưng là tiêu số nên phải chờ đợi. Chấp hành Nghị quyết Trung ương III (khoá VII) cùng với Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ XVII, theo hướng dẫn của các Ban xây dựng Đảng, tháng 12/1992 Đảng bộ Chợ Chu tổ chức quán triệt cho đảng viên và triển khai sắp xếp lại tổ chức đưa chi bộ về địa bàn, giải thể các chi bộ theo nghề nghiệp (Chi bộ nông nghiệp, thủ công nghiệp, nhà trường và hưu trí), thành lập 11 chi bộ lãnh đạo 12 phố xóm và nhà trường, đó là:

1. Chi bộ phố Thống Nhất: 10 đảng viên do đồng chí Nông Thiêm Phụng làm Bí thư.
2. Chi bộ phố Hòa Bình: 6 đảng viên do đồng chí Nguyễn Văn Nhã làm Bí thư.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

3. Chi bộ phố Đoàn Kết: 8 đảng viên do đồng chí Dương Hạnh Phúc làm Bí thư.

4. Chi bộ Nản (2 xóm Nản): 5 đảng viên do đồng chí Vũ Văn Hải làm Bí thư.

5. Chi bộ xóm Dốc Châu: 12 đảng viên do đồng chí Vũ Văn Tu làm Bí thư.

6. Chi bộ xóm Hồ Sen: 8 đảng viên do đồng chí Nguyễn Minh Lương làm Bí thư.

7. Chi bộ xóm Vườn Rau 1: 11 đảng viên do đồng chí Bàn Việt Long làm Bí thư.

8. Chi bộ xóm Vườn Rau 2: 12 đảng viên do đồng chí Vũ Văn Sơn làm Bí thư.

9. Chi bộ phố Hợp Thành: 16 đảng viên do đồng chí Ma Ngọc Chấn làm Bí thư.

10. Chi bộ xóm Hợp Thành: 10 đảng viên do đồng chí Trần Trọng Vạn làm Bí thư.

11. Chi bộ Trường học (3 trường): 9 đảng viên do đồng chí Hứa Thị Lực làm Bí thư.

Thực tiễn cho thấy chi bộ có nhiều điều kiện để phát huy khả năng lãnh đạo, ngày càng nắm vững mọi hoạt động của đời sống nhân dân. So với những năm trước rõ

ràng chi bộ có tiến bộ trong công tác quản lý đảng viên. sinh hoạt đều, thu nộp đảng phí đúng chế độ, đúng thời gian, đề xuất được nội dung lãnh đạo gắn bó với đời sống nhân dân nơi phố xóm được nhân dân tin cậy. Sau khi ổn định tổ chức theo Nghị quyết Trung ương III (khoá VII), tất cả đảng viên đều hiểu rõ và nhận nhiệm vụ lãnh đạo do chi bộ phân công, gương mẫu trong sinh hoạt và trong lối sống, tích cực lao động làm kinh tế không có đảng viên ở dạng đói nghèo. Kết quả bình xét sau chỉnh đốn đảng có 33% đủ tư cách mức I, 63,7% mức II, 3,3% mức III, không có mức IV. Đối với Đảng uỷ đã xây dựng được Quy chế hoạt động thực hiện các nguyên tắc tập trung dân chủ, đề ra được quyết định đúng đắn giải quyết những vấn đề bức thiết do cuộc sống đặt ra. Đối với Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân được củng cố theo Quyết định 461/CP của Chính phủ và Quyết định 161/QĐ-UB của Ủy ban nhân dân Tỉnh. Chức năng của các thành viên thực hiện rõ nét hơn, một số Trưởng xóm được tách ra từ đội sản xuất nông nghiệp duy trì từ thời bao cấp nay đã phân định rõ ranh giới với chức năng tự quản ở địa bàn phố, xóm.

Tuy nhiên, bộ máy mới được sắp xếp lại bước đầu đã thông suốt từ thị trấn đến phố, xóm, nhưng quá trình thực hiện nhiệm vụ còn nhiều thiếu sót. Đáng chú ý là quản lý đất đai, quản lý ngân sách, hoạt động của chính quyền

kém hiệu lực trong việc giải quyết những vấn đề cụ thể mới phát sinh. Hoạt động của Hội đồng nhân dân còn lúng túng, mối quan hệ giữa Đảng uỷ với Thường trực Hội đồng nhân dân, Uỷ ban nhân dân chưa phối hợp chặt chẽ nhịp nhàng. Nguyên nhân những hạn chế chủ yếu vẫn là khâu cán bộ, đội ngũ cán bộ thị trấn Chợ Chu trưởng thành từ thời bao cấp, trình độ có hạn, văn hoá thấp, lại ít được bồi dưỡng về lý luận, nên khả năng chuyển các Nghị quyết thành chương trình kế hoạch vận dụng sát với tình hình địa phương gặp khó khăn. Nhiều chủ trương của Đảng bộ đề ra tổ chức thực hiện chậm hoặc bỏ sót không thực hiện.

Chấp hành Nghị quyết của Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VIII, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện lần thứ XVIII, Đảng bộ Chợ Chu xác định phải thực hiện đổi mới trước tiên trong nội bộ Đảng, xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh, đổi mới phương thức hoạt động, trẻ hoá đội ngũ cán bộ là khâu đột phá mà Đảng bộ Chợ Chu hướng tới, quyết tâm xây dựng Đảng bộ trong sạch vững mạnh trên cả 3 mặt tư tưởng, chính trị và tổ chức. Trong công tác tư tưởng việc giáo dục, bồi dưỡng nâng cao năng lực cho cán bộ, đảng viên được đặt ra từ năm 1990, nhưng chỉ từ năm 1996 trở đi việc học tập nâng cao trình độ lý luận chính trị, quản lý kinh tế, quản lý xã hội, phổ biến

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

thời sự, chính sách mới trở thành nhu cầu cần thiết và đi vào nề nếp. Theo kế hoạch của Đảng uỷ, 5 đồng chí cán bộ chủ chốt được cử đi bồi dưỡng chương trình trung cấp lý luận tại trường Đảng tỉnh và Trung tâm bồi dưỡng chính trị huyện đã hoàn thành chương trình sau 2 năm học tập, 80 lượt Bí thư chi bộ, cấp uỷ viên, 75 lượt cán bộ phổ, xóm, thành viên Hội đồng nhân dân, Công an viên đã hoàn thành chương trình bồi dưỡng nghiệp vụ, 30 đảng viên hoàn thành chương trình lý luận phổ thông. Bằng nhiều hình thức 99% đảng viên được quán triệt các Nghị quyết của Trung ương, của tỉnh, huyện và cấp mình. Qua học tập, Đảng viên đã nhất trí cao về nhận thức, quan điểm lập trường được củng cố và nâng lên. Trong quá trình xây dựng Đảng bộ trong sạch vững mạnh, xây dựng chi bộ vững mạnh là mục tiêu được Đảng bộ đặt lên hàng đầu. Chi bộ có Quy chế hoạt động trên cơ sở đó 6 tháng, 1 năm đánh giá phân tích chất lượng đảng viên. Sinh hoạt chi bộ có nội dung cụ thể sinh động bám sát những vấn đề cuộc sống đặt ra. Sinh hoạt ngắn gọn, thiết thực, chất lượng sinh hoạt cấp uỷ, chi bộ luôn đảm bảo 3 tính chất: lãnh đạo, giáo dục và chiến đấu. Thông qua học tập quán triệt các Chỉ thị, Nghị quyết, đấu tranh tự phê bình và phê bình có tác dụng giúp đảng viên phát huy vai trò tiên phong gương mẫu của mình trên mọi lĩnh vực. Về tổ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

chức, số lượng chi bộ tăng chủ yếu là tăng cơ học theo sự phát triển chia tách và mở rộng địa bàn dân cư. Năm 1996 có 11 chi bộ đến năm 1998 có 12 chi bộ và năm 2000 có 23 chi bộ, trong đó 3 chi bộ nhà trường, chất lượng chi bộ, đảng viên ngày càng được nâng lên. Nếu như năm 1996 số lượng chi bộ trong sạch vững mạnh đạt 68,6% thì năm 1998 đạt 81 %, năm 1999 đạt 95%. còn lại đạt khá, không có chi bộ yếu kém. Về chất lượng đảng viên năm 1996 đủ tư cách mức I là 79%, mức II: 21%, năm 1998 mức I: 89%, mức II: 10,4%, mức III chỉ còn 0,6%: Năm 1999 mức I: 91%, mức II: 9%, và cũng trong năm này, thực hiện Nghị quyết Trung ương VI (lần II) đã khai trừ 1 đảng viên ra khỏi Đảng vì mắc vào tệ nạn xã hội (nghiện thuốc phiện). Có kết quả trên là do Đảng bộ Chợ Chu đã kết hợp hài hòa trong việc thực hiện hai nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội với xây dựng Đảng bộ trong sạch vững mạnh. Quá trình ấy làm cho Đảng bộ Chợ Chu 10 năm liền đạt danh hiệu Đảng bộ trong sạch vững mạnh (1991 - 2000). Để chủ động có nguồn cán bộ bổ sung thường xuyên đảm bảo chất lượng, việc xây dựng quy hoạch bồi dưỡng và sử dụng cán bộ, Đảng bộ Chợ Chu có chủ trương nhất quán được ghi vào Nghị quyết của Đại hội Đảng bộ 1996 - 2000. Quá trình bồi dưỡng Đảng ủy đã điều hành đúng trình tự, đúng kế hoạch. sắp xếp cán

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

bộ thể hiện rõ các quan điểm do Đảng bộ đề ra. Cùng với việc sàng lọc, tuyển chọn bắt đầu từ năm 1994 thông qua Đại hội Đảng bộ, bầu cử Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, Đại hội các chi bộ, các đoàn thể, Đảng uỷ đã chỉ đạo từng bước điều chỉnh thay đổi cán bộ chủ chốt như Bí thư, Phó bí thư Đảng uỷ, Thường vụ Thường trực Đảng, Chủ tịch, Phó chủ tịch Hội đồng nhân dân, Chủ tịch, Phó chủ tịch Ủy ban nhân dân, cán bộ tham mưu và các đoàn thể, Bí thư chi bộ, Trưởng phố, xóm, Công an viên. Đội ngũ này được lựa chọn từ sự cọ sát với thực tiễn và trưởng thành trong các phong trào của địa phương được Đảng uỷ bồi dưỡng, sắp xếp một cách thận trọng đảm bảo tính kế thừa và phát triển. Đến Đại hội giữa nhiệm kỳ tháng 9/1997, Đảng bộ một lần nữa khẳng định cần mạnh dạn giao nhiệm vụ chủ chốt cho lớp trẻ vào nhiệm kỳ tới để lớp cán bộ cao tuổi từng bước rút về phụ trách các đoàn thể, tạo thành thế ‘Trẻ xông pha già nòng cốt’ bao gồm 3 thế hệ cán bộ bổ sung cho nhau, giúp đỡ lẫn nhau. Phân đấu theo phương hướng đó đến trước cuộc bầu cử Hội đồng nhân dân ba cấp năm 1999 - 2004 và Đại hội Đảng bộ nhiệm kỳ XXII (năm 2000) đội ngũ cán bộ trẻ được Đảng bộ lựa chọn, được bồi dưỡng khá cơ bản về lý luận và thực tiễn, có trách nhiệm, có bản lĩnh chính trị vững vàng, sẵn sàng nhận nhiệm vụ chủ chốt trong thời kỳ mới.

Ban chấp hành Đảng bộ qua các nhiệm kỳ đã từng bước đổi mới phương thức hoạt động, hoạt động theo quy chế do Đảng uỷ các khoá xây dựng và bổ sung hoàn chỉnh theo quy định của Ban Bí thư Trung ương Đảng. Quy chế làm việc xác lập cơ sở nguyên tắc cho sự lãnh đạo của cấp uỷ với hệ thống chính trị, quy định mối quan hệ giữa cấp uỷ với chính quyền và các đoàn thể từ thực hiện quy chế, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, các đoàn thể luôn bám sát nghị quyết của Đảng uỷ chuyển thành các chương trình kế hoạch tập trung vào các nhiệm vụ trọng tâm, thực hiện trong từng thời gian, triển khai nhiều biện pháp đưa nghị quyết vào cuộc sống. Chính quyền, đoàn thể tích cực đổi mới phương pháp điều hành làm cho bộ máy chuyển động khá nhịp nhàng, đồng bộ tạo ra hiệu quả thiết thực. Từ năm 1996 đến năm 2000, trong quá trình đổi mới phương thức lãnh đạo có thể thấy Ban thường vụ Đảng uỷ là một tập thể nắm vững các Chỉ thị, Nghị quyết của cấp trên, đề xuất và giải quyết được nhiều việc đem lại lợi ích cho Đảng bộ và nhân dân, là một tập thể đoàn kết thực sự trên nguyên tắc tập trung dân chủ, trong công việc tuy được phân công rõ ràng về chức trách nhưng các thành viên luôn sát cánh bên nhau, giúp đỡ nhau chân thành tạo sự nhất trí cao trong Đảng uỷ, trong toàn Đảng bộ. Có thể nói tập thể Thường vụ là hạt nhân đoàn kết trong toàn Đảng bộ.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Những năm đầu thập kỷ 90 của thế kỷ XX công tác phát triển Đảng ở Chợ Chu gặp không ít khó khăn. Suốt từ năm 1990 đến 1996 chỉ kết nạp được 6 đảng viên. Nhiều chi bộ trong nhiều năm không kết nạp được đảng viên nào. Có những nguyên nhân khách quan chi phối làm cho Đảng bộ không có nguồn bổ sung những đảng viên trẻ, nhưng nguyên nhân chủ quan vẫn tồn tại một số biểu hiện hẹp hòi, định kiến, thiếu tin tưởng nhất là đối với tầng lớp trí thức (giáo viên) và yêu cầu một sự hoàn hảo quá mức đối với lớp trẻ, phát hiện những hạn chế đó Đảng ủy đã chỉ đạo các chi bộ phấn đấu theo mục tiêu vừa tăng số lượng, vừa tăng chất lượng để tăng thêm sức chiến đấu cho Đảng. Từ những năm 1996 - 2000 đã kết nạp được 23 đảng viên. Như vậy trong 10 năm Đảng bộ Chợ Chu đã kết nạp được 29 đảng viên, trong đó đoàn viên có 13 đồng chí đạt 43%, nữ có 16 đồng chí đạt 53%, giáo viên 18 đồng chí đạt 66%, trưởng phố xóm và các thành phần khác 3 đồng chí đạt 10%. Kết quả trên tuy chưa tương xứng với khả năng của Đảng bộ nhưng đã bổ sung cho Đảng một lớp đảng viên mới trẻ, khoẻ, có trình độ văn hoá cao, đây là nguồn cán bộ chuẩn bị cho những năm tiếp theo. Phát triển đi đôi với củng cố làm trong sạch đội ngũ thông qua công tác kiểm tra đã ngăn chặn có kết quả những biểu hiện tiêu cực, dấu hiệu vi phạm,

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

những đơn thư tố cáo khiếu nại đã được kết luận kịp thời phân định rõ đúng sai, qua đó thi hành kỷ luật 4 đảng viên trong đó khai trừ 2, xoá tên 1, cảnh cáo 2.

Tháng 9/1999 theo Quyết định 364 của Chính phủ mở rộng trung tâm huyện lỵ Định Hóa, thị trấn Chợ Chu đã tiếp nhận 1 phố, 7 xóm từ hai xã Bảo Cường và Phúc Chu, theo đó Đảng bộ Chợ Chu tăng thêm 6 chi bộ, đó là: Từ Đảng bộ Phúc Chu chuyển về 3 chi bộ, 21 đảng viên:

- Chi bộ Nà Lài: 7 đảng viên do đồng chí Phạm Văn Luân làm bí thư.

- Chi bộ Trung Việt: 9 đảng viên do đồng chí Liêu Tiến Hà làm bí thư.

- Chi bộ Phúc Thành: 5 đảng viên do đồng chí Vũ Ngọc Tiến làm bí thư.

Đảng bộ Bảo Cường chuyển về 3 chi bộ, 43 đảng viên.

- Chi bộ Tân Lập: 15 đảng viên do đồng chí Ninh Thanh Bình làm bí thư.

- Chi bộ Đồng Chùa: 8 đảng viên do đồng chí Ôn Cẩm Tài làm bí thư.

- Chi bộ Bái Á (Á1, Á2, Á3 ngày nay): 20 đảng viên do đồng chí Đỗ Đức Bắc làm Bí thư.

Hội thảo Lịch sử Đảng bộ Thị trấn Chợ Chu 1946 - 2000

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Cùng với một số đảng viên nghỉ chính sách và chuyển từ nơi khác đến nên Đảng bộ đã có 201 đảng viên, sinh hoạt trong 21 chi bộ.

Trong những năm đổi mới, các đoàn thể ở Chợ Chu đã lớn mạnh không ngừng, phương thức tập hợp quần chúng có nhiều tiến bộ, bằng nhiều hình thức lôi cuốn các tầng lớp nhân dân vào các tổ chức do Đảng lãnh đạo, thông qua các câu lạc bộ, các Hội thi, các cuộc sinh hoạt để tuyên truyền các chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước về kế hoạch hoá gia đình, chăm sóc trẻ em, người cao tuổi, các đối tượng chính sách. Mặt trận tổ quốc, Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, Hội Cựu chiến binh, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Người cao tuổi và các tổ chức xã hội nghề nghiệp đã thực hiện tốt chức năng vận động quần chúng là bộ phận quan trọng triển khai tuyên truyền và tổ chức có kết quả cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư” xây dựng phố, xóm, gia đình văn hoá, vận động ủng hộ giúp đỡ đồng bào bị thiên tai lũ lụt, ủng hộ nhân dân Cu Ba anh em, đồng thời là tổ chức nòng cốt thực hiện quy chế dân chủ vận động nhân dân xây dựng chính quyền vững mạnh. Tiêu biểu cho những hoạt động có hiệu quả đó là Hội Phụ nữ và Hội Cựu chiến binh. Nhiều năm qua Hội Phụ nữ luôn là một trong những đoàn thể hoạt động

tốt là lá cờ đầu của phong trào Phụ nữ huyện Định Hoá. Đạt được kết quả trên là do Ban Chấp hành hội đã triển khai kịp thời và vận động chị em thực hiện “Hai phong trào và năm chương trình” trọng tâm do Trung ương Hội Phụ nữ Việt Nam phát động. Chị em phụ nữ đã sôi nổi tìm hiểu cuốn sách “Những điều cần cho cuộc sống” tham gia “Câu lạc bộ”. Phong trào giúp nhau làm kinh tế được chị em hưởng ứng nhiệt tình. Trong 5 năm từ 1996 - 2000 có hàng trăm hội viên đóng góp 6460 kg thóc, gạo, 33.100.000 đồng, 57 chỉ vàng, 125 con giống giúp không lấy lãi cho 420 hội viên có hoàn cảnh khó khăn. Ngoài ra còn góp 1.715 công giúp những hội viên trong diện chính sách khó khăn Cùng với các đoàn thể khai thác nguồn vốn xoá đói giảm nghèo, tín chấp 575.500.000 đồng cho 200 lượt chị em được vay vốn phát triển kinh tế. Nhiều gia đình đã vượt lên có mức thu nhập khá. Hội Cựu chiến binh Chợ Chu được thành lập ngày 28/1/1991, ban đầu mới có 20 hội viên, đến nay Hội đã phát triển lên 230 hội viên, sinh hoạt tại 22 chi hội. Sự đóng góp đáng kể của Cựu chiến binh Chợ Chu là cung cấp cho Đảng bộ một đội ngũ cán bộ trung kiên được tôi luyện thử thách trong chiến đấu chống giặc ngoại xâm, giải phóng tổ quốc, có tâm huyết với quê hương, được nhân dân yêu mến. Trong 10 năm đổi mới đã có 4 hội viên lần lượt giữ chức vụ. Bí

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

thư Đảng uỷ, 3 hội viên giữ chức Chủ tịch Ủy ban nhân dân, Chủ tịch, Phó chủ tịch Hội Đồng nhân dân, UBND, 18 lượt Đảng uỷ viên thành viên Hội đồng nhân dân, 5 thành viên phụ trách các đoàn thể, 326 lượt Bí thư chi bộ, Trưởng phố xóm và Công an viên. Cán bộ hội viên Cựu chiến binh Chợ Chu hoạt động trong hệ thống chính trị đã thực sự là cầu nối công tác cán bộ giữa hai thời kỳ từ bao cấp sang cơ chế thị trường, là đội ngũ quan trọng góp phần làm nên những thay đổi ở Chợ Chu trong những năm đầu của thời kỳ đổi mới, đồng thời cũng là đội ngũ tích cực đề xuất và thực hiện có hiệu quả công tác đào tạo bồi dưỡng lớp trẻ kế cận.

II - Đảng bộ Chợ Chu lãnh đạo sự nghiệp đổi mới toàn diện thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa 2000 - 2015.

Trong 2 ngày 26 và 27/8/2000, Đại hội Đảng bộ thị trấn Chợ Chu lần thứ XXII nhiệm kỳ 2000 - 2005 đã diễn ra trong không khí phấn khởi đáng ghi nhớ, là Đại hội của trí tuệ, dân chủ, đoàn kết và đổi mới với chủ đề “*Phát huy sức mạnh đoàn kết toàn dân, huy động mọi nguồn lực tự có, tranh thủ các nguồn đầu tư từ nhiều hướng đưa sự nghiệp phát triển kinh tế xã hội vượt lên với tốc độ tăng trưởng nhanh, bền vững, xây dựng thị trấn Chợ Chu thành một thị trấn giàu đẹp. Nâng cao đời sống vật chất,*

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

ting thần cho nhân dân, có cuộc sống văn minh hạnh phúc. Xây dựng hệ thống chính trị trong sạch vững mạnh, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội tạo thế vững chắc bước vào kỷ nguyên công nghiệp hoá, hiện đại hoá". Tham dự Đại hội có 200 đảng viên chính thức của 21 chi bộ, là Đại hội có số lượng đảng viên đông nhất so với các Đại hội trước đây.

Bước vào nhiệm kỳ 2000 - 2005, Đảng bộ có thuận lợi là theo quyết định 364 của Chính phủ, Chợ Chu được mở rộng cả về diện tích địa giới hành chính và địa bàn dân cư. Dân số tăng gần 2 lần, địa bàn mở rộng từ 13 phố xóm thành 22 phố xóm. Đảng bộ được bổ sung gần 100 đảng viên, lực lượng lãnh đạo được tăng cường với 223 đảng viên, hệ thống chính trị ngày càng hoàn thiện, Đảng bộ 10 năm liên tục đạt danh hiệu trong sạch vững mạnh, lại được Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX tiếp thêm sức mạnh, nâng thêm tầm nhìn, tầm suy nghĩ và hành động làm cho Đảng bộ Chợ Chu vượt qua mọi thử thách vươn lên đảm nhận trọng trách trước Đảng, trước nhân dân Chợ Chu trong những năm đầu của thiên niên kỷ mới, thị trấn Chợ Chu được Đảng và Nhà nước phong tặng danh hiệu Anh hùng lực lượng vũ trang thời kỳ chống Pháp. Có thể khẳng định Chợ Chu năm 2000 được tăng cường cả vị thế và nội lực là trung

Ban Chấp hành Đảng bộ Thị trấn Chợ Chu nhiệm kỳ 2000 - 2005

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

tâm kinh tế, chính trị, văn hoá của huyện Định Hoá. Đại hội đã quyết định mục tiêu, phương hướng, nội dung lãnh đạo của nhiệm kỳ mới 2000 - 2005. Thảo luận về những thành quả đạt được trong nhiệm kỳ qua, Đại hội nhất trí cao với đánh giá tổng quát ghi trong văn kiện của Đại hội đó là:

Trong quá trình lãnh đạo, Đảng ủy, các chi bộ đã bám sát Nghị quyết của Cấp ủy cấp trên (Huyện ủy, Tỉnh ủy đến Trung ương) và các chỉ tiêu phấn đấu của Đại hội nhiệm kỳ XXII đề ra, mặc dù gặp nhiều khó khăn về thiên tai và tác động của cơ chế thị trường cùng nhiều khó khăn khác nhưng với sự chỉ đạo sát của Đảng ủy, điều hành của Chính quyền, vận động của các đoàn thể và sự nỗ lực phấn đấu của các tầng lớp nhân dân, các mục tiêu do Đại hội Đảng bộ nhiệm kỳ 1996 - 2000 đề ra đều hoàn thành đạt và vượt chỉ tiêu. Bộ mặt kinh tế xã hội, cảnh quan đô thị đã từng bước thay đổi, đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân tăng khá. Hệ thống chính trị thường xuyên được củng cố, hoàn thiện, từ cơ sở thị trấn đến xóm, phố, vận hành rõ nét và hiệu quả. Phương thức hoạt động của Đảng bộ được cải tiến, nội bộ đoàn kết trên cơ sở nguyên tắc tập trung dân chủ, đảng viên ở mọi cấp độ được giao nhiệm vụ đều hoàn thành, sức chiến đấu của Đảng bộ, tín nhiệm đối với nhân dân tăng lên rõ rệt.

Trong phương hướng lãnh đạo nhiệm kỳ mới Đại hội yêu cầu cấp ủy và đảng viên thường xuyên quán triệt sâu sắc thêm phương châm của Đảng: “Phát triển kinh tế là trung tâm, xây dựng Đảng là then chốt”, trọng tâm là nâng cao năng lực lãnh đạo của các chi bộ, của Đảng ủy bằng cách vận dụng linh hoạt, sáng tạo Nghị quyết của cấp trên vào điều kiện cụ thể ở địa phương, lấy kết quả phát triển kinh tế, văn hóa xã hội, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân làm thước đo năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng bộ. Đại hội đã dân chủ bầu 11 đảng viên tiêu biểu vào Ban chấp hành do đồng chí Đoàn Văn Chiến làm Bí thư Đảng ủy, đồng chí Nguyễn Văn Yên Phó bí thư, đồng chí Bùi Tiến Xuân Ủy viên thường vụ - Thường trực Đảng, Chủ nhiệm ủy ban kiểm tra. Có thể khẳng định cuộc “Bàn giao thế hệ” ở Đảng bộ Chợ Chu đã hoàn thành một cách mỹ mãn, một Ban Chấp hành có độ tuổi đang sung sức, có trình độ lý luận, trình độ học vấn đạt tiêu chuẩn đã được Đảng bộ tin nhiệm xây dựng, tin chắc với trọng trách của mình Ban Chấp hành mới sẽ phát huy được sức mạnh của Đảng bộ và nhân dân thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng bộ nhiệm kỳ 2000 - 2005.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Trong ba nhiệm kỳ (2000 - 2015) với quyết tâm của Đảng bộ, Đảng ủy căn cứ vào định hướng của Đại hội Đảng bộ từng nhiệm kỳ, xây dựng chương trình lãnh đạo kinh tế toàn khóa, Ủy ban nhân dân xây dựng kế hoạch tổ chức thực hiện, có những giải pháp cụ thể, các chỉ tiêu phấn đấu hàng năm cho các ngành kinh tế. Sau 15 năm phấn đấu kinh tế Chợ Chu đã phát triển vượt bậc, đạt được kết quả đáng tự hào:

Về xây dựng kết cấu hạ tầng trong 15 năm từ 2000 đến 2015 thực hiện Nghị quyết của các nhiệm kỳ Đại hội thị trấn Chợ Chu đã có bước nhảy vọt, xây dựng được nhiều công trình trọng điểm, tạo đà cho phát triển kinh tế, xã hội vươn lên trong thời kỳ mới. từ năm 2000 đến 2015 Chợ Chu đã được hưởng lợi từ nhiều dự án do Nhà nước đầu tư cho trung tâm ATK thủ đô kháng chiến năm xưa. Nắm bắt lợi thế này Đảng ủy, chính quyền đã phối hợp với các cơ quan chức năng huyện tuyên truyền vận động nhân dân thực hiện tốt tiến độ giải phóng mặt bằng tạo điều kiện cho các công ty xây dựng, các chủ đầu tư tiến hành thuận lợi. Mặt khác Chợ Chu cũng được tiếp nhận một số dự án, một số công trình do tỉnh, huyện đầu tư cho thị trấn, tổng thể kết cấu hạ tầng được chia làm 5 nhóm như sau:

Nhóm 1: Đường nội thị được nâng cấp, mở rộng 2 lần. Lần thứ nhất năm 2001 - 2003 kéo dài đường 254 qua khu phố mới (Tân Lập, Hợp Thành, Trung Kiên). Theo đó dọc khu phố chính đã có điện chiếu sáng công cộng, có thể nói thời gian này một thị trấn Chợ Chu mở rộng đã định hình rõ nét.

Năm 2010, đường nội thị được mở rộng nâng cấp lần thứ hai bắt đầu từ cầu Ba Ngạc lên “Ngã ba lương thực” rẽ thành 2 tuyến, một tuyến qua khu vực xóm Nà Lài nhập vào đường đi Chợ Đồn, một tuyến xuống Chợ Chu (chợ cũ) qua phố Đoàn kết đi xã Tân Dương và tuyến qua cánh đồng Trường học lên Dốc Châu, lòng đường được mở rộng rải nhựa áp phan. Mở rộng xây mới 4 cầu (Ba Ngạc, cầu Mới, cầu Gốc Găng, cầu Gốc Sung). Cùng với nâng cấp đường, hệ thống cống thoát nước, điện chiếu sáng công cộng, vỉa hè được ốp bằng phiến bê tông thống nhất trên toàn tuyến. Năm 2013 xây dựng thêm tuyến đường hành lang từ cầu Ba Ngạc men theo bờ suối lên Dốc Châu cũng được rải nhựa. tổng tuyến đường nội thị do tỉnh, huyện đầu tư dài 6,3 km.

Đường từ các xóm phố nối đến đường trục chính được bê tông hóa theo phương thức “Nhà nước và nhân dân cùng làm”. Những năm đầu Nhà nước hỗ trợ 60%, dân đóng góp 40%, từ năm 2013 đến 2014 Nhà nước cung

Đường nội thị Thị trấn Chợ Chu thời kỳ đổi mới

Trụ sở làm việc của Đảng ủy - HĐND - UBND và các ban ngành Thị trấn Chợ Chu

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

cấp xi măng, nhân dân tự lo vật liệu và công xây dựng. Trong nhiệm kỳ 2005 - 2010 với quyết tâm của Đảng ủy, các chi bộ, phong trào bê tông hóa đường xóm, phố lan rộng và có nhiều hình thức sáng tạo để huy động vốn. Trong 3 năm đã hoàn thành các tuyến đường quanh Chợ Chu (thuộc hai phố Hòa Bình, Thống Nhất), đường xóm Hợp Thành. Nhiệm kỳ 2010 - 2015 lần lượt các đường Hồ Sen, xóm Trung Việt, xóm Phúc Thành, hai tuyến phố Tân Lập, xóm Bãi Á1, Bãi Á2, Bãi Á3, mỗi tuyến đã huy động số tiền đối ứng của dân mỗi phố, xóm tới hàng trăm triệu đồng. Tổng kinh phí tới 4 tỷ đồng.

Nhóm 2: Xây trụ sở Ủy ban nhân dân tại địa điểm mới (chuyển từ phố Đoàn Kết về phố Trung Kiên) và một số công trình như hội trường đa năng, nhà “tiếp nhận và trả kết quả” cùng một số hạng mục phụ trợ với tổng kinh phí 3 tỷ 835 triệu đồng (Nhà tiếp nhận và trả kết quả 435 triệu, hội trường 1 tỷ 60 triệu, tường rào, sân ủy ban 40 triệu).

Nhóm 3: Xây dựng trường sở - Trạm y tế

Cả 3 trường đều được hoàn thiện các hệ thống phòng học cao tầng, nhà chuyên môn, phòng chức năng, sân chơi, bãi tập, công trình vệ sinh, tường rào, cổng trường. Trường trung học cơ sở có hội trường đa năng, trường Mầm Non được ngành giáo dục đầu tư xây thêm 3 phòng

học ở cơ sở 2 (phố Đoàn Kết). Tất cả đều khang trang, đúng quy chuẩn, không còn các phòng học tạm như trước nữa. Tổng kinh phí đầu tư xây dựng cơ sở vật chất cho 3 trường trong nhiệm kỳ qua lên tới hơn 10 tỷ đồng.

Trạm y tế được xây dựng 2 tầng có hội trường và 9 phòng chức năng, kinh phí do tổ chức Át Lan Ta (một tổ chức phi chính phủ ở Mỹ) tài trợ 1,2 tỷ đồng (tiền Việt Nam), Ủy ban nhân dân huyện và thị trấn Chợ Chu hỗ trợ 80 triệu đồng xây dựng các công trình phụ trợ.

Nhóm 4: Nhà văn hóa các phố xóm được Nhà nước hỗ trợ mỗi nhà văn hóa 5 triệu đồng, nhân dân mỗi phố đóng góp từ 50 đến 70 triệu đồng (nếu xóm phố phải mua cả đất làm nhà kinh phí cho một nhà văn hóa lên tới 400 triệu đồng đều do nhân dân đóng góp). Trong 15 năm, mỗi năm xây dựng từ 1 đến 2 nhà Văn hóa, đến nay 19/22 xóm phố đã có nhà văn hóa để nhân dân sinh hoạt.

Nhóm 5: Khu xử lý rác thải Chợ Chu theo dự án được Ủy ban nhân dân huyện đầu tư xây dựng trên diện tích 48.981,4m² tại khu vực xóm Vườn Rau, hoàn thành năm 2012 với số tiền 14.122.472.000 đồng. Có nơi tập trung và xử lý rác thải, Ủy ban nhân dân huyện đã thành lập đội thu gom rác, có xe chuyên dụng chở rác và nhân viên thu gom ở từng khu vực, thống nhất quy ước phổ biến đến

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

các cơ quan, khu phố, các xóm gần đường nội thị và đến từng hộ cư trú trên địa bàn, từ đó hàng ngày hàng chục tấn rác được thu gom tập trung về nơi quy định, làm cho đường phố, mặt bằng chợ, các nơi công cộng sạch sẽ văn minh đồng thời ý thức bảo vệ môi trường của cán bộ và nhân dân Chợ Chu được tăng lên.

Trong 15 năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, Ủy ban nhân dân đã triển khai đầy đủ các phương án, dự án phát triển kinh tế, xã hội, các ngành, các cấp hoạt động đồng bộ, nhân dân Chợ Chu cần cù, sáng tạo thực hiện tốt nhiệm vụ phát triển kinh tế do các nhiệm kỳ Đại hội Đảng bộ đề ra.

Đối với thương mại dịch vụ, nắm bắt lợi thế về cơ sở hạ tầng nội thị được tỉnh, huyện đầu tư xây dựng thành trung tâm kinh tế, chính trị, văn hóa của huyện, Đảng bộ động viên khuyến khích nhân dân mở rộng cơ sở kinh doanh, tạo điều kiện thông thoáng cho các doanh nghiệp từ nơi khác đến lập nghiệp, tu sửa, mở rộng mặt bằng kinh doanh ở hai chợ (Chợ Chu và chợ Tân Lập), từ đó số lượng người tham gia buôn bán tăng đáng kể, nếu như những năm 2000, 2005 chỉ có khoảng 80, 90 hộ kinh doanh thì từ năm 2014 trở đi số hộ kinh doanh thường xuyên từ 490 đến 537 hộ. Các hình thức kinh doanh có thay đổi chuyển từ hoạt động ở các chợ phiên tiến tới

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

mở cửa hàng, cửa hiệu lớn, nhỏ, các công ty, các doanh nghiệp được tổ chức, ngoài bán lẻ ở Chợ Chu còn một bộ phận làm nhiệm vụ trung chuyển hàng hóa từ Chợ Chu đi các tỉnh Tuyên Quang, Bắc Cạn và một số địa phương khác. Cùng với hoạt động kinh doanh từ nội hạt Chợ Chu vào những ngày chợ phiên hàng hóa do các doanh nhân lưu động từ Thái Nguyên, Hà Nội và các tỉnh bạn, những người buôn bán nhỏ từ các xã trong huyện ra Chợ Chu, chợ Tân Lập buôn bán trao đổi làm cho hoạt động kinh doanh Chợ Chu quanh năm sầm uất, sôi động đáp ứng đầy đủ sức mua của nhân dân trên địa bàn huyện, từ đó doanh số tăng nhanh, năm 2000 đạt 1 tỷ đồng thì năm 2010 đạt 112 tỷ, tăng 58 lần và 5 năm của nhiệm kỳ 2010 - 2015 đã tăng đột biến đạt 255 tỷ/năm, tăng 127 lần so với năm 2005, từ những chuyển biến đó thương mại dịch vụ luôn giữ vai trò dẫn đầu trong nền kinh tế nhiều thành phần ở Chợ Chu.

Về thủ công nghiệp tăng cả về số lượng và chủng loại, ngoài sản xuất đồ gia dụng đã phát triển thêm nhiều cơ sở sản xuất vật dụng bằng nhôm kính, chế biến gỗ, lắp ráp điện tử, sửa chữa ô tô, xe máy vv... các hộ hoạt động thủ công nghiệp đã mở rộng nhà xưởng, mua sắm các thiết bị, máy móc công nghệ cao sản xuất ra các mặt hàng vừa nhanh, vừa đẹp, năng suất cao. Các cơ sở sản xuất thủ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

công ở Chợ Chu đã phát triển không chỉ bó hẹp trong sản xuất các mặt hàng mà còn kết hợp buôn bán các mặt hàng cao cấp từ nơi khác nên các vật dụng càng đa dạng, kiểu dáng đẹp, ngoài ra còn nhận hợp đồng cung ứng cho các cơ sở ở các xã và một số huyện lân cận. Thủ công nghiệp ở Chợ Chu phát triển đã tạo công ăn, việc làm cho hàng trăm người ở Chợ Chu và một số nơi khác, đồng thời giá trị thủ công nghiệp cũng tăng cao. Năm 2000 mới chỉ đạt 1 tỷ đồng, đến năm 2010 tăng lên 9,5 tỷ và năm 2015 đã vượt lên 22 tỷ đồng (tăng hơn 2 lần so với năm 2010 và gần 22 lần so với năm 2000). Các mặt hàng thủ công nghiệp ở Chợ Chu có thể cạnh tranh được với các cơ sở khác ở các xã bạn và trong tỉnh Thái Nguyên.

Mặc dù thương nghiệp dịch vụ, thủ công nghiệp của Chợ Chu phát triển khá mạnh, nhưng vẫn còn tồn tại một số hạn chế cần chú ý, đó là hình thức kinh doanh, dịch vụ vẫn “bó hẹp” trong từng gia đình, kinh doanh các mặt hàng tổng hợp chưa có sự liên kết để tạo thành các cửa hàng, cửa hiệu lớn kinh doanh, sản xuất một mặt hàng chủ đạo, mặt khác Nhà nước có chính sách tự do buôn bán theo pháp luật nên doanh nhân từ các nơi khác đến hoạt động càng nhiều, từ đó các doanh nhân, các nhà sản xuất ở Chợ Chu phải tự học tập, tự vận động để vươn lên mạnh hơn nữa mới đủ sức cạnh tranh với thị trường hiện nay.

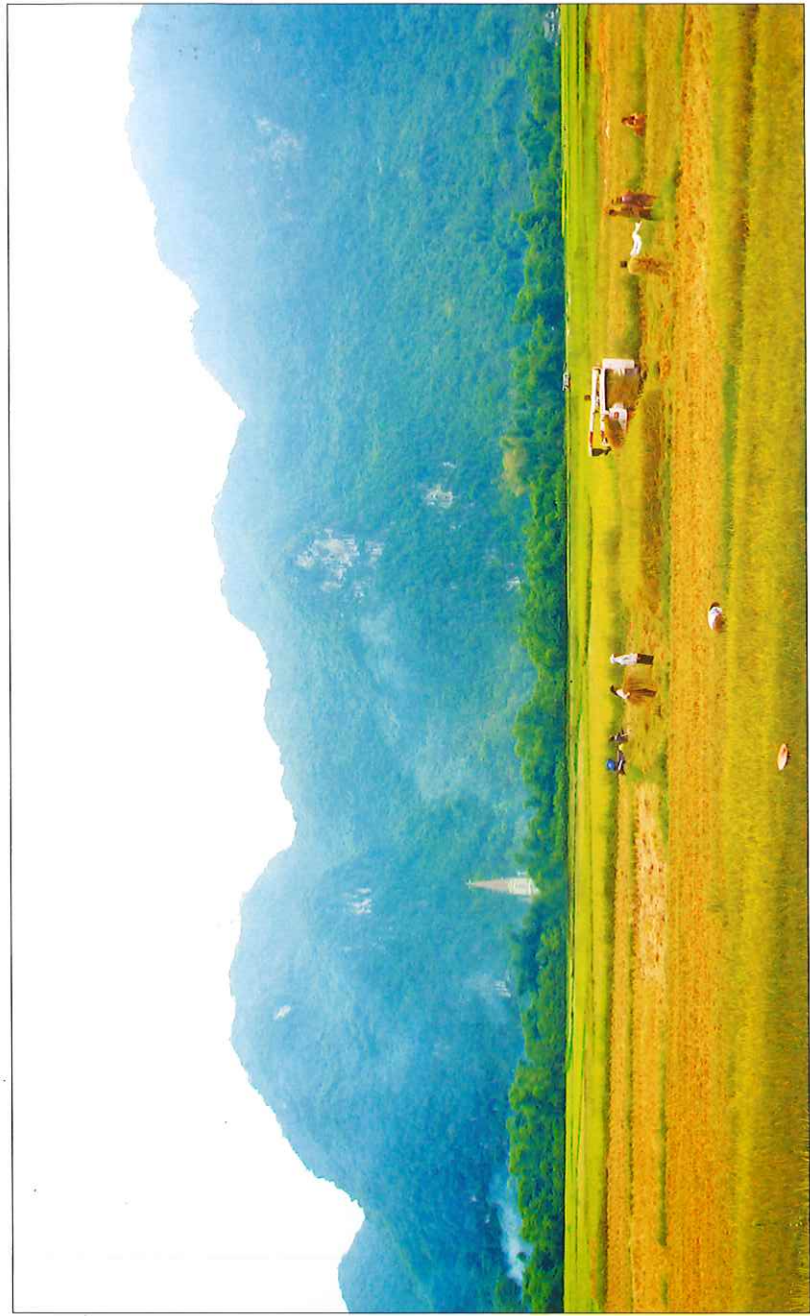
Trong sản xuất nông nghiệp: Cây lúa, cây màu, cây chè là ba loại nằm trong cơ cấu cây trồng được Đảng bộ, Ủy ban nhân dân chỉ đạo, tăng cường các biện pháp áp dụng khoa học kỹ thuật tiên tiến để tăng năng xuất, sản lượng, đảm bảo an ninh lương thực và tạo ra sản phẩm hàng hóa có chất lượng lưu thông trên thị trường. Để đảm bảo tưới tiêu hợp lý trong các thời kỳ sinh trưởng của cây lúa, trong những năm qua Chợ Chu được tiếp nhận dự án theo chương trình kiên cố hóa kênh mương của nhà nước theo phương thức nhà nước hỗ trợ 60% kinh phí, nông dân đối ứng 40%, từ định hướng đó đã đầu tư hơn 2 tỷ đồng tu sửa các vai đập Đồng Phủ, Trung Việt, hồ Khe Đa, hệ thống bơm và Đồng Chùa, Đập thủy luân xóm Nản. Xây 4,5 km mương về các cánh đồng Nà Lài, Trường học và một phần Đồng Chùa. Để quản lý, điều tiết nước kịp thời vụ cho các cánh đồng, Ủy ban nhân dân đã xây dựng ba tổ thủy nông phụ trách ba cụm. Tổ một có 9 người phụ trách cánh đồng Trường học, tổ hai có 4 người phụ trách khu Đồng Chùa, tổ ba là 4 người phụ trách cánh đồng Trung Việt, Nà Lài. Các tổ theo chỉ đạo của Ủy ban nhân dân xây dựng lịch cung cấp nước cho các hộ. Cuối vụ các hộ nộp quỹ thủy lợi (4kg/sào/vụ, thu theo thuế nhà đất), nhờ có tổ thủy nông việc đảm bảo nước cho các cánh đồng được bảo đảm, người nông dân

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

không phải lo bắt nước và cũng không có tình trạng tranh chấp nước khi nông vụ ở thời kỳ cao điểm. Nhận thức tầm quan trọng của sản xuất nông nghiệp, Đảng ủy và Chính quyền đề nghị Ủy ban nhân dân Huyện điều động về Chợ Chu một kỹ sư nông nghiệp (Đồng chí Bàn Thị Đỗ Quyên) làm tham mưu cho Ủy ban nhân dân trong việc chỉ đạo sản xuất nông nghiệp. Dưới sự chỉ đạo của Đảng ủy, hàng năm Hội Nông dân, các ngành, các cấp phối hợp với Phòng Nông nghiệp, Trạm Khuyến nông huyện mở nhiều lớp tập huấn, chuyển giao khoa học kỹ thuật, phổ biến kiến thức mới cho hàng trăm nông dân ở các xóm, phố như gieo mạ trên nền đất cứng, gieo mạ khay, quản lý ruộng đồng, phát hiện sớm sâu hại, kịp thời phòng trừ. Năm 2007 được sự chỉ đạo của Khuyến nông huyện, Chợ Chu đã thực hiện thí điểm ô mẫu trên 5 ha ở cánh đồng Trường học với giống lúa TH 3-3. Sau một vụ gieo trồng theo đúng kỹ thuật, đúng quy trình, kết quả đạt 65 tạ/ha/vụ. Từ kết quả trên Ủy ban nhân dân đã cho nhân rộng ra các cánh đồng. Từ năm 2010 đến nay, nông dân Chợ Chu đã sử dụng các giống lúa Khang dân, Bao thai, Việt lai 20, TH 3-3 là những giống lúa đã được kiểm định phù hợp với điều kiện thổ nhưỡng ở Chợ Chu, cho năng suất ổn định từ 51 tạ/ha/vụ đến 54,5 tạ/ha/vụ, từ đó sản lượng tăng từ 755 tấn (năm 2010) lên 820 tấn (năm 2015)

từ đó giá trị thu nhập trên một đơn vị diện tích được nâng lên, năm 2010 đạt 50 triệu đồng/ha, đến năm 2014 tăng lên đạt 70 triệu đồng/ha gieo trồng. Việc áp dụng khoa học kỹ thuật vào thâm canh cây lúa đạt kết quả làm cho người nông dân phần khởi tin tưởng vào sự chỉ đạo của Đảng ủy, chính quyền, từ đó tháo gỡ được khó khăn để tăng trưởng lương thực một cách ổn định và bền vững, luôn hoàn thành vượt mức kế hoạch đề ra.

Về chăn nuôi, thời kỳ này chịu nhiều tác động với những diễn biến không thuận lợi, giá cả thức ăn gia súc, thuốc thú y tăng, giá sản phẩm bán ra thị trường chững lại (có năm còn giảm), trong khi đó dịch cúm gia cầm, dịch lợn tai xanh lan rộng làm thiệt hại khá lớn cho người chăn nuôi. Nhưng xác định chăn nuôi là yếu tố chủ yếu làm ra sản phẩm hàng hóa đưa ra thị trường, tạo thu nhập thường xuyên cho nhiều gia đình, nâng cao đời sống cho một bộ phận lớn nhân dân nên Đảng ủy chủ trương khuyến khích người chăn nuôi ứng dụng kỹ thuật chăn nuôi tiến tiến, tăng số lượng và chất lượng đàn gia súc, gia cầm bằng cách đề nghị Nhà nước cho các hộ chăn nuôi vay vốn với lãi suất ưu đãi để xây dựng chuồng trại, thay đổi quy trình chăn nuôi theo hướng “Bán chuyên nghiệp”. Được Trạm Khuyến nông, Trạm Thú y huyện tạo điều kiện, Ủy ban nhân dân Chợ Chu đã tiếp nhận dự án chăn nuôi giao

Sản xuất lúa để đảm bảo an ninh lương thực là nhiệm vụ trọng yếu trong chuyển dịch cơ cấu kinh tế ở Chợ Chu

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

cho một số hộ thực hiện thí điểm, rút kinh nghiệm rồi nhân rộng ra các phố, xóm, đó là:

- Dự án chăn nuôi gà thịt thả vườn với số lượng 200 đến 300 con.

- Dự án nuôi bò lai xin sinh sản với kế hoạch cụ thể giao cho 1 gia đình 1 con bò đực giống được Nhà nước hỗ trợ 9 triệu đồng, 9 gia đình nuôi bò sinh sản hỗ trợ mỗi hộ 2 triệu đồng để xây dựng chuồng trại và mua thuốc thú y. Sau 2 năm thực hiện dự án, được cán bộ kỹ thuật hướng dẫn và sự cố gắng của các hộ, dự án đạt được một số kết quả nhất định. Do nhiều khó khăn và các điều kiện cần thiết như mặt bằng chuồng trại, điều kiện chăm sóc nên các dự án chưa phát huy được tác dụng, kế hoạch nhân rộng ra không thực hiện được theo dự kiến. Do phong trào chăn nuôi ở Chợ Chu phát triển mạnh nên đàn trâu, đàn lợn và gia cầm vẫn tăng từ 15 đến 20% so với chỉ tiêu kế hoạch đề ra. Tính đến năm 2014, đàn trâu bò 75 con, dê 108 con, đàn lợn 1.700 con, gia cầm 16.000 con, nuôi trồng thủy sản 10 ha đạt 9,6 tấn, đàn ong 105 đàn.

Cùng với thu hút vốn đầu tư, phát triển của Nhà nước, tiếp nhận sự hỗ trợ của cơ quan, đơn vị, sự phát triển các thành phần kinh tế, Chợ Chu đã làm tăng sản phẩm xã hội, mức tăng trưởng mỗi năm 13%. Từ năm 2007 đến

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

năm 2014 bình quân thu nhập tính theo đầu người tăng từ 6 triệu (năm 2007) lên 11 triệu (2009) và 22 triệu (năm 2014). Từ đó thu ngân sách cho Nhà nước cũng tăng đáng kể. Nếu như năm 2005 tổng thu 954.997.362 đồng, thì năm 2009 thu 3 tỷ và nhiệm kỳ 2010 - 2015 trung bình mỗi năm thu 4,6 tỷ, năm cao nhất (2013) đạt 5,5 tỷ. Tính đến năm 2014 tỷ trọng các thành phần kinh tế đã thay đổi: Thương mại dịch vụ đạt 46%, thủ công nghiệp đạt 31,5%, Nông - lâm nghiệp 22,5%.

Có thể nói, Sau 15 năm phấn đấu theo Nghị quyết của Đảng bộ, thị trấn Chợ Chu đã thay đổi từ diện mạo đến cảnh quan đô thị, phong cách hoạt động của người dân được nền nếp và ngày càng hoàn thiện, trở thành một thị trấn đổi mới, văn minh của huyện Định Hóa anh hùng.

Trên lĩnh vực văn hóa xã hội được Đảng bộ chỉ đạo, có nhiều hoạt động đa dạng trên tất cả các lĩnh vực đời sống văn hóa tinh thần của nhân dân. Công tác thông tin tuyên truyền được hoàn thiện một bước, ngoài 100% gia đình được trang bị ti vi, đài bán dẫn khá hiện đại để nắm bắt thời sự chung của quốc gia, 100% phố xóm được trang bị hệ thống loa tự hành, tạo điều kiện thuận lợi để nhân dân tiếp cận nhanh thông tin, nắm bắt được các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, thông báo kịp thời những hoạt động của địa

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

phương, biểu dương các xóm, phố hoàn thành tốt nhiệm vụ chính trị và gương sáng của cán bộ, nhân dân tiêu biểu trên địa bàn.

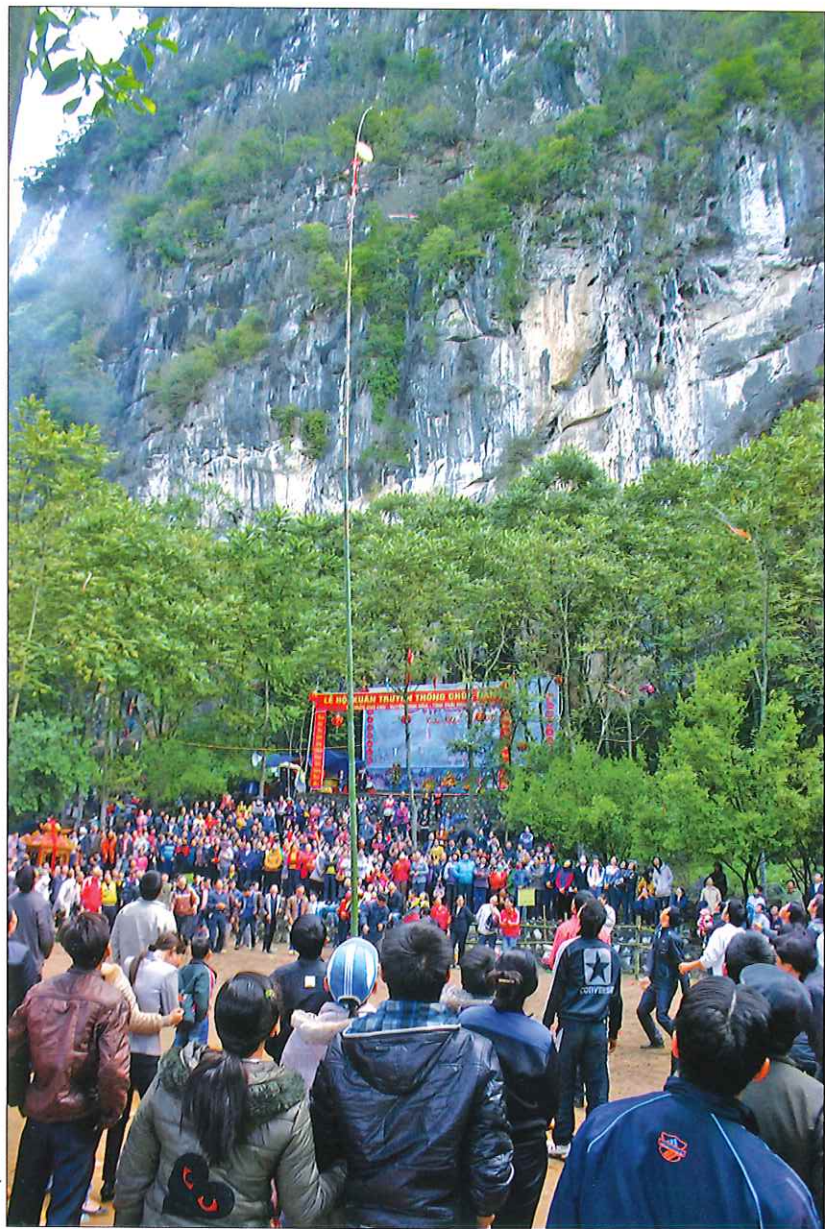
Phong trào thể dục thể thao, văn hóa, văn nghệ phát triển mang tính quần chúng rộng rãi. Ở mỗi phố, xóm, nhà trường đều có đội văn nghệ, các hoạt động thể dục, thể thao theo lứa tuổi, theo sở thích phát triển cả chiều rộng và chiều sâu, phong trào luyện tập bóng đá, bóng chuyền, cầu lông, bóng bàn, cờ tướng và một số các môn thể thao dân gian có nhiều người tham gia, kết nối phong trào của nhân dân các phố, xóm, dưới sự chỉ đạo của Đảng ủy, Ủy ban nhân dân đã thành lập 10 câu lạc bộ thể dục thể thao, đề ra quy chế và chương trình hoạt động có tổ chức, có kỹ thuật (gồm 1 bóng chuyền, 1 bóng đá, 1 bóng bàn, 4 cầu lông, 2 cờ tướng và tâm năng dưỡng sinh 1). Từ phong trào thể dục, thể thao phát triển, thị trấn Chợ Chu đã tổ chức thành công 3 Đại hội thể dục thể thao vào các năm 2005, 2009, 2013, tuyển chọn vận động viên xuất sắc tham dự Đại hội thể dục thể thao cấp huyện và các cuộc thi do huyện, do tỉnh tổ chức đều đạt giải nhất, nhì toàn đoàn. Nhiều vận động viên đạt giải cao. Phong trào thể dục thể thao quần chúng ở Chợ Chu phát triển ngày càng sâu rộng, năm 2009 đã có 335 gia đình đạt tiêu chuẩn gia đình thể dục thể thao, 9 phố, xóm được Sở Văn hóa thông tin thể thao công nhận

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

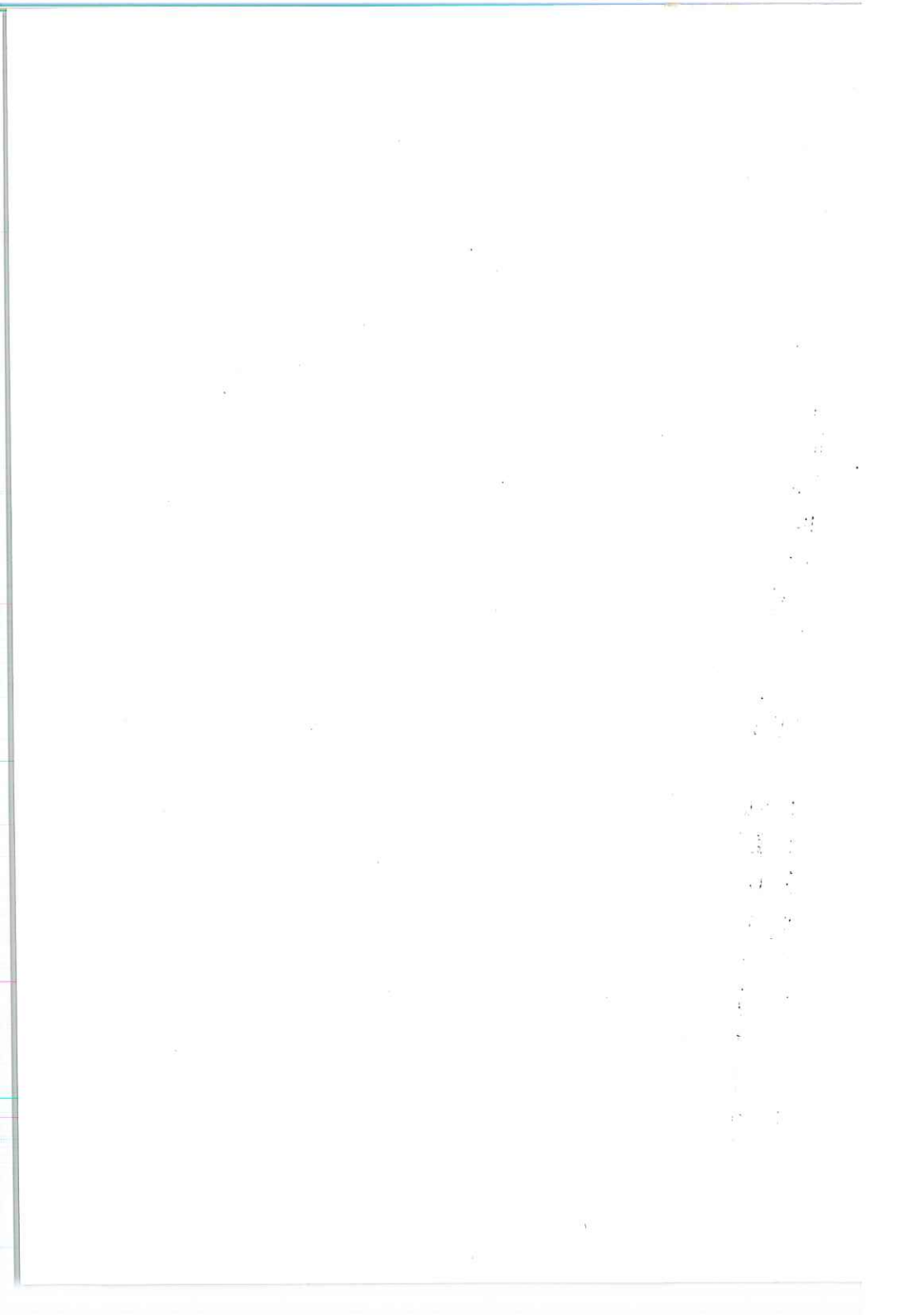
là địa bàn diễn hình và thị trấn Chợ Chu cũng được công nhận là một trong những đơn vị có phong trào thể dục thể thao tiêu biểu trong toàn huyện và tỉnh.

Về hoạt động văn nghệ cũng phát triển rộng rãi, trong từng năm, Ủy ban nhân dân cùng các tổ chức Đoàn thể tổ chức nhiều buổi liên hoan văn nghệ, các cuộc hội diễn theo từng chủ đề, cho từng lứa tuổi như Hội thi tuyên truyền Măng non vào dịp hè. Hát du dân ca của Phụ Nữ, Hội thi giữa các phố, xóm, các tiết mục tham gia của các phố xóm, nhà trường chẳng những mang ý nghĩa chính trị sâu sắc mà chất lượng nghệ thuật ngày càng nâng cao (trang phục đẹp, có dàn dựng công phu), bản sắc văn hóa của các dân tộc ngày càng rõ nét. Hàng năm, Chợ Chu tham gia Hội diễn văn nghệ huyện, tham gia Lễ hội lồng tồng ATK Định Hóa đều gây được ấn tượng tốt đẹp và giành được giải cao.

Những năm gần đây (2005 - 2015), dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, Ủy ban nhân dân Chợ Chu tổ chức Lễ hội Chùa Hang (rằm tháng giêng hàng năm) ngày càng hoàn thiện cả về hình thức, nội dung, kết hợp hài hòa giữa thăm quan cảnh đẹp hang động, cảnh đẹp thiên nhiên kỳ thú với thỏa ước tâm linh, thưởng thức nghệ thuật và tham gia các trò chơi dân gian, tăng thêm sự hấp dẫn của Lễ hội, thu hút ngày càng đông khách thập phương tham

*Chùa Hang Thị trấn Chợ Chu - di tích lịch sử văn hóa
danh lam thắng cảnh cấp Quốc gia*

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

gia mỗi năm tới hàng vạn lượt người. Tuy nhiên, khi Lễ hội thu hút được nhiều khách đến thì một khó khăn lớn đặt ra là không gian mặt bằng tổ chức Lễ hội ngày càng trở nên chật hẹp. Đầu năm 2015 Chùa Hang Chợ Chu di tích lịch sử văn hóa danh lam thắng cảnh được Nhà nước xếp hạng cấp quốc gia cùng với “Đề án quy hoạch chi tiết khu du lịch lịch sử sinh thái liên hoàn Chùa Hang, nhà tù Chợ Chu, hồ Bảo Linh” của huyện đã được Ủy ban nhân dân tỉnh Thái Nguyên phê duyệt là tiền đề để huyện kêu gọi các nguồn đầu tư, làm cho nơi đây trở thành điểm du lịch hấp dẫn trong tương lai không xa.

Cuộc vận động xây dựng phố, xóm văn hóa, gia đình văn hóa được triển khai sâu rộng, có nền nếp ngày càng đi vào thực chất. 100% phố xóm có hương ước, quy ước được nhân dân đóng góp xây dựng và được Ủy ban nhân dân Huyện phê duyệt, hàng năm được bổ sung điều chỉnh cho phù hợp với hoạt động cụ thể của từng địa bàn, 19/22 phố, xóm đã xây dựng được nhà văn hóa trong đó 3 phố Hòa Bình, Đoàn Kết, Thống Nhất chung một nhà Văn hóa. Kết quả bình xét hàng năm: Về gia đình văn hóa: Năm 2010 có 1.100 gia đình đạt tiêu chuẩn, 2014 tăng lên 1.698 gia đình đạt 91,82%, trong đó có 25 gia đình 3 năm liên tục đạt gia đình văn hóa. Về đơn vị phố, xóm: Liên tục từ 2010 đến 2014 thường xuyên có 17/22 phố, xóm

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đạt khu dân cư văn hóa. Đáng ghi nhận, biểu dương có 8 phố, xóm tính từ năm 2004 đến 2014 liên tục đạt làng văn hóa từ 6 đến 10 năm, đó là: Phố Hợp Thành 10 năm, phố Tân Lập 9 năm, xóm Nản Dưới 8 năm, xóm Hợp Thành 7 năm, các xóm Hồ Sen, Bãi Á 2, Trung Việt, xóm Trường 6 năm. Từ những thành tích trên thị trấn Chợ Chu được Mặt trận Tổ quốc huyện, tỉnh tặng nhiều bằng, giấy khen.

Việc thực hiện chính sách xã hội được Đảng ủy, Ủy ban nhân dân và các ngành, các cấp quan tâm đúng mức. Các đối tượng chính sách, người có công (thương binh, gia đình liệt sỹ và các đối tượng khác) được chăm lo đầy đủ, kịp thời theo chế độ do nhà nước ban hành. Từ năm 2008 đến 2014 với sự hỗ trợ của nhà nước, Đảng ủy đã chỉ đạo các đoàn thể, các phố xóm vận động nhân dân giúp công sức hỗ trợ giúp đỡ của Ngân hàng công thương Việt Nam và cán bộ, chiến sỹ Lữ đoàn 144, của những người thân thích trong dòng họ và cố gắng vươn lên của hộ nghèo, thị trấn Chợ Chu đã xây dựng 12 nhà “Đại đoàn kết”, 39 nhà “Tình nghĩa”, 3 nhà “Mái ấm tình thương”, 12 nhà theo quyết định số 167/2008/QĐ-TTg, 19 nhà theo Quyết định 22/2013/QĐ-TTg của Chính phủ. Tổng cộng 85 ngôi nhà chính sách, với tổng số tiền 2.199.600.000 đồng, xét và đề nghị hưởng chế độ người nhiễm chất độc da cam điôxin 25 trường hợp, hưởng chế độ 142/TTg: 152 người và chế độ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

47 cho 68 trường hợp người tham gia chống Pháp, chế độ cho 131 cán bộ chiến sỹ bảo vệ biên giới. Thăm hỏi tặng quà vào những ngày lễ, Tết, những ngày kỷ niệm lớn của đất nước cho những đối tượng người có công, bảo trợ xã hội, hộ nghèo, người có hoàn cảnh khó khăn với trên 300 xuất quà trị giá 65.000.000 đồng mỗi năm. Đặc biệt với nghĩa cử và lòng biết ơn, trân trọng công lao của các liệt sỹ đã hy sinh vì dân, vì nước, đáp ứng yêu cầu nguyện vọng của gia đình liệt sỹ. Từ năm 2009 đến năm 2013 Đảng ủy, chính quyền và các đoàn thể đã tạo mọi điều kiện để gia đình đưa hài cốt của 12 liệt sỹ trong các nghĩa trang ở Miền Nam trở về quê hương, Lễ đón, Lễ truy điệu và đưa hài cốt các liệt sỹ về nghĩa trang liệt sỹ của huyện Định Hóa được tổ chức đúng quy định, theo nghi lễ trang trọng.

Công tác xóa đói giảm nghèo có nhiều cố gắng, từ năm 2005 đến 2010 mỗi năm giảm 1,6%, tính đến năm 2010 giảm từ 5,7% xuống còn 4,1%, năm 2011 theo điều tra rà soát hộ nghèo giai đoạn 2011 - 2015 của Ủy ban nhân dân thị trấn Chợ Chu, thì số hộ nghèo theo chuẩn mới còn 120 hộ với 371 nhân khẩu, chiếm 6,93%, hộ cận nghèo 86 hộ với 313 nhân khẩu, chiếm 4,97%. Thực hiện dự án cho hộ nghèo vay vốn lãi suất thấp của Ngân hàng chính sách và sự cố gắng vươn lên thoát nghèo của các hộ, năm 2014 hộ nghèo đã giảm còn 3,03%.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Ngành y tế có bước phát triển khá vững chắc, đáp ứng được nhiệm vụ chăm sóc sức khỏe cho nhân dân, góp phần thúc đẩy sự nghiệp phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội ở địa phương. Từ năm 2011, Trạm y tế Chợ Chu được tăng cường cả về cơ sở vật chất và đội ngũ cán bộ, nhân viên, Trạm được đầu tư xây dựng 2 tầng khang trang với 9 phòng chức năng, thiết bị y tế tương đối đầy đủ phục vụ cho công tác khám chữa bệnh và vệ sinh phòng bệnh, chăm sóc sức khỏe cho cộng đồng. Về tổ chức Trạm có 1 bác sỹ làm trạm trưởng, từ năm 2014 trở về trước do bác sỹ Nguyễn Thị Hôm phụ trách, hiện nay do bác sỹ Hà Hồng Giang đảm nhiệm cùng 01 y sỹ đa khoa và 01 nữ hộ sinh, 02 nhân viên điều dưỡng, 01 nhân viên đông y cùng 22 y tá thôn bản ở 22 địa bàn phố, xóm. Hoạt động của trạm theo sự chỉ đạo chuyên môn của Trung tâm y tế huyện và thực hiện các nhiệm vụ do Ủy ban nhân dân thị trấn Chợ Chu chỉ đạo, trung bình mỗi năm khám bệnh cho trên 2.500 lượt người, phối hợp với các ngành chức năng ở địa phương khám bệnh miễn phí cho các đối tượng chính sách, người cao tuổi từ 85 tuổi trở lên. Thực hiện chương trình y tế học đường, chương trình y tế quốc gia như bảo vệ sức khỏe bà mẹ - trẻ em, kế hoạch hóa gia đình, chương trình vệ sinh an toàn thực phẩm, vệ sinh môi trường, phòng chống tệ nạn xã hội, tiêm chủng cho

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

165 trẻ em, cho 454 cháu uống VitaminA, khám bệnh gần 200 phụ nữ, khám thai cho 100 chị em. Trong nhiều năm, trạm y tế Chợ Chu đã trở thành địa chỉ tin cậy trong công tác bảo vệ sức khỏe cho nhân dân. Với những cố gắng trên năm 2012 thị trấn Chợ Chu đã được công nhận đạt Chuẩn quốc gia về y tế.

Công tác giáo dục đào tạo ngoài việc đầu tư lớn vào xây dựng hoàn thiện một bước cơ sở vật chất của các trường, Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, Mặt trận tổ quốc và các ngành, các cấp đặc biệt quan tâm đến chất lượng giảng dạy và học tập trong từng tiết giảng theo hướng dẫn của Bộ giáo dục đào tạo. Từ năm học 2009 - 2010 cán bộ chủ chốt của các trường ở Chợ Chu có biến động do chủ trương luân chuyển cán bộ của cấp trên, theo đó, trường Tiểu Học cô Hoàng Thị Châm về làm hiệu trưởng thay cô Thái Thị Đạo. Trường Mầm Non cô Lương Thị Mơ làm Hiệu trưởng thay cô Ma Thị Thâm, trường Trung học cơ sở cô Phan Thị Thu Hà làm hiệu trưởng thay thầy Phạm Thế Hưng nghỉ chế độ hưu trí. Đội ngũ cán bộ chủ chốt dù ở trường khác đến tiếp nhận cơ sở mới nhưng đã có bề dày công tác và kinh nghiệm quản lý nên nề nếp giảng dạy và học tập đã nhanh chóng đi vào ổn định. Những năm học từ 2009 đến 2015 chất lượng giáo dục theo chức năng của từng trường đều

chuyên biến tiến bộ. Xác định giáo viên là nhân tố quyết định đến nâng cao chất lượng giảng dạy theo tiêu chuẩn của một trường chuẩn quốc gia, Chi bộ, Ban giám hiệu các trường đã tạo mọi điều kiện để giáo viên được dự các lớp bồi dưỡng kiến thức chính trị, chuyên môn nghiệp vụ theo chương trình đổi mới do Ngành giáo dục đào tạo tổ chức. Triển khai chương trình đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng lấy học sinh làm trung tâm, giáo viên hướng dẫn, khơi dậy sự sáng tạo của học sinh trong từng tiết học, điều chỉnh nội dung dạy và học ở từng cấp học, các trường đã giữ vững nền nếp hoạt động chuyên môn, tổ chức dự giờ, thao giảng, thanh tra, kiểm tra đánh giá chất lượng tổ chức thi giáo viên dạy giỏi cấp trường, chọn giáo viên giỏi xuất sắc dự thi giáo viên giỏi cấp huyện, cấp tỉnh. Đội ngũ giáo viên nhiệt tình, trách nhiệm, thường xuyên tự học, tự rèn, không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ, 100% giáo viên có tay nghề đạt khá, giỏi. Đáng ghi nhận là các năm học trong những năm từ 2010 - 2015 các trường đã tích cực ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác quản lý, dạy học, hầu hết giáo viên đã soạn bài trên máy vi tính (2 trường trung học cơ sở và Tiểu Học 100%, trường Mầm Non 85%). Về trình độ đào tạo tăng, số lượng đạt chuẩn và trên chuẩn 100%, trong đó đại học 41 giáo viên chiếm

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

48,8% (Tiểu Học 14, Trung học 13, Mầm Non 14). Cao đẳng 36 giáo viên chiếm 42,9% (Tiểu Học 10, Trung học cơ sở 10, Mầm Non 16), Trung cấp 7 chiếm 8,3% (Trung học cơ sở 2, Mầm Non 5).

Trong chỉ đạo hoạt động, các trường đã kết hợp hài hòa phong trào thi đua “Hai tốt” (dạy tốt, học tốt) với thực hiện các cuộc vận động do Bộ giáo dục và Trung ương Đảng chỉ đạo, đó là: Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, xây dựng “Trường học thân thiện, học sinh tích cực”, “Nói không với tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục”, “Mỗi thầy, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo” ... Cùng với gắn kết các hoạt động giữa chỉ đạo của Ngành giáo dục - đào tạo với sự chỉ đạo của Đảng bộ, điều hành của Ủy ban nhân dân trong hoàn thành nhiệm vụ chính trị ở địa phương, đội ngũ giáo viên các trường đã đoàn kết thành một khối thống nhất, là nòng cốt trong truyền thụ kiến thức, kỹ năng sống cho thanh thiếu niên, trẻ thơ ở thị trấn Chợ Chu. Đối với học sinh ở hai cấp Tiểu Học và Trung học cơ sở, theo chỉ dẫn và giảng dạy của các thầy cô giáo đã tích cực học tập, tham gia nhiều hoạt động bổ trợ như văn nghệ, thể dục, thể thao. Giải toán trên mạng Internet, các cuộc thi cấp trường, cấp huyện, cấp tỉnh và cấp quốc gia đã gây được khí thế học tập sôi nổi, gắn bó với nhà trường hơn. Từ đó

kết quả học tập được nâng lên. Các năm, học sinh lên lớp thẳng đạt từ 97% đến 98,6%, đỗ tốt nghiệp học sinh trung học cơ sở đạt 99%. Số lượng học sinh giỏi của hai trường khá cao: Trường trung học cơ sở năm 2010 có 54 em đạt 13,9%, năm 2014 có 77 em đạt 29,5%, số học sinh đạt giải các cuộc thi cũng tăng, từ năm 2010 đến 2014 đạt giải cấp huyện từ 36 em lên 91 em, đạt giải cấp tỉnh từ 16 em lên 35 em, có 7 em đạt giải cấp quốc gia (trong 2 năm 2011 và 2014). Trường Tiểu Học học sinh giỏi theo thông tư năm 2010 có 219 em, đạt 55,9%, năm 2014 tỷ lệ khá, giỏi đạt 80%, số học sinh đạt giải cấp huyện 35 em, cấp tỉnh 58 em có học sinh đạt giải cấp quốc gia.

Đối với Trường Mầm Non hoạt động giảng dạy có đặc thù riêng, với chức năng nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục trẻ từ 18 tháng đến 60 tháng tuổi nên đội ngũ giáo viên của trường vừa là người cô, vừa là người mẹ yêu thương của các cháu, nên tập thể sư phạm ở đây đã khắc phục khó khăn, vừa nuôi dưỡng vừa hướng cho trẻ có nền nếp sinh hoạt ngay từ khi còn nhỏ để nâng cao hiệu quả dạy học, trong những năm qua, trường đã thực hiện tốt quy trình đổi mới phương pháp giảng dạy, cải tiến cho phù hợp với điều kiện các đối tượng trẻ ở Chợ Chu, như hướng dẫn lớp mẫu giáo lớn làm đồ dùng, đồ chơi tự tạo, sử dụng máy chiếu để hướng dẫn trẻ vừa chơi vừa học vv... Kết quả tỷ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

lệ trẻ em nhẹ cân giảm từ 28 em (năm 2010) còn 17 em (năm 2014), trẻ chuyên cần đạt 91,26%.

Từ những cố gắng trên, các trường ở Chợ Chu từ năm 2000 đến 2015 đều đạt trường tiên tiến xuất sắc, xứng đáng là trung tâm chất lượng cao của Ngành giáo dục huyện Định Hóa và được các cấp khen thưởng. Trường Tiểu Học được Ủy ban nhân dân tỉnh tặng nhiều Bằng khen, được Bộ giáo dục đào tạo khen thưởng. Trường trung học cơ sở được Ủy ban nhân dân tỉnh và Bộ giáo dục đào tạo tặng Bằng khen, đề nghị Chính phủ tặng Bằng khen. Trường Mầm Non được công nhận trường chuẩn quốc gia cấp độ II, nhiều năm được Ủy ban nhân dân tỉnh tặng Bằng khen. Năm 2013 được Nhà nước tặng thưởng Huân chương lao động hạng ba.

Các trung tâm học tập cộng đồng hoạt động có hiệu quả, đáp ứng nhu cầu học tập của các tầng lớp nhân dân. Hàng năm Ủy ban nhân dân đã phối hợp với các ngành chức năng của Huyện, tổ chức từ 20 đến 29 lớp tập huấn chuyên giao khoa học kỹ thuật sản xuất cây trồng, vật nuôi. Tìm hiểu về các luật bình đẳng giới, luật hòa giải, luật đất đai, phổ biến Hiến pháp sửa đổi (năm 2013), trợ giúp pháp lý, phương pháp bảo vệ sức khỏe cho người cao tuổi, phòng bệnh cho trẻ em... thu hút hàng nghìn lượt người tham gia.

Công tác an ninh, quốc phòng: Chợ Chu có vị trí là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa của huyện Định Hóa, có 45 cơ quan đứng chân trên địa bàn, trong đó có cơ quan đầu não, cơ quan chỉ huy Quân sự, Công an huyện, do đó giữ vai trò đặc biệt quan trọng đối với quốc phòng, an ninh, là khu vực phòng thủ then chốt của huyện Định Hóa trên địa bàn phía bắc tỉnh Thái Nguyên. Nhận thức đầy đủ nhiệm vụ của mình, Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân đã thường xuyên rà soát kế hoạch phòng thủ, kế hoạch bảo vệ an ninh khu vực và triển khai các phương án hoạt động theo Nghị quyết chuyên đề của Đảng ủy và chỉ đạo nghiệp vụ của Ban chỉ huy Quân sự huyện, chỉ huy Công an huyện.

Đối với công tác an ninh: Thường xuyên kiện toàn tổ chức và có kế hoạch bồi dưỡng nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ và công an viên. Ngoài đồng chí Trưởng Công an được đào tạo trình độ trung cấp, Ủy ban nhân dân bổ xung đủ công an viên ở 22 phố, xóm, được tập huấn nghiệp vụ do Công an huyện tổ chức. Được trang bị đầy đủ công cụ hỗ trợ, trang phục thống nhất. Hàng năm triển khai phong trào “Toàn dân bảo vệ an ninh tổ quốc”, Lực lượng công an đã ký cam kết với Mặt trận tổ quốc, các ban ngành, đoàn thể, các phố xóm theo nghị quyết liên tịch của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng với Trung ương

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Mặt trận tổ quốc Việt Nam, tuyên truyền sâu rộng đến từng gia đình và ký cam kết phấn đấu không có người vi phạm pháp luật. Thực hiện tốt phong trào “Toàn dân bảo vệ an ninh tổ quốc”, lực lượng Công an đã phối hợp với các đoàn thể, nhất là Hội Phụ nữ thành lập các câu lạc bộ theo các chuyên đề như: “Câu lạc bộ 5 không 3 sạch” (không vi phạm pháp luật và tệ nạn xã hội, không có bạo lực gia đình, không sinh con thứ 3, không có trẻ suy dinh dưỡng và không có trẻ bỏ học. Sạch nhà, sạch bếp, sạch ngõ), câu lạc bộ “An toàn giao thông”, “Phòng chống tệ nạn xã hội”... Lực lượng Công an Chợ Chu hoạt động dưới sự lãnh đạo của Đảng ủy, điều hành của Ủy ban nhân dân, thực hiện chức trách, kỷ luật và chuyên môn tương đối chính quy. Ngoài nhiệm vụ thường xuyên còn tổ chức nhiều đợt tấn công truy quét tội phạm, triệt phá các tụ điểm đánh bạc, tàng trữ mua bán sử dụng chất ma túy, bắt và xử lý các vụ gây gổ đánh nhau gây thương tích, cướp giật, không khai báo tạm trú, lừa đảo v.v... mỗi năm xử lý từ 70 đến 80 vụ với trên 200 đối tượng, trong đó 70% xử lý tại địa bàn, 30% chuyển Công an huyện xử lý. Xử phạt hành chính nộp ngân sách mỗi năm từ 20 đến 25 triệu đồng. Tính đến năm 2014 Chợ Chu còn 16 đối tượng nghiện ma túy, lực lượng Công an đã phối hợp với Trạm y tế, các đoàn thể và gia đình tổ chức cai

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

nghiên tại cộng đồng quản lý, giám sát chặt chẽ cho nên số người nghiện không phát sinh thêm. Với sự lãnh đạo trực tiếp của Đảng ủy, sự giúp đỡ của Công an huyện và ủng hộ của nhân dân, lực lượng Công an Chợ Chu chẳng những hoàn thành nhiệm vụ giữ vững an ninh, trật tự trên địa bàn, còn góp phần bảo vệ tài sản và các hoạt động của các cơ quan chức năng của huyện được an toàn, tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội được giữ vững, phong trào “Toàn dân bảo vệ an ninh tổ quốc”, phát triển với nhiều hình thức sáng tạo. Lực lượng Công an và nhân dân Chợ Chu được Bộ Công an tặng Cờ thi đua xuất sắc. Nhiều năm đạt đơn vị quyết thắng, nhiều cán bộ, chiến sỹ Công an Chợ Chu được các cấp khen thưởng.

Lực lượng dân quân được biên chế theo Luật dân quân tự vệ gồm một Chỉ huy trưởng do đồng chí Nguyễn Thanh Đại phụ trách, một Chính trị viên (do Bí thư Đảng ủy đảm nhiệm) và một Chỉ huy phó. Lực lượng nòng cốt có 84 chiến sỹ, tổ chức thành một trung đội cơ động, lực lượng tại chỗ có 215 chiến sỹ, tổ chức ở mỗi xóm, phố một tiểu đội. Công tác huấn luyện đảm bảo quân số huấn luyện bảo đảm các khoa mục, kết quả kiểm tra đạt đơn vị khá, giỏi. Lực lượng dự bị động viên hạng I có 120 đồng chí, trong đó có 6 sỹ quan, 114 hạ sỹ quan chiến sỹ được biên chế trong Tiểu đoàn dự bị động viên của huyện. Hàng năm

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

theo điều động của Ban chỉ huy Quân sự huyện, cán bộ, chiến sỹ lực lượng dự bị động viên tham gia huấn luyện đầy đủ, đạt chất lượng khá trở lên. Thực hiện đầy đủ các chế độ trực chiến đảm bảo sẵn sàng chiến đấu cao. Ban chỉ huy quân sự đã tham mưu cho Đảng ủy, tổ chức huấn luyện cho hàng nghìn lượt chiến sỹ theo phương án tác chiến do Ban chỉ huy quân sự huyện chỉ đạo, đảm bảo đầy đủ thời gian và nội dung các khoa mục kỹ thuật, chiến thuật. Kết quả huấn luyện tổng hợp các môn đều đạt khá, giỏi. Bắn đạn thật súng bộ binh đạt khá (có năm đạt giỏi). Theo kế hoạch phòng thủ chung, hàng năm Chợ Chu tổ chức diễn tập trong đội hình diễn tập của toàn huyện, mỗi lần diễn tập trình độ sẵn sàng chiến đấu của lực lượng dân quân (theo phương án A2). Trình độ chỉ đạo của Đảng ủy, Ủy ban nhân dân, sự phối hợp hiệp đồng giữa Công an, các đoàn thể và nhân dân ở phố, xóm được nâng lên. Trình độ chỉ huy hiệp đồng, xử lý các tình huống trong diễn tập được linh hoạt hơn. Nội dung 2 của diễn tập cũng là nội dung quan trọng trong nền quốc phòng toàn dân Việt Nam là xây dựng quốc phòng kết hợp xây dựng kinh tế. Cụ thể hóa chủ trương này, Đảng ủy, Ủy ban nhân dân Chợ Chu đã căn cứ vào điều kiện cụ thể của từng năm, lập kế hoạch cụ thể để lực lượng vũ trang thực hiện có hiệu quả kinh tế thiết thực. Tiêu biểu là năm 2012

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

trong đợt diễn tập ZT 2012, Ủy ban nhân dân đã huy động 3.061 công lao động xã hội, 47 phương tiện xe vận tải, vận chuyển 557 chuyến với khối lượng 103m³ đất, đá, cát, sỏi. Tổ chức duy tu, sửa chữa đường giao thông, lực lượng diễn tập đã đổ 313m³ bê tông, 15 tầm cống để làm 2.130 mét đường, phát quang 13,3 km đường liên xóm, liên xã, nạo vét 3,1 km kênh mương nội đồng, số công và kết quả tính ra tiền khoảng 250 triệu đồng.

Công tác bồi dưỡng kiến thức quốc phòng cho các đối tượng đảm bảo đúng kế hoạch. Cán bộ chủ chốt (Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch Ủy ban nhân dân, Chỉ huy trưởng quân sự là đối tượng I) được huấn luyện cơ bản tại Trường quân sự tỉnh, các cán bộ thuộc đối tượng II, III đều qua lớp tập huấn tại Trung tâm bồi dưỡng chính trị huyện.

Công tác tuyển quân thực hiện tốt, hàng năm Hội đồng nghĩa vụ quân sự hoạt động có nề nếp, tổ chức đăng ký cho thanh niên trong diện nghĩa vụ quân sự, thực hiện đúng các bước tuyển chọn và gọi thanh niên nhập ngũ, bàn giao đầy đủ hồ sơ cho Hội đồng nghĩa vụ quân sự huyện và đơn vị nhận quân. Tổ chức đưa thanh niên đến địa điểm tập trung đúng thời gian, an toàn, đạt 100% kế hoạch. Trong 15 năm 2000 - 2015 Chợ Chu có hơn 100 thanh niên lên đường làm nghĩa vụ quân sự, bình quân mỗi năm từ 6 đến 8 người.

Cùng với chỉ đạo các hoạt động văn hóa, xã hội, Đảng bộ còn thực hiện tốt chính sách dân vận và chính sách tôn giáo của Đảng. Ở Chợ Chu ngoài những người theo đạo Phật, thờ cúng tổ tiên còn có một họ công giáo sống lâu đời ở đây. Từ thời thực dân Pháp đặt ách thống trị ở Định Hóa, một số bà con giáo dân ở Nam Định, Hải Phòng phiêu bạt lên Chợ Chu làm thuê, buôn bán, sau đó ở lại định cư ở xóm Nản, họ dựng Nhà thờ, tổ chức cầu kinh, tôn thờ Đức mẹ Maria và Chúa Giêsu. Trong suốt hai cuộc kháng chiến trường kỳ của dân tộc (chống Pháp và chống Mỹ) xây dựng chủ nghĩa xã hội, tham gia sự nghiệp đổi mới, cộng đồng theo đạo Thiên Chúa đã đồng hành cùng nhân dân các dân tộc Chợ Chu vượt qua khó khăn, gian khổ theo Đảng xây dựng quê hương, xây dựng cuộc sống. Hiện nay họ công giáo Chợ Chu có 62 hộ, chấp hành tốt đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, các quy ước của địa phương. Năm 2007, được giáo dân cùng quê ở nước ngoài (Hoa Kỳ), bà con giáo dân ở Nam Định, Hải Phòng hỗ trợ 600 triệu và sự đóng góp của bà con Họ Công giáo Chợ Chu 190 triệu đồng đã xây dựng lại Nhà thờ khang trang bề thế. Đảng bộ và chính quyền thị trấn Chợ Chu luôn tôn trọng và bảo vệ quyền tự do tín ngưỡng, tự do thực hành các nghi thức, lễ nghi của Đạo thiên chúa. Họ công giáo Chợ Chu hòa

nhập vào khối đại đoàn kết toàn dân, hăng hái xây dựng cuộc sống dân chủ tự do, ấm no, hạnh phúc.

Về xây dựng Đảng để nâng cao hiệu quả lãnh đạo, Đảng ủy từng nhiệm kỳ đã xây dựng quy chế, phân công Đảng ủy viên phụ trách, theo sát chỉ đạo từng chi bộ, các đồng chí ủy viên Thường vụ thì phụ trách từng cụm gồm nhiều chi bộ, đảm bảo cho các hoạt động của Đảng bộ được thống nhất theo tiêu chuẩn Đảng bộ trong sạch vững mạnh trên cả 3 lĩnh vực Chính trị, tư tưởng và tổ chức, giữ vững vai trò là hạt nhân lãnh đạo toàn diện các hoạt động chính trị, kinh tế, văn hóa xã hội, an ninh quốc phòng.

Công tác giáo dục chính trị tư tưởng được xác định là một trong những nhiệm vụ quan trọng nên Đảng ủy đã xây dựng chương trình hành động thực hiện đầy đủ các Nghị quyết của Trung ương từng thời kỳ, từ năm 2010 Đảng ủy đã thành lập Ban Tuyên giáo theo hướng dẫn của Ban Tuyên giáo Huyện ủy, kiện toàn đội ngũ Báo cáo viên từ chi bộ đến Đảng bộ, kết hợp chặt chẽ với các ban ngành đoàn thể thường xuyên truyền truyền chủ nghĩa Mác-Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, tổ chức học tập trung cho đảng viên toàn Đảng bộ, quán triệt các Nghị quyết của Trung ương Đảng, Tỉnh ủy, Huyện ủy và Nghị quyết của cấp mình, số lượng đảng viên tham gia đông,

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

trên 98%. Thông qua đó nhận thức của cán bộ, đảng viên được nâng lên. Việc bồi dưỡng trình độ lý luận, chuyên môn nghiệp vụ cho cán bộ các cấp được quan tâm, trở thành nền nếp. Trong 15 năm, Đảng ủy đã cử 808 lượt cán bộ đi học, đi tập huấn trong đó trung cấp lý luận 6 đồng chí, sơ cấp lý luận 16 đồng chí, còn lại là bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ cho các đồng chí Bí thư chi bộ, Trưởng phố xóm, các đoàn thể và kiến thức quốc phòng cho các đối tượng cán bộ, đảng viên theo quy định. Một số cán bộ chủ chốt còn tham gia các chương trình đại học dài hạn, Hiện nay số cán bộ ở Chợ Chu đang theo học thạc sĩ 01 đồng chí, đại học 02 đồng chí. Có bằng đại học và cao đẳng 13 đồng chí, trung cấp 06 đồng chí. Số cán bộ qua đào tạo bồi dưỡng đã từng bước đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ được giao.

Thực hiện cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” do Trung ương Đảng phát động, Đảng bộ coi đó là nhiệm vụ thường xuyên, nhấn mạnh nội dung chẳng những học tập mà làm theo tấm gương đạo đức của Người, coi đó là một trong những tiêu chuẩn rèn luyện đạo đức, phẩm chất của mỗi cán bộ, đảng viên, từ đó Đảng ủy đã tổ chức học tập tập trung, hàng năm yêu cầu đảng viên viết thu hoạch, báo cáo kết quả phấn đấu rèn luyện của mình trước chi bộ. Đảng ủy còn

tổ chức các cuộc thi “Kể chuyện tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”, truyền đạt về nội dung đạo đức Hồ Chí Minh, tuyên truyền viên giỏi có nội dung về tấm gương đạo đức của Chủ tịch Hồ Chí Minh, kết quả cuộc vận động này làm tăng thêm tính tiên phong gương mẫu, tính lãnh đạo của từng đảng viên trong mọi nhiệm vụ được giao.

Công tác tổ chức thường xuyên được kiện toàn, tính đến năm 2014, Đảng bộ Chợ Chu có 28 chi bộ trong đó 22 chi bộ thuộc địa bàn phố xóm, 3 chi bộ nhà trường và 3 chi bộ Cơ quan, như vậy Đảng bộ Chợ Chu không còn chi bộ sinh hoạt ghép. Về tổ chức cán bộ, triển khai đề án của Huyện ủy Định Hóa, Đảng ủy đã xây dựng quy hoạch cán bộ, từng năm rà soát, bổ sung điều chỉnh đủ biên chế, trên cơ sở đó cử cán bộ thay nhau đi bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ. Trong nhiệm kỳ 2005 - 2010 cán bộ chủ chốt ở thị trấn Chợ Chu có biến động. Theo sự điều động của cấp trên, năm 2008 đồng chí Nguyễn Mạnh Hùng Phó chủ tịch Ủy ban nhân dân được điều làm Phó ban Bồi thường giải phóng mặt bằng huyện. Tiếp đó tháng 10 năm 2009, đồng chí Đoàn Văn Chiến, Chủ tịch Ủy ban nhân dân được UBND Huyện điều động về đảm nhiệm Trưởng ban bồi thường giải phóng mặt bằng Huyện. Thực hiện chủ trương luân chuyển cán bộ, Huyện ủy Định Hóa quyết định cử đồng

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

chí Nguyễn Mạnh Hùng Huyện ủy viên, đại biểu Hội đồng nhân dân huyện về thị trấn Chợ Chu công tác. Quá trình điều chỉnh cán bộ được thực hiện đúng quy trình. Tháng 01/2010, đồng chí Hùng được Huyện ủy chỉ định vào Ban chấp hành Đảng bộ thị trấn Chợ Chu và ứng cử bầu chức danh Chủ tịch UBND. Ngày 20/01/2010, Hội đồng nhân dân họp phiên bất thường với sự giới thiệu của Đảng ủy. Hội đồng nhân dân thị trấn Chợ Chu đã tín nhiệm bầu đồng chí Nguyễn Mạnh Hùng giữ chức Chủ tịch Ủy ban nhân dân thị trấn Chợ Chu. Sau khi trúng cử, ngày 03/3/2010, Ban chấp hành họp bầu bổ sung đồng chí vào Ban Thường vụ Đảng ủy và bầu chức danh Phó bí thư ĐU. Đến nay, đội ngũ cán bộ ở Chợ Chu được kiện toàn và hoạt động theo luật cán bộ công chức (do Quốc hội ban hành ngày 13/11/2008), được hưởng các chế độ chính sách mới do Chính phủ ban hành (tháng 10/2009) đối với cán bộ, công chức xã phường thị trấn. Theo Luật định thị trấn Chợ Chu có 23 biên chế trong đó 11 cán bộ chuyên trách, 10 công chức, còn lại là cán bộ không chuyên trách. Cụ thể hóa chính sách mới của Đảng, Đảng ủy đã chỉ đạo Ủy ban nhân dân bổ sung quy chế hoạt động, phân công nhiệm vụ theo trình độ chuyên môn, quy định chế độ sinh hoạt, giao ban, mối quan hệ giữa Ủy ban nhân dân với Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, các đoàn thể

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

và cán bộ các phố xóm, từ đó lực lượng cán bộ ở cơ quan lãnh đạo điều hành và thực hiện chức trách được cải tiến mang tính chuyên nghiệp, hiệu quả hoạt động ngày càng được nâng cao.

Đẩy mạnh xây dựng Chi bộ, Đảng bộ trong sạch vững mạnh theo Nghị quyết Trung ương VI (lần 2), Đảng ủy đã chỉ đạo các chi bộ xây dựng quy chế hoạt động trên cơ sở quán triệt các Chỉ thị, Nghị quyết của cấp trên, cải tiến nội dung sinh hoạt, bám sát nhiệm vụ chính trị ở địa bàn, trong sinh hoạt, đảng viên dân chủ thảo luận đề xuất giải pháp lãnh đạo các nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, giữ vững an toàn trật tự trị an nơi phố, xóm. Tăng cường tự phê bình và phê bình, hàng năm đánh giá chất lượng, phân loại đảng viên, phân loại chi bộ một cách nghiêm túc và nền nếp. Chất lượng công tác của đảng viên tiến bộ rõ rệt. thực hiện Hướng dẫn số 09, 10 (năm 2002) và số 18, số 20 (năm 2003) của Ban Tổ chức Trung ương về phân tích chất lượng đảng viên theo tiêu chí mới. Đảng bộ Chợ Chu đã thực hiện đạt kết quả thiết thực. Các năm từ năm 2002 đến 2004 đảng viên dự bình thường xuyên đảm bảo tỷ lệ trên 80% đảng viên hoàn thành tốt nhiệm vụ, còn lại hoàn thành nhiệm vụ, không có đảng viên vi phạm tư cách. Đối với chi bộ, nếu như năm 2000 có 16 chi bộ trong sạch vững mạnh 7 chi bộ hoàn thành

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẦN CHỢ CHU (1946 - 2015)

nhiệm vụ, thì năm đạt cao nhất 20 chi bộ trong sạch vững mạnh(năm 2002), 3 chi bộ hoàn thành nhiệm vụ. Các năm khác đều đạt 19 chi bộ trong sạch vững mạnh, 4 chi bộ hoàn thành nhiệm vụ, không có chi bộ yếu kém, Đảng bộ 4 năm đạt danh hiệu trong sạch vững mạnh. Tiếp tục thực hiện xây dựng chỉnh đốn đảng và Nghị quyết Trung ương IV (khóa XI) “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay” đã trở thành đợt sinh hoạt chính trị lớn trong toàn Đảng bộ, từng cán bộ, đảng viên đều được liên hệ kiểm điểm, tự phê bình và phê bình. Hàng năm có 98% đảng viên tham gia dự bình. Kết quả phân loại đảng viên 100% hoàn thành nhiệm vụ, 95% hoàn thành tốt nhiệm vụ trong đó có 15% hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ. Năm 2010 trong 26 chi bộ có 24 chi bộ đạt trong sạch vững mạnh, 2 chi bộ khá, không có yếu kém. Năm 2014 trong 28 chi bộ có 20 chi bộ trong sạch vững mạnh, 8 chi bộ khá. Đảng bộ 4 năm đạt danh hiệu trong sạch vững mạnh.

Thực hiện Chỉ thị số 29/CT-TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về đổi và phát thẻ đảng viên, Đảng ủy chỉ đạo các chi bộ sinh hoạt, từng đảng viên tự kiểm điểm đối chiếu với tiêu chuẩn do Trung ương đề ra. Kết quả 100% đảng viên đủ tiêu chuẩn đổi và phát thẻ.

Công tác phát triển đảng viên được Đảng bộ quan tâm cả về số lượng và chất lượng, trong 15 năm đã kết nạp

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

được 174 đồng chí (từ năm 2000 - 2005 là 63 đồng chí, từ năm 2005 - 2010 là 49 đồng chí, từ năm 2010 - 2015 là 62 đồng chí). Số lượng đảng viên của Đảng bộ tăng mạnh nhờ làm tốt công tác phát triển đảng ở từng chi bộ, còn tăng cơ học do đảng viên từ các cơ quan nhà nước về nghỉ hưu và một số từ nơi khác về cư trú tại Chợ Chu. Tính đến ngày 30/5/2015 Đảng bộ Chợ Chu có 448 đảng viên sinh hoạt trong 28 Chi bộ.

Thực hiện Hướng dẫn của Trung ương Đảng, Đảng ủy thường xuyên nắm vững những đảng viên có tuổi đảng cao (từ 30 tuổi đảng trở lên) lập danh sách đề nghị Tỉnh ủy tặng danh hiệu từ 30 năm tuổi đảng đến 65 năm tuổi đảng. Nhiệm kỳ 2005 - 2010 đã trao tặng cho 120 đồng chí trong đó 4 đồng chí 60 năm tuổi đảng, nhiệm kỳ 2010 - 2015 đã trao tặng (và truy tặng) cho 115 đồng chí trong đó có 1 đồng chí 65 tuổi đảng, 1 đồng chí 60 năm tuổi đảng, còn lại từ 30 năm đến 55 năm tuổi đảng.

Công tác kiểm tra, thực hiện đúng quy định của Điều lệ Đảng và hướng dẫn của Ủy ban Kiểm tra Trung ương. Từng nhiệm kỳ, Ủy ban kiểm tra Đảng ủy đã xây dựng Quy chế, làm tốt công tác tham mưu cho Đảng ủy xây dựng Chương trình kiểm tra, giám sát của cấp ủy và kế hoạch cụ thể của Ủy ban kiểm tra, tổ chức triển khai thực hiện có kết quả. Tiêu biểu trong nhiệm kỳ 2010 - 2015

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đã tổ chức 9 cuộc với 41 lượt chi bộ. Thông qua công tác kiểm tra đã kịp thời uốn nắn những sai sót trong quá trình thực hiện của chi bộ, đảng viên, phát hiện, ngăn chặn kịp thời những dấu hiệu vi phạm, giúp Đảng ủy điều tra, xử lý nghiêm minh tổ chức, đảng viên vi phạm kỷ luật đảng. Trong nhiệm kỳ đã thi hành kỷ luật 5 trường hợp, trong đó khai trừ ra khỏi đảng 1, xóa tên 2, cảnh cáo 1, khiển trách 1.

Công tác lãnh đạo chính quyền, Đảng bộ tập trung chỉ đạo tổ chức cuộc bầu cử Quốc hội, bầu cử Hội đồng nhân dân 3 cấp theo chủ trương của Bộ Chính trị, Quốc hội đã ra Nghị quyết kéo dài nhiệm kỳ 2004 - 2009 đến năm 2011 (tức nhiệm kỳ 2004 - 2011). Triển khai chỉ thị, nghị quyết của Tỉnh ủy, Huyện ủy, sau Đại hội Đảng bộ lần thứ XXIV, năm 2010 Đảng ủy Chợ Chu tập trung xây dựng cơ cấu nhân sự có đủ các thành phần đảm bảo tính kế thừa và phát triển. Ngày 22/5/2011, cuộc bầu cử Quốc hội, Hội đồng nhân dân 3 cấp được tổ chức đúng luật và đạt kết quả tốt, ở Chợ Chu 100% cử tri đi bầu cử. Được cử tri tín nhiệm, 02 đồng chí Dương Mạnh Hùng và Nguyễn Mạnh Hùng trúng cử đại biểu HĐND huyện Định Hóa, 26 đại biểu đã trúng cử Hội đồng nhân dân thị trấn Chợ Chu khóa XVIII, nhiệm kỳ 2011 - 2016. Trong đại biểu HĐND Thị trấn có 22 đảng viên chiếm 84,6%, nữ 04 đại

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

biểu chiếm 15,3%. Cán bộ phổ, xóm 12 đại biểu chiếm 46,1%. Trong Kỳ họp thứ nhất ngày 15/6/2011, Hội đồng nhân dân tín nhiệm bầu đồng chí Bùi Tiến Xuân Bí thư Đảng ủy giữ chức Chủ tịch, đồng chí Trần Huy Cường Phó chủ tịch. Đồng chí Nguyễn Mạnh Hùng Chủ tịch Ủy ban nhân dân, 02 Phó chủ tịch Ủy ban nhân dân là đồng chí Ngô Minh Dũng và đồng chí Nguyễn Thị Tâm.

Hội đồng nhân dân đã phân công đại biểu phụ trách địa bàn chia làm 04 tổ, thành viên trong các tổ sâu sát nắm bắt tâm tư nguyện vọng của nhân dân, phản ánh với Thường trực Hội đồng để chỉ đạo Ủy ban nhân dân giải quyết kịp thời những vướng mắc trong quá trình thực hiện chính sách của Đảng, pháp luật của nhà nước và các quy định của địa phương. Hoạt động của Hội đồng nhân dân ngày càng đi vào thực chất và hiệu quả. Nhiệm kỳ 2011 - 2016 thực hiện tốt nhiệm vụ giám sát, tiếp xúc cử tri, sinh hoạt định kỳ theo đúng luật. Từ năm 2011 - 2014 Hội đồng nhân dân đã tổ chức 10 cuộc giám sát với 45 lượt đơn vị phố xóm, tổ chức các Kỳ họp đúng kỳ hạn dân chủ, bàn bạc quyết định các giải pháp xây dựng kinh tế xã hội, an ninh quốc phòng.

Ủy ban nhân dân luôn nêu cao vai trò quản lý điều hành các hoạt động kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh quốc phòng. Triển khai cụ thể hóa các Nghị quyết của Đảng

bộ, Hội đồng nhân dân đề ra các chương trình, mục tiêu và giải pháp cụ thể trong phát triển kinh tế, quản lý đất đai, chuyển dịch cơ cấu kinh tế, xây dựng kết cấu hạ tầng, xóa đói giảm nghèo, ngăn chặn tệ nạn xã hội phát sinh. Nội bộ khôi ủy ban đoàn kết, giúp đỡ lẫn nhau hoàn thành chức trách của từng bộ phận, từng cá nhân. Hoạt động tích cực, toàn diện của Ủy ban nhân dân đã đem lại kết quả cao góp phần hoàn thành các mục tiêu do Đại hội Đảng bộ đề ra. Triển khai công tác cải cách hành chính, Ủy ban nhân dân đã căn cứ hướng dẫn của cấp trên, tình hình cụ thể hoạt động của địa phương, sắp xếp tổ chức lại các bộ phận làm việc cho hợp lý, bố trí nơi làm việc và ứng dụng công nghệ thông tin, thống nhất nối mạng từ cơ quan lãnh đạo, điều hành đến các bộ phận giúp việc đồng thời nối với cơ quan cấp trên và các cơ quan có liên quan làm cho hoạt động của Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân và các ngành, các cấp thực hiện nhanh chóng khoa học và chuyên môn hóa hơn, góp phần nâng cao hiệu quả công tác, cải tiến phương pháp làm việc của cơ quan hành chính ở thị trấn Chợ Chu. Đáng chú ý là thực hiện của bộ phận “Tiếp nhận và trả kết quả” theo cơ chế “Một cửa” đã hoạt động đạt kết quả thiết thực trong công tác tiếp dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo và các thủ tục hành chính kịp thời, đúng luật, không gây phiền hà cho nhân dân, làm

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

cho người dân tin tưởng. Hàng năm bộ phận “Tiếp nhận và trả kết quả” giải quyết được một khối lượng công việc lớn liên quan đến đời sống nhân dân. Trung bình mỗi năm chứng thực bản sao trên 2000 lượt, chứng nhận kết hôn, khai sinh, khai tử từ 30 đến 50 trường hợp, giải quyết đơn thư khiếu nại hàng chục trường hợp.

Do hoạt động tích cực, toàn diện của Ủy ban nhân dân, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ mà trong các nhiệm kỳ từ năm 2000 đến năm 2014 các mục tiêu phấn đấu đều hoàn thành vượt chỉ tiêu. Năm 2013 được Ủy ban nhân dân Tỉnh tặng Cờ thi đua xuất sắc.

Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị xã hội, các Hội xã hội, nghề nghiệp dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ đã kiện toàn tổ chức, xây dựng chương trình hoạt động, đổi mới phương thức tập hợp quần chúng đa dạng hóa các loại hình tuyên truyền vận động các tầng lớp nhân dân, phát huy sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thực hiện có hiệu quả các chủ trương chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước... Các đoàn thể có hệ thống tổ chức chi hội là các “chân rết” hoạt động đến từng phố xóm, nhà trường và cơ quan. Năm 2011 thực hiện Đề án “*Tiếp tục đổi mới công tác Dân vận của Hệ thống Chính trị, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của Mặt trận tổ quốc và các đoàn thể nhân dân*”

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

giai đoạn 2011 - 2015” của Huyện ủy Định Hóa, hoạt động của Mặt trận Tổ quốc phong phú, đa dạng và linh hoạt hơn, bám sát sự chỉ đạo của Ủy ban Mặt trận tổ quốc Huyện, Nghị quyết của Đảng ủy thị trấn Chợ Chu từng thời kỳ, phát động phong trào thi đua yêu nước, trọng tâm là vận động hội viên và nhân dân sản xuất kinh doanh giỏi, giúp nhau xóa đói giảm nghèo, phòng chống tệ nạn xã hội, quan tâm chăm sóc các đối tượng chính sách, đền ơn đáp nghĩa và cuộc vận động đóng góp các loại quỹ do Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phát động, đáng biểu dương là cuộc vận động “Xã hội hóa giáo dục” do Ủy ban nhân dân huyện Định Hóa phát động đóng góp cho chương trình phổ cập Trung học cơ sở. Mặt trận Tổ quốc thị trấn Chợ Chu đã vận động các tầng lớp nhân dân cùng cán bộ công chức các trường, cán bộ công chức thị trấn Chợ Chu hưởng ứng đóng góp. Trong 5 năm từ 2010 - 2015 đã nộp về ban vận động huyện trên 1 tỷ đồng. Đặc biệt cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”, xây dựng đảng, xây dựng chính quyền vững mạnh. Những hoạt động do Mặt trận Tổ quốc chỉ đạo đã góp phần làm lành mạnh hóa xã hội, nêu cao ý thức làm chủ của các tầng lớp nhân dân. Tiêu biểu cho những điển hình đó là Hội Phụ nữ, Hội Người cao tuổi...

Hội Phụ nữ thị trấn Chợ Chu là tổ chức có nhiều Hội viên nhất với 1.421 người, sinh hoạt trong 23 chi hội, là lực lượng nòng cốt trong thực hiện các Chương trình phát triển kinh tế, văn hóa, giáo dục, tham gia các hoạt động phối hợp với các lực lượng an ninh, quốc phòng và các đoàn thể trong công cuộc xây dựng Đảng, xây dựng Chính quyền vững mạnh. Bằng nhiều việc làm cụ thể, linh hoạt nên đã thu hút được nhiều phụ nữ tham gia. Trong nhiều năm qua dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, Hội đã vận động hội viên thực hiện tốt các chủ trương của Đảng, chính sách, Pháp luật của Nhà nước, phát huy dân chủ, ý thức tự lực tự cường, luôn nêu cao tinh thần tương thân tương ái, đoàn kết của phụ nữ Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa là: “Tự tin - Tự trọng - Trung hậu - Đảm đang”. Hàng năm thực hiện tốt 6 nhiệm vụ trọng tâm do Trung ương Hội Phụ nữ Việt Nam đề ra như: phong trào “Phụ nữ sản xuất, kinh doanh giỏi”, giúp nhau xóa nghèo, “Tích cực học tập, lao động, sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc”... Bằng nhiều giải pháp, nhiều hình thức hoạt động, Hội đã duy trì và quản lý tốt các hoạt động tín dụng, khai thác và sử dụng các nguồn vốn cho vay của Ngân hàng chính sách xã hội, các loại quỹ... Tăng cường chỉ đạo hoạt động ủy thác cho hộ nghèo và các đối tượng chính sách vay. Hiện nay Hội đang quản lý

6 tổ vay vốn ngân hàng chính sách với tổng dư nợ gần 2 tỷ đồng cho 77 hộ vay để chăn nuôi, trồng rừng, buôn bán nhỏ... Duy trì có hiệu quả nguồn vốn V0611 với gần 400 triệu đồng cho 86 hội viên vay. Tổ chức thành lập “Câu lạc bộ nữ Doanh nhân” với 22 chị em, thường xuyên sinh hoạt trao đổi kinh nghiệm, học hỏi, kinh doanh... đến nay đã có nhiều chị làm ăn khá, thu nhập mỗi năm từ 200 đến 300 triệu đồng. Trong phong trào giúp chị em khó khăn vươn lên thoát nghèo, Hội đã xây dựng nguồn vốn tự có, năm 2014 lên tới 200 triệu đồng, đã giúp cho 53 chị em nghèo vay, giúp cho 23 hộ 150 ngày công lao động trị giá 9.500.000 đồng. Hội đã vận động cán bộ, hội viên ủng hộ được 60 triệu đồng xây dựng được 03 nhà “Mái ấm tình thương” cho 03 hội viên nghèo (ở xóm Nản Dưới, Nà Lài và Bãi Á 2). Với những hoạt động tích cực, toàn diện trên, Hội Phụ nữ thị trấn Chợ Chu là một trong những tổ chức mạnh của phong trào Phụ nữ huyện Định Hóa, nhiều năm được Ủy ban nhân dân tỉnh, Hội phụ nữ Tỉnh và Trung ương Hội phụ nữ Việt Nam tặng Bằng khen.

Hoạt động của các tổ chức xã hội như Hội Người cao tuổi, Cựu thanh niên xung phong, Nạn nhân chất độc da cam Đioxin, Chữ thập đỏ, Cựu giáo chức, Khuyến học, Chi hội Văn học nghệ thuật, Câu lạc bộ sĩ quan nghỉ hưu

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

theo chức năng và đặc trưng nghề nghiệp điều tích cực hoạt động và đạt được hiệu quả thiết thực. Trong đó Hội người cao tuổi có nhiều hoạt động đáng ghi nhận. Hội người cao tuổi thị trấn Chợ Chu có 604 hội viên, có tổ chức chi hội đến từng phố xóm. Tuy nhiều hội viên cao tuổi, sức yếu, Hội Người cao tuổi vẫn là một tổ chức hoạt động mạnh. Đảng ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, Mặt trận tổ quốc các đoàn thể, các ngành các cấp ở Chợ Chu trân trọng nêu gương các cụ theo khả năng của mình đã tích cực xây dựng tổ chức Hội vững mạnh và nêu gương sáng cho con cháu, cho các thế hệ nối tiếp học tập. Trong phong trào nêu gương sáng, xây dựng Đảng bộ, xây dựng chính quyền nhiều cụ còn sức, còn khả năng trí tuệ vẫn vì lớp trẻ mà cống hiến sức mình mong sao cho các thế hệ kế tiếp giữ vững truyền thống quê hương.

Tóm lại gần 30 năm phấn đấu đưa sự nghiệp đổi mới vào cuộc sống của Đảng bộ và nhân dân các dân tộc Chợ Chu là một thời kỳ sống động vừa chứng minh, khẳng định tính đúng đắn vừa khơi dậy cách nghĩ, cách làm và đã xuất hiện những nhân tố mới, những tiềm năng và thế mạnh để hướng tới mục tiêu xây dựng thị trấn Chợ Chu giàu đẹp, văn minh, hạnh phúc.

Hội thảo tái bản, bổ sung Lịch sử Đảng bộ Thị trấn Chợ Chu 1946 - 2015

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

*

* *

Đại hội đại biểu Đảng bộ thị trấn Chợ Chu khóa XXV nhiệm kỳ 2015 - 2020 diễn ra trong 2 ngày, từ ngày 03 và ngày 04/6/2015. Dự Đại hội có 225 đảng viên đại biểu của 28 chi bộ thay mặt cho 448 đảng viên trong toàn Đảng bộ. Đại hội vinh dự được đồng chí Lương Văn Lành Tỉnh ủy viên, Bí thư Huyện ủy đến dự và chỉ đạo Đại hội, cùng với sự hiện diện của các đồng chí Trưởng Ban Tổ chức, Ban Tuyên giáo, Chủ nhiệm Ủy Ban kiểm tra, Chánh văn phòng và cùng các đồng chí Chuyên viên giúp việc Huyện ủy càng làm tăng thêm không khí phấn khởi tự hào của Đại hội.

Chủ đề của nhiệm kỳ 2015 - 2020 được xác định là:
“Nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng bộ, tập trung tối đa mọi nguồn lực tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trên các lĩnh vực: Chính trị, kinh tế, văn hóa xã hội, giữ vững quốc phòng an ninh, xây dựng Đảng bộ thị trấn Chợ Chu phát triển toàn diện”.

Với tinh thần dân chủ, đoàn kết trách nhiệm và tiếp tục đổi mới, Đại hội đã tổng kết đánh giá vai trò lãnh đạo toàn diện của Đảng bộ trong nhiệm kỳ 2010 - 2015 đồng thời rút ra những bài học kinh nghiệm trong lãnh đạo, chỉ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

đạo phát triển kinh tế, văn hóa xã hội, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, xây dựng Đảng trong sạch vững mạnh. Đại hội khẳng định trong nhiệm kỳ qua do biết tận dụng các nguồn lực đầu tư của nhà nước, phát huy cao độ yếu tố nội lực trong xây dựng kết cấu hạ tầng làm đòn bẩy cho sự phát triển các thành phần Thương mại dịch vụ, thủ công nghiệp làm trọng tâm, chuyển nền kinh tế nông nghiệp sang sản xuất hàng hóa nên đạt mức tăng trưởng kinh tế cao nhất từ trước đến nay. Đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân ổn định và có bước cải thiện đáng kể.

Đại hội đã thống nhất cao đề ra phương hướng, mục tiêu phấn đấu và các giải pháp phát triển của nhiệm kỳ 2015 - 2020 và bầu Ban Chấp hành khóa mới gồm 15 đồng chí.

Ban Chấp hành đã bầu Ban Thường vụ, Ủy ban Kiểm tra:

* 05 đồng chí trong Ban Thường vụ gồm:

- Đ/c Bùi Tiến Xuân - Bí thư Đảng ủy.
- Đ/c Dương Mạnh Hùng Phó bí thư - Thường trực Đảng ủy.
- Đ/c Nguyễn Mạnh Hùng - Phó bí thư Đảng ủy.
- Đ/c Ngô Minh Dũng - Ủy viên Thường vụ

Ban Chấp hành Đảng bộ Thị trấn Chợ Chu nhiệm kỳ 2015 - 2020

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

- Đ/c Trần Huy Cường - Ủy viên Thường vụ.

* 05 đồng chí trong Ủy ban Kiểm tra gồm:

- Đ/c Dương Mạnh Hùng Phó bí thư - TT Đảng ủy - Chủ nhiệm.

- Đ/c Trần Huy Cường - Ủy viên Thường vụ - Phó chủ nhiệm.

- Đ/c Hoàng Văn Thuận - Ủy viên BCH - Ủy viên.

- Đ/c Nguyễn Việt Tý - Bí thư chi bộ Vườn Rau - Ủy viên.

- Đ/c Hoàng Thị Bình - Phó BT chi bộ - Trưởng phố Tân Lập - Ủy viên.

Ban Chấp hành nhiệm kỳ này được bổ sung những nhân tố mới mang tinh kế thừa và phát triển, được bồi dưỡng có đủ tiêu chuẩn về nghiệp vụ và lý luận chính trị, được trải nghiệm qua thực tiễn có trách nhiệm và nhiệt tình. Tin chắc với trọng trách của mình đối với Đảng bộ, đối với nhân dân Chợ Chu, Ban Chấp hành sẽ đưa sự nghiệp đổi mới toàn diện trên vùng đất Chợ Chu anh hùng tiến lên vững chắc. Thực hiện thắng lợi các mục tiêu phấn đấu do Đại hội đề ra.

PHẦN KẾT LUẬN

Tiền thân của Đảng bộ thị trấn Chợ Chu ngày nay là một Chi bộ có 03 đảng viên chính thức, 13 đảng viên dự bị. Được thành lập ngày 06/12/1946. Ra đời trong những ngày đầu của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược. Trải qua 69 năm xây dựng và trưởng thành đến nay đã trở thành một Đảng bộ lớn mạnh với 448 đảng viên sinh hoạt trong 28 chi bộ Phố, Xóm, Trường học, Cơ quan.

Trong suốt chiều dài lịch sử Đảng bộ nhận thức sâu sắc rằng cái đích cuối cùng của nhiệm vụ lãnh đạo là vận động quần chúng thực hiện có kết quả các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, bảo đảm nhu cầu vật chất và tinh thần, mang lại cuộc sống ấm no hạnh phúc cho các tầng lớp nhân dân, nhiệm vụ phát triển kinh tế gắn với công tác xây dựng Đảng bộ trong sạch - vững mạnh là nhiệm vụ được đặt lên hàng đầu. Thực tế là gần 30 năm đổi mới dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, thị trấn Chợ Chu đã tạo cho mình vóc dáng mới của một đô thị, trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa xã hội của huyện miền núi Định Hóa, Thủ đô kháng chiến năm xưa.

Chúng ta trân trọng tự hào những thành quả to lớn trên các mặt đời sống xã hội được tạo dựng và phát triển

không ngừng nhờ sức mạnh của lòng yêu nước, yêu quê hương, nghị lực và trí tuệ của nhân dân các dân tộc thị trấn Chợ Chu. Cuộc sống đã thay da đổi thịt, hạnh phúc mà Đảng bộ mang lại không còn là một khái niệm mơ hồ mà nó hiển hiện ngay trước mắt chúng ta, cuộc sống đã vượt xa hàng trăm năm lạc hậu dưới chế độ cũ. Kết quả đó làm thay đổi tận gốc cảnh sống của nhân dân, đó là cuộc sống dân chủ, bình đẳng, ấm no, tự do và hạnh phúc.

Từ thực tiễn lãnh đạo trong 69 năm qua, Đảng bộ đã rút ra được những bài học cần thiết:

Một là, quán triệt sâu sắc quan điểm đảng ta là Đảng của giai cấp công nhân, của nhân dân lao động và của cả dân tộc, lấy chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, xác định Đảng bộ là tổ chức cơ sở của toàn Đảng, nghiêm chỉnh chấp hành đường lối chính trị, nguyên tắc tổ chức của Đảng, quyết tâm biến đường lối đó thành chương trình, kế hoạch, tổ chức thực hiện để trở thành hiện thực trong cuộc sống.

Hai là, khẳng định Cách mạng là sự nghiệp của quần chúng, do quần chúng thực hiện nên trong mọi thời kỳ, mọi hoàn cảnh, Đảng bộ đã tập hợp được các tầng lớp nhân dân đoàn kết xung quanh mình, phát động quần chúng tham gia các phong trào cách mạng do Đảng bộ là hạt nhân lãnh đạo.

Ba là, thường xuyên chăm lo xây dựng và củng cố hệ thống chính trị vững mạnh, phân định rõ mối quan hệ giữa Đảng lãnh đạo, chính quyền tổ chức thực hiện, các đoàn thể vận động quần chúng tích cực tham gia, hiệu quả lãnh đạo của Đảng bộ thể hiện bằng kết quả, mang lại lợi ích thiết thực, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho các tầng lớp nhân dân.

Bốn là, chú trọng xây dựng đội ngũ cán bộ để không ngừng đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của cách mạng. Đội ngũ cán bộ nhất là cán bộ lãnh đạo và quản lý phải vững vàng về chính trị, gương mẫu về đạo đức, trong sạch về lối sống, có trí tuệ, có kiến thức và năng lực hoạt động thực tiễn, gần bó với nhân dân, Đảng bộ coi đây là chuẩn mực đối với cán bộ các ngành, các cấp ở Chợ Chu.

Năm là, nội bộ đoàn kết, nhất trí, từ Ban Chấp hành đến các chi bộ và đảng viên tạo thành một khối thống nhất trên cơ sở chấp hành nguyên tắc tập trung dân chủ của Đảng.

Sáu là, tạo được sự đồng thuận trong nhân dân, nhân dân tích cực thực hiện chuyển những chủ trương định hướng của Đảng bộ thành hiện thực trong cuộc sống.

Lịch sử Đảng bộ thị trấn Chợ Chu gắn liền với tên tuổi các đồng chí Vũ Hưng, Nguyễn Đình Chiêm, những đảng viên bất khuất kiên cường của Chi bộ Cộng sản trong nhà tù Đế quốc ở Chợ Chu, những người đầu tiên

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

mang ánh sáng cách mạng soi vào đêm đầy tăm tối, dưới ách kìm kẹp của thực dân phong kiến, khởi nguồn để có Đảng bộ Chợ Chu lớn mạnh hôm nay. Đảng bộ Chợ Chu ghi nhận những đóng góp to lớn của các đồng chí đảng viên tiền bối, các đồng chí cán bộ chủ chốt cùng với Ban Chấp hành của 25 nhiệm kỳ đã cùng Đảng bộ lãnh đạo nhân dân vượt qua khó khăn trở ngại mang lại những đổi thay sâu sắc trên quê hương Chợ Chu hôm nay.

Đảng bộ và nhân dân thị trấn Chợ Chu trân trọng, biết ơn sự hy sinh anh dũng của đồng chí, đồng bào đã ngã xuống vì độc lập tự do của Tổ quốc, những tấm gương tiêu biểu ấy tô thắm thêm truyền thống cách mạng, làm rạng rỡ thêm danh hiệu anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân do Đảng và Nhà nước đã trao tặng cho Đảng bộ và nhân dân thị trấn Chợ Chu.

Nhìn lại chặng đường đầy gian nan thử thách để có những thành quả đầy ý nghĩa lịch sử mà nhân dân Chợ Chu đạt được trong 69 năm ấy. Đảng bộ Chợ Chu có nhiều căn cứ để chứng minh vai trò lãnh đạo, vị trí tiên phong và sự trung thành của mình trong sự nghiệp cách mạng của nhân dân thị trấn Chợ Chu anh hùng. Vinh dự lớn lao, trách nhiệm nặng nề đặt lên vai các thế hệ đảng viên thị trấn Chợ Chu hôm nay những trọng trách mới, vì dân, vì quê hương đất nước.

Thời gian sẽ qua đi nhưng những trang sử hào hùng của Đảng bộ và nhân dân thị trấn Chợ Chu mãi mãi tồn tại để nâng bước cho chúng ta vượt lên phía trước.

trung tâm sáng cách mạng soi vào nhân dân, đem lại lợi ích cho nhân dân, góp phần xây dựng quê hương, đất nước. Đảng bộ Chợ Chu luôn nhận được sự ủng hộ và đồng lòng của nhân dân, góp phần xây dựng quê hương, đất nước. Đảng bộ Chợ Chu luôn nhận được sự ủng hộ và đồng lòng của nhân dân, góp phần xây dựng quê hương, đất nước. Đảng bộ Chợ Chu luôn nhận được sự ủng hộ và đồng lòng của nhân dân, góp phần xây dựng quê hương, đất nước.

PHẦN PHỤ LỤC

Đảng bộ và nhân dân thị trấn Chợ Chu luôn nhận được sự ủng hộ và đồng lòng của nhân dân, góp phần xây dựng quê hương, đất nước. Đảng bộ Chợ Chu luôn nhận được sự ủng hộ và đồng lòng của nhân dân, góp phần xây dựng quê hương, đất nước. Đảng bộ Chợ Chu luôn nhận được sự ủng hộ và đồng lòng của nhân dân, góp phần xây dựng quê hương, đất nước.

Nhìn lại chặng đường đầy gian nan thử thách để có những thành quả này, Đảng bộ Chợ Chu luôn nhận được sự ủng hộ và đồng lòng của nhân dân, góp phần xây dựng quê hương, đất nước. Đảng bộ Chợ Chu luôn nhận được sự ủng hộ và đồng lòng của nhân dân, góp phần xây dựng quê hương, đất nước. Đảng bộ Chợ Chu luôn nhận được sự ủng hộ và đồng lòng của nhân dân, góp phần xây dựng quê hương, đất nước.

Thời gian sẽ qua đi nhưng những trang sử hào hùng của Đảng bộ và nhân dân thị trấn Chợ Chu mãi mãi tồn tại để nâng bước cho chúng ta vượt lên phía trước.

DANH SÁCH

Đảng viên Chi bộ đầu tiên

1. Đồng chí:	Nguyễn Thạc Quế	Bí thư
2. Đồng chí:	En	Đảng viên chính thức
3. Đồng chí:	Chúng	Đảng viên chính thức
4. Đồng chí:	Nguyễn Văn Liêm	Đảng viên dự bị
5. Đồng chí:	Vũ Văn Khoan	Đảng viên dự bị
6. Đồng chí:	Phạm Văn Thao	Đảng viên dự bị
7. Đồng chí:	Lê Văn Điển	Đảng viên dự bị
8. Đồng chí:	Nguyễn Văn Cúc	Đảng viên dự bị
9. Đồng chí:	Nguyễn Văn Cận	Đảng viên dự bị
10. Đồng chí:	Nguyễn Văn Mai	Đảng viên dự bị
11. Đồng chí:	Ngô Nhân	Đảng viên dự bị
12. Đồng chí:	Nguyễn An Chi	Đảng viên dự bị
13. Đồng chí:	Nguyễn Văn Thân	Đảng viên dự bị
14. Đồng chí:	Đào Văn Thạch	Đảng viên dự bị
15. Đồng chí:	Nguyễn Văn Tuyên	Đảng viên dự bị
16. Đồng chí:	Nguyễn Duy Phan	Đảng viên dự bị

DANH SÁCH

12 đảng viên vượt ngục nhà tù của đế quốc Pháp ở Căng Chợ Chu Ngày 11/10/1944

1. Nguyễn Văn Khương	Tức: Song Hào
2. Ngô Ngọc Tín	Tức: Nhị Quý
3. Trần Đình Thìn	Tức: Trần Thế Môn
4. Nguyễn Quang Lộc	Tức: Hoàng Bá Sơn
5. Vũ Anh Sinh	Tức: Vũ Phong
6. Nguyễn Duy Phương	Tức: Lê Hiến Mai
7. Tạ Tiểu	Tức: Tạ Xuân Thu
8. Nguyễn Củng	Tức: Lê Trung Đình
9. Phạm Ngọc Bồng	Tức: Chi
10. Chu Nhữ	Tức: Chu
11. Nguyễn Văn Tý	Tức: Trần Tùng
12. Nguyễn Cao	Tức: Kháng

DANH SÁCH NGƯỜI CÓ CÔNG VỚI NƯỚC, LÃO THÀNH CÁCH MẠNG

1. Đoàn Văn Thắng
2. Liêu Văn Đặng

CÁN BỘ LÃO THÀNH CÁCH MẠNG

1. Nguyễn Văn Định

CÁN BỘ TIỀN KHỞI NGHĨA

1. Nông Thiêm Phụng
2. Hứa Văn Mão
3. Phạm Văn Thân
4. Hà Đồng (tức Sầu) - Truy tặng
5. Nguyễn Hữu Cát - Truy tặng
6. La Công Lợi
7. La Công Tín
8. La Công Thành

(03 đồng chí La Công Lợi, La Công tín, La Công Thành là cán bộ hoạt động ở xã Bình Thành nay gia đình cư trú tại thị trấn Chợ Chu).

GIA ĐÌNH CÓ CÔNG VỚI NƯỚC

1. Gia đình cụ Nguyễn Văn Mạc

NGƯỜI CÓ CÔNG VỚI NƯỚC

1. Nguyễn Thạc Tất
2. Nguyễn Văn Hoàn
3. Lê Thanh Hòa
4. Nông Thị Út
5. Phan Thị Tàn

DANH SÁCH MẸ VIỆT NAM ANH HÙNG

1. Đàm Thị Lá
2. Đào Thị Mai (Truy tặng)
3. Ma Thị Túc

DANH SÁCH BAN CHẤP HÀNH CHI - ĐẢNG BỘ CÁC NHIỆM KỲ

CHI BỘ

Đại hội Lần thứ I: Ngày 06/12/1946

Đồng chí Nguyễn Thạc Quế - Bí thư

** Tháng 04/1947, đồng chí Nguyễn Thạc Quế mắc bệnh hiểm nghèo từ trần, đồng chí Nguyễn Văn Liêm đảm nhiệm chức vụ Bí thư chi bộ.*

Đại hội lần thứ II: Năm 1948

1. Đồng chí: Vũ Văn Khoan - Bí thư
2. Đồng chí: Nguyễn Văn Y - Phó bí thư
3. Đồng chí: Nguyễn Duy Phan - Ủy viên - Chủ tịch UBHC

** Từ năm 1949 đến năm 1953 chi bộ Chợ Chu sáp nhập vào chi bộ Đại xã Bảo Cường thành 01 tổ Đảng.*

** Từ năm 1954 đến tháng 10/1958 sáp nhập vào chi bộ xã Phúc Chu.*

Tháng 11/1958 chia tách xã Phúc Chu, Chợ Chu trở lại đơn vị hành chính độc lập. Chi bộ trở lại là chi bộ thị trấn Chợ Chu.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Đại hội lần thứ III: Ngày 20/11/1958

1. Đồng chí: Bùi Đức Thu - Bí thư
2. Đồng chí: Nguyễn Duy Phan - Phó bí thư - Chủ tịch UBHC
3. Đồng chí: Nguyễn Văn Y - Ủy viên

Đại hội lần thứ IV: Cuối năm 1959

1. Đồng chí: Bùi Đức Thu - Bí thư
2. Đồng chí: Nguyễn Duy Phan - Phó bí thư - Chủ tịch UBHC
3. Đồng chí: Lê Văn Lạng - Ủy viên - Phó chủ tịch UBHC

** Cuối năm 1959 đồng chí Bùi Đức Thu được điều động lên công tác tại Huyện, đồng chí Nguyễn Duy Phan kiêm Bí thư. Cuối tháng 12/1960 đồng chí Nguyễn Duy Phan được điều về công tác tại nông trường Hoàng Văn Thụ Định Hóa.*

Đại hội lần thứ V: Ngày 12/01/1961

1. Đồng chí: Lê Văn Lạng - Bí thư - Chủ tịch UBHC
2. Đồng chí: Nguyễn Văn Hoa - Phó bí thư
3. Đồng chí: Nguyễn Văn Ý - Ủy viên - Phó chủ tịch UBHC

Đại hội lần thứ VI: Ngày 13/10/1963

1. Đồng chí: Lê Văn Lạng - Bí thư - Chủ tịch UBHC
2. Đồng chí: Nguyễn Văn Hoa - Phó bí thư
3. Đồng chí: Nguyễn Văn Ý - Ủy viên - Phó chủ tịch UBHC
4. Đồng chí: Lương Quang Hộ - Ủy viên - Phụ trách Nông nghiệp
5. Đồng chí: Lê Đức Thịnh - Ủy viên - Phụ trách Mặt trận

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Đại hội lần thứ VII: Từ ngày 15 - 17/12/1964

1. Đồng chí: Lê Văn Lạng - Bí thư - Chủ tịch UBHC
2. Đồng chí: Nguyễn Văn Hoa - Phó bí thư
3. Đồng chí: Nguyễn Văn Ý - Ủy viên - Phó chủ tịch UBHC
4. Đồng chí: Lương Quang Hộ - Ủy viên - Phụ trách Nông nghiệp
5. Đồng chí: Lê Đức Thịnh - Ủy viên - Phụ trách Mật trận

Đại hội lần thứ VIII: Tháng 8/1967

1. Đồng chí: Lê Văn Lạng - Bí thư - Chủ tịch UBHC
2. Đồng chí: Lương Quang Hộ - Phó bí thư
3. Đồng chí: Nguyễn Văn Ý - Chi ủy viên - Phó chủ tịch UBHC
4. Đồng chí: Vũ Văn Báu - Chi ủy viên- Bí thư Đoàn TN
5. Đồng chí: Nguyễn Văn Tùn - Chi ủy viên- Phụ trách Quân sự
6. Đồng chí: Nguyễn Thị Kỳ - Chi ủy viên - Hội trưởng Hội PN
7. Đồng chí: Liu Văn Nhi - Chi ủy viên - Phụ trách N nghiệp.

Đại hội lần thứ IX: Ngày 31/8/1968

1. Đồng chí: Lê Văn Lạng - Bí thư - Chủ tịch UBHC
2. Đồng chí: Nguyễn Văn Tùn - Phó bí thư
3. Đồng chí: Vũ Văn Báu - Chi ủy viên- Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Nguyễn Văn Ý - Chi ủy viên- Phó chủ tịch UBHC
5. Đồng chí: Nguyễn Khắc Chùng - Chi ủy viên- Trưởng Công an
6. Đồng chí: Lương Quang Hộ - Chi ủy viên- Phụ trách Nông nghiệp
7. Đồng chí: Nguyễn Thị Kỳ - Chi ủy viên - Hội trưởng Hội Phụ nữ

Đại hội lần thứ X: Tháng 9/1970

1. Đồng chí: Nguyễn Văn Tùn - Bí thư
2. Đồng chí: Lê Văn Lạng - Phó bí thư - Chủ tịch UBHC
3. Đồng chí: Nguyễn Văn Ý - Chi ủy viên - Phó chủ tịch UBHC
4. Đồng chí: Nguyễn Khắc Chùng - Chi ủy viên - Trưởng Công an

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

5. Đồng chí: Lê Đức Thịnh - Chi ủy viên - Phụ trách Mặt trận
6. Đồng chí: Lương Quang Hộ - Chi ủy viên - Phụ trách Nông nghiệp
7. Đồng chí: Nguyễn Thị Kỳ - Chi ủy viên - Chủ tịch Hội Phụ nữ

Đại hội lần thứ XI: Từ ngày 06 - 08/4/1973

1. Đồng chí: Nguyễn Văn Tùn - Bí thư
2. Đồng chí: Nguyễn Văn Ý - Phó bí thư - Chủ tịch UBHC
3. Đồng chí: Nguyễn Khắc Chùng - Ủy viên TV - PCT UBHC - Trưởng CA
4. Đồng chí: Vũ Văn Báu - Chi ủy viên - Thường trực Ủy ban
5. Đồng chí: Dương Minh Phương - Chi ủy viên - Chỉ huy trưởng Quân sự
6. Đồng chí: Lương Quang Hộ - Chi ủy viên - CN HTX Nông nghiệp
7. Đồng chí: Lê Thị Thơm - Chi ủy viên - Chủ tịch Hội Phụ nữ

ĐẢNG BỘ

Đại hội lần thứ XII: Ngày 02/10/1977

1. Đồng chí: Nguyễn Văn Tùn - Bí thư
2. Đồng chí: Lương Quang Hộ - Phó bí thư - Chủ tịch UBND
3. Đồng chí: Lê Xuân Hùng - UV Thường vụ - Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Dương Minh Phương - Ủy viên BCH - Phó CT UB - Trưởng CA
5. Đồng chí: Lê Thị Thơm - Ủy viên BCH - Chủ tịch Hội Phụ nữ
6. Đồng chí: Lừ Nhi - Ủy viên BCH - Phụ trách Nông nghiệp
7. Đồng chí: Đoàn Văn Trường - Ủy viên BCH - CHT Quân sự
8. Đồng chí: Bàng Việt Long - Ủy viên BCH - Thư ký UBND
9. Đồng chí: Ngô Nghĩa - Ủy viên BCH - Phụ trách Hội Bảo thọ

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Đại hội lần thứ XIII: Từ ngày 23 - 24/3/1979 (có 03 chi bộ, 54 đảng viên)

1. Đồng chí: Nguyễn Văn Tùn	- Bí thư
2. Đồng chí: Lương Quang Hộ	- Phó bí thư - Chủ tịch UBND
3. Đồng chí: Lê Xuân Hùng	- UV Thường vụ - Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Dương Minh Phương	- UV BCH - Phó CT UBND - Trưởng CA
5. Đồng chí: Vũ Văn Báu	- UV BCH - Thường trực UBND
6. Đồng chí: Đoàn Văn Trường	- UV BCH - CHT Quân sự
7. Đồng chí: Lê Thị Thơm	- UV BCH - Chủ tịch Hội Phụ nữ
8. Đồng chí: Phạm Văn Thân	- UV BCH - Chủ nhiệm HTX Cây chè
9. Đồng chí: Ngô Nghĩa	- UV BCH - Phụ trách Hội Bảo thọ

Đại hội lần thứ XIV: Ngày 14/4/1981

1. Đồng chí: Lê Xuân Hùng	- Bí thư
2. Đồng chí: Nguyễn Khắc Chùng	- Phó bí thư - Chủ tịch UBND
3. Đồng chí: Vũ Văn Báu	- UV Thường vụ - Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Dương Minh Phương	- UV BCH - Phó CT UBND - Trưởng CA
5. Đồng chí: Lê Thị Thơm	- UV BCH - Chủ tịch Hội Phụ nữ
6. Đồng chí: Lý Văn Biểu	- UV BCH - BT Chi bộ Nhà trường
7. Đồng chí: Trần Phúc Duyên	- UV BCH - CN HTX Vận tải Chi Lăng

Đại hội lần thứ XV: Ngày 15/10/1984

1. Đồng chí: Lê Xuân Hùng	- Bí thư
2. Đồng chí: Nguyễn Khắc Chùng	- Phó bí thư - Chủ tịch UBND
3. Đồng chí: Nguyễn Kim Khánh	- Ủy viên TV - Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Vũ Văn Báu	- Ủy viên Thường vụ
5. Đồng chí: Dương Minh Phương	- UV BCH - Phó CT UBND - Trưởng CA

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

6. Đồng chí: Lê Thị Thơm - UV BCH - Chủ tịch Hội Phụ nữ
7. Đồng chí: Đặng Duy Ninh - UV BCH - Phó CHT Quân sự

Đại hội lần thứ XVI: Ngày 09/01/1985

1. Đồng chí: Lê Xuân Hùng - Bí thư
2. Đồng chí: Nguyễn Khắc Chùng - Phó bí thư - Chủ tịch UBND
3. Đồng chí: Hoàng Thông - UV Thường vụ - Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Dương Minh Phương - UV BCH - Phó CT UBND - Trưởng CA
5. Đồng chí: Vũ Ngọc Sơn - UV BCH - CHT Quân sự
6. Đồng chí: Bùi Thị Dự - UV BCH - Phó CT Hội Phụ nữ
7. Đồng chí: Đặng Duy Ninh - UV BCH - Phó CHT Quân sự
8. Đồng chí: Nguyễn Văn Bất - UV BCH - Bí thư Đoàn TN
9. Đồng chí: Nguyễn Văn Hoa - UV BCH - Phụ trách Nông nghiệp

Đại hội lần thứ XVII: Từ ngày 9 - 11/9/1986

1. Đồng chí: Lê Xuân Hùng - Bí thư
2. Đồng chí: Nguyễn Khắc Chùng - Phó bí thư - Chủ tịch UBND
3. Đồng chí: Hoàng Thông - Ủy viên TV - Thường trực Đảng (*)
4. Đồng chí: Dương Minh Phương - UV BCH - Phó CT UBND - Trưởng CA
5. Đồng chí: Vũ Ngọc Sơn - Ủy viên BCH - CHT Quân sự
6. Đồng chí: Nguyễn Văn Bất - Ủy viên BCH - Bí thư Đoàn TN
7. Đồng chí: Trần Phúc Duyên - Ủy viên BCH - Cán bộ Văn hóa
8. Đồng chí: Phạm Thị Ngà - Ủy viên BCH - Chủ tịch Hội Phụ nữ
8. Đồng chí: Nguyễn Văn Út - Ủy viên BCH - Phụ trách Nông nghiệp

(*) Tháng 7 năm 1987, đồng chí Lê Xuân Hùng - Bí thư Đảng ủy chuyển công tác, đồng chí Nguyễn Khắc Chùng nghỉ hưu. Đồng chí Hoàng Thông đảm nhiệm chức vụ Bí thư, đồng chí Dương Minh Phương đảm nhiệm chức vụ Chủ tịch UBND, đồng chí Nguyễn Văn Út làm Thường trực Đảng.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Đại hội lần thứ XVIII: Ngày 31/12/1989

1. Đồng chí: Hoàng Thông - Bí thư
2. Đồng chí: Dương Minh Phương - Phó bí thư - Chủ tịch UBND
3. Đồng chí: Vũ Văn Báu - UV Thường vụ - Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Nguyễn Văn Bất - Ủy viên BCH - Phó CT UB - Trưởng CA
5. Đồng chí: Nguyễn Thị Tâm - Ủy viên BCH - Phó CT Hội Phụ nữ
6. Đồng chí: Nguyễn Thị Thanh - Ủy viên BCH - Bí thư Đoàn TN
7. Đồng chí: Trần Phúc Duyên - Ủy viên BCH - cán bộ Văn hóa
8. Đồng chí: Nguyễn Văn Nhã - Ủy viên BCH - Chủ nhiệm HTX Mạnh cộ
9. Đồng chí: Lưu Bình - Ủy viên BCH - CN HTX Tân Thành

Đại hội lần thứ XIX: Ngày 26/12/1991

1. Đồng chí: Vũ Văn Báu - Bí thư
2. Đồng chí: Dương Minh Phương - Phó bí thư - Chủ tịch UBND
3. Đồng chí: Lê Nhâm - Thường vụ - Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Nguyễn Văn Bất - Ủy viên BCH - Phó CT UB - Trưởng CA
5. Đồng chí: Nguyễn Thị Tâm - Ủy viên BCH - Phó chủ tịch Hội Phụ nữ
6. Đồng chí: Trần Phúc Duyên - Ủy viên BCH - Cán bộ Văn hóa TT
7. Đồng chí: Nguyễn Văn Nhã - Ủy viên BCH - Chủ nhiệm HTX Mạnh cộ
8. Đồng chí: Lưu Bình - Ủy viên BCH - CN HTX Tân Thành
9. Đồng chí: Hứa Thị Lược - Ủy viên BCH - BT chi bộ Nhà trường

Đại hội lần thứ XX: Ngày 30/4/1994

1. Đồng chí: Lê Nhâm - Bí thư - Chủ tịch UBND
2. Đồng chí: Trần Phúc Duyên - Phó bí thư Đảng ủy
3. Đồng chí: Lê Xuân Hùng - Thường vụ - Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Nguyễn Văn Bất - Ủy viên BCH - Phó CT UB - trưởng CA
5. Đồng chí: Đoàn Văn Chiến - Ủy viên BCH - Phó bí thư Đoàn TN

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

6. Đồng chí: Vũ Văn Báu - Ủy viên BCH - Chủ tịch Ủy ban MTTQ
7. Đồng chí: Nguyễn Công Hồng - Ủy viên BCH - BTCB Nhà trường
8. Đồng chí: Nguyễn Thị Tâm - Ủy viên BCH - Phó CT Hội Phụ nữ
9. Đồng chí: Hoàng Ích Hàm - Ủy viên BCH - Trưởng phổ Hợp Thành

Đại hội lần thứ XXI: Ngày 13 - 14/01/1996

1. Đồng chí: Lê Nhâm - Bí thư - Chủ tịch HĐND
2. Đồng chí: Nguyễn Văn Yên - Phó bí thư - Chủ tịch UBND
3. Đồng chí: Đoàn Văn Chiến - Thường vụ - Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Dương Mạnh Hùng - Ủy viên BCH - Phó CT UB - Trưởng CA
5. Đồng chí: Bùi Văn Nhâm - Ủy viên BCH - Phó chủ tịch HĐND
6. Đồng chí: Lê Xuân Hùng - Ủy viên BCH - Chủ tịch Ủy ban MTTQ
7. Đồng chí: Nguyễn Thị Tâm - Ủy viên BCH - Chủ tịch Hội Phụ nữ
8. Đồng chí: Nguyễn Công Hồng - Ủy viên BCH - BTCB Nhà trường

Đại hội lần thứ XXII: Ngày 25 - 26/8/2000

1. Đồng chí: Đoàn Văn Chiến - Bí thư - Chủ tịch HĐND
2. Đồng chí: Nguyễn Văn Yên - Phó bí thư - Chủ tịch UBND
3. Đồng chí: Bùi Tiến Xuân - Thường vụ - Thường trực Đảng
4. Đồng chí: Dương Mạnh Hùng - Ủy viên BCH - Phó chủ tịch UBND
5. Đồng chí: Bùi Văn Nhâm - Ủy viên BCH - Phó chủ tịch HĐND
6. Đồng chí: Nguyễn Thị Tâm - Ủy viên BCH - Chủ tịch Hội Phụ nữ
7. Đồng chí: Nguyễn Thanh Đại - Ủy viên BCH - Bí thư Đoàn Thanh niên
8. Đồng chí: Ngô Minh Dũng - Ủy viên BCH - CHT Quân sự
9. Đồng chí: Nguyễn Hồng Thái - Ủy viên BCH - Cán bộ GT thủy lợi XD
10. Đồng chí: Bùi Thị Hoàng Sa - Ủy viên BCH - Phó HT trường THCS
11. Đồng chí: Trần Tiến Dũng - Ủy viên BCH - Bí thư chi bộ Bãi Á 3

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Đại hội lần thứ XXIII: Ngày 13 - 14/7/2005

1. Đồng chí: Nguyễn Văn Yên - Bí thư - Chủ tịch HĐND
2. Đồng chí: Đoàn Văn Chiến - Phó bí thư - Chủ tịch UBND(*)
3. Đồng chí: Bùi Tiến Xuân - Phó bí thư - Thường trực Đảng ủy
4. Đồng chí: Dương Mạnh Hùng - Ủy viên Thường vụ - PCT HĐND
5. Đồng chí: Nguyễn Thị Tâm - Ủy viên Thường vụ - PCT UBND
6. Đồng chí: Nguyễn Mạnh Hùng - Ủy viên - Phó chủ tịch UBND^{2(*)}
7. Đồng chí: Ngô Minh Dũng - Ủy viên BCH - Trưởng Công an
8. Đồng chí: Nguyễn Thanh Đại - Ủy viên BCH - CHT Quân sự
9. Đồng chí: Trần Tiến Dũng - Ủy viên BCH - Bí thư chi bộ Bãi Á 3
10. Đồng chí: Nguyễn Hồng Thái - Ủy viên BCH - Chủ tịch Ủy ban MTTQ
11. Đồng chí: Nguyễn Duy Bích - Ủy viên BCH - Cán bộ Lao động TBXH
12. Đồng chí: Ma Thị Thâm - Ủy viên BCH - Hiệu trưởng trường MN
13. Đồng chí: Phan Thị Thu Hà - Ủy viên BCH - BTCB Trường THCS
14. Đồng chí: Phạm Văn Luân - Ủy viên BCH - BTCB Trung Thành
15. Đồng chí: Trịnh Quốc Hậu - Ủy viên BCH - Bí thư Đoàn TN

(*) Tháng 10 năm 2009 Huyện tiếp tục điều đồng chí Đoàn Văn Chiến về công tác tại Huyện. Tháng 1/2010 đồng chí Nguyễn Mạnh Hùng được điều về giữ chức Phó bí thư - Chủ tịch UBND thị trấn Chợ Chu.

(**) Năm 2008 đồng chí Nguyễn Mạnh Hùng được điều lên công tác tại Huyện.

Đại hội lần thứ XXIV: Từ ngày 21 - 22/6/2010

1. Đồng chí: Bùi Tiến Xuân - Bí thư - Chủ tịch HĐND
2. Đồng chí: Dương Mạnh Hùng - Phó bí thư - Thường trực Đảng ủy
3. Đồng chí: Nguyễn Mạnh Hùng - Phó bí thư - Chủ tịch UBND
4. Đồng chí: Nguyễn Thị Tâm - Ủy viên Thường vụ - PCT UBND

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

5. Đồng chí: Ngô Minh Dũng - Ủy viên Thường vụ - PCT UBND
6. Đồng chí: Nguyễn Hồng Thái - UV BCH - Chủ tịch Ủy ban MTTQ
7. Đồng chí: Nguyễn Thanh Đại - UV BCH - Chỉ huy trưởng Quân sự
8. Đồng chí: Trần Tiến Dũng - UV BCH - Bí thư Chi bộ Bãi Á 3
9. Đồng chí: Trịnh Quốc Hậu - UV BCH - Bí thư Đoàn Thanh niên
10. Đồng chí: Phan Thị Thu Hà - UV BCH - Hiệu trưởng trường THCS
11. Đồng chí: Nguyễn Duy Bích - UV BCH - Cán bộ Lao động TBXH
12. Đồng chí: Hoàng Văn Thuận - UV BCH - Trưởng Công an
13. Đồng chí: Hà Thị Chanh - UV BCH - Chủ tịch Hội Cựu chiến binh
14. Đồng chí: Phạm Văn Chí - UV BCH - Chủ tịch Hội Nông dân
15. Đồng chí: Lý Ngọc Quân - UV BCH - Phó bí thư Đoàn TN

Đại hội lần thứ XXV: Từ ngày 03 - 04/6/2015

1. Đồng chí: Bùi Tiến Xuân - Bí thư - Chủ tịch HĐND
2. Đồng chí: Dương Mạnh Hùng - Phó bí thư - Thường trực Đảng ủy
3. Đồng chí: Nguyễn Mạnh Hùng - Phó bí thư - Chủ tịch UBND
4. Đồng chí: Trần Huy Cường - Ủy viên Thường vụ - PCT HĐND
5. Đồng chí: Ngô Minh Dũng - Ủy viên Thường vụ - PCT UBND
6. Đồng chí: Nguyễn Thị Tâm - UV BCH - Phó chủ tịch UBND
7. Đồng chí: Nguyễn Hồng Thái - UV BCH - Chủ tịch Ủy ban MTTQ
8. Đồng chí: Nguyễn Thanh Đại - UV BCH - Chỉ huy trưởng Quân sự
9. Đồng chí: Trịnh Quốc Hậu - UV BCH - Cán bộ Văn hóa TT
10. Đồng chí: Phan Thị Thu Hà - UV BCH - Hiệu trưởng trường THCS
11. Đồng chí: Hoàng Văn Thuận - UV BCH - Trưởng Công an
12. Đồng chí: Lý Ngọc Quân - UV BCH - Bí thư Đoàn Thanh niên
13. Đồng chí: Lê Thị Thái Việt - UV BCH - Chủ tịch Hội Phụ nữ
14. Đồng chí: Lèng Ngọc Kiên - UV BCH - Cán bộ Lao động TBXH
15. Đồng chí: Trần Duy Hưng - UV BCH - Kế toán Ngân sách

CÁC ĐỒNG CHÍ BÍ THƯ, CHỦ TỊCH CÁC THỜI KỲ

Đ/C: NGUYỄN THẠCH QUẾ
Bí thư 12/1946 - 4/1947

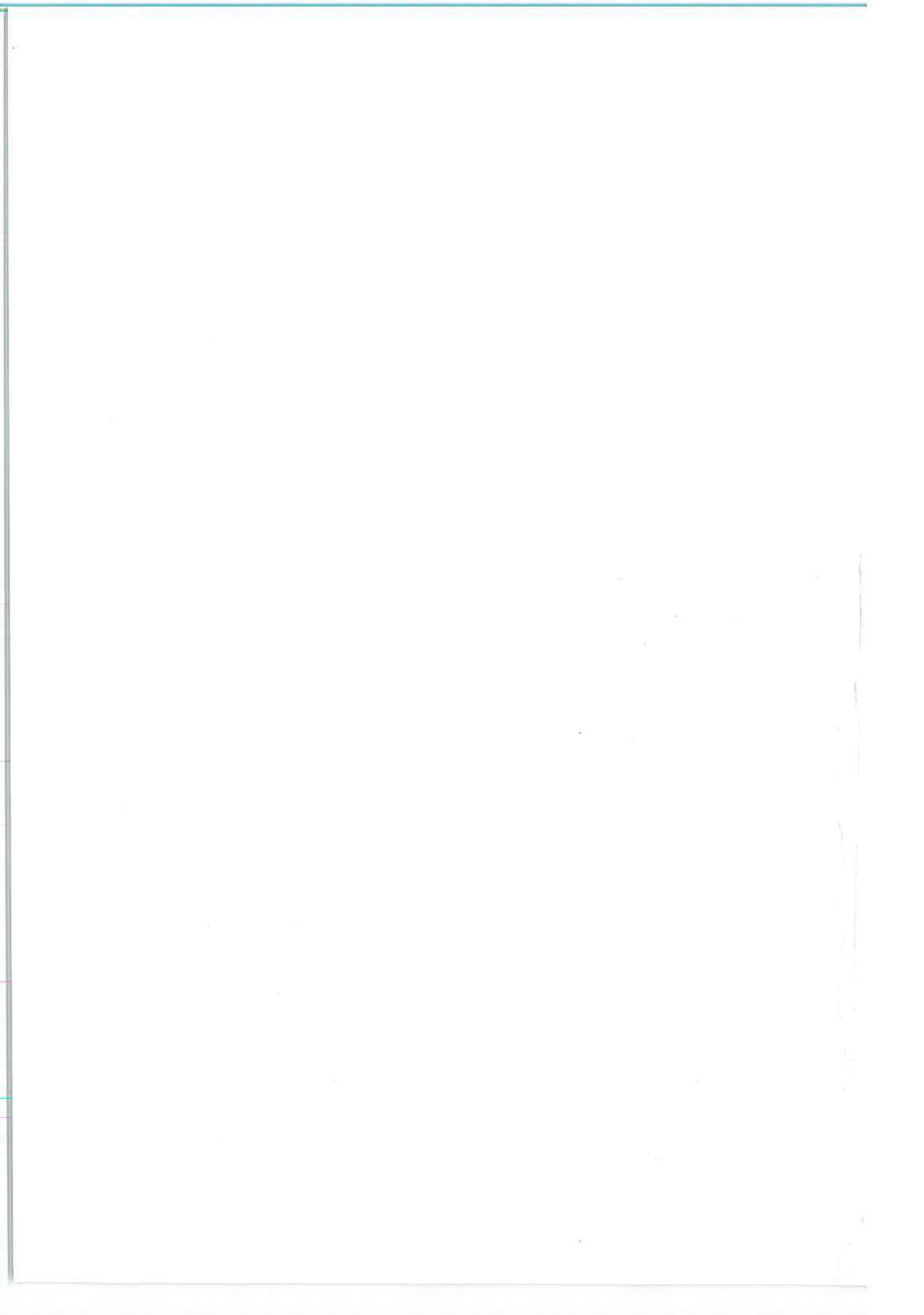
Đ/C: NGUYỄN VĂN THÂN
Chủ tịch 5/1947 - 12/1947

Đ/C: NGUYỄN VĂN LIÊM
Chủ tịch 5/1947 - 5/1948

Đ/C: VŨ VĂN KHOAN
Bí thư 6/1948 - 5/1949

CÁC ĐỒNG CHÍ BÍ THƯ, CHỦ TỊCH CÁC THỜI KỲ

Đ/C: NGUYỄN DUY PHAN
Chủ tịch 1/1948 - 5/1949
11/1958 - 12/1960
Kiêm Bí thư 11/1959 - 01/1961

Đ/C: BÙI ĐỨC THU
Bí thư 11/1958 - 10/1959

Đ/C: LÊ VĂN LẠNG
Bí thư 1/1961 - 8/1970
Kiêm Chủ tịch 1/1961 - 4/1973

Đ/C: NGUYỄN VĂN Ý
Chủ tịch 4/1973 - 9/1977

CÁC ĐỒNG CHÍ BÍ THƯ, CHỦ TỊCH CÁC THỜI KỲ

Đ/C: NGUYỄN VĂN TỬN
Bí thư 9/1970 - 4/1981

Đ/C: LƯƠNG QUANG HỘ
Chủ tịch 10/1977 - 4/1981

Đ/C: LÊ XUÂN HÙNG
Bí thư 4/1981 - 7/1987

Đ/C: HOÀNG THÔNG
Bí thư 7/1987 - 12/1991

CÁC ĐỒNG CHÍ BÍ THƯ, CHỦ TỊCH CÁC THỜI KỲ

Đ/C: NGUYỄN VĂN YÊN
Chủ tịch 1996 - 2005
Bí thư 2005 - 2010

Đ/C ĐOÀN VĂN CHIẾN
Bí thư 8/2000 - 6/2005
Chủ tịch 2005 - 2009

Đ/C: NGUYỄN MẠNH HÙNG
Chủ tịch 10/2008 - 2015

Đ/C: BÙI TIẾN XUÂN
Bí thư 6/2010 - 2015
Nhiệm kỳ 2015 - 2020

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

DANH SÁCH LIỆT SĨ

* Chống Pháp

STT	Họ và tên	Năm sinh	Tháng, năm nhập ngũ	Năm hy sinh
1	La Công Thành	1922	4/1943	1946
2	Nguyễn Văn Lý	1921	01/1945	1947
3	Mai Văn Thâm	1903	8/1945	1947
4	Trần Văn Thọ	1921	3/1945	1947
5	Nguyễn Văn Thê	1930	4/1946	1953
6	Đặng Duy Nghĩa	1922	6/1946	1950
7	Nguyễn Văn Hợi	1924	3/1945	1951
8	Hứa Văn Loan	1929	5/1949	1952
9	Ma Văn Lưu	1914	3/1949	1952
10	Mông Đình Tự	1923	1947	1953

* Chống Mỹ

STT	Họ và tên	Năm sinh	Tháng, năm nhập ngũ	Năm hy sinh
1	Nguyễn Đức Lập	1947	01/1966	1967
2	Ban Văn Viễn	1939	10/1963	1967
3	Hoàng Văn Đông	1949	1972	1972
4	Nguyễn Văn Đon	1946	7/1967	1967
5	Lý Xuân Thành	1948	11/1966	1968
6	Ma Quang Tàng	1946	02/1966	1968
7	Phạm Việt Hải	1947	7/1967	1968
8	Nguyễn Tấn Quận	1948	7/1966	1968
9	Lương Văn Lạ	1947	01/1966	1968
10	Phạm Đức Thái	1946	11/1966	1969

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

11	Nguyễn Đức Trung	1946	6/1968	1969
12	Nguyễn Đức Tá	1945	01/1966	1969
13	Tạ Xuân Ứng	1938	02/1966	1969
14	Hoàng Văn Ma	1947	01/1966	1969
15	Nguyễn Hồng Nguyên	1942	12/1966	1969
16	Lương Văn Căn	1943	8/1971	1972
17	Phạm Văn Hòa	1947	10/1968	1970
18	Vũ Văn Diễm	1948	4/1968	1970
19	Đỗ Văn Tu	1943	1966	1970
20	Lưu Đình Nhân	1950	8/1969	1970
21	Nguyễn Hữu Vượng	1944	6/1967	1970
22	Lê Đức Liên	1945	7/1967	1970
23	Phạm Văn Tấn	1943	4/1968	1970
24	Nguyễn Văn Khoát	1951	10/1967	1970
25	Phạm Văn Mười	1947	02/1968	1970
26	Nguyễn Ngọc Xương	1945	10/1963	1971
27	Vũ Việt Dũng	1950	6/1968	1971
28	Mông Đình Hạnh	1946	8/1967	1971
29	Nguyễn Văn Hoan	1952	01/1970	1971
30	Trần Văn Nhân	1953	4/1970	1971
31	Nguyễn Minh Sơn	1951	4/1970	1972
32	Nguyễn Minh Tâm	1925	4/1952	1972
33	Hoàng Văn Thắng	1950	10/1968	1972
34	Nguyễn Văn Ngư	1947	7/1967	1972
35	Đào Xuân Thái	1942	6/1966	1972
36	Nguyễn Văn Việt	1953	6/1970	1972
37	Trần Đăng Hội	1937	6/1968	1972
38	Nguyễn Khánh Phương	1955	01/1972	1972
39	Đào Xuân Hiền	1950	8/1971	1972
40	Lương Chí Coóng	1955	5/1972	1972

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

41	Phạm Đức Cường	1951	5/1970	1972
42	Tăng Phúc Thọ	1952	8/1971	1972
43	Hà Văn Sứ	1954	5/1972	1972
44	Trần Doãn Đoàn	1954	5/1972	1972
45	Trịnh Ngọc Thanh	1947	8/1971	1972
46	Nguyễn Tiến Duân	1947	6/1968	1972
47	Phạm Lý Huệ	1944	12/1971	1972
48	Dương Văn Kiêm	1947	4/1972	1975
49	Lương Chí Hùng	1953	5/1972	1973
50	Ma Văn Trường	1951	8/1971	1973
51	Lê Quang Trung	1952	8/1971	1974
52	Đỗ Đức Trọng	1955	5/1972	1974
53	Phạm Văn Lập	1951	5/1972	1974
54	Đinh Văn Sỹ	1947	11/1968	1975
55	Trần Huy Dũng	1955	6/1974	1975
56	Trần Đăng Chung	1955	9/1973	1975
57	Nguyễn Đức Dụ	1942	1973	1975
58	Lý Quốc Chi	1950	4/1968	2001

Ghi chú: Đồng chí Lý Quốc Chi thương binh nặng từ trần ngày 30/01/2001 được truy tặng là liệt sỹ.

* Bảo vệ biên giới

STT	Họ và tên	Năm sinh	Tháng, năm Nhập ngũ	Năm hy sinh
1	Đặng Duy Hiền	1957	7/12/1977	1979
2	Nguyễn Văn Dậu	1956	7/12/1977	1979
3	Lý Văn Thọ	1952	7/1972	1981
4	Phạm Hồng Sơn	1966	8/1985	3/1988

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *Dư địa chí của Nguyễn Trãi.*
2. *Làng xã Việt Nam đầu thế kỷ XIX của Viện Hán Nôm.*
3. *Đồng Khánh Dư Địa chí của Viện viễn Đông Bác cổ.*
4. *Lịch sử Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên (Tập I, II) - Tỉnh ủy Thái Nguyên xuất bản.*
5. *Lịch sử Đảng bộ huyện Định Hóa - Huyện ủy Định Hóa xuất bản.*
6. *Biên niên sử huyện Định Hóa - Huyện ủy Định Hóa xuất bản.*
7. *Bắc Thái lịch sử kháng chiến chống Pháp - Bộ chỉ huy Quân sự tỉnh Bắc Thái xuất bản.*
8. *Lịch sử Công an huyện Định Hóa (1947 - 2007) - Công an huyện Định Hóa xuất bản.*
9. *Huyện Định Hóa lịch sử kháng chiến chống xâm lược và xây dựng bảo vệ quê hương - Ban chỉ huy quân sự Định Hóa xuất bản.*
10. *Lịch sử Đảng bộ Thị trấn Chợ Chu (1946 - 2000) xuất bản năm 2001.*
11. *Lịch sử Đảng bộ xã Bảo Cường (1946 - 2006) - Đảng ủy xã Bảo Cường xuất bản.*
12. *Lịch sử Đảng bộ xã Phúc Chu (1948 - 2010) - Đảng ủy xã Phúc Chu xuất bản.*
13. *Kỷ yếu Hội thảo Khoa học Hồ Chí Minh với việc xây dựng ATK Định Hóa - Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Thái Nguyên - Sở VH TT xuất bản.*
14. *Tư liệu tại kho lưu trữ Huyện ủy Định Hóa.*

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

15. Tư liệu tại kho lưu trữ phòng lịch sử Đảng Tỉnh ủy Thái Nguyên.
16. Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc từ lần thứ IV đến XI.
17. Lịch sử Quốc hội.
18. Văn kiện Đại hội Đảng bộ huyện Định Hóa các nhiệm kỳ từ 2000 - 2015.
19. Văn kiện Đại hội Đảng bộ thị trấn Chợ Chu các nhiệm kỳ từ XX đến XXIV.
20. Văn kiện Đại hội Đảng bộ thị trấn Chợ Chu lần thứ XXV.
21. Hướng dẫn xây dựng Đảng của các Ban chuyên môn Tỉnh ủy, Huyện ủy.
22. Các báo cáo tổng kết xây dựng Đảng của Đảng ủy thị trấn Chợ Chu từ năm 2000 đến 2015.
23. Báo cáo tổng kết nhiệm kỳ của Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân thị trấn Chợ Chu từ năm 2000 - 2015.
24. Tư liệu của ngành Công an, quân sự từ năm 1991 - 2015.
25. Tư liệu của các đoàn thể.
26. Báo cáo kết quả xây dựng cơ sở hạ tầng từ năm 1994 - 2015.
27. Bút tích của đồng chí Nguyễn Văn Y, Nguyễn Khắc Chùng.
28. Cung cấp của các nhân chứng, các đồng chí cán bộ chủ chốt các thời kỳ.

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

MỤC LỤC

STT	Nội dung	Trang
1	Lời giới thiệu	5
	Phần mở đầu	
2	Đất và người Chợ Chu	8
	Chương I	
3	Nhân dân Chợ Chu trong cuộc đấu tranh chống thực dân Pháp xâm lược và phong kiến tay sai 1886 - 1945	24
	Chương II	
4	Xây dựng, củng cố và bảo vệ Chính quyền dân chủ nhân dân, tham gia kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược 1946 - 1954	63
	Chương III	
5	Chi bộ lãnh đạo sự nghiệp xây dựng Chủ nghĩa xã hội và tham gia kháng chiến chống Mỹ cứu nước 1955 - 1965	101
	Chương IV	
6	Đảng bộ Chợ Chu lãnh đạo sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc 1975 - 1985	156

LỊCH SỬ ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU (1946 - 2015)

Chương V

7	Đảng bộ lãnh đạo sự nghiệp đổi mới ở quê hương 1986 - 2000	187
8	Phần kết luận	294
9	Phần phụ lục	298
	- Danh sách đảng viên Chi bộ đầu tiên	299
	- Danh sách 12 đảng viên vượt ngục nhà tù của đế quốc Pháp ở Căng Chợ Chu ngày 11/10/1944	300
	- Danh sách gia đình có công với nước, lão thành cách mạng	300
	- Cán bộ lão thành cách mạng	300
	- Danh sách cán bộ tiền khởi nghĩa	301
	- Gia đình có công với nước	301
	- Danh sách người có công với nước	302
	- Danh sách mẹ Việt Nam anh hùng	302
	- Danh sách Ban Chấp hành Chi - Đảng bộ các nhiệm kỳ từ năm 1946 đến 2015	303
	- Danh sách liệt sỹ các thời kỳ	313
		319

ĐẢNG BỘ HUYỆN ĐỊNH HÓA
BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ THỊ TRẤN CHỢ CHU

LỊCH SỬ
ĐẢNG BỘ
THỊ TRẤN CHỢ CHU
(1946 - 2015)

TRÌNH BÀY

Mạnh Tú

SỬA BẢN IN

Lê Nhâm
Nguyễn Trung Kiên

In 200 cuốn khổ 14,5 x 20,5cm tại nhà in Báo Thái Nguyên, số 10
- đường Nha Trang, TP Thái Nguyên. Giấy phép xuất bản số 225/
GP-STTTT do Sở Thông tin - Truyền thông Thái Nguyên cấp ngày 24
tháng 3 năm 2016. In xong nộp lưu chiểu tháng 6 năm 2016.